

Skøn, naar fænologiske Spørgsmaal skal besvares; det almindelige Spørgsmaal: »Almindelig Blomstring«, har jeg af den Grund paa det nye Skema forandret til »5 Blomster«. At medtage alle Steder blev sagtens for dyrt for Bladet. Tabellen vilde denne Gang blevet 3 Gange saa stor, og der kunde jo let komme mange flere Skemaer end i 1903. De Bemærkninger, der paa Grund af Tidspunktet udelodes, indeholdt netop en Opfordring om at gøre særlige Bemærkninger om Undtagelsestilfælde og kun at indføre de normale paa Skemaet. Jeg takker forøvrigt Hr. Arkitekt Hagerup for den Interesse, hvormed han omfatter denne Sag.

M. J. Mathiassen.

Brev fra Sydamerika.

Estacion Santa Rosa, 15. Okt. 04.

Forinden jeg indskibede mig paa S. S. »Cap Blanco«, benyttede jeg Lejligheden til at aflægge et Besøg paa det betydelige naturhistoriske Musæum i Hamborg, der i flere Retninger staar over det zoologiske Musæum i København; ganske vist er adskillige baade højere og lavere staaende Dyr mindre vel præparerede, men til Gengæld har det hamborgske Musæum en udmærket og let overskuelig Oversigtssamling, hvortil der slutter sig en Række fortrinligt udførte Fremstillinger af de lavere Dyrs Liv og Færden i den fri Natur.

Til at begynde med var der naturligvis ikke meget at notere af Interesse paa den lange Sørejse. Ude i Biscayabugten slog nogle Rødkælle Følge med Skibet, og enkelt udhvilede sig en kort Tid paa Dækket; hele to Dage (11. og 12. Sept.) fulgte de os. Den sidstnævnte Dag om Morgenen blev jeg overrasket ved at se en Sphinx flyvestygt om over Dækket og langs Skibets Sider; det var mig ikke muligt at fange Dyret eller afgøre, hvilken Art det var; formentlig er Sværmeren fulgt med som blind Passager fra Hamborg, Boulogne eller Southampton, men umuligt er det ikke, at den har været ude paa egen Haand, og at dens Kurs har krydset vor Sphinx'erne er jo bekendte for, at de lejlighedsvist flyver langt omkring. Det her omtalte Ekspl. fløj saasikkert som nogen Sangfugl. Endnu den 13. Septbr., mens vi

var ud for Spaniens Kyst, saa jeg Dyret fare rundt om Skibet. Ud for Portugals Kyst fulgte en Flok Svaler Køl vandet; saa jeg ret, satte de sig nu og da paa, hvad der flød i Vandet fra Skibet af, men med hævede Vinger. Arten lignede en Del vore Bysvaler, men var mere graalig og havde et svagt lysere Baand over hver Vingebånd. Disse Svaler vedblev at følge Skibet indtil omtrent ud for Kap Blanco i Afrika.

Paa Teneriffe fik jeg lige Lejlighed til at foretage en lille Ekskursion i Omegnen af Santa Cruz, men Udbyttet var tarveligt, da der ikke var falden Regn i lange Tider, og Jorden var saa tør som Aske, ikke at tale om Klipperne. Over de talrige Kaktusplanter svirrede en Del Libeller, deriblandt en Art med blodrød Bagkrop, mellem Planterne muntrede sig mange smukke Græshopper og Firben. Da de alle var overordentlig livlige i det glødende Solskin, og jeg slet ikke var forberedt paa at gøre Fangst her, maatte jeg nøjes med at tage en enkelt Græshoppe. Under en gammel raadden Sæk forefandt jeg et Myr af en mellemstor Heteromér samt af en Saprinus; mens jeg samlede Heteromér'en forsvandt Saprinus'en sporløst i Støvet.

Udfor Teneriffe begyndte Flyvefiskene at optræde, og vi havde dem daglig for Øje til langt syd for Ækvator. Et smukkere Syn paa Havet end disse sølvglinsende, flyvende Fisk lader sig vanskelig tænke; de viser sig gerne pludselig i Flokke, glimter i Sollyset hen over Bølgetoppene og stikker ligesaa pludselig, naar det passer dem, Hovedet ind i et Bølgebjerg og forsvinder for Øjet. Individerne i samme Flok er altid ligestore. Ganske pudsigt var det at se Flokke af smaa Unger, der svirrede hen over Vandet, som var det en Flok Guldsmede. De største Flyvefisk optraadte ikke sjældent enkeltvis.

Helt fra Spaniens Kyst til Sydamerika saas jævnlig Delfiner, Finhvaler og Damp- og Vandsojler fra større Hvaldyr. En Dag fulgte en Flok Delfiner et langt Stykke Side om Side med Damperen; det var umuligt at frigøre sig for den Tanke, at Dyrene morede sig kosteligt over Væddeløbet med det store Uhyre. Oprintrnet vakte vældig Jubel om Bord blandt de 5—600 Passagerer.

Paa den lange Sejlur fra Teneriffe forbi de capverdiske Øer til Montevideo var der ikke stor Afveksling for en Naturhistoriker; det skulde da være, at der om Bord gaves rig Lejlighed til at studere Lus, Lopper og Væggetøj, de sidste

*) Paa en saadan Rejse savner man Literatur til Bestemmelse af, hvad man finder eller iagttager.

til Trods for, at Skibet var ganske nyt; de to første Skabninger medbragtes i rigeligt Tal af 300 svinske Spaniere.

Ved Ankomsten til Buenos Aires den 30. Septbr. stod netop Træer og Buske i Løvspring, og Palmer, Pisang og andre hel- eller halvtropiske indplantede Vækster skød nye Skud, navnlig i det dejlige Anlæg Palermo. Det interessante for en Naturhistoriker i Buenos Aires er de store Ruderatpladser, ned mod Havnen hvor man genfinder en Mængde nordevropæiske Vækster blandede mellem sydevropæiske subtropiske og mange andre Egenes Ukrudtsplanter. En Botaniker vilde have nok at gøre et helt Aar med at indsamle og studere Ruderatfloraen i Buenos Aires. Naar man imidlertid ikke har til Hensigt at slide Brosten, bliver man ikke længe i en By som Buenos Aires, hvor Alverdens Pak er samlet. Efter nogle Dages Forløb forsynede jeg mig derfor med Billet til Uspallata oppe i Andesbjergene, ikke langt fra den chilenske Grænse. Tilfældet vilde imidlertid, at jeg traf en Bekendt her paa Stationen; følgende stod jeg af, men mit Rejsegods gik videre, indtil jeg telegrafisk fik det stoppet i Mendoza, hvorfra jeg fik det returneret samme Dag.

Her i Santa Rosa har jeg altsaa begyndt at undersøge sydamerikansk Dyre- og Planteliv. Egnen er i og for sig ørkenagtig, fordi der næsten aldrig falder Regn her, men Jordbunden er frugtbar, leragtig, askegraa af Farve, utrolig støvet, hvor den ikke overrisles af Vand fra Bjergene. Mod Vest hæver sig i en Afstand af 25 Mil de mægtige Andesbjerge med de nær henimod 1 dansk Mil høje Tupungata og Punta del Plata; de sneklædte, solbeskinnede Bjerge tager sig ud som meget stærkt forstørrede Maanebjerge. Iøvrigt er Egnen saa godt som flad, men bedækket med en frodig, tildels tornet Buskvegetation, hvori de kurvblomstrede og de ærteblomstrede synes at have Overtaget.

Baade Floraen og Faunaen er rig; i Særdeleshed synes Fuglefaunaen at være overvældende. Som en første Indskydelse er det slaaet ned i mig, at en lille dansk Ekspedition af Naturhistorikere vilde kunne gøre store Indsamlinger og rige lagttagelser her, ikke at tale om nye Opdagelser, thi her er endnu meget ukendt. En enkelt Samler drukner i Overflødigheden, gaar fuldstændig i Bløde i Rigdommen. En lille Ekspedition med sin særlige Konservator, der navnlig maatte have Øvelse i at skindlægge Fugle og lave Spritpræparater, vilde faa vældigt Udbytte her fra.

Saa vidt jeg hidtil har erfaret, vilde den enkeltes Anpart i en Tur paa et halvt Aar til Sydamerika beløbe sig til ca. 2000 Kr. Klimaet her er sundt, og man lever egentlig baade godt og

billigt, men den Omgang, man har, er mildest talt lidt ejendommeligt; Befolkningen her ligner mest af alt Røvere og Banditter, Halvindianere, som Folk er flest her. Man vilde gaa langt af Vejen for dem, hvis man hjemme mødte et Par indfødte Argentinere. Af Sind synes de dog en Del lysere end af Skind. For eventuelle Sydamerikarejsende vil det være af stor Nytte at have Kendskab til Spansk; Tysk og Engelsk er absolut intet værd her.

Jeg slutter dette lille Brev i Haab om senere at faa Lejlighed til at meddele et og andet fra Sydamerika af mere speciel Interesse for Flora og Fauna's Læsere.

A. C. Jensen-Haarup.

Til alle Botanik-Interesserede.

Endskønt vort Land er saa lille og saa tæt befolket og Samfærdselsmidlerne saa gode, er Kendskabet til vore Planters Udbredelse alt andet end tilfredsstillende; dette gælder selvfølgelig først og fremmest om de lavere Planter, men ogsaa hvad Blomsterplanterne angaar, er der overmaade meget uoplyst. Herom vidner jo ogsaa den Omstændighed, at der saa ofte endnu findes Planter, som ikke hidtil har været kendte her fra Landet. For nu at raade Bod herpaa har den botaniske Forening iværksat en topografisk-botanisk Undersøgelse af Danmark og beder herved enhver Botanikinteresseret om at hjælpe til ved Sagens Gennemførelse ved at paatage sig at undersøge den Egn, hvor han opholder sig. I hvert Fald foreløbig bliver der kun Tale om Blomsterplanter og Karsporeplanter, og der forlanges ingenlunde af Undersøgeren, at han skal kunne bestemme alle vanskeligere Slægter. Tværtimod er Komiteen taknemlig for at faa indsendt Planter til Bestemmelse, især af de saakaldte kritiske Slægter (f. Eks. Hieracium, Rosa, Rubus, Euphrasia, Gentiana, Batrachium, Mentha, Epilobium, Alchimilla, Potentilla, Callitriche, Atriplex, Chenopodium, Salix, Potamogeton osv.), der næsten kun kan bestemmes sikkert af Specialister. Alt Materiale, der saaledes indsendes, vil, naar det ikke udtrykkeligt forlanges sendt tilbage, som Gave fra Indsenderen indgaa i Botanisk Musæums danske Herbarium.

For at skaffe en Ramme for Arbejdet er Danmark blevet

Paa Fodtur i Kordillererne.

Chacras de Coria, $\frac{1}{1}$ 05.

December Maaned havde været meget varm, og naar jeg var paa Ekskursion i en Temperatur af ikke saa lidt over 30° C. i Skyggen (til Tider over 50° i Sollyset), ønskede jeg mig tit op i Kordillererne, hvis blændende hvide, sne-dækte Tinder forjættede Kølighed; de syntes saa nær ved og var dog en Snes danske Mil borte. Juledag blev endelig Bjergturen bestemt; denne Dags Aften var Temperaturen kun sunket ned til 28° , saa det kunde være rart at faa en Smule Afkøling. Turen gik først til Mendoza ad »Gran Oeste«-Banen. Efter at have set mig noget om i denne By, der endnu delvis ligger i Ruiner efter Jordskælv, tog jeg Billet til Cacheuta paa Transandino-Banen; her tog jeg Afsked med mit danske Rejseselskab, Stationsmester V. Jørgensen med Familje, som jeg har meget at takke for under min Sydamerikaekspedition. De tog direkte op til Grænsestationen Las Cuevas, hvor de vilde blive nogle Dage, mens jeg foretog Indsamlinger op til Uspallata, hvor vi saa atter skulde mødes.

Jeg havde tænkt mig, at der var ca. 4 danske Mil til den nævnte Station; der viste sig at være 52 Kilometer, saa Turen blev drøj nok, da jeg for alle Tilfældes Skyld havde en tung Vinteroverfrakke med, desuden et Fotografiapparat, en Pakke Plantetørringspapir, to Tasker med Samleglas og Nødvendighedsartikler, en Kætser m. m.; min Proviant bestod i 5 Rundstykker, en lille Krukke Honning, 3 Ferskenes og 3 Citroner, hvilket ikke kan siges at have været for meget til en anstrængende Fodtur, der tog mig 3 Dage; Kildevand og nogle faa Kaktusfrugter udgjorde Desserten. Mit eneste Vaaben paa Turen var en Lommekniv til 31 Øre, hvilket maaske var noget uforsigtigt, da Linjen er bekendt for at blive befaret af chilenske Banditter, som for et godt Ord stikker Folk ned og udplyndrer dem, naar de kan se deres Snit dertil. I to Nætter maatte jeg indrette mig under aaben Himmel med et Klippestykke til Hovedpude, men alligevel tror jeg ikke, jeg nogen Sinde har overgivet mig til Søvn med større Tryghedsfølelse end her i den storslaaede Bjergnatur

med Tropehimmels funklende Stjerner over mig og langt fra Mennesker; den sidste Nat vaagnede jeg dog op ved 3-Tiden, rystende af Kulde, og maatte begive mig paa Vandring for at faa Varme i Kroppen.

Om Dagen var det dog stegende hedt. Der var ogsaa andre Ubehageligheder. Jeg fulgte Banelinjen, men gjorde mange Afstikker til højre og til venstre op i Bjergkløfter og ned til Floden (Rio Mendoza), som følger Banen; ofte maatte jeg passere Tuneller, hvor det vilde have været højest ubehageligt at møde et Tog, og lige saa ofte maatte jeg passere vældige Broer, hvor det vilde have været endnu værre at skulle passere et Tog; over disse Broer maatte jeg balancere paa Svellerne; et eneste Fejltrin her havde været den visse Død, thi Afgrunden ned til Rio Mendozas stride Vande, der styrter af Sted med en Fart af 3 danske Mil i Timen, var dyb; det var nødvendigt at akkomodere Øjnene til kun at fæste sig ved Svellerne; thi ved at se paa det strømmende Vand gennem Svellemellemrummene bliver man let svimmel og kan træde fejl.

Naturen er meget ejendommelig i Kordillererne, der her i Aconcagua, Tupungato og Punta del Platas Toppe naar den største Bjerg højde, som overhovedet naas i Amerika. Paa de lavere Højder er der en overvældende Kaktusrigdom; man træffer Kaktusarter lige fra de allermindste til meget store Søjlekaktus'er, der er saa godt som alle stærkt tornede og næsten ikke til at komme nær; de fleste af dem er iøvrigt søjleformede. En enkelt Art gaar her under Navn af Tunas og er dels bekendt for sine prægtige Blomster og dels for sine velsmagende Frugter. En Del af Kaktusarterne var ny for mig, men adskillige af dem saavel som af en Mængde andre Planter var gamle bekendte fra Channar-Regionen (som jeg haaber at faa Lejlighed til at meddele noget om senere); jo højere jeg kom op i Bjergene, desto sparsommere blev Campplanterne, og desto rigere blev den subalpine Flora, der her er indrettet paa brændende Sol om Dagen, Kulde om Natten og et Minimum af Fugtighed; de ægte Bjergplanter fra denne Del af Kordillererne har derfor ikke Raad til at skyde nogen lang Stængel; Blomsterne sidder ikke sjældent nede ved Jorden i en Bladroset; af samme Grund er mange Planter hviduldne eller overtrukne med et tyndt hapsagtigt Lag, saa Fordampningen af Vand bliver meget lille. Kurvblomstrede Planter er i betydelig Overvægt i Kordillererne, og de fleste Planter bærer her gule Blomster. Af Slægter, som har evropæiske Repræsentanter, fandt jeg ikke mange; eksempelvis kan nævnes en Skt. Hansurt, Oxalis, flere Læbe- og Maskeblomstrede osv.

Naar undtages de nydelige og ejendommelige Guanacos, lægger man ikke meget Mærke til Pattedyrene i denne Del af Andesbjergene. Fuglene er talrigere til Stede; i en lille frodig bevokset Bjergkløft viste sig pludselig en lille Flok ganske smaa, grønne Papegøjer, og nu og da saa jeg en svirrende Kolibri; en lille graa Bjergdue var ikke sjælden; flere Smaafugle saas klatre op ad Klippefladerne, og nogle mindre Høge viste sig jævnlig i Landskabet, ligesom en enkelt Gang en smuk Vade- eller Svømmefugl kom flyvende hen over Rio Mendozas kaffebrune Vande. Men det smukkeste indenfor Fugleverdenen var dog den stolt Kondor, som uden at slaa med Vingerne stadig saas sejle i Luften hen over Bjergtoppene; jeg iagttog den nogle Gange i længere Tid, men det var mig ikke muligt at se, at den bevægede Vingerne det mindste. Det er vidunderligt, at den saaledes kan vedblive at svæve, thi Fuglen er stor og tung og Luften meget tynd og let i den Højde, hvori den ynder at bevæge sig.

Paa Turen saa jeg en enkelt Slange, nogle Salamandere og Firben og en tudseagtig Frø, men alle disse har jeg ogsaa set i Lavlandet. En hel Del Insekter, som findes paa Sletten, træffes langt oppe i Bjergene; saaledes fandt jeg endnu i en Højde af 6000 Fod en lille uanselig Cicindela, som er temmelig hyppig ved Vandsteder i Camp'en. I mange Tilfælde var dog Lavlandets Arter erstattede med andre af samme Slægt; i Slettelandet findes f. Eks. en Rovtæge, der ynder at sidde paa Blomster og afvente et Bytte, som gribes med det forreste Par Ben, der er omdannede til Fangben; i Bjergene findes en anden Art, maaske flere. Et Par store Heteromerer, med sorte Ben, fra Lavlandet erstattes i Bjergene af to andre Arter med røde Ben og saaledes fremdeles. Bjergene har selvfølgelig ogsaa deres særegne Arter, men det vil føre for vidt her at komme ind paa denne Sag. Kun skal jeg notere, at Sangcikaderne rigtig syntes at være i deres Es heroppe; alligevel lykkedes det mig ikke at fange nogen af dem.

Ved at passere en Jernbanestation blev det mig meddelt, at der var kommen telegrafisk Melding om, at mit Rejseselskab Dagen efter Ankomsten til Las Cuevas var taget ned til Uspallata, da Opholdet oppe ved Grænsen egentlig kun var for Millionærer; følgelig fremskyndede jeg min Vandring og kom paa den tredje Dag til Uspallata, hvor man gennem Telegrafien havde været à jour med Marschen opefter. Her stillede Stationsmesteren, Sr. Dacosta, Pakhuset til Raadighed for os i de Dage, vi vilde opholde os i Uspallata.

Stationen ligger ca. 6000 Fod over Havet, i et herligt

Klima (hvad Sommeren angaar) og med Udsigt op over Uspallatadalen; men iøvrigt ses ikke andet end Himmel og Bjerger, der ved Solnedgang farves saa vidunderligt, at det ikke kan beskrives; hele Farveskalaen repræsenteres paa Aftenhimlen og paa Bjergsiderne. Med Pakhuset som Udgangspunkt foretoges forskellige Udflugter og Bjergbestigninger; i en eller anden Bjergkløft tændtes Baal og lavedes Te; til en Bjergbæk med usædvanlig klart og rent Vand gik Morgenturene for Toilettets Skyld; i denne Bjergbæk, der strøg ned over Smaasten og Klippestykker, fandtes dels et Kræbsdyr, som er den nydeligste Mellemting mellem en Flodkræbs og en Krabbe, og dels en lille malleagtig Fisk, som det desværre ikke lykkedes mig at fange; ved Bækken tog jeg ogsaa en Aften en meget stor Torbist, der synes at være beslægtet med Oldenborrerne. Langs med Rio Mendoza forekom enkeltvis en lille Tæge, der i meget minder om vore hjemlige Vandtæger.

Men i det hele er Dyrelivet ikke rigt i denne Del af Kordillererne; Klimaet er for tørt og Bunden aldeles overvældende nøgen Klippe. Selv i denne Højde kan Luften være ulidelig hed om Sommeren; en af de sidste Dage, vi opholdt os der, blæste der saaledes en føhnagtig hed Vind, iblandet med kølige Pust, men Vinden kom stødvis, snart fra Nord og snart fra Syd, snart næsten lodret ned fra Klippesiderne.

Turen hjemefter foregik med Toget i et meget blandet Selskab bestaaende af Argentinere, Chilenerne og Japanesere. Kørselen paa denne Bane ser i høj Grad halsbrækkende ud med stejle Klipper til den ene Side og dybe Afgrunde til den anden; snart gaar det over Broer og snart gennem Tuneller. Sker der nogen Sinde en Ulykke paa denne Bane, vil det blive en Ulykke, som spørges viden om. Iøvrigt er det en pebret Fornøjelse at køre paa Transandino-Banen; Billetten koster saadan noget som 1 Kr. 65 Øre pr. løbende dansk Mil.

A. C. Jensen-Haarup.

Et Par Udenomsbemærkninger.

Af A. C. Jensen-Haarup.

Mens jeg opholdt mig i Sydamerika, modtog jeg sidste Hæfte af Aarg. 1904 af »Flora og Fauna« og en privat Meddelelse angaaende dette Tidsskrift, som i de faa ledige Timer, jeg havde, fik mig til at anstille Betragtninger, der i alt Fald for mig personlig ikke var af nogen særlig opmuntrende Natur, men som det dog maaske mer eller mindre vil være af Interesse for Tidsskriftets Læsere at erfare lidt nærmere om.

Jeg har hidtil været lutter Øre, naar man her hjemme har fortalt, at Danmark var saa oplyst et Land, at dets Lige næppe fandtes paa hele Jordkloden; jeg har kun i mit stille Sind haft en svag Anelse om, at alle vore Nabolande, i alt Fald hvad Naturforskning angaar, var mere end et Hestehoved foran os, ikke alene hvad Popularisering af Naturvidenskaberne angaar, men ogsaa i Henseende til Energi i Retning af Udforskning af andre Lande og Verdensdele; i denne Forbindelse vil det eksempelvis være nok at gøre opmærksom paa, at enhver By af Betydning i de os omgivende Lande har sit naturhistoriske Musæum eller sin botaniske Have, mends man i Danmark udenfor København skal lede længe efter den Slags Institutioner. Jeg havde ogsaa lagt Mærke til, at hvis en og anden tillod sig en offentlig Bemærkning om, at det dog var saa som saa med den naturvidenskabelige Oplysning herhjemme, kunde der blive et helt Ramaskrig over en saa formastelig Udtalelse. Selv skal jeg afholde mig fra at brede mig over dette Emne og kun notere, at hvor jeg særlig har færdedes i det fjerne, kendte man intet til det oplyste Danmark særlig da i den Forstand, at Folk fra dette Land rejste ud for at studere fremmede Egnes Natur. Overhovedet syntes desværre kun meget faa at ane, at der i det hele var noget, som hed Danmark. Selvfølgelig var Englændere og Tyskere godt kendte, thi de havde deres Naturforskere, Samlere og Opdagere ude alle Vegne; men det forbavsede mig unægtelig at erfare, at Sven-

skerne var omtrent lige saa godt kendte. Sydamerikanerne havde gjort stor Stads af og holdt flotte Fester for »Antarctic«-Mændene, og det var almindelig bekendt, at Nordenskiöld for Øjeblikket undersøgte en Del af Sydamerika i naturhistorisk Henseende.

Men tilbage til de to Ting, som ovenfor er nævnt. I det omtalte Hæfte fandtes en Artikel om »Zoologia Danica«s Historie af Hr. C. Lund. Historien er ret bedrøvelig. Værket er jo aldeles fortrinligt, maaske nok for stort og vidtløftigt anlagt og uden nogen fast Plan. Men hvorledes har man søgt at gøre det frugtbringende? Ja, »Zool. Danica« er med rund Haand bleven uddelt til en Mængde Skoler. Nu vil jeg antage, at Pragtværket er kommen i de rette Hænder m. H. t. de højere Skoler og Lærestalter, og jeg vil ogsaa gaa ud fra, at det har gjort sin Nytte i en Del Realskoler, navnlig da i dem der har eller har haft en interesseret Naturhistorielærer. Men jeg gad vide, af hvilken Grund Højskolerne, der saa vidt jeg har kunnet forstaa, ikke interesserer sig for virkelig naturhistorisk eller zoologisk Arbejde eller har udrettet noget i den Retning, skulde have dette Værk. Vilde det ikke været langt naturligare, om f. Eks. Kommuelærere og andre, som drev zoologiske Sysler, havde faaet Adgang til det. Selv har jeg i sin Tid ansøgt Kultusministeriet om et enkelt Hæfte af Værket til Brug ved zoologiske Undersøgelser. Jeg fik ikke saa meget som et Svar paa Ansøgningen.

Hvad den private Meddelelse angaar, da indskrænkede denne sig til en Notits paa et Brevkort om, at »Flora og Fauna« ingen Statsunderstøttelse kunde faa. Da der stadig og i stigende Mængde indkom fortrinlige Bidrag til Belysning af den danske Dyr- og Planteverden, medens Tidsskriftets Indtægter ikke var i saa stærk Stigen, at det kunde udvides i det Forhold, som den forøgede Stofmængde krævede, og da Udgiverne tillige mente, at »Flora og Fauna« havde ligesaa stor en Kulturopgave at løse som saa mange andre Skrifter og Foretagender, hvortil der villig ydes offentlig Understøttelse — ikke at tale om at Staten ofrer store Summer til Formaal, som efter min Mening ikke har stort med Kultur at skaffe — indgik vi dels til Kultusministeriet og dels til Regering og Rigsdag om en beskedent Støtte til fortsat Udgivelse af Skriftet. Vi fik kort og godt Afslag paa begge Ansøgninger. Heldigt er det imidlertid, at »Flora og Fauna« er naaet saa vidt, at det kan staa paa egne Ben og kan klare sig uden at behøve at takke hverken Ministerium eller Regering og Rigsdag for sin Eksistens.

Med det samme føler jeg Trang til at lette mit Hjerte

for følgende: I omtrent 25 Aar har jeg anvendt al min Fritid — og maaske mere endda — til at undersøge den danske levende Natur og søge at faa andre til det samme, og jeg tror at have haft Held med mig i begge Retninger til Trods for, at min økonomiske Stilling har lagt mig store Hindringer i Vejen; jeg har set, hvorledes en Mængde Personer har kunnet faa større eller mindre offentlig Understøttelse til Fremme af deres Formaal eller Livssag, og jeg har nu og da haft Lejlighed til at forundre mig over, at denne eller hin »Forfatter«, der udelukkende syntes at holde sig oppe paa den Konto, at en Del Læseforeninger har ment at være »up to date«, naar de blot kritikløst anskaffede Rub og Stub, selv det værste »Bras«, af hvad der mellem Aar og Dag udkom af »Literatur«, kunde faa Understøttelse; jeg har endvidere Aar efter Aar set Bekendtgørelse om, at Lærere og andre, som gjorde sig »bemærkede« i en eller anden videnskabelig Retning kunde opnaa offentlig Støtte. I min Enfoldighed troede jeg i lang Tid, at ogsaa jeg kunde komme ind under denne Kategori, og har derfor flere Gange ansøgt om kultusministeriel Støtte til Gennemførelse af naturhistoriske Formaal, men saa vidt jeg husker, har jeg ikke nogen Sinde saa meget som opnaaet et afslaaende Svar paa mine Ansøgninger. Naa, alt er jo viseligt indrettet, og jeg skal slaa mig til Taals med, at naar jeg ingen Sinde har kunnet opnaa at faa offentlig Understøttelse, ligger det i, at jeg ikke har fortjent en saadan. Man bør begribeligvis aldrig sige »aldrig«, men man vil kunne forstaa, at skulde jeg nogen Sinde igen komme til at sætte mit Navn under paa en »allerunderdanigst« Ansøgning, har jeg gjort det højst modvilligt og i alt Fald ikke for min egen Persons Skyld.

Sluttelig vil jeg lige berøre min Sydamerikarejse, der som Resultat bl. a. har givet en Række interessante lagttagelser og et ganske enormt Antal lavere Dyr, hvoraf mange er nye for Videnskaben. Hvor som helst jeg kom, gik man ud fra som givet, at den danske Stat i rigeligt Maal havde udstyret mig med Midler til mine Undersøgelser. Naar jeg oplyste om, at det for mig vilde have været aldeles haabløst at søge Statsunderstøttelse sil saadanne Formaal, og at det — frasæt Støtte fra personlige bekendte — hovedsagelig var danske Lærere, som, for en stor Del ved private Tilskud, havde sat mig i Stand til at iværksætte denne naturhistoriske Rejse, saa var det en fast Regel, at mine Landsmænd udbredte sig over det »smaatskaarne«, som i mange Retninger sad til Højborde hjemme i Danmark, medens Udlændingene slog Hænderne sammen af Forbavselse over, at danske Lærere var saa vidt

fremme i Kultur, at de var med til at iværksætte en Ekspedition, som alene havde naturhistoriske Formaal for Øje*). Intet havde nu været naturligere, end at det videnskabelige Udbytte var bleven bearbejdet i »Flora og Fauna«, og den ansøgte Statsunderstøttelse kunde i saa Henseende have hjulpet betydeligt til; men som Forholdene nu stiller sig, maa jeg nøjes med fremtidig blot at give en sammentrængt Beretning (om Channar- eller Espinal-Regionen) i dette Tidsskrift, medens jeg paa en Maade maa beklage, at en Række europæiske Videnskabsmænd skal bearbejde mine videnskabelige lagttagelser og Indsamlinger i svenske, engelske, tyske, franske, østrigske og spanske Tidsskrifter.

Naar europæiske Videnskabsmænd, knapt nok før jeg efter Rejsen var kommen til Ro i Hjemmet, havde opkaldt nye Dyreformer til Ære for mig, saa renoncerer jeg gerne; det er danske Lærere, Folk der som jeg ikke gør Fordring paa at regnes mellem dem, der bygger Naturvidenskabens stolte Bygning op, og kun ønsker at faa Lov til at være Haandlangere, det er dem, som i første Linje har Æren for, hvad min Undersøgelses- og Indsamlingsrejse maatte bringe af Nyt. Men jeg kan ikke tilbageholde en Bemærkning om, at jeg paa min Rejse har haft en levende Følelse af, at ved den store, internationale Naturvidenskabs Palads, som bygges op, synes der kun at være faa danske Bygmestre og Haandlangere; det er næsten, som om Smørret og Flæsket er det eneste, der holder vor Berømmelse vedlige — i England!

Jeg har kaldt disse Linjer for »Udenomsbemærkninger«; de gaar jo nemlig lidt uden for Tidsskriftets Rammer; men jeg har ment, det kunde interessere en og anden at erfare lidt om, under hvilke Kaar en »Haandlanger« arbejder, og hos hvem han skal søge Husly, saalænge der ikke er Tag over Bygningen!

*) Jeg kan tilføje, at naar mange Danske i Sydamerika egentlig længtes hjem, var det aldeles ikke, fordi de særlig syntes om de hjemlige sociale og politiske Forhold, men alene af den Grund, at de var opfyldte af Beundring for, hvad den danske Lærerstand havde udrettet i de sidste Tiaar, og at de længtes efter at gøre deres Børn delagtige i den meget forbedrede Undervisning herhjemme.

Channar-Regionens Flora og Fauna.

Af A. C. Jensen-Haarup.

I. Indledning.

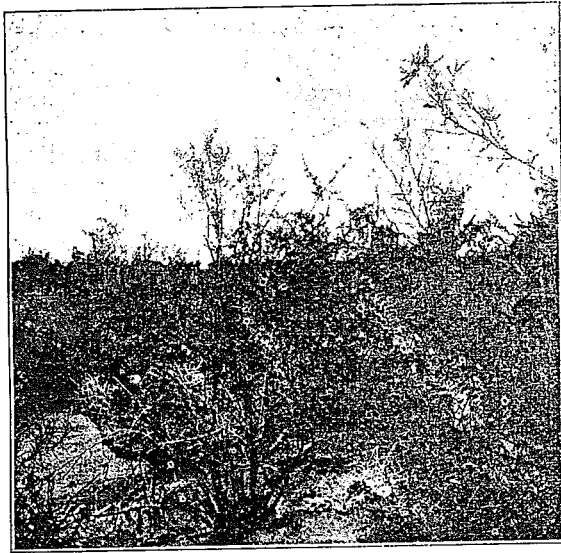
Ad Pacifikbanen farer man hen over Provinsen Buenos Aires's umaadelige Sletter, stadig mod Vest; man synes, at selve Havet ikke en Gang kan være saa fladt, thi f. Eks. Atlantens Horisont viser sig dog gerne fint savtakket af de vældige Bølger og Dønninger; her er derimod Horisonten ligelinjet; alligevel gaar det umærkeligt opad; Profilen Buenos Aires—Mendoza viser endog en Stigning af ca. 2500 Fod.

I Førstningen spejder man interesseret ud over Egnen — det er jo Sydamerika, man har for sig — men Ensformigheden virker trættende i Længden. Overalt breder Slettelandet sig, overalt ses uhyre Hjorder af Heste, Kvæg og Faar, en enkelt Gang lives man lidt op ved at faa Øje paa en Flok Strudse, og til andre Tider væmmes man ved de Tusinder af hel- eller halvforraadnede Kadavere eller solblegede Benrade af Dyr, som ligger strøede hen over Markerne; men ogsaa dette virker sløvende i Længden, og naar hertil kommer, at Varmen er trykkende, og at det fine argentinske Støv trænger ind i Waggonen og drysser ned over en, vil man forstaa, at det ender med, at man falder blidelig i Søvn, noget man forøvrigt aldrig burde i en sydamerikansk Jærnbnewaggon, thi man er til Stadighed omgivet af Individier, der kun lurer paa Rov og »Bid«. Selvfølgelig er der adskillige skikkelige Mennesker iblandt, ganske specielt mellem de »rene« Indianere.

I Nærheden af San Luis vaagnede jeg op og fandt til min Overraskelse, at Omgivelserne helt afveg fra Egnene, der tidligere var passeret. Terrænet var opfyldt af Smaabjerge, og overalt var Jorden til en vis Grad dækket af en ejendommelig »tør« Buskvegetation. Paa den anden Side af San Luis forsvandt Bjergene atter, men Buskvegetationen blev tættere og mere sammenhængende. Toget var naaet ind i Channar*).

*) Udtales „Tsjanjar“ med Betoning paa sidste Stavelse.

Regionen, der omfatter Provinserne Mendoza, San Juan, San Luis, La Rioja, Cordoba m. fl. Regionen har faaet sit Navn efter Karakterplanten Channar-Busken eller Channar-Træet (*Gourliæa decorticans*), som forekommer næsten overalt og bidrager sit til at meddele Landskabet »den graa Klit«s Farve. Egnen kaldes forøvrigt ogsaa Espinal-Regionen (*Espinales*), fordi dens Vegetation er tornet i en ganske overvældende Grad. Der er sikkert faa Egne paa Jorden, der kan fremvise en større Rigdom paa tornede Vækster end netop denne Region.

Buskvegetation i Channar-Regionen — i Forgrunden Kaktus. Sommer.

Alt er graat i graat i Channarens vidtstrakte Domæne; Vegetationen er hvidgraalig, og Jorden er askefarvet og askefin, naar den er tør, hvad den som Regel er under disse Himmelsstrøg. Jeg kom til denne Egn i Løvspringstiden, og dog savnede jeg næsten ganske den friskgrønne Farve. Jeg fik derfor til at begynde med det Indtryk, at hele Egnen var en Ørk med forbrændte og udtørrede Vækster, og det var med meget blandede Følelser, at jeg gjorde min Entré i denne Region.

Men stor blev min Overraskelse, da jeg havde slaaet mig ned paa Stationen Santa Rosa og fik mig set lidt om. Da Sydens Sommersol havde faaet Tag i denne Del af Moder Jord, viste det sig, at alt var sprudlende Liv, og at den graa, »tørre« Farve stod i nøje Sammenhæng med det Klædebon,

som Livet her maa iføre sig for at kunne modstaa Nattekulde, Tørke og Dagens brændende Sol. Til Overflod viste det sig, at Jorden, Alluvialaflejring som den mest er, var overordentlig frugtbar, men ganske vist henligger det allermeste af Regionen i Urtilstanden paa Grund af Befolkningens Udygtighed og Ugidelighed, og vel ogsaa fordi Landet er blevet misregeret. Egnen er regnfattig, men store Strækninger kan dog vandes fra Andeskædens Bjergbække og Strømme — blot man gad tage fat!

Channar-Regionen hører til de sommerhedeste Egne i Sydamerika, og jeg vil indrømme, at under en Temperatur af over 50° C. i Solen nedsættes den menneskelige Energi betydeligt; naar tillige Fødevarer etc. er særdeles billige — hvorfor saa anstrænge sig? I Mendoza har man om Sommeren maalt indtil 42° C. i Skyggen, og i San Juan, der ligger noget nordligere, endog 46° C.; paa den anden Side har Temperaturen i Mendoza en Vinternat været nede paa 8 Graders Frost (Byen ligger 2500 Fod over Havet lige ved Foden af Kordillererne eller Andesbjergene); saadanne lave Temperaturer hører dog til de største Undtagelser. I det hele taget er Temperaturforandringerne i denne Del af Sydamerika ofte baade store og pludselige; 20 Graders Forskel i Løbet af et Døgn er ikke nogen Sjældenhed.

Klimaet er overordentlig sundt, men til Tider kan Vejret være højest ubehageligt, som naar den hede Vind (»Pampero«) hvirvler Støvet op i skytætte Masser, der trænger igennem overalt og tilstøver hele Egnen.

I den Tid, jeg opholdt mig dér, var der ikke Mangel paa Regn. Vældige Uvejr, der kom inde fra Bjergene, rasede ofte med en Voldsomhed, som er aldeles ukendt herhjemme. Uvejrene, der næsten altid medførte baade Orkan, styrtende Regn, hængende Hagl, Lyn og Torden, begyndte gerne hen paa Eftermiddagen og varede ofte til langt ud paa Natten. Et prægtigere Naturskuespil end saadant et natligt, subtropisk Uvejr lader sig vanskeligt tænke; flammende og gnistrende Lyn foer ustandselig frem og tilbage rundt om paa Himmelhvælvingen; jeg har oplevet Uvejr, under hvilke Natten i lang Tid har været forvandlet til Dag uden saa meget som et halvt Sekunds Mørke; samtidig buldrede selvfølgelig en uredøvende Torden, og Nedslagene frembragte Detonationer, saa Jorden bogstavelig talt rystede under én. Ofte forgrenede Lynene sig paa en højest vidunderlig Maade og ligesom sprudede Gnister ud i alle Retninger. Ved Nedslagene gik tit en Mængde Lyn ned paa samme Sted, saa man havde som en Ildsøjle, der kunde vare over et Sekund, foran sig.

Disse hæftige Uvejr, under hvilke Orkanen pludselig slaar om og virker i omtrent modsat Retning, generede mig ikke saa lidt; da de er aldeles uberegnelige, og der ikke findes hverken Ly eller Læ ude i den vilde »Camp«, kunde jeg sjældent foretage lange Ekskursioner ad Gangen; det er nemlig intet mindre end livsfarligt at være ude i et Haglvejr dér paa Egnen; de mindste Hagl, jeg har set, var af Størrelse som Kirsebær, og allerede saadanne Hagl slaar nederdrægtig haardt med den Fart, hvori de kommer; men naar Haglene, hvad der tit sker, bliver til store Isklumper, dræbes baade Mennesker og større Dyr; saadanne Hagl knuser baade Tegl- og Skifertage.

Tit og mangen Gang har et natligt, glimtende, bragende og knaldende Uvejr jaget mig op af en Søvn, der ellers kun har været forstyrret af Moskitos, Væggetøj, store blodsugende Tæger, kæmpemæssige Edderkopper (undertiden Jordskælv) osv., for at faa reddet mine Indsamlinger, der svajede hid og did i Snore oppe under Taget, det eneste Sted, hvor jeg kunde have dem i Fred for de graadige Myrer, som endogsaa forgreb sig paa mine Ben om Natten. Uheldigvis troede jeg, at Fugleskind ogsaa var sikre ved Ophængning, men her gjorde jeg Regning uden Klanerne, der ødelagde mig Skindene, som jeg havde forsømt at efterse. Af andre Ubehageligheder kan anføres den ofte stærke og trykkende Varme, de nederdrægtige Moskitos, den stikkende og flængende, tornede Vegetation, den upaalidelige og til Dels fjendtlig sindede Befolkning, Savnet af de Bekvemmeligheder man er vant til i Europa, Revolutioner m. m. Under en Revolution, ved hvilken et hundrede Mennesker blev dræbte, maatte jeg forresten ombytte Kætseren med en Winchesterriffel.

Men paa den anden Side lever man fri som Fuglen i Luften uden f. Eks at være generet af hjemlige, tit smaalige Forbud og Trusler. Man træffer hverken »Adgang forbudt« eller Advarsler mod at spytte eller ryge, ikke heller Politiforordninger, der stiller saa og saa stor en Mulkt i Udsigt for Overtrædelser o. s. v. Er der endelig et Sted, man ikke maa komme, forefindes sædvanlig en Blodhund eller en Mand med en Riffel, som afgør Sagen med det samme. Selv Pigtraadshegn og adskillige andre af Civilisationens Velsignelser træffer man kun rent tilfældig paa — og saa kan man saa prægtig give sig i Snak med hvem som helst uden først at skulle præsenteres! Det lyder utroligt, men det er virkelig sandt!

Paa mine Vandringer og Rejser kom jeg til en lille dansk Koloni i Chacras de Coria lige ved Kordillererne; jeg tilbragte her uforglemmelige Dage (rent fraset at jeg her blev indesluttet

af den omtalte Revolution). Naar jeg iøvrigt undtager Chileneren Bustos og Argentineren Villareal, har jeg ikke stort at takke indfødte Sydamerikanere for, og jeg tror ærlig talt ikke, at de »indfødte« i den Egn, hvor jeg opholdt mig mest, vil savne mig, væsentligst fordi deres Begreber »at finde« og »at redde« faldt sammen med mine Begreber »at stjæle« og »at røve«, saa meget mere som det var blevet øjensynligt, at jeg ramte godt baade med Gevær og Revolver. Jeg kan lige tilføje, at Byens indfødte Postmester nogenlunde regelmæssig neglede Portoen for mine Breve til Europa.

Jeg har haft den Tilfredsstillelse, at mine Undersøgelser i Sydamerika som Resultat bl. a. har givet en Mængde hidtil ukendte Arter, som nu bliver beskrevne af europæiske Fagmænd. Smaatskaarne, danske Forhold har medført, at Resultaterne bliver offentliggjorte i udenlandske, videnskabelige Tidsskrifter*). I de efterfølgende Afsnit vil jeg derfor kun kunne give sammentrængte og spredte Meddelelser og Skildringer fra Channar-Regionens Natur med nogle Oplysninger om de talrige europæiske Videnskabsmænd, som med sjælden Forekommelse har bearbejdet større eller mindre Dele af det betydelige Materiale.

Sydamerikanerne selv kender kun grumme lidt til deres Landes Natur. Interessen mangler dem, og Dygtighed og Energi kan de ikke beskyldes for at besidde. I en »videnskabelig« (!) Afhandling, jeg har liggende for mig, hedder det bl. a. om Træbukken *Enoplocerus armillatus*, hvis Larve lever i det haarde Quebracho-Ved, ordret oversat: »I Europa og De forenede Stater har man den Mani at samle enhver Slags sjældent Utøj (»bichos«), grimme eller giftige som Taranteller, Tusindben, Edderkopper etc., og hvor den (d. v. s. Træbukken) forekommer, særlig i Kalifornien, fanger Folk den for at sælge den til gode Priser; de opbevarer den, til der melder sig en Køber, i Beholdere med Alkohol. Denne lille Industri (!) kunde maaske ogsaa drives i visse Egne af Argentina (!)«. Denne vigtig-dumme Udtalelse er i høj Grad karakteristisk for et tarveligt Folkefærd, der ynder at pynte sig med Betegnelsen »la gloriosa nacion«. Det kunde aldrig falde en Argentiner ind at faa »Mani« for at samle og studere »bichos«. Naar man i

*) Da den ansøgte Statsunderstøttelse blev os forment (af daværende Kultusminister J. C. Christensen m. fl. Politikere), blev en Udvidelse af Tidsskriftet derved foreløbig opgivet, hvilket er saa meget mere beklageligt, som der foreligger en Mængde fortrinlige Bidrag i Manuskript til Belysning af den danske, levende Natur; i allertungste Tilfælde vil Offentliggørelsen af mange af disse Bidrag blive stærkt forsinket.

Løbet af faa Maaneder kan samle en hel Række ny Arter paa et forholdsvis lille Omraade, er det klart, at Landet trænger til Undersøgelse.

I Lande, hvor Germaner og Angelsaksere har Magten, søger disse for Udforskningen, men noget helt andet er det, hvor dekadente Latinere giver Tonen an; dér tiltrænges et Arbejde, og ganske specielt vil der være uhyre meget at opdage i Sydamerika.

En lille dansk Ekspedition med Virkefelt langs Kordillerne vilde kunne udrette store Ting til Ære for vort lille Land, der ellers ikke kan rose sig af at være nogen ivrig Deltager i Udforskningen af Troperne. Maaske jeg en anden Gang kunde faa Lejlighed til at forklare mig nærmere i saa Henseende.

En Ferieekskursion.

Søndagen d. 2. Juli rejste jeg herfra til Vejle, hvor jeg efter Aftale om Mandagen skulde træffe sammen med Hr. Joh. P. Johansen fra Hillerød for at søge der i Omegnen. Ankomsten til Vejle opsøgte jeg min gamle Ven, Hr. Lærer N. Andersen, og foretog sammen med ham og hans Familie en Fodtur langs Fjorden. Dagen var meget varm, saa Folk strømmede ud af Byen til alle Sider. Andersen viste mig Resterne af en Køkkenmødding i en Have ved Fjorden samt adskillige sjældne Græsarter. Efter Tilbagekomsten saa jeg hans smukke Stensamling og nogle enkelte Biller. Blandt disse opdagede jeg en meget stor Hister, som Andersen havde taget i noget Tømmer ved et gammelt Hus der i Byen. Det var et mærkeligt Fund, da Dyret sikkert tilhører Sydeuropa; men da Andersen er en aldeles troværdig Mand, er det udenfor al Tvivl, at Dyret er fundet i Vejle. Andersen overlod mig Billen og ved min Hjemkomst bestemte jeg den; det er Hister major, L. Hvorledes Dyret er kommet til Vejle, er jo ikke let at forklare, og da Andersen fandt det levende, er det jo at antage, at det har ynglet her i Landet*).

Da min Ven, Hr. Johansen, nogle Dage forud var rejst til Jælling og ikke kom med det første Tog til Vejle, gik jeg

*) Eksemplaret blev fundet for ca. 15 Aar siden.

jeg ude for at fange Noctuiden ved Sukkerlokning, bl. a. paa et Træ, der stod ved ovennævnte Vandhul. Da jeg kom, var Hunnen af *C. clathratus* allerede i Færd med at fange Sommerfugle, og denne Gang havde den bedre Held med sig. Efter flere forgæves Forsøg, hvorunder adskillige Ben og Vinger gik i Løbet, fik den nemlig fat paa en *Agrotis* og gav sig øjeblikkelig til at fortære den. Det var jo temmelig sikkert de søde Sager, der havde lokket den op paa Træet; men da den stadig blev generet af »Uglerne«, tog den fat paa dem først.

A. C. Thomsen.

Channar-Regionens Flora og Fauna.

Af A. C. Jensen-Haarup.

II. Vaarfluer (Phryganidæ*).

Som bekendt er Vaarfluerne bundne til Vandet, idet deres Larver opholder sig i stillestaaende eller rindende Vand. Med dette for Øje vil man forstaa, at den tørre Channar-Region ikke fostrer ret mange af disse i Almindelighed ret sarte Væsener. Naar man endvidere tager i Betragtning, at Vandet i den omhandlede Egn — hvad enten der er Tale om Lavlandets stillestaaende Sumpe eller Kordillerernes stride Strømme, der efterhaanden aftager i Fart og Vandfylde ud i Lavlandet — er mer eller mindre salt- og salpeterholdigt, vil man kunne forstaa, at mine Bestræbelser for at finde Phryganider nærmest var resultatløse. I Virkeligheden opnaede jeg kun at finde to Arter, hver af dem i et temmelig begrænset Antal Individuer.

Nutidens første Specialist paa Trichopterernes Omraade, Hr. Georg Ulmer, Hamborg, fik Udbyttet af Vaarflueindsamlingerne og har behandlet det i »XX Bande der Annalen des k. k. Naturhistorischen Hofmuseums Wien 1905« under Titlen »Neue und wenig bekannte aussereuropäische Trichopteren etc.«

Den ene af Arterne, der blev taget i henimod en Snes Strk., var ny for Videnskaben og er i ovennævnte Værk beskrevet og afbildet under Navn af *Leptocella Jensen* n. sp. Alle Individuerne stammer fra Estacion Santa Rosa; den forekom her i den argentinske Midsommer (December) enkeltvis paa Stationens Lanterner paa de varme, stille og

*) Som allerede antydtes i Indledningen vil Skildringerne af Regionens Dyre- og Planteverdenen ikke fremkomme i systematisk Rækkefølge.
J. H.

mørke Aftener, da Insekterne i Tusindvis søgte til Lyset. Ude i den fri Natur, om Dagen, lykkedes det mig aldrig at finde Dyret.

Den anden, en *Chimarrha*, har ikke af Hr. Ulmer kunnet bestemmes til Art, formentlig fordi den var daarligt konserveret. Jeg fandt den nemlig paa en ensom Fodtur langt oppe i Kordillerne i Julen 1904 og kunde ikke dér præparere den ordentlig. Den forekom temmelig talrig ved en lille Bjergbæk, der i Modsætning til Bække og Floder paa den østlige Side af Anderne i denne Del af Sydamerika var omgivet af en rig og frodig Vegetation og derfor indbød mig til at holde Rast en Timestid. Foruden den lille, sorte *Chimarrha* minder Opholdet ved denne Bjergbæk mig altid om smukke Blomster, en Flok smaa, grønne, pludrende Papegøjer og tre banditagtig udseende Fyre, som søgte at faa Klarhed over, hvad jeg dér havde at bestille; da jeg ikke havde Revolver med paa denne Fodtur, følte jeg en vis Lettelse ved at se dem forsvinde bag næste Klippeafsats.

III. Guldhvæpse (Chrysididæ).

De smukke, glimrende Guldhvæpse forefandtes ligeledes i et Antal Arter i Provinzen Mendoza, men de var dog langt fra saa talrige som Bierne og var navnlig vanskelige at faa fat paa. I Almindelighed søgte de til Blomsterne i Solskinsvej, men søgte i Læ, saa snart Himlen blev overskyet, eller Temperaturen sank betydeligt; en forholdsvis kølig Graavejrsdag fandt jeg saaledes en hel lille Koloni af Guldhvæpse, som havde søgt Ly i de visne Kapsler af Pigæble.

Grev R. du Buysson i Paris har haft den Godhed at gennemgaa Guldhvæpseindsamlingerne og udarbejde en Oversigt over Udbyttet; denne Oversigt (paa Fransk) er optaget i »Entomologiske Meddelelser«, 1. Hæfte 1906*) Følgende Arter forefandtes:

- Notozus Gayi, Spin. Begge Køn. Farven meget variabel.
- Uspallata, Mendoza, Santo Rosa.
- Holophris iridescens, Nort. Santa Rosa.
- Holopyga Wagnerella, Buyss. Han og Hun. Santa Rosa, Mendoza.
- Chrysis Taschenbergi, Mocs. Han. Chacras de Coria.
- distinctissima, Dahlb. Han og Hun. Santa Rosa, Mendoza.
- brasiliensis, Brullé. Han. Santa Rosa.

*) Under Titlen: Voyage de M. A. C. Jensen-Haarup dans la région de Mendoza Hyménoptères.

- Chrysis punctatissima*, Spin. Han og Hun. Santa Rosa; Chacras de Coria.
 — *ancilla*, Buys. Han og Hun. Hannen var hidtil ukendt. Santa Rosa.
 — *Nisseri*, Dahlb. Han og Hun. Santa Rosa.
 — *obidensis*, Ducke. Chacras de Coria.
 — *Jenseni*, n. sp. Af denne nye Art fandtes kun en Han, der staar i min Samling.

Efter at dette Materiale var afsendt, fandt jeg i mine øvrige Indsamlinger enkelte Guldhvæpse, hvoriblandt der i det mindste er ét Stk., som ikke hører til nogen af de ovenfor anførte Arter. Da Arten ikke er bestemt, kan den altsaa ikke opføres under Navn.

IV. Bier (Apidæ).

Var Udbyttet af Vaarfluer tarveligt, saa blev mine Indsamlinger af Bier saa meget desto righoldigere, om der end var andre Insektafdelinger, som endnu var langt mere overvældende i Henseende til Artsantal, Farvepragt og Formrigdom; der var smaa guldgrønne *Halictus*-Arter og store, staaublaa *Xylocopa*'er, helt sort- eller guldgult haarede *Bombus*-Arter, hviduldne *Centris*-Arter, nydelige *Melissa*'er og *Colletes*-Arter, statelige *Caupolicana*'er, gulspraglede *Anthidium*-Arter og mange andre. Talrigst var Slægterne *Ancyloscelis* og *Megachile* repræsenterede.

Uheldigvis kendte jeg paa Forhaand intet til Arterne saa lidt som til Egnens Planter, saa jeg var afskaaret fra at anstille indgaaende blomsterbiologiske Undersøgelser, hvad jeg agter at oprette, naar jeg for anden Gang besøger Channar-Regionen; kun kan jeg antyde, at Kaktusblomsterne var meget søgte af forskellige Bier, særlig af *Megachile*- og *Ancyloscelis*-Arterne.

Den bekendte Apidolog, Hr. H. Friese i Schwerin (forhen i Jena) har med sjælden Elskværdighed gennearbejdet det indsamlede Materiale og beskrevet de mange nye Arter i »Flora og Fauna,« 1906.

I Hr. Frieses Liste betegner et n. sp. efter Navnet, at Arten er ny for Videnskaben. I enkelte Tilfælde, hvor Arten ikke har kunnet bestemmes, mest fordi kun det ene Køn har været repræsenteret i et enkelt Ekspl., er kun Slægtsnavnet angivet

Channar-Regionens Flora og Fauna.

Af A. C. Jensen-Haarup.

V. Fugle.

Jeg har tidligere her i »Flora og Fauna« omtalt Fuglerigdommen i Argentina uden dog at nævne de enkelte Arter; dette sidste føler jeg mig heller ikke kompetent til at gøre, selv ikke for Channar-Regionens Vedkommende. Det vilde fordre adskillige Aars ihærdigt Arbejde at skaffe tilstrækkeligt Materiale til en nogenlunde fuldstændig Oversigt over den vidtstrakte Egn's Fuglefauna.

Derimod tænker jeg mig, at det kunde have i alt Fald en Smule Betydning at anføre hvilke Fugle, der er nedlagte paa en bestemt Lokalitet og i et bestemt Tidsrum, nemlig de Fugle som min medrejsende, Hr. Conradsen, har skudt i Omegnen af Estacion Pedregal (nogle Mil øst for Mendoza) fra midt i Oktober 1906 til midt i December samme Aar. Hr. Viceinspektør H. Winge, Zool. Mus. i Kbhvn, har med stor Elskværdighed paataget sig at bestemme de hjembragte Fugleskind, hvorfor jeg herved bringer ham min bedste Tak.

Desværre var en stor Del af Skindene mer eller mindre ødelagte af Klanere og graadige Myrer, væsentligst fordi de Sager, der skulde konservere Skindene og bevare dem mod Angreb, og som var anskaffede paa Stedet, viste sig at være Svindel og Humbug som saa meget andet i Argentina.

Til Listen over Arterne føjer jeg nu og da nogle Bemærkninger efter mine egne lagttagelser. Da Artsantallet ikke er større, anser jeg det for uforholdent at ordne Arterne systematisk.

1. *Anas cyanoptera*, Vieill.

2. — *spinicauda*, Vieill.

Disse to Ænder var ret almindelige i de Egne, hvor der var Søer, Moser og Sumpe.

3. *Rallus rhytirhynchus* (Vieill).

Det er denne tillidsfulde Fugl, jeg har omtalt Side 76 i »Flora og Fauna«. Jeg har ogsaa set den komme ud af Rørbevoksninger, tæt ved beboede Steder, og spankulere familiært omkring mellem Hønsene.

4. *Cathartes atratus* (Bartr.)

Af denne sorte Grib blev der kun skudt 2 Ekspl.

5. *Circus cinereus* (Vieill.)

Et enkelt Eksp. nedlagt. Fuglen saas ikke saa sjældent.

6. *Milvago chimango* (Vieill.)

Denne højest almindelige Fugl gaar overalt under Navnet Chimango. Den synes at have meget lidt af Rovfuglenaturen i sig; den er i hvert Tilfælde ikke mere rovgridsk end vore Krager og lever vistnok for en stor Del af Insekter og Insektlarver. Den er meget let at komme paa Skud.

Disse 3 Rovfugle (Nr. 4—6) er selvfølgelig ikke Egnens eneste. Saaledes ses Kondoren nu og da mod Vest (langs Anderne), men denne stolte Fugl er nu langt sjældnere, end den har været tidligere. Og af Ugler findes der flere Arter, som man om Dagen ser paa Ruiner, Telegrafpæle o. l. Steder; de synes ikke at være generede af det skarpe Sollys.

7. *Columbula picui* (Temm.)8. *Zenaida maculata* (Vieill.)

Den førstnævnte af disse to Duefugle er meget lille, ikke stort større end en Graaspurv og i alt Fald næppe større end en Kornværting. Den samles ofte i større eller mindre Flokke paa Jorden omkring beboede Steder. Den anden meget større Due træffes kun ude i »Campen«. Oppe i Bjergene har jeg set mindst to andre Duearter.

9. *Guira piririgua* (Vieill.)

Denne langhalede, forholdsvis tyndt og løst fjedrede Art, der hører til Gøgefuglene, er almindelig. En Dag blev der nedlagt 5 Eksp. i ét Skud.

10. *Phytotoma rutila* (Vieill.) Alm.11. *Milvulus tyrannus* (L.)

Ligeledes almindelig. Naar denne, noget svaleagtige Fugl, der hører til Tyrannerne, griber et Insekt i Flugten, spærrer den sine to lange Halefjer buformig eller sukkertangelignende ud, hvilket giver den flyvende Fugl et ejendommeligt Udseende. Den flyver iøvrigt ikke ret længe ad Gangen.

12. *Pitangus bolivianus* (Lafr.) Enkelt.13. *Lichenops perspicillatus* (Gmel.)

Den hvidliggule Ring om Øjet giver den sorte Han (Hunnen er graalig) et onskabsfuldt Udseende, og at Fuglen virkelig er onskabsfuld, viser sig, saa snart en eller anden mindre Fugl kommer indenfor dens Jagtomraade, thi denne bliver da ubarmhjærtig forfulgt. Fuglen sidder hele Dagen igennem og lurer paa forflyvende Insekter; naar den faar Øje paa et saadant, sætter den straks op i Luften og griber sit Bytte, idet den giver et Smæk med Næbet, som kan høres paa ret stor Afstand, hvorpaa den hurtigt vender og gaar pilsnart ned, sædvanlig til det Sted, hvorfra den fløj op; den

beholder fuld Fart lige ned til Stedet, foretager her en mærkværdig Manøvre med Krop og Vinger og staar saa bomstille paa sin Plads med det samme. Denne »Landgangsmanøvre« gaar i den Grad hurtig for sig, at det er umuligt for Øjet at skælne de enkelte Bevægelser; hvis disse blev kinematografisk optagne, er jeg sikker paa, at Fotograferne vilde vise ejendommelige Enkeltheder eller Enkelstillingen. Fuglens Vingeslag er under de hurtigste Bevægelser temmelig hørlige.

14. *Hapalocercus flaviventris* (D'Orb. & Lafr.) Talrig.15. *Anæretes parulus* (Kittl.) Enkelt.16. *Cyanotis azaræ* (Naum.)

Denne lille nydelige, livligt farvede og tegnede Fugl var ikke sjælden.

17. *Furnarius rufus* (Gmel.)? Enkelt.18. *Leptasthenura ægithaloides* (Kittl.) Enkelt.19. *Rhinocrypta lanceolata*, Geoffr. & D'Orb. Enkelt.20. *Tachycineta leucorrhœa* (Vieill.)21. *Atticora cyanoleuca* (Vieill.)

Disse to Svaler (Nr. 20 og 21), af hvilke den førstnævnte noget ligner vor Bysvale, var yderst talrige i Egnen (se »Flora og Fauna« Side 77).

22. *Progne furcata*. Baird.

Denne temmelig store Svale var mindre talrig.

23. *Cistothorus platensis* (Lath.) Ikke sjælden.24. *Troglodytes furvus* (Gmel.)

Under Navnet »ruisenor« er denne Gærdesmutte almindelig kendt i Argentina, dels for sin Sang, som dog ikke er særlig fremragende, og dels fordi den holder sig til Huse og Haver. Baade i Udseende og Levevis svarer den nogenlunde til vor Art.

25. *Mimus triurus* (Vieill.) Enkelt.26. *Chrysomitris icterica* (Licht.) Enkelt.27. *Sycalis arvensis* (Kittl.) Ikke sjælden.

28. — pelzelni, Scl.? En Hun.

29. *Spermophila coerulescens* (Vieill.) Enkelt.30. *Embernagra olivascens* (D'Orb. & Lafr.)31. *Saltator aurantiirostris*, Vieill.

De to sidstnævnte Fugle var ret talrige. Den ene af dem gaar almindelig under Navnet »Siete cuchillo(s)« (syv Knive), men ved nu blot at se paa Skindene, er jeg ikke sikker paa, hvilken af de to Fugle, det er, som med Rette bærer dette Vulgærnavn, der er en Efterligning af vedkommende Fugls Skrig eller »Sang«.

32. *Zonotrichia pileata* (Bodd.)

Hyppig omkring beboede Steder.

33. *Molobrus**) *badius*, Vieill.

34. — *bonariensis* (Gmel.)

Disse to Arter Kofugle eller Kostære er almindelige overalt i Regionen. Som bekendt udruger Hunnerne ikke selv deres Æg, men overlader Udrugningen af Æggene og Opfostringen af Ungerne til andre Fugle paa lignende Maade, som Gøgen bærer sig ad. (Se iøvrigt »I Sydamerika«).

35. *Agelæus thilius* (Mol.) Hyppig.

36. *Sturnella militaris* (L.)

Denne gammelkendte, med blodrøde Fjer (paa Brystet etc.) udstyrede Fugl er hyppig overalt.

Listen er jo ikke særlig lang paa Grund af den korte Tid, der er anvendt paa Fuglejagt dér paa Stedet, og selvfølgelig ikke nær fyldestgørende for en Bedømmelse af Egnens Fugleverden. Jeg meddeler den kun, fordi jeg anser den for bedre end ingen Ting og benytter med det samme Lejligheden til at anføre følgende:

Natravne er ikke sjældne i de lave, flade Egne, og oppe i Bjergene har jeg set Klippesejlere. Overalt, hvor der er Vand, træffer man paa Sporevingen og andre Vadfugle. En Kolibri-Art er ret hyppig, og det samme gælder flere Papegøjer, saaledes en stor og meget langhalet, smudsiggrøn, ulidelig skrigende Art, som trækker over den aabne Buskcamp i store Flokke, samt den smukke og tiltalende grønne Munkepapegøje. Nogle af Papegøjerne bygger Rede i stejle Klippe-skrænter, f. Eks. ved Bjergfloder. Sluttelig kan jeg nævne, at jeg en enkelt Gang har skudt en Spætte, samt iøvrigt ved forskellige Lejligheder set en Mængde Fugle, som ikke er anførte i ovenstaaende Liste.

Naturhistorisk Litteratur.

Vi har tidligere omtalt Dr. Kurt Lamperts fortrinlige Sommerfugleværk »Grossschmetterlinge u. Raupen Mitteleuropas« og henleder atter Opmærksomheden der-

*) Hr. Viceinspektør H. Winge meddeler, at „*Molothrus*“ oprindelig er en Trykfejl for *Molobrus*.

Brev fra Sydamerika.

Estacion Pedregal.

Saa er jeg da atter i min kære Channar-Region, takket være en betydelig pekuniær Støtte fra en Mand, hvis Navn jeg beklager ikke at maatte nævne.

Forinden Rejsen tværs igennem Landet aflagde jeg bl. a. et Besøg i det naturhistoriske Museum i Buenos Aires (Museo Nacional); det gjorde Indtryk af at være tarveligt udstyret og endnu tarveligere besøgt. Langt mere Fornøjelse havde jeg af en Udflugt sammen med min Rejsefælle, Hr. P. Jørgensen, til La Plata, hvor der findes et stort og smukt naturhistorisk Museum, og hvor vi var indbudte til at se Sr. Carlos Bruchs store og prægtige Samling af argentinske Biller. Det var ikke uden Besvær, at vi naaede fra Bane-gaarden til Sr. Bruchs Hjem, thi Regnen styrtede ned med tropisk Hæftighed, og Gaderne i La Plata var forvandlede til stride Strømme, saa Vandet steg helt op i Droschen til os. Vi maatte vente en Times Tid paa Sr. Bruch, der paa Grund af Oversvømmelsen ikke kunde komme fra Museet til sit Hjem, endda Afstanden kun er nogle faa hundrede Meter. Men endelig stilnede Regnen og Strømmen af, Bruch kom, og vi tilbragte en prægtig Aften sammen med ham og hans Familie.

Eggen her er ikke saa lidt forskellig fra det Omraade, jeg særlig undersøgte paa min første Sydamerika-Rejse. Her findes udstrakte Sumpe med vældige Bevoksninger af Dunhammer og Phragmites (Tagrør); dernæst er der halvtørre Strækninger med en Mængde af Regionens karakteristiske Planter, og endelig findes her en stenet, udpræ-Larrea-Camp, hvis Karakterplante er Larrea cuneifolia, Cav. Paa den anden Side er her ogsaa i Omegnen ikke saa lidt opdyrket Jord; navnlig er der mange Vinhaver. Hvor Jorden er under Kultur, er Eggen meget tiltalende ved den rige Træplantning, som findes, men ikke et eneste af de plantede Træer hører hjemme i Landet. Hyppigst forekommer Pyramidepoplen, dernæst Babylonspilen (Salix

babylonica, L.); endelig er der de himmelstræbende australske Eucalyptustræer samt de stærkt skyggende Ontario-popler. Morsomt er det at se, hvorledes den indenlandske, skønne, buskagtige Plante, *Cæsalpinia Gilliesi*, Bth., kiler sig ind i Poppel- og Pilehegnene, men det er dog først langs med og oppe i Bjergene, at denne Plante rigtig finder sig hjemme. Ganske ejendommeligt er det at se, at Aspargesplanten er forvildet over hele Distriktet; de indfødte fortæller, at Frugterne under en meget hæftig Orkan engang er bleven spredte over Egnen fra en enkelt Aspargesplantage. Disse forvildede Asparges er langt mere delikate end de kultiverede og indsamles (de „stikkes“ ikke) af hele Befolkningen.

Her, hvor jeg skriver disse Par Linjer, har jeg det herligste Halvpanorama af Bjerge omkring mig. Da jeg har Hovedstation lige ud for det højeste Parti af Andeskæden, og da der kun er ca. 3 danske Mil til Foden af Bjergene, faar man her rigtig Indtrykket af storslagen Vælde, saa meget mere som man herfra kan overskue 30—40 Mil af Kæden. Nederst ses de lavere, kuplede, forvitrede Forbjerge; bag disse højner sig de skarpt takkede Cerro negros (de sorte Bjerge), som naar en antagelig Højde, men dog ikke op til Snegrænsen; allerbagest taarner Højbjergene sig op som en uafbrudt Række af snedækte Tinder og Toppe, over hvilke de næsten milhøje Bjerge, Aconcagua, Tupungato, Cerro Plata m. fl. rager op som Giganter. Det førstnævnte Bjerg, Amerikas højeste, kan dog ikke ses herfra, idet det ligger længere tilbage og derfor er skjult bag de nærmeste Højbjerge. Smukkeste tager Kæden sig ud, naar Solen om Morgenen breder sit Lys over Snetinderne, samt om Aftenen, naar Skyerne efter Solnedgang farves ildrøde; da lægger der sig som et rosafarvet Skær over de snedækte Flader, hvorpaa den hurtig frembrydende Nat affarver det hele.

Ret ofte gaar Turen op i Forbjergene fra Mendoza af, thi her gøres i Regelen god Fangst af allehaande Insekter, ganske særlig i Kaktusblomsterne; overalt, hvor man kommer i de lavere Bjerge, er der en rig Kaktusvegetation, baade hvad Individier og Arter angaar. Mange af disse ejendommelige Planter har kvarterlange, pragtfulde, hvide dufte Blomster. De forskellige Mimoser, Akacier og ærteblomstrede Træer og Buske øver ogsaa stor Tiltrækning paa Insekterne, men paa Grund af deres skarpe Torn er det næsten umuligt at gøre Fangst paa disse Planter. Desuden er der naturligvis mange andre Planter, som er stærkt søgte af Insekter. Heroppe i disse Bjerge (i Lavlandet for-

øvrigt ogsaa) venter Tusinder af Insektarter paa at blive „opdagede“, da Egnen er meget lidt undersøgt. Argentinerne udretter ikke noget i den Retning.

Hernede i Lavlandet findes der to Planter, som særlig har vist sig udbytterige med Hensyn til Insekter, nemlig den nydelige *Hoffmanseggia falcaria*, Cav., og *Sarsaparillabusken*; paa den førstnævntes Blomster træffes næsten alle Egnens Bier, og paa *Sarsaparilla*'en et Utal af Fluer og Smaahevpe om Dagen og mange Natsommerfugle om Aftenen.

Paa Sr. Ramon Mirasos Jorder, hvor vi har uindskrænket Ret til at farte omkring, og hvorfra mangt et godt, nyt Dyr ligger „magasineret“ til Hjemreisen, findes store Bevoksninger af den kurvblomstrede *Grindelia pulchella*, Dun., som ikke synes at være meget søgt af Insekter i Almindelig; men til Gengæld er der et Par Arter, der kommer saa meget des talrigere til den, nemlig en lille Bi og en lille Pragtbi, som sete i nogen Afstand har en vis Lighed med hinanden.

Det er naturligvis overordentlig interessant at gaa paa Ekskursioner her, men det er paa den anden Side noget besværligt. Tornene river og flænger, Solen brænder, og Moskitoerne plager; og det bedste Udbytte faar man som Regel, naar Solheden er værst, og hvor Moskitoerne er mest plagsomme. Det gælder kun om at holde ud, men det kan man desværre ikke til enhver Tid. Forleden Dag (først i Decbr.), i en Temperatur af 40° C. i Skyggen, fangede vi Guldsmede, i skarpt Solskin, hvor Temperaturen var langt højere; til Trods for, at næsten alt Tøj blev lagt af, maatte Fangsten dog snart indstilles, da Sveden væltede ud af alle Porer for hvert Slag med Nætten efter Guldsmedene; om Aftenen samme Dag havde vi ventet god Fangst ved Lanterne, men Moskitoerne blev saa slemme, at vi maatte tænde ryggede Baal for at faa de besværlige Væsener væk; dette lykkedes ogsaa nogenlunde, men med Moskitoerne gik alle de øvrige Insekter. En anden Aften ødelagdes Fangsten ved, at en Pampero (Støvstorm) med en Temperatur af 34° C. pludselig udbrød, saa man vil se, at der er nok af Besværligheder og Ærgrelser, naar man samler i subtropiske Egne.

Sluttelig kan jeg bemærke, at min medrejsende, R. Conradsen, allerede har skudt og skindlagt en Mængde Fugle, skønt Fuglefaunaen er forholdsvis fattig her. Han ligger i stadig Kamp med Myrer og Klanere om disse Fugleskind.

December 1906.

A. C. Jensen-Haarup.

*

*

*

En Sommerdag i Vestargentina.

A. C. JENSEN-HAARUP.

Mendoza, Jan. 07.

Jeg vil i det efterfølgende forsøge at antyde, hvorledes en typisk Sommerdag, naturhistorisk og meteorologisk set, udfolder sig i den Del af Argentina, som under 32—33°s. Br. mod Vest grænser op til Anderne, til Cordilleras de Mendoza, og hvad »Naturalisten« en saadan Dag maa lægge Mærke til. Jeg vælger en Midsommerdag omkring ved Jul eller Nytaar.

Ved Halvfemtiden staar Solen op over den jævne, ensformige Horisont mod Øst. Ikke en Vind rører sig, ikke en Sky findes paa Himlen, og Højandernes Snetinder skinner i Morgenbelysningen ude i Vest. Temperaturen, der om Natten har været nede paa ca. 20° C., stiger nu Time for Time; de mange frø- og insektædende Fugle kommer i travl Virksomhed sammen med den øvrige, mer eller mindre støjende Fuglehær. Hjemlig fortrolig Fuglekvidder eller Fuglesang med virkelig Musik i, vil man som Regel forgæves lytte efter, og selv om den lille rødliggraa og uanselige »ruisenor« forsøger sig med nogle forholdsvis vellydende Strofer, overdøves dens Sang dog ganske af Chimango'ens og de store, langhalede Papegøjers irriterende Skrig.

Hen paa Formiddagen begynder Gravehvepsene og Bierne, der her findes i et overvældende Antal, deres Dagsgerning. Sammen med Bierne afsøger Kolibrierne Blomst efter Blomst, og disse skønne Skabninger, hvis spæde Krop dirrer af Energi, og hvis inderste Væsen er Harmløshed og Tillidsfuldhed, besøger uden mindste Frygt Blomsterne lige ved Siden af én for i næste Øjeblik, hvis en Kammerat viser sig, at foretage en dansende Flugtleg op i Luften. Kolibrien burde være Symbolet paa alt, hvad smukt og ædelt, virksomt og godt er.

Allerede ved 10-Tiden er Temperaturen i Skyggen kommen paa 30° C. eller derover og hele Naturen dirrer af Varme og Sollys. Varmen vil dog blive meget mere trykkende endnu, men foreløbig mildnes den ved en frisk Luftning sydfra,

og hist og her danner der sig smaa Klodeskyer paa den dybblaa Himmelhvælving, medens større Skymasser samler sig inde over Bjergene.

Insektlivet er nu paa sit højeste. Hvor der er Blomsterflor og rigelig Plantevækst, hører man en vedvarende enstonig Summen og Brummen. De kæmpemæssige, stærkt farvede *Pepisis*'er, som under Flugten næsten ligner Fugle, søger sammen med utallige, gulspraglede *Bembex*'er og andre endnu mere straalende farvede Gravehvepse tilligemed de smaa glimrende Guldhvepse fortrinsvis til uanselig hvidblomstrede Buskvækster. Store blaa Træbier (*Xylocopa*) søger Solanaceernes Blomster eller staar stille i Luften paa Svævefluernes Vis. Blandt utallige andre Bier lægger man særlig Mærke til *Centris*-Arterne, der farer omkring i rasende Flugt og kun har et Par Sekunder tilovers for hver Blomst, de bærer med et Besøg. Langt mere beskeden i sit Væsen er *Polistes cavapya*, der stille og rolig bygger paa sin frit ophængte Rede og hygger om den deri værende Yngel, som den iøvrigt fejgt forlader ved mindste Forstyrrelse; skønt denne Foldehveps kan stikke ganske eftertrykkeligt, er den dog overordentlig frygtsom. Nu og da ser man en stor *Papilio* (Svalehale) eller Danaide; Hvidsommerfugle og særlig *Colias lesbia* flagrer i Tusindvis hen over Camp'en. Ogsaa Guldsmedene boltrer sig lystigt, men mærkelig nok er de gennemgaaende ikke saa prægtige som vore nordiske Arter; det synes, som om Tropesolen i den Retning har opgivet Ævret eller ikke har interesseret for at iklæde disse Dyr saa pragtfuld en Dragt, som saa mange andre af Solbæltets Insekter bærer til Skue. Men maaske vilde Guldsmedene her være daarlig tjente med at blive forlenede med Tropernes eller Subtropernes straalende Farver; thi i det sommerhede Bælte er der megen Konkurrence i Røver- og Stimandshaandværket, og en altfor afstikkende Dragt kunde maaske komme Guldsmedene til Skade i Næringen ved, at det efterstræbte Bytte i Tide opdagede Røveren og undslap. Regionens talrige Græshopper er endnu kun i Opvæksten og derfor ikke særlig fremtrædende; fuldt udviklede Græshopper er afgjort Efteraarsdyr. Derimod har man god Lejlighed til at jagttage en Mængde store, tildels prægtige Fluere, navnlig blandt Rovfluere (*Asiliderne*), der kappes med Guldsmedene om at gøre Indhug i Insekthæren, ja end ikke viger af Vejen for at angribe selve disse.*) Ogsaa blandt Tægerne, hvoraf mange holder til paa Kaktus og andre tornede Vækster, saa de er vanskelige at komme tillivs,

*) Se under „Mindre Meddelelser“.

er der adskillige store, smukke og ejendommelig byggede Dyr. Det samme gælder forøvrigt Billerne. Den straalende *Phænæus imperator* forbereder sit Afkoms fremtidige Husholdning i nedgravet Gødning, den store brune Træbuk, *Mallo-don spinibarbis*, sidder og venter paa Aftenens Frembrud i sit Udgangshul i en eller anden Træstamme, og »Syvtalsbillen« samt dens endnu sjældnere Søskendebarn, *Calocomus coriaceus*, sværmer hen over *Larrea Campen*, hvis Karakterplante, *Larrea cuneifolia*, synes at være et fast Op-holdssted for den svovlgulstribede, store Snudebille, *Naupactus sulphureosignatus* og for forskellige store Pragtbiller, bl. a. *Psiloptera plagiata*, samt for *Nyctelia* og mange andre heteromere Biller. Denne ejendommelige Busk, der hører til *Zygophyllaceerne*, har aldeles fladt udbredte Grene, som i alt Fald i den omhandlede Egn altid vender Kanterne i Retningen Syd—Nord. Jeg ved ikke, om det samme er Tilfældet i andre Egne, hvor denne stærkt harpiksholdige Plante forekommer, eller med andre *Larrea*-Arter, men her kan man ikke undgaa at lægge Mærke til, at der ikke er mindste Afvigelse fra denne Ejendommelighed. Hos en anden, næsten ligesaa almindelig *Larrea*-Art, der staar *L. cuneifolia* meget nær, er Forgreningen alsidig og uden Tilbøjelighed til at fremvise noget tilsvarende.

Lidt over Middag sløjer Vinden af, og Temperaturen stiger yderligere. Maksimum, omkring ved 40 Grader, naaes som Regel mellem Kl. 2 og 3. Selv sløves man og forsøger en Middagslur, men man har nok at gøre med ingen Ting at tage sig til, og er man saa heldig at falde i Blund, vaagner man dog snart op, sveddryppende og utilpas. Imidlertid er Klodeskyerne bleven tættere, og inde over Bjergene buldrer Tordenen. Man venter sig en forfriskende Regn og en behagelig Afkøling. Men heri bliver man skuffet. Tordenbygerne trækker ganske vist fra Chile ind over Argentina, men efterhaanden som Skymasserne kommer ind over sidstnævnte glørværdige Republik, gaar de i den tørre og varme Luft over i luftformig Vanddamp og forsvinder for Øjet. I heldigste Tilfælde kommer en Byge saa nær, at den frembringer en Støvstorm, og som »formildende Omstændighed« giver nogle enkelte, kæmpemæssige Regndraaber, der efterlader dybe Indtryk i det askefine Støv.

Man resignerer og begiver sig ud paa Eftermiddagsekskursionen. Livet ude i Naturen er nu ligesom mere søvnt. Ganske vist snor hist og her en Slange sig afsted for at finde et Skjul, og det store prægtige Firben *Acrantus viridis*, farer som sædvanligt pilsnart hen over Jorden, men de fleste

Fugle er bleven mætte, og de blomstersøgende Insekter sidder roligt og suger Næring eller fører andet »husligt« Liv paa Blomsterne. Phasmiderne, »de vandrende Pinde« er om muligt endnu vanskeligere at opdage end om Formiddagen, da alt var solbelyst. Den søllyse Formiddag var de aabenbare Røveres bedste Tid, Eftermiddagen tilhører Snigmorderne. Hist sidder en Mantis paa paa Blomsterne af en Skærmpflante, med ganske de samme Farvetoner som denne, og venter paa Byttet, som skal ombringes ved Greb af og Gennemboring med Forbenene, der er omdannede til kloformige Fangarme; her er en Fangtæge, der trods himmelvid Forskel fra Mantispa'en, er farvet paa forbløffende lignende Maade og har sine Forben byggede efter fuldstændig samme Plan. Begge disse Dyr sidder ganske rolig og lurder og venter paa, at et intetanende Insekt skal nærme sig. Det samme gør Mantiderne, Knælerne (Hovedslægt Mantis; tysk: Gottesanbeterin); men hos dem er Forbenene udviklede paa en noget afvigende Maade, idet de navnlig delvist er stærkt tornbesatte og mere beregnede paa indtil videre at klemme og fastholde Byttet end paa at dræbe det. Disse Knælere er ret forskellige i Udseende og særlig i Farve; nogle smaa Arter er graa, saa deres Farve passer godt til visne Plantedele eller Bark; andre Arter, som særlig holder til i lavt Græs, er bleggørne og overordentlig langstrakte, helt linjeformede; atter andre, der har mere almindelig Mantisform, og som opholder sig paa forskellige Planters Blade, har den sædvanlige, mere kraftiggrønne Farve; endelig ser man nogle Mantider med livlig farvet »Blomstertegning« paa Vingerne; disse Dyr profiterer aabenbart i høj Grad af denne Dekoration, idet Fluer og andre svagt begavede Insekter kritikløst antager Tegningen for en Blomst og troskyldig nedlader sig.

Jeg kunde fortsætte, jeg havde nær sagt i det uendelige, men da man i et Brev har Lov til at glemme meget og for tie endnu mere — til en senere Lejlighed — foretrækker jeg at slutte. Kun saa meget endnu: Aftenen her er henrivende. Skyerne fordeler sig, Solen mangefarver de Rester af dem, som endnu findes om Cerro Platas og Tupungatos himmelstræbende Tinder, Temperaturen gaar ned til de 30 Grader, og alt bliver idyllisk, blot de sataniske Moskitos kunde lade én i Fred. Under denne Forudsætning faar det være, om Sonda-Vinden oppe fra Bjergene foranlediger Temperaturen til at stige nogle Grader i Løbet af Aftenen.

Endelig maa man have en Del smaa Reagens- eller Prøveglass med fortyndet Spiritus i; mange smaa eller skøre og sarte Insekter gemmes bedst i Spiritus, saaledes Thysanurer, Collemboler, smaa Ephemerider og Perlider, Psocider, Phytosopoder, Phytopterer, Pediculider og Siphonapterer. Ogsaa Larver, som man vil gemme til senere Undersøgelse, bør dræbes paa Fangststedet i Spiritus.

Til sidst bør nævnes, at mange Samlere mener, at større Vandkalve, som hjemføres levende og dræbes i hedt Vand, holder den gule Farve bedre.

Med en saadan Udrustning, som her er nævnt, i godt Vejr og helst i Følge med en Entomolog og Ven (all entomologists are brethren) — ja saa hører en Samletur til Livets største og sundeste Nydelser. Forts.

Hoffmanseggia falcaria, Cav., som „Bibloomst“.

Af A. C. Jensen-Haarup.

Blandt den argentinske »Camp«s mangeartede Planter er der faa Fremtoninger, der i prunkløs Ynde kan maale sig med den lille Hoffmanseggia falcaria, Cav., som hører til Cæsalpiniernes Afdeling. Den har en meget stor Udbredelse i Amerika, og man ser ikke sjældent hele Bevoksninger af denne Plante. Bladene er mimoseagtig fannede og de gule og orangerøde Blomster samlede i en aaben, pyramideformig Top. Bælgene er seglformig krummede, og det er formodentlig disses Form, som har givet Anledning til Plantens mendozinske Vulgærnavn, der i Oversættelse kan gengives ved »den lille Markbønne«.

Jeg tror ikke, der i det vestlige Argentina, hvor jeg mest opholdt mig, findes nogen Plante, hvis Blomster er mere søgte af Bier end Blomsterne af Hoffmanseggia falcaria, og i Virkeligheden er Flertallet af de Bier, jeg indsamlede, taget paa denne Plante (i alt Fald hvad Artsantallet angaar), som blomstrer hele den argentinske Sommer igennem. Naturligvis er mange andre Planter, som Ærteblomstrede, Mimoser m. fl. ogsaa stærkt søgte af Bier, men disse Planter er ofte saa tornede, at det slet ikke kan nytte at bruge Kætser ved Indfangsten. Helt anderledes er det med den lille Hoffmanseggia, der er aldeles tornløs og let tilgængelig. Finder man en blomstrende Bevoksning af denne Plante, behøver man blot at staa

stille paa ét Sted med Kætseren parat til at tage, hvad der maatte komme indenfor Rækkevidde, og er Vejret stille med klart Sollys, vil der altid være en rig Mangfoldighed af Bier tilstede. En Insektsamler kan vanskelig tænke sig en mere magelig og lønnende Beskæftigelse end et samle Bier paa Hoffmanseggia falcaria; det eneste ærgerlige paa en saadan rig Fangstplads er egentlig, at man ser mere, end man kan overkomme at indsamle; mens man indfanger et eller andet godt Dyr, stikker ofte et endnu bedre af til en anden Hoffmanseggia-Plads.

Tidligst og talrigst træffes Megachilerne (Tapetserer-Bierne) paa Blomsterne. Som stadige Besøgere kan nævnes Hunnere af Megachile Jensen, M. Hieronymi (som dog ogsaa træffes paa mange andre Planter) og M. argentina, der alle er ny og beskrevne af H. Friese, samt en 3-4 andre endnu ikke bestemte Arter. Hannerne var som Regel meget faatallige.

Den nydelige fløjsblaa Melissa Jensen Frse. er næsten udelukkende taget paa Hoffmanseggia, Hannerne noget sjældnere end Hunnen.

De smaa Coelioxys-Arter som C. Jensen Frse., C. triangula Frse. og et Par endnu ikke beskrevne Arter var ogsaa jævnlige Besøgere.

Slægten Anthidium tæller mange Arter (A. bicoloratum Sm., A. Jensen Frse. og adskillige ikke bestemte), som om ikke til Stadighed saa dog meget ofte besøger Blomsterne.

Flere af de mindre Centris-Arter (som C. tricolor Frse. og nærmeste Slægtninge samt en ganske lille, overordentlig nydelig Art) kom jævnlig til Blomsterne, men disse viltre Bier, der paa soilyse og varme Dage farer omkring i rasende Flugt, har aldrig mere end et Par Sekunder tilovers for hver Blomst, som faar Besøg.

Endelig bør Tetralonia flavitarsis (der i Mendoza-Egnen kun forekommer i den ny beskrevne Varietet bicincta, Frse.) nævnes som stadig Besøger paa Hoffmanseggia-Blomsten, i næsten ligeligt Antal af begge Køn. En anden Tetralonia Art, den ny T. crassipes, Frse., der er meget talrig langs Forbjergene til Kordillererne, har jeg ikke med Sikkerhed noteret som Besøger paa Planten.

Foruden af de nævnte besøges Hoffmanseggia af adskillige andre Slægter og Arter af Bier. Jeg tror ikke, Blomsterne faar Besøg af Bier, som er større end middelstore Centris-Arter, Melissa Jensen eller Tetralonia flavitarsis, men af ganske smaa Bier er der et Utal, som aflægger mere eller mindre stadige Besøg.

Som et Kuriosum maa det vel nærmest anføres, at Kolibrier nu og da undersøger Hoffmanseggia's Blomster, men disse »Blomsterkyssere« (picaflores), som Mendozinerne ganske træffende kalder dem, kan vel ikke spille nogen videre Rolle som Blomsterbestøvere.

*

*

*

I Knuths »Handbuch der Blütenbiologie« er der nævnt nogle Arter Bier, som besøger Hoffmanseggia falcaria. Da Listen over Arterne imidlertid er saa forholdsvis lille, kan der ikke have været anstillet synderlig omfattende Iagttagelser med Hensyn til Insektbesøg paa denne Plante, thi alene i Omegnen af Mendoza besøges den sikkert af omkring et halvt hundrede forskellige Bier, og hvis Sagen blev grundig undersøgt i alle de vidtstrakte Egne, hvor den forekommer, vilde det sikkert vise sig, at Listen over Hoffmanseggia-besøgende Bier omfatter flere hundrede Arter.

Som allerede omtalt er det mest Hunnere, der besøger Blomsterne; men for flere Arter gælder det, at Hannerne ogsaa er ivrige Besøgere, saaledes som oven for nævnt hos *Melissa jenseni* og *Tetralonia flavitarsis*. I »Neue Beobachtungen über die Bienen der Amazonasländer« i »Zeitschr. f. wiss. Insektenbiologie« for 1906 skriver A. Ducke i Pará, at »auf den wohl nur Pollen liefernden Blüten« af Hoffmanseggia træffes kun Hunner af Slægten *Centris*. Dette gælder altsaa for Omegnen af Pará; for Mendoza-Eggen tror jeg ikke, det passer. Iøvrigt skriver Ducke i den nævnte Afhandling: »Bezüglich des Besuches verschiedener Blüten durch die einzelnen Geschlechter einer und derselben Bienenart ist zu erwähnen, das die ♀♀ vieler Bienen einige Pflanzen des Honigs, andere des Pollens wegen aufsuchen. Auf ersteren trifft man auch die ♂♂, auf letzteren hingegen nicht, da dieselben ja keinen Pollen einsammeln.«

Min Ven og medrejsende Hr. P. Jørgensen, som endnu anstiller Iagttagelser og foretager Indsamlinger i Omegnen af Mendoza, vil senere kunne bringe fuld Klarhed over Forholdet mellem Besøg paa Hoffmanseggia-Blomsten af de forskellige Køn indenfor de forskellige Slægter og Arter af Bier.

af Den butsnudede om Foraaret alle Vegne fra komme hoppende ned til Mosen, gørende midlertidigt Høldt ved enhver Smule Fugtighed, de traf paa. Fra det høje, tørre Græs paa de nye Fæstningsvolde har jeg ligeledes set Den spidssnudedede i Mængde komme frem først i April, mange Hanner med tør Jord paa Oversiden.

Begge Arter træffer man i Parringsdragt allerede om Efteraaret, før de gaar i Dvale. Deres Stemme høres til først i Maj. Den spidssnudedes længst og paa Slutningen af Kvækketiden mest i smukke Aftener. Derpaa tier de aldeles hele Somren. Den vældige »Frøkoncert«, der i mange Egne i Maj og Juni lyder fra Engene, hidrører fra Strandtudsens; de brune Frøers Stemme høres i det hele taget ikke ret langt. Først paa stille, solklare Efteraarsdage hører man atter en eller anden Han af de brune Frøer kvække skjult mellem Planterne i en Dam, hvor de Hanner, der vil overvintre under Vand, nu samler sig. Det gør et ejendommeligt Indtryk, naar man en saadan Høstdag, da alt i Naturen taler om Hvile og Søvn, pludselig hører denne Lyd, der er saa karakteristisk for det første Foraar. Især lyder Den spidssnudedes blide vuj! vuj! da smukt.

Flora og Fa

11:1409

Mærkværdig Sovestilling hos Hanner af visse Bier.

Af A. C. Jensen-Haarup.

Mens jeg i 1907 opholdt mig i Chacras de Coria i Vest-argentina, opdagede jeg en Dag henimod Aften (d. 10. Jan.) en Del Bier siddende i en ubevægelig Klump mellem Grenene af en Aspargesplante og ved at se nøjere efter, fandt jeg flere saadanne Klumper, der indeholdt fra 3 til 8 Ekspl. Bierne, der alle viste sig at være Hanner til den nybeskrevne, *Tetralonia crassipes* Friese, var meget søvndrukne, og ved at ryste Planterne lidt faldt de hjælpeløse ned i mit Giftglas, uden at gøre mindste Forsøg paa at flyve bort. De efterfølgende Dage gentog noget lignende sig. Jeg maatte antage, at de hjemløse Hanner klumpede sig saaledes sammen for bedre at kunne modstaa Nattekulden, der her 3000 Fod over Havet med næsten konstant klar Himmel kunde være ret følelig.

Noget lignende viste sig senere at være Tilfældet med

en ganske anden Bi, en formodet Varietet af den ret almindelige *Centris tricolor* Friese, eller muligvis en helt ny Art. Jeg havde flere Gange henimod Aften lagt Mærke til, at denne Bi i vildt summende Flugt sværmede omkring et bestemt Ferskentree i en Vinhave. Ved nærmere at undersøge Sagen fandt jeg snart ud af, at Bierne ogsaa i det foreliggende Tilfælde søgte Nattekvarter; først troede jeg, at det her drejede sig om Hunner, men senere viste alle Eksemplarer sig at være Hanner ligesom hos den foran nævnte Bi. De søgte en bestemt Plads under Bladene paa det inderste af en Gren noget inde i Kronen og klumpede sig her tæt sammen; men her var Bierne absolut ikke døsige, maaske fordi de netop var i Færd med at sætte sig; den første Aften fik jeg 19 Ekspl. af Klumpen i Glasset, medens nogle fløj bort. Næste Aften indfandt sig kun et Par Stkr. i »Logiet«, saa jeg sluttede, at det maatte have været de samme Individuer, der Aften efter Aften havde søgt til Stedet; da de følgende Dage bragte Regn, og jeg derefter maatte rejse bort, fik jeg ikke yderligere Lejlighed til at se Ferskentreet efter.

Nogen Tid efter min Hjemkomst skrev jeg en lille Afhandling om Sagen i et udenlandsk Tidsskrift, hvorefter jeg fra Dr. H. v. Buttel-Reepen, Oldenburg i. Gr., modtog hans Afhandling »Psychobiologische und biologische Beobachtungen an Ameisen, Bienen und Wespen«, hvori der anføres følgende (i Oversættelse) om Bierne *Tetrapedia diversipes* Klg. og *Tetrapedia Peckoltii* Friese (hvis Hanner om Natten flokkevis indtager Sovestilling): »Ved Solnedgang sætter de sig paa en ejendommelig Maade paa Grenene af en Urskovsbusk og udvælger stedse det samme lille Træ; de sidder tæt bag hinanden og holder sig fast med Mandiblerne, medens Bægkroppen hæves, og bedækker tæt 30—50 ctm., af Grenen og saaledes, at det ved første Øjekast, da Bægkroppen mod Spidsen er bedækket med gulrødlige Haar, ser ud, som havde man et Grenestykke med Blomster paa for sig.«

Dr. Buttel-Reepen meddeler, at han formoder, at det hos de to af mig omtalte sydamerikanske Bier ogsaa drejer sig om en ejendommelig Sovestilling hos Hannerne, hvilken Formodning sikkert er rigtig. Han skriver iøvrigt i det nævnte Arbejde efter Friese, at ogsaa Hannerne til mange i Tyskland forekommende enlige Bier og Snyltebier sover om Natten og under den stærkeste Varme (om Dagen), idet de hænger sig til Bladstilke paa Buske ved at bide sig fast med Kæberne og lader Krop, Vinger og Ben hænge bevægelsesløst ned, eller hviler i de klokkeformede Blomster af *Campanulaceae* osv.

Om Snyltebien *Crocisa emarginata* Lep. meddeler Hr. Edw. Jacobson fra Java; at han en Gang Kl. 4 om Eftermiddagen (altsaa ved højlys Dag et Par Timer før Solnedgang) fik et Ekspl., der havde bidt sig fast til den yderste Spids af et Græsstraa (»Grashalm«) og havde trukket Følehorn, Ben og Vinger ind til Kroppen; den ellers livlige Bi var øjensynlig sovet ind, da den kunde tages med Fingrene, men ganske vist stak den ham dygtig, da han tog den.

Herhjemme finder man jo ikke saa sjældent sovende Bier i Blomster, men vel at mærke altid enkeltvis. Hidtil kendes kun 4 Arter Bier, hvis Hanner samler sig klumpvis sammen for at sove i Fællesskab; det er ikke det mindst interessante, at de samme Individuer Aften efter Aften samler sig paa samme bestemte Sted.

Om Aarsagen til Størrelseforskellen mellem Individuer af samme Billeart.

Af A. C. Jensen-Haarup.

Forrige Aar skrev jeg en lille Afhandling, betitlet »Ueber die Ursache der Grössenverschiedenheit bei den Coleopteren« i »Zeitschr. für wissenschaftliche Insektenbiologie«. Da denne Afhandling har vakt en Del Opmærksomhed, og man har begyndt at diskutere Emnet baade mundtlig (f. Eks.: i »Deutsche Entom. Gesellschaft«) og skriftligt (bl. a. i ovennævnte Tidsskrift); har jeg tænkt mig Muligheden af, at ogsaa danske Entomologer kunde give Bidrag til Klaring af Spørgsmaalet, hvorfor jeg her gengiver Artiklen i Oversættelse:

Fra gammel Tid af har Koleopterologerne, selv videnskabelig fremragende Mænd, i Almindelighed anset de smaa Ekspl. af visse Billearter (sjikkert ogsaa andre Insekter) for saadanne Individuer, som har lidt mere eller mindre Hunger i Larvestadiet; i Modsætning hertil skulde store eller meget store Individuer have haft rigelig Næring som Larver.

Under mange Aars Samlervirksomhed baade i den palæarktiske og i den neotropiske Region er jeg bleven fuldstændig overbevist om, at dette ikke er Aarsagen, i det mindste ikke Hovedaarsagen, til at en Arts Individuer ofte varierer saa meget i Størrelse.

Af min sydamerikanske Dagbog.

Af A. C. Jensen-Haarup.

Første Rejse.

I. Overfarten.

Den 4. September 1904 om Aftenen steg jeg i Randers ind i Eksprestoget sydpaa for at naa Hamborg, hvorfra jeg skulde indskibe mig til Buenos Aires. Damperen, »Cap Blanco« (10,000 Tons), skulde dog ikke afgaa før om et Par Dage, saa der blev god Tid for mig til at strejfe om i Hamborg, som jeg kun havde besøgt een Gang før for mange Aar siden; bl. a. benyttede jeg Lejligheden til et Besøg i det store naturhistoriske Museum.

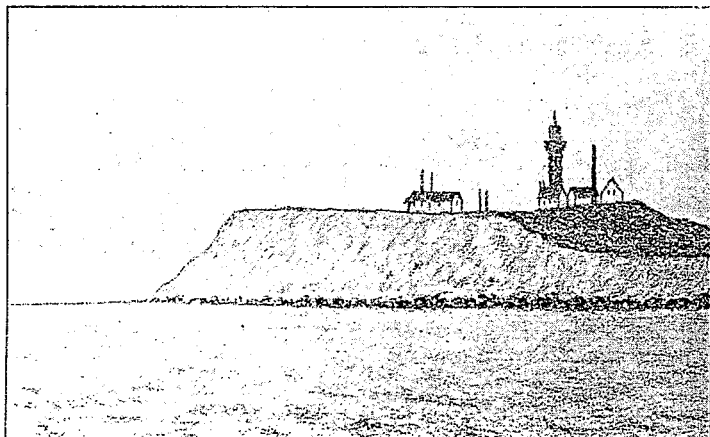
Den 6. September blev Passagererne færgede ombord i Damperen, efter at det uundgaaelige Bagagevrøvl var overstaaet, og hermed begyndte saa Sølivet med alle dets Besværigheder og Tilløkkelser. Konfusionen var til en Begyndelse ret stor, særlig da vi Mellemdækspassagerer omtrent var henviste til at sørge for os selv i alle Maader, og da navnlig ved Maaltiderne; en Tysker var saaledes bleven saa befippet, at han ved Aftensbordet overhældte sine Kartofler og sin Ration Kød og Sauce med en uhyre Mængde Puddersukker i den Tro, at det var Kartoffelmos, han fik. Fejltagelsen satte naturligvis Lattermusklerne i livlig Virksomhed. Iøvrigt gik Aftenen med Beskuelse af den livlige Elbtrafik og den straalende Belysning.

Først Kl. 1 næste Dags Middag var »Cap Blanco« klar til Afgang, og den lange Sørejse begyndte. Den dejligt beliggende By Blankenese passeredes en Time efter.

Ved Afsejlingen var der netop Lavvande i Elben, saa Flodens sandede Bredder var tørlagte i vid Udstrækning. Hvor Sandet var nogenlunde tørt, laa Turister og soled sig i større og mindre Flokke, og mangt et »Grüss« raabtes ud til os »Storturister«. Nu sendte imidlertid Damperens Skruevand langt agterude vældige Dønninger op paa Bredderne, hvad kun faa af Turisterne havde lagt Mærke til, saa Syndfloden kom over de uforberedte. Saaledes sad et ungt Par ganske nær Vandkanten, ivrig optaget af at vifte og vinke ud til Skibet; først i yderste Øjeblik opdagede de den truende Fare fra »Cap Blanco«s Køl- og Skruevand, og under stormende Jubel fra de ombordværende flygtede de elskende

i vildeste Forfærdelse op i Sikkerhed. En Mand med en Hund kom i en lignende Situation. Manden gestikulerede som en rasende for at gøre Hunden begribelig, at der var overhængende Fare paa Færde; ogsaa de to slap med Skrækken, men mange andre blev overskyllede og gennemblødte. En koldblodig Fotograf holdt tapper Stand til liden Baade vistnok baade for hans »dress« og hans Apparat.

Om Aftenen ankrede Damperen op paa Elben og lettede ikke igen før langt ud paa Natten. Om Morgen den 8. September var vi imidlertid ude i Vesterhavet, hvor der for Øjeblikket holdtes »Kejsermanøvre« med en Del af den tyske Flaade. Kanonerne dundrede lystigt, men en indtrædende Taage skjulte det maritime Skuespil for vore Øjne, og de

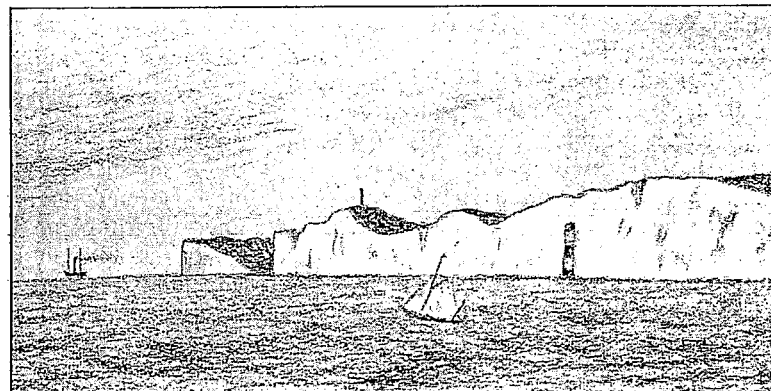

Cap Griz Nez.

idelige Stød i Dampfløjten overdøvede Kanontordenen. Heldigvis lettede Taagen, der gerne medfører trykket Stemning ombord, efter en Times Forløb, hvorefter det atter gik med fuld Kraft fremad. I Løbet af Dagen passerede vi en underlig 14-mastet Damper, vistnok en Hollænder, og hen mod Aften skimtede vi den hollandske Kyst, der, da det blev mørkt, gav sig til Kende nok en Gang ved Blink og Lys fra en Mængde Fyrtaarne.

Om Morgen den 9. var baade Frankrigs og Englands Kyster i Sigte. Calais kunde lige skimtes; Klokkeren halvni om Formiddagen passerede vi tæt forbi Cap Griz Nez, og herfra fulgte vi saa nær den franske Kyst, at vi kunde se Køerne paa Markerne og læse Stensætningen »Gloire à Notre

Dame« langs Stranden. Halvti laa vi paa Boulognes Red; Frokosten indtoges her; vi vidste, at vi 12 Timer efter kunde spise til Aften paa engelsk Grund, ved Southampton. Kun godt en Times Tid havde vi Lejlighed til fra Søsiden at beundre Boulognes smukke, bakkerige Omgivelser; saa var de franske Passagerer og den franske Post komne ombord, og under fuld Musik (Marseillaisen naturligvis) vendte Damperen Stævnen mod England, og længe varede det ikke, før vi kunde glæde os over en glimrende Tur langs Sydenglands skønne Kyst og særlig langs de berømte Kridtklinter, der i mangt og meget minder om Møens Klint, men som er af langt større Udstrækning; i det smukke, sollyse Vejr tog navnlig Beachy Head sig glimrende ud. Ogsaa paa fransk Side af

Beachy Head.

Kanalen, omtrent overfor den engelske Kyst, træffer man paa lignende, men mindre Kridtklinter, saa Tanken uvilkaarlig fører en til den Slutning, at den engelske Kanal maa have banet eller brudt sig Vej i en geologisk talt ikke særlig fjærn Fortid.

Ved 6-Tiden om Eftermiddagen var den bekendte Ø Wight i Sigte, og ud paa Aftenen ankrede Damperen op paa Southamptons Red for at optage Post og Passagerer, men Mørket var da brudt frem, saa vi maatte nøjes med Beskuelsen af Lyshavet omkring os. Dog havde der været Lys nok paa Aftenhimlen til, at vi kunde faa et Indtryk af de mægtige Sø- og Landforter, som behersker Indsejlingen, og som, saa snart Mørket var brudt frem, lod de elektriske Projektører kaste Lys ud over Farvandet.

Herefter gik det, som det sømandsmæssigt hedder, »Ka-

nalen ud«, og det store Skib begyndte allerede at »rulle« paa Grund af de vældige Dønninger, som Atlanterhavet sendte ind i Kanalens brede Munding.

Ved Middagstid den 10. September passerede vi Bretagnes Kyst, og foran os laa saa Biscayabugten, den berygtede »spanske Sø«. Ganske vist var Vejret smukt og Havet forholdsvis roligt, men alligevel havde Søsygen meldt sig hos en Del ikke søvante Passagerer. At Dagen var en Lørdag, blev vi allerede mindede om fra Morgenstunden af, idet de ombordværende russiske Jøder indledede Dagen med at læse i og mumle efter deres hebræiske Bønnebøger. De samme Mennesker havde iøvrigt allerede henledet Opmærksomheden paa sig, dels ved deres malpropre Udseende og Maade at være paa og dels ved deres glubende Appetit. Hvor dog de Mennesker kunde æde! Jeg tror, de havde Mad enten i Munden eller i Haanden, saa lang Dagen var.

Den samme Dag lagde jeg Mærke til nogle Sangfugle, saa vidt jeg kunde se Piplærker, som nu og da kom langs Siden af Skibet og fulgte med et Stykke. I alle Tilfælde har det sikkert været Fugle, som var paa Træk sydpaa; Aarstiden var jo dertil.

Søndagen den 11. September begyndte med Regntykning og højere Lufttemperatur, men Spanskesøen havde sit blideste Ansigt paa. Flere Rødkælke slog nu og da Følge med Skibet, og enkelte hvilte endog en kort Tid ud paa Dækket. Om Morgenen blev jeg overrasket ved, at en Sphinx (Sværmer) fløj lystig om over Dækket og langs Skibets Sider; det var mig ikke muligt at indfange Dyret og derved faa afgjort, hvilken Art, det var. Sværmeren har maaske været med som blind Passager paa Skibet, men umuligt er det jo ikke, at den havde været ude paa egen Haand, og at dens Kurs da havde krydset vor; Sphinx'erne er jo ogsaa bekendt for, at de lejlighedsvis strejfer langt omkring. Det nævnte Eksemplar fløj saa sikkert og hurtigt som nogen Sangfugl. Da jeg opdagede Dyret, var vi omtrent midt ude i Havbugten og altsaa mange Mil fra Land.

Hen paa Dagen dukkede Nordspaniens vilde og forrevne Bjergkyst op syd for os. Skyerne strøg hen over de højeste Toppe, der i Almindelighed var kullede og afrundede. Et Par af Maagearterne her forekom mig fremmede. En Tidlang fulgte vi derpaa Klippekyten, som blev vildere og vildere. Hist og her saaes en lille By eller nogle smaa Højder Huse i Kløfterne og Dalene; overalt paa de lavere Højder ragede Pinjerne op og gav Landskabet, set paa Afstand, et

vist hjemligt og dog fremmedartet Præg. En Mængde Delfiner (Springere) tumlede sig lystigt i Farvandet her.

Ved 2-Tiden om Eftermiddagen kom vi ind i Havnen ved Corunna efter at have passeret det ældgamle Hercules-Taarn ved Indsejlingen. Byen ligger aldeles henrivende, til Dels omgivet af Bjerge, ved en lille Flod, ikke langt fra Ferrol, hvor en Marineafdeling har Station. Ikke saa snart laa »Cap Blanco« stille i Havnen, før Baade myldrede ud til os fra alle Sider med Frugt eller andre Artikler, som er letsælgelige ved Siderne af en Atlanterhavsdamper med mange Passagerer. Det var som Regel Fatter selv eller en voksen Søn, som roede Baaden, medens Mutter brugte Munden og afsluttede Forretningerne. Bevares, hvilket Snakketøj, de spanske Frugtmadammer var begavede med! Handelen gik selvfølgelig livlig, og vældige Kvantæbler, Pærer, Vindruer, Bananer, Appelsiner etc., ect. til jævnt skikkelige Priser blev efterhaanden hevet op til os i større eller mindre dertil indrettede Kurve. Mindre behageligt derimod var det, at vi i denne Havn fik ca. 200 spanske Passagerer ombord; fraset at de gennemgaaende var lasede og snavsede, holdt de lige fra første Færd af et syndigt Halloj baade paa Dækket og nede i Kahytterne.

Mod Aften blev Himlen truende med Tordenluft, og lidt før Kl. 7 afsejlede vi fra den storladne Natur.

Tidlig om Morgenen den 12. September laa vi uden for Indsejlingen til Vigo. Farten ind ad Fjorden til denne By foregik i Taage. Kl. 8 laa vi paa Reden, og ved samme Tid lettede Taagen, saa vi hurtig kunde blive enige om, at Vigo var endnu mere malerisk beliggende end La Corunna, men uheldigvis gav Taagen kun Plads for øsende Regnvejr, der vedvarede hele Dagen, og der var derfor kun faa af Passagererne, som benyttede Lejligheden til at komme i Land, til endnu en Gang at sætte Foden paa europæisk Grund. I Havnen blev der naturligvis, da vi var ankomne, samme Leben som i Corunna, og en ny Forsyning af Spaniere kom ombord, saa der nu var over 300 Mellemdækspassagerer af disse Folk, af hvilke mange blev søsyge, da vi noget over Middag var ude i Atlanterhavet igen. Om Eftermiddagen lagde jeg Mærke til, at en Flok Svaler fulgte efter Skibet, og for mig saa det ud, som flere af dem nu og da (med oppilede Vinger) en kort Tid satte sig paa, hvad der flød i KølvanDET; hvilken Svaleart, det var, kan jeg ikke angive, men det var i hvert Tilfælde ingen af vore hjemlige Arter. Svalerne lignede en Del vor Bysvale, men var mere graalige og havde et svagt, lysere Baand over hver Vinge. Iøvrigt var der rigeligt for

Maagerne; jeg tror, der vilde kunne fedes et halvt Hundrede Svin paa, hvad der af Fødevarer (navnlig Levninger fra Maaltiderne) blev kastet overbord fra Skibet.

Agerdækket kom snart til at se ræddeligt ud; Spanierne sov, spiste og kastede op i én Guddommelighed; én tabte sin Skaal Ærter; en anden gled om i hele Herligheden; en tredje laa saa lang, han var, paa Dækket og kastede op; idet hele kunde det aldrig falde en Spanier ind at ulejlig sig hen til Rælingen, om han skulde »ofre«. Men mange holdt sig tapre, og disse lykkelige lavede saa om Aftenen et gyseligt Spektakel med Sang og Dans, Raaben og Skrigen og med »Musik« paa Tamburiner og Guitarer paa Dækket. Godt, at man ikke var mødt med ødelagre Nerver!

Den 13. September, mens vi sejlede ud for Portugal, klarede Vejret op, og Solsejlene blev satte. Vi Nordhoere, Tyske, Danske og — Russere (!), var heldigvis afsondrede fra de grisede Spaniere, men helt undgaa Samkvem med dem kunde vi naturligvis ikke; saaledes kom en Spanierinde ned til os paa Morgenstunden og gjorde Mine til at ville vaske og kæmme sig ved vor Ferskvandsbeholder, og hun forsvandt ikke før efter meget kraftige Protester fra vor Side. I det hele taget maatte der holdes stræng Justits, for at disse Sydens letlevende Børn ikke skulde bemægtige sig vort Omraade, hvad ingenlunde var nogen let Sag, da der omtrent var 10 Spaniere for hver Nordbo. Da Vejret efterhaanden blev meget sollyst, kom de søsyge Spaniolere forøvrigt snart til Hægterne igen, hvorved Larmen og Støjen blev betydelig forstærket, endda der var Spektakel nok i Forvejen. De mere adstadige af dem fordrev Tiden med Kortspil (deres Kort er meget forskellige fra vore).

Efterhaanden, som vi kom syd paa, blev Havet mere og mere indigoblaat, og Temperaturen mere og mere lummer. Aftenen oprandt med guldbræmmede og solfarvede Skyer. Svalerne havde trolig fulgt i Kølvet hele Dagen.

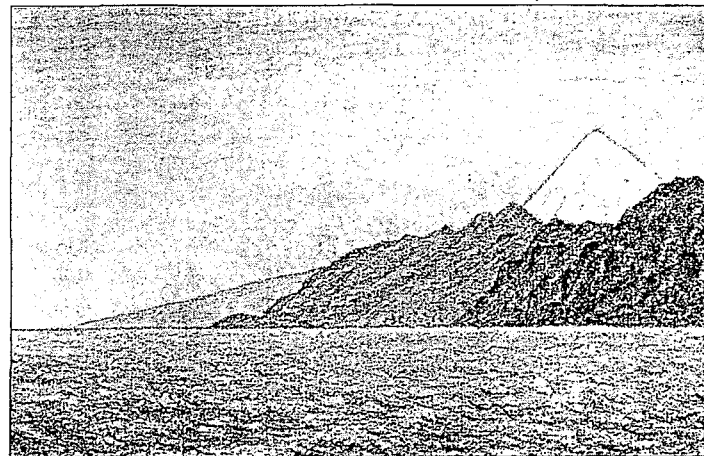
Den 14. September var vi omtrent paa Højden af Madeira. Her, paa Tærskelen til Nordøstpassaten, boltrede Hvalerne sig lystig i Havet, der endnu syntes mere blaat end Dagen i Forvejen. Himlen var ogsaa nu klarere blaa, end vi var vant til at se, og Luften langt mere ren og gennemsigtig. Ogsaa paa anden Maade blev vi mindede om, at vi nærmede os det hede Bælte, thi Morilden lyste prægtigt i Havet om Aftenen og Natten. Endnu denne Dag havde Svalerne fulgt os.

Dagen bragte om mulig endnu mere Larm og Liv end hidtil. Det trodsr enhver Beskrivelse, hvad 3 á 400 Spaniolere kan lave af øredøvende Halloj paa et Skibsdæk, naar Vejret

og Humøret er dertil. De lavede et infernalsk Spektakel, men i al Gemytlighed, maa jeg dog tilføje.

Smaarivninger Passagererne imellem var iøvrigt ikke sjældne, heller ikke blandt de saakaldte rolige Nordboer. En lang Dansker og en omfangsrig tysk Madamme med et beundringsværdigt Snakketøj tog saaledes en vældig, verbal Holmgang med hinanden, og da de var færdige, skældte vor Steward og en Kroater, hvem vi paa Grund af hans Udseende og formentlige Langfingrethed havde forlenet med Navnet »Sørøveren«, hinanden Huden fuld. I begge Tilfælde opstod Striden naturligvis over ingen Ting, men Tiden maatte jo gaa med noget.

Luften nede i Kahytterne var nu bleven saa kvalm, at jeg sammen med adskillige andre af Passagererne besluttede

Teneriffe.

mig til at sove oppe om Natten, hvorfor vi anbragte vore Køjeklæder paa øverste Agerdæk. Det blev dog ikke til nogen regelmæssig Søvn paa Dækket den første Nat, thi 1. Klasses Passagerer havde arrangeret Bal paa Promenadedækket, og da der paa den Maade leveredes gratis Musik for andre dødelige, lavede »Mellemdækket« og Spanierne ogsaa Bal, hver for sig naturligvis; de sidstnævnte øvede sig i de for dem noget uvante Runddanser.

Da jeg ved 6-Tiden om Morgen den 15. September lod Blikket løbe Horisonten rundt, viste der sig forude vældige himmelstræbende Klippemasser. Det var Øen Teneriffe, hvis øverste Top, Pico de Teide, rager næsten en halv dansk Mil

op. Det pragtfulde Sceneri i Morgenbelysningen gjorde, at man snart fik Søvnen helt af Øjnene. Øen tog sig vidunderlig ud. Mange af Bjerghøjderne var bevoksede med Trær; lavere syntes Bjergene, set i den betydelige Afstand, at være beklædte med store, blegt grønne Tuer, som kunde de være stærkt mosbegrøede; det var Bevoksninger af store Kaktus'er, der i sin Tid er indført af Hensyn til Opdrætningen af Cochinnelle-Skjoldlusen. I Farvandet her omkring Øen optraadte iøvrigt de første Flyvefisk.

Hen paa Morgenstunden laa vi for Anker ud for Santa Cruz de Teneriffe, en By omtrent af Størrelse som Silkeborg. Aldrig har jeg set Havet skønnere blaat end her, og aldrig Havvand, der var klarere og mere gennemsigtigt end paa Reden til Santa Cruz. Saa snart Skibet laa for Anker, kom en Del Baade ud, kun bemandede med omtrent nøgne, brune Dreng, som mødte i Forventning om, at Passagererne skulde kaste Penge i Grams ud i Havet. I denne Forventning blev de heller ikke skuffede; det næsten regnede med Smaamønt ned til dem. Saa snart en Mønt var falden i Vandet og begyndt sin zigzag-formede Nedsynken, var en Dreng fra den nærmest liggende Baad paa Hovedet ned efter den, og han kom snart efter op med den i Munden. Disse vævre Fyre havde skarpe Øjne, thi var der en eller anden, der vilde narre dem, f. Eks. med at kaste en Metalknap ned, var »Falskneriet« opdaget, endnu før det var fuldbyrdet, og Knappen fik Lov til at gaa uforstyrret til Bunds.

Da »Cap Blanco« vilde blive liggende til Kl. 1 om Middagen, benyttede en Mængde af Passagererne selvfølgelig Lejligheden til at komme i Land, naturligvis mod en klækkelig Ekstrabetaling til Færgedamperen, som vippede os ganske eftertrykkeligt og gav os en Forestilling om, at Havet langt fra var saa roligt, som vi havde faaet Indtryk af ombord paa den store Oceandamper.

I Santa Cruz mærkede vi først, at vi var i Nærheden af Tropezonen; den glødende Sol gennembagte vor syndige Krop, og i Byens Anlæg voksede »Gummitrær«, Pisang'er, Palmer og mange andre tropiske Vækster omkap med hverandre. Alt var naturligvis sydlandsk i denne By: flade Tage, aabne Butikker, broget Gadeliv o. s. v.; end ikke Kameler manglede. Overalt i Byen blev vi forfulgte af Tiggere, Bondefangere og »Førere«, men der var ikke Bid for dem ved denne Lejlighed, saa adskillige af dem blev ret ondskabsfulde. Selv velklædte Børn optraadte i større Antal som Tiggere; for dem var Sagen dog vist nærmere Sport end »Geschæft«.

Nogle af Passagererne tog ad den elektriske Sporvej op

i Bjergene; andre, deriblandt jeg, begav os til Fods op paa Højderne udenfor Byen; herfra var der en vid og storlaaet Udsigt over det indigoblaa Hav mod Afrikasiden og mod andre af de kanariske Øer.

Omegnen var overmaade udtørret; der var ikke faldet Regn i lange Tider. Vilde jeg derfor betragte denne Udflugt som en naturhistorisk Ekskursion, maatte jeg sige, at Udbyttet var tarveligt. men som saadan betragtede jeg heller ikke Turen; jeg havde end ikke Fangstapparaterne med, da disse laa godt nedpakkede ombord paa Skibet til Brug ved senere Lejligheder. Mellem Kaktusplanterne paa de ophedede Skraaninger smuttede vævre Firben omkring, og talrige Græshopper muntrede sig sammen med dem. Jeg saa flere smukke Guldsmede, deriblandt en Art med prægtig zinnoberrød Bagkrop. Biller traf jeg ingen af, før jeg kom til at vende en gammel Sæk, hvorunder der fandtes en Mængde Eksemplarer af en Art af Heteromérernes store og noget kedelige Afdeling, samt en Saprinus-Art, der dog var forsvunden sporløst ned i Jorden, mens jeg havde forsynet mig med nogle Stykker af Heteroméren.

Imidlertid var Tiden gaaet, og vi maatte ombord igen. Forinden vi var gaaede i Land, havde en af mine Medrejsende købt en Kasse Cigarer og betroet den til min Køje. Da vi kom ombord, var Cigarerne stjaalne. Jeg tager næppe meget fejl, naar jeg paastaar, at det var de samme Cigarer, som »Sørøveren« flottede sig med de paafølgende Dage. Men Beviserne manglede, saa han fik Lov at nyde dem i Fred.

Hen paa Eftermiddagen var vi allerede langt syd for Teneriffe, men det varede flere Timer, før Konturerne af Pico de Teide var udviskede for vore Øjne. Flyvefiskene blev nu mere og mere talrige, og Nordøstpassaten begyndte. Om Aftenen saa jeg Karlsruvognen saa langt nede i Horisonten, at det saa ud, som en Del af den var sunket i Havet. Dette gav mig det første dybe Indtryk af, at jeg nu var langt fra Danmark.

Den 16. September om Morgenen blev jeg overrasket ved at se en gulagtig Sommerfugl, omtrent af Størrelse som vor Vanessa urticæ, flyve omkring Skibet. Det var formentlig en Afrikaner; thi skønt vi ikke kunde se den afrikanske Kyst, kunde denne dog ikke være saa overordentlig mange Mil borte. Endnu denne Dag fulgte Svalerne efter os, men omtrent ud for Kap Blanco i Afrika forsvandt de for stedse. I Løbet af Dagen passeredes Krebsens Vendekreds, og vi befandt os i Tropezonen.

Natten til den 17. September var forholdsvis kølig, thi

Passaten friskede svært op, jo længere vi kom sydpaa. Iøvrigt blev vor Nattesøvn paa Dækket forstyrret ved, at min Sidekammerat, mens Dækket blev spulet, fik en ordentlig Skylle Vand over sig, hvorved der blev en større Staahej, idet Manden, en Tysker, foer helt forvildet op. Den nævnte Dag viste Himlen de typiske »Passatskyer«, dels lette, lave Skyer og dels høje, prægtige Fjerskyer. Flyvefiskene optraadte nu i store Flokke; i Almindelighed var Individerne i samme Flok af samme Størrelse; de ganske smaa Flyvefisk lignede Flokke af Guldsmede, som strøg hen over Havet; disse elegante, sølvhvide Fisk tog sig nydelige ud over det blaa Hav; de kunde flyve langt og dreje af til Siden under en ikke alt for skarp Vinkel, og naar det passede dem, stak de Hovedet ind i en Bølgeskraaning og forsvandt for vore Øjne. Jo længere vi kom ud paa Havet, desto sjældnere blev Søfuglene. Skummet fra Skibet var iøvrigt nu saa blændende hvidt i det skarpe Sollys, at Øjet ikke kunde taale at se derpaa.

Den 18. September var »Passatskyerne« endnu mere typiske end Dagen i Forvejen. Hen paa Formiddagen optraadte Søfuglene talrigere, hvilket kunde tyde paa, at vi nærmede os Land, og saaledes var det ogsaa, thi ved 10-Tiden kom de capverdiske Øer i Sigte, og en Timestid senere passerede vi Øen San Antonio, der viste sig at have en frodig Plantevækst langt op ad Bjergene. I Nærheden af Øen opholdt sig, mest kolonivis, en dejlig, større Søfugl med temmelig lang Hale og hvidligt Næb; Fjerdragten var overvejende graalig af Farve, men Hovedet var mørkere. Ligeledes i Nærheden af Øen saas en større, smuk Søfugl med lang Næb.

Temperaturen var nu steget temmelig betydelig, og selv det Arbejde, der var forbunden med at holde en nogenlunde livlig »seksogtreds« i Gang, var nok til at drive Sveden ud. Om det var Varmen, der var den mere indirekte Aarsag, skal jeg lade være usagt, men paa denne Dag optraadte en yngre medrejsende og Landsmand, som jeg vil kalde M., med en særdeles veludviklet »Bjørn«. Han var under behørigt Tilsyn, bekostet af hans fædrene Ophav i København, bragt ombord i Hamborg, forsynet med en Check paa 5 Pund Strl., som han kunde hæve ved Ankomsten til Buenos Aires. Paa Grund af Misligheder og gale Streger var han i sin Tid bleven »eksporteret« til New York, men havde set sit Snit til at vende tilbage, og nu skulde han altsaa forsøge sig i Argentina, hvorfra det ikke var saa let at komme tilbage som fra New York. Han var af den Slags umulige Mennesker, som vi Danske rigtig har Ære af at sende til oversøiske Pladser,

og som nok skal forberede den danske Berømmelse, som vi gerne vil rose os af, i det fremmede.

Den 19. September var vi naaet ind i »Calmernes«, det stille eller rettere de variable Vindes Bælte, der strækker sig fra omtrent 10° nordlig til 10° sydlig Bredde, og Dagen oprandt derfor med omtrækkende Byger med Skydannelser omtrent som de hjemlige Tordenbyger og med styrtende Regnskyl. Det var ganske interessant at se, hvorledes den voldsomme Troperegn formaaede at tage Braadden af Bølgerne. En Mængde større Sejlskibe saas denne Dag, hvad der er let forklarligt, thi Passatvindene fører hurtigt Sejlskibene ind i det stille Bælte, hvor de saa maa ligge og krydse eller drive i Ugevis, inden de slipper ud af Bæltet igen og faar stadig Vind i Sejlene. Aftenen oprandt med en aldeles henrivende Solnedgang og en Luft saa klar, at Skyerne i den nederste fjærne Horisont stod ligesaa skarpt tegnede som Skyerne lige over os. Her i dette Farvand tumlede Hvalerne sig rigtig af Hjærtens Lyst og sendte den ene Vand- og »Damp«straale i Vejret efter den anden.

Det vil ikke forundre, at Sejladsen, trods alt det nye, der var at iagttage i Tropebæltet, alligevel begyndte at blive noget ensformig. Dette sidste var vel ogsaa Grunden til, at Dagen bragte forholdsvis mange Kævlerier blandt Passagererne. Saaledes oprandt den med en larmende Morgenbatalje om en Skibsstol mellem to spanske Madammer; senere røg »Sørøveren« og en Russer i Totterne paa hinanden; da den sidstnævnte herved var kommen i Krigshumør, fandt han Anledning til at love M. »Klø«, et Løfte, som dog ikke blev indfriet. Ydermere kom en 3 Alen lang Dansker i meget hæftig Mundhuggeri med en trivelig, tysk Matrone. Den Slags Scener lavede jo altid lidt op i Ensformigheden.

21. September blev fejret som Fesdag, thi det var »Ækvatordagen«, den Dag »Linjen« blev passeret. Meromtalte M., der ikke var noget særligt fiffigt Hovede, havde uforsigtigen forhørt sig, om man kunde »se« »Linjen«, naar vi »gled over«. En Landsmand, der var en stor Spøgefugl, forøvrigt en brillant Rejsefælle, jeg vil kalde ham B. (han er Lokomotivfører i Argentina), var hurtig klar over Situationen og fik fat i sin store Dobbeltkikkert og fik anbragt en Tændstik tværs over hvert af Objektiverne, hvorpaa Kikkerten ædelmodigen blev stillet til M.s Disposition. Det viste sig ogsaa ganske rigtig, at M., da han fik Kikkerten for Øjnene, helt tydelig kunde »se Linjen«.

Vi ulykkelige, som ikke før havde passeret Ækvator, skulde

»døbes« med Ækvatordaaben og herfor have en »Daabsattest«, der naturligvis ikke blev udstedt gratis. Der blev arrangeret et stort Optog, som anførtes af selve Havets Gud, Neptun (en passende forklædt Søulk) og funden paa adskillige Morsomheder i Dagens Anledning. Iøvrigt ordnede de forskellige Nationer sig indbyrdes i saa Henseende. Vi Danske anvendte »Gebyrerne« (i Parenthes bemærket 2 Mark for hver) for Attesterne til et lille Festmaal, der affødte en Række Taler, Sange og Digte, af hvilke de fleste gik ud over M.s, i mere end én Forstand, syndige Hoved. Selve Daabshandlingen foregik ved Eau de Cologne. Selv blev jeg ved en Fejltagelse, der ikke synes at være meget sjælden i vore Tider, »døbt« to Gange, dels af en Dansker, dels af en Tysker. Pudsigt nok hed den ene Rex og den anden König.

Blandt Spanierne og blandt Skibsmandskabet udartede Festlighederne ud paa Aftenen til en Del Vildskab. Om Dagen gik det stiltfærdigt nok af: et Stænk Vand her og et andet hist; det var det hele; senere blev Vandpøsene tagne i Brug, og det sluttede med hele Strømme af Vand; en enkelt af Mandskabet, der formentlig havde paadraget sig Kammeraternes Uvilje, fik en hel Spand Vand over Hovedet og bagefter trykket den omvendte tomme Spand ned over Ørene.

Værst gik det dog ud over en Tysker blandt Passagererne. Denne Herre havde hele Tiden givet den fornemme, destingverede Passager, der i det ydre var »gentleman« til Fingerspidserne, og desuden opgav han at hedde »von Schmal«, saa alt maatte og skulde pege i Retning af »fint Papir«. Imidlertid var han meget hurtig bleven omdøbt til »Generalguvernøren«. Noget egentligt ufordelagtigt om ham var ikke bleven bekendt, men den Dag, vi gik i Land paa Teneriffe, havde han henvendt sig til en af mine Landsmænd om 10 Mark til Landturen; han havde ganske vist, sagde han, deponeret, jeg tror, det var 3000 Mark, hos Kaptejnen, men han vilde jo grumme nødig ulejlige Kaptejnen for saa lidt. Vedkommende Dansker var imidlertid fiffig nok til at bede ham henvende sig til sine egne Landsmænd. Om han hos disse fik rejst den nødvendige Kapital ved denne Lejlighed véd jeg ikke, og dette er heller ikke noget større Punkt i Hr. von Schmals Saga. Men som sagt, det gik gyseligt ud over ham eller rettere hans fine »dress«, paa Ækvatordagen, og inden ret længe var der ikke en tør Trævl paa ham; selvølgelig var han baade smækfornærmet og højest indigneret i den Anledning. Det var, som om alle havde Følelsen af, at der var noget muggent ved »Generalguvernøren« og at han burde »nøfles«; kort sagt, den almindelige Folkebevidsthed, der sjældent tager fejl, havde fundet noget for-

dægtigt ved Manden, som burde straffes paa Forhaand, og følgelig blev han »døbt« som ingen anden.

Ved Midnatstid var Lystigheden dog helt ovre, og der var da som sædvanligt ved den Tid ikke andet at mærke paa Skibet end Maskinernes taktfaste Arbejden i Dybet og Skruernes ensformige Runddans i Kølvet.

Hen paa Aftenen havde vi passeret et modgaaende Søsterskib og i den Anledning udveksledes der Nathilsen i Form af Raketter og bengalske Blus.

Hidtil havde dansk Smaamønt været nogenlunde i Brug, f. Eks. ved Kortspil blandt de danske, men Kursen paa den var dalet betænkkeligt, jo længere vi kom sydpaa, og som Afslutning paa denne Tingenes Tilstand, paa dansk Skillemønt som »current money«, blev adskillige 1- og 2 Ører sænkede ned i Havet under Ækvator. Vi var jo nu paa den sydlige Halvkugle; næste Dag vilde Solen — det var Jævndøgn — liste nord om os!

Ovenpaa Ækvatordagens Lystighed forløb den 22. September nogenlunde ensformig og kedelig; kun fandt Spaniolerne paa, for dog at fordrive Tiden med noget, at klage over deres Forplejning.

De sidste Par Dage havde Havet forøvrigt bragt noget nyt, idet en Mængde prægtige, blaalige og violetrødlige Vingesnogle flød om paa Overfladen.

Hverken den 23. eller 24. September bragte noget nævneværdigt; det skulde da være, at en Flyvefisk den sidstnævnte Dag forvildede sig ind gennem et af Skibets Koøjer og derved blev Genstand for megen Opmærksomhed; særlig syntes denne »pescado volante« at interessere Spanierne.

Heller ikke 25. September udmærkede sig ved videre Stof til Dagbogen; kun iagttog jeg om Aftenen en pragtfuld Ildkugle paa den nordlige Himmel. Vi var da omtrent paa Højden af Rio Janeiro.

Men havde de foregaaende Dage været kedelige og uden andre Begivenheder end de sædvenlige Smaaskærmydsler mellem forskellige Passagerer, fik vi rigelig Erstatning i Retning af »Sensation« den 26., en Dag, der sikkert ikke er gledet ud af »Generalguvernøren«s Hukommelse, om han da endnu er i Live; thi paa denne Dag blev han afsløret som en gemen Plattenslager!

Skandalen kom op paa følgende Maade: Der blev fundet en Tegnebog paa Dækket; ved nærmere Eftersyn viste den sig at tilhøre en tysk Skønjomfru, hvis Navn stod deri, og i Tegnebogen laa en Tilstaaelse (!), der gik ud paa, at Hr. von Schmal havde laant 65 Mark af vedkommende Dame (hvilket

Beløb senere viste sig at være alle hendes Rejsepenge); nu havde »Generalguvernøren« ved alle mulige og umulige Lejligheder været den galante Kavaller overfor sine Landsmandinder, og det kan derfor ikke forundre, at en anden germansk Dame, da denne Kvittering var funden, fremkom med den Oplysning, at von Schmal ogsaa havde »laant« hendes Penge. Ydermere viste det sig, at en tysk Slagtersvend, der efter at have betalt Hamborg—Buenos Aires-Billetten, endnu disponerede over en Formue paa 20 Mark, ligeledes havde »forstrakt« Hr. von Schmal med det Par lumpne Skillinger (han havde jo deponeret en større Sum hos Kaptejnen og ønskede ikke at ulejligge denne for saa lidt!) — og saaledes videre! Da vor Steward var kommen i Besiddelse af disse foreløbige Oplysninger, fik han travlt med at sikre sig »Generalguvernøren«s Kuffert, thi han havde 17 Mark 80 Pf. tilgode for Ø! Stewarden havde i Forvejen et temmelig forlænget Ansigt, men værre blev det, da det viste sig, at Kufferten kun indeholdt noget snavset Kravetøj og do. Underbeklædningsgenstande!

Herefter kom von Schmal i skarpt Forhør af sine Landsmænd, og hans Synderegister viste sig derved at være uhyggelig langt; selvfølgelig havde han ikke deponeret det mindste hos Kaptejnen, og det blev ham derfor betydet, at han ikke fik Lov at gaa i Land i Buenos Aires, men havde at arbejde sig tilbage til Hamborg som Kullæmper paa Skibet. Herefter var Pippet taget fra ham, og han kunde ikke mere »give Partiet«. De paafølgende Dage saa han højst angergiven ud. Maaske kunde han dermed opnaa nogen Medynk?

Vi syntes nu atter at være kommen uden for Flyvefiskenes Omraade. Derimod lyste Morilden stadig prægtig om Aftenen og om Natten, men Nattemperaturen begyndte at synke betydeligt, og det viste sig nu at være nødvendigt for os, der sov paa Dækket, at have Ekstradække i Form af Overfrakke og lignende. Denne Dags Solnedgang prægede sig særlig i min Erindring paa Grund af den fugtige Lufts Lysbrydningsævine, thi jeg har aldrig før set Solen antage en saa »trekantet« fladtrykt Form ved Nedgangen som denne Aften.

Den 27. September om Aftenen var vi omtrent paa Højde af Rio Grande. Endnu saaes Vingesnæglene i Havet; særlig mange Hvaler og Delfiner blev denne Dag jagttaget fra Skibet, og en hel Mængde Søfugle begyndte nu at optræde, deriblandt en større, graasort Art. Dagen var ret livlig og sluttede med et vældigt Slagsmaal mellem en Basker og en ægte Spanier, der formentlig havde været for nærgaaende overfor Baskerens Hustru. Selvfølgelig var den offentlige Mening

paa Baskerens Side, thi den Folkestamme, hvortil han hørte, har nu en Gang Ord for at være af en anden og solidere Støbning end andre Sydeuropæere.

Jeg frøs som en Hund den paafølgende Nat paa Dækket (og det samme havde man forøvrigt gjort i Køjerne), saa jeg var tidlig oppe om Morgen den 28. September. Jeg blev straks opmærksom paa, at en Mængde Søfugle nu fulgte efter Skibet, deriblandt nydelige, spraglede Maager (Hoved mørkt, Vinger mørke, med to hvide Pletter paa Oversiden); desuden lagde jeg særlig Mærke til en svømmedykkende, andeagtig Fugl; vi var altsaa nu næppe ret langt fra Land; herpaa kunde det ogsaa tyde, at Havet ikke længere var blaat, men søgrønt, omtrent som i Vesterhavet. Da der endvidere henimod Aften viste sig en lav Taagebanke i Vest, var vi paa det rene med, at Skibet befandt sig i Næsheden af Uruguays Kyst (»Sørøveren« fandt i den Anledning Lejlighed til at lave en Vittighed om »Küste« og »Kiste«). Om Eftermiddagen saa vi en Flok nydelige smaa Delfiner, som en Tidlang fulgte Side om Side med Skibet, hvert Øjeblik springende over Bølgerne. Ogsaa denne Dag gik det ret livligt til ombord; en spansk Kvinde var saaledes om Natten falden ned af en Trappe og havde i længere Tid henligget bevidstløs, og op paa Dagen blev der Slagsmaal mellem nogle Spaniere i Anledning af, at nogle Penge var bleven stjaalne om Natten. Nu og da forsvandt iøvrigt et og andet. En medrejsende dansk Løjtnant opdagede saaledes en Dag, at hans Officerspatent var stjaalet. Et saadant »Patent« maatte forresten, skulde man synes, være »gefundenes Fressen« for von Schmal, naar han kom til Argentina.

Den 29. September om Eftermiddagen laa vi paa Montevideos Red, men forinden jeg noterer noget derfra, maa jeg omtale lagttagelserne fra foregaaende Dag og Aften. At vi Dagen i Forvejen mere og mere nærmede os Land, blev klart alene af den Hær af Trækfugle, vi fik med os, og af de ny Maager, som fulgte i Køl vandet, saaledes en stor Art, der var hvid, men med oventil sortgraa Vinger (med Undtagelse af en smal, hvid Bræmme overalt; paa Undersiden var Vingerne mørke mod Spidserne). Sydkorset, som vi flere Aftener havde lagt Mærke til, stod nu temmelig højt paa Aftenhimlen mod Syd, men jeg maa sige, at det skuffede mig meget efter de bekendte, højstemte Beskrivelser, der er givet af dette Stjernebillede. Fire Stjerner, jævnt klart lysende, stillede i i en skæv Firkant, er det hele; Stjernebilledet taaler ikke Sammenligning med vor Karlsvogn, for ikke at tale om Orion, der iøvrigt ogsaa er synligt paa den sydlige Hølvkugle, men

naturligvis mod Nord, idet en Del af Orion gaar langs med Himmelækvatoren. Derimod er Mælkevejen langt mere pragtfuld under de sydligere Bredder end i vor taagedisede nordiske Luft. Denne »Stjernevej«, dannet af tjærne, utalte Stjerner, tager sig ud som et Sølvslør, der er draget over Tropernes og Subtropernes Nathimmel.

Men tilbage til Dagen den 29. September. Tidlig paa Morgenstunden fik jeg Øje paa et Fyr, der suksessivt lyste i tre Lysstyrker, og samtidig skimtede jeg i det fjærne Uruguays Kyst, det første jeg saa af Amerika; kort efter var jeg Vidne til en vidunderlig smuk Solopgang. Derpaa fangedes Opmærksomheden af Trækfuglene, som fulgte med Skibet; først var der Argentinernes gulbrystede »bicho feo«, dernæst en ret spraglet Fugl og endelig *Sturnella militaris* (L) med det blodrøde Bryst; et Eksempplar af denne Fugl satte sig en kort Tid paa Skibet for at hvile ud. Desforuden var der naturligvis ogsaa andre Trækfugle, og af Søfugle, som var nye for mig, lagde jeg særlig Mærke til en Flok hvide, svanelignende Fugle, som kom flyvende forbi Damperen. Ogsaa en lille Due kom forbi os.

Uruguays Kyst, som vi i timevis strøg langs ad, ligner i mangt og meget den vestjyske Klitkyst; kun er den mere storslaet. I Baggrunden hæver sig ret høje, kullede Bjerge, men selve Kyststrækningen er ikke ulig Jyllands Vestkyst, navnlig fordi her findes veritable Klitter med udstrakt Sandflugt. Og dog kunde man ikke helt hengive sig til den formentlig vestjyske Idyl, thi nu og da viste sig en lille By af fremmedartet Udseende, og hist og her en lille Lund, bestaaende af Træer, som absolut ikke kunde passe ind i noget dansk Landskab.

Som allerede bemærket kom vi til Montevideo om Eftermiddagen. Byen laa badet i Sollys. Her slap vi af med nogle af Spanierne — og med en hel Del Cement (mon ikke Danmark ogsaa, ligesaa vel som Tyskerne, kunde afsætte Cement til Sydamerika?). Her paa Montevideos Rhed fik jeg et første lille Indblik i sydamerikansk Entomologi, thi flere Sommerfugle boltrede sig lystigt i Luften over Vandet, og selv en Guldsmed havde vovet sig ud fra Landet. Men ingen af disse Herligheder kunde jeg sætte mig i Besiddelse af ved denne Lejlighed.

En mindre, næsten helt hvid Maageart omsværmede her »Cap Blanco« i stort Antal. Noget efter, at vi var kommet for Anker, kom en besynderlig lille andeagtig Fugl af Størrelse som en mindre Ælling svømmende hen til Skibet og forsøgte at klavre op ad dets Side; formentlig har Fuglen biot

(Fortsættes.)

(Fortsætt. af Dagbogen fra Side 32.)

været en Unge, der var kommen i Drift udenfor dens egentlige Omraade, og maaske har det ikke engang været en Svømmefugl. Jeg skulde heller ikke have omtalt en saa ubetydelig Begivenhed, havde det ikke været, fordi jeg her for første Gang havde Lejlighed til at stifte Bekendtskab med Sydlændingenes Grusomhed og Mordlyst overfor Dyr. Skønt denne lille, øjensynlig vildfarne Skabning ikke kunde være af nogen-
somhelst Nytte for nogen af de Kadrejere og Havnesjovere, som omsværmede Skibet, var dog straks en hel Del af disse tilrede til med Aarer og andre Redskaber at faa den arme Fugl slaaet ihjel. Naar dette alligevel ikke lykkedes, skyldtes det ivrige Harmraab og Trudslar fra de ombordværende Skandinaver og Germaner. Tydeligt nok blev Fyrene forbløffede, og de gloede op paa os, som vilde de sige: Hvad mon de er for Idioter, der laver et saadant Postyr for en sølle Fugls Skyld!

I Uruguay var der for Øjeblikket Revolution og havde været det længe, saa det ellers rige Land var i den ynkværdigste Situation. Det sidste, vi hørte, da vi om Aftenen sejlede videre, var dundrende Kanontorden fra Omegnen af Montevideo.

Om Formiddagen den 30 September dampede vi op ad La Plata-Flodens iergule Vande efter at have passeret en argentinsk Torpedobaadsflotille, som laa for Anker; i det straalende Solskinsvejr varede det ikke længe, før den argentinske Kyst kom i Sigte og derpaa Buenos Aires, som laa skarpt solbelyst, men med en Sky af Kulrøg over sig. Ved 10-Tiden om Formiddagen var vi i Havnen, d. v. s. efter Skibets Tid (hjemlig Tid 3,40 Eftmd.); men vor Tid stemte aldeles ikke med Havneuret, og jeg var ligestraks noget forbløffet over denne Uregelmæssighed, indtil jeg fik oplyst, at den argentinske Tid regnes efter Cordoba, som ligger langt inde i Landet.

Vi var ankommet lige i Løvspringstiden. Træer, Buske, Plantninger og Anlæg laa i deres fejreste grønne; de løvfældende Træer havde faaet nye Blade og de eviggrønne skudt friske Skud.

Jeg skylder her den Oplysning, at Tyskerne havde ladet Naade gaa for Ret overfor »Generalguvernøren«, der havde set saa anergiven ud i den sidste Tid; ikke alene havde han faaet Lov til at gaa i Land, men man havde endogsaa samlet en pæn lille Skilling sammen til ham, saa han ikke skulde være helt til Rotterne, naar han betraadte argentinsk Jord. Derimod var der vist ingen, der tænkte paa de besvegne.

Saa fulgte Landstigningen med tilhørende Toldrevision og mer eller mindre venskabelig Parlamentaren med Bonde-

fangere og Fremmedførere. Men hvor gjorde det godt at faa fast Bund under Fødderne igen!

I Buenos Aires.

Dagen forløb iøvrigt med at se paa alt det nye i den store og prægtige By, Sydamerikas største, og med Udflugter sammen med derboende Landsmænd. En Køretur ud til Palermo, hvis Omgivelser stod i halvtropisk Flor, var aldeles henrivende i det prægtige Vejr.

Da jeg om Aftenen kom hjem til mit Hotel, saa jeg her »Generalguvernøren« i Selskab med en forhenværende Bordelvartinde fra Wien, som ogsaa havde været med Skibet. Kanske han her har vejret Mønt.

Samtidig med, at jeg her tager Afsked med »Generalguvernøren«, maa jeg ligeledes sige Farvel til min Landsmand M. Denne unge Herre havde »solgt ud« ombord paa Skibet og blandt andet inden Landgangen solgt en sølvbeslaet Stok til en medrejsende Landsmand. Inden Aften havde han stjålet Stokken igen! (En lille Sum Penge, som han kunde hæve i Buenos Aires, formøblede han i Løbet af et Par Dage, stjal derefter et Ur og kom saa i Tugthuset.)

Den 1. Oktober var det Regnvejr hele Dagen, saa Tiden blev nærmest anvendt i Uvirksomhedens Tjeneste. Aviserne bragte Revolutionsefterretninger fra Uruguay og Paraguay og drøftede Mulighederne af Revolution ogsaa i Argentina ved Præsidentskiftet den tilstundende 12. Oktober.

Dagen efter fulgte jeg en medrejsende, der skulde til Paraná, ned til Havnen og lagde ved denne Lejlighed Mærke til den rige Flora paa Ruderatpladserne langs med Kajerne; en Mængde gammelkendte europæiske Planter bredte sig her mellem Landets egne. Rundt om fra Vandpytterne paa de nævnte Pladser lød en uafbrudt Koncert af Frøer; Lyden kunde sammenlignes med den Lyd, som fremkommer ved Rasling med en hel Mængde smaa Blikplader.

Denne Dags fine Vejr lokkede mig endvidere paa en Eftermiddagstur til det prægtige Palermo, der med sine halvtropiske Parkanlæg danner en yndefuld og meget søgt Forstad til Buenos Aires. Her fik jeg Lejlighed til at træffe gamle bekendte ogsaa inden for Dyreriget, nemlig Fatter Graaspurv og saa den almindelige Stueflue, hvilken sidste ved sin Talriighed optraadte som en ren Landeplage; i Bagerbutikker var saaledes alt, som ikke var overdækket med Glas, aldeles sort af Fluer.

3. Oktober gik væsentlig med at blive klar af det argentinske Toldvæsen. Tiden, jeg fik tilovers i saa Henseende, blev

anvendt til smaa Ekskursioner til Havnens Ruderatpladser og til Byens nye Anlæg langs Havnen; her saa jeg for første Gang Bladskærermyrerne i Virksomhed. Aftenen tilbragtes hos Landsmænd og i Teatro de Mayo.

Den paafølgende Formiddag gik med Forberedelser til

Rejsen tværs gennem Landet.

Lidt før Middag afgik Toget fra Stationen Palermo. Vejret som sædvanlig fint. I de moderne og store Gennemgangswaggoner var der af Plads nok, og fra Toget var der god Udsigt over de nærliggende Egne. Til at begynde med var Landet ganske fladt. Vældige Hjorder af Køer, Faar og Heste — nu og da ogsaa Strudse — saaes overalt. Rundt om paa Markerne laa Kadavere og solblegede Skeletter af Kvæg. Overalt rørte der sig et rigt Fugleliv, og man maatte særlig lægge Mærke til Sporevingerne og de mange Høgearter.

Imidlertid led det mod Aften, og da Mørket faldt paa, og Trætheden indfandt sig, indrettede man sig for Natten, mens Toget vedblivende bruste vestpaa. Nogen sund og fast Søvn blev det dog ikke til, og saa snart Dagen gryede, var man lysvaagen igen. Det viste sig nu, at Egnen var ret bjergfuld (Byen San Luis var passeret i Nattens Løb), og at det indianske Element nu var bleven det fremherskende blandt Passagererne; vi var altsaa naaet ind i Egne, hvor den oprindelige Befolkning var ret talrig. Selve Egnen havde ogsaa fuldstændig skiftet Karakter; ganske vist kom vi atter ind paa fladt Land, men dette var overalt dækket af en urgammel graa Buskvegetation, hvis Særkende var rigelig Tornbesætning og sparsomt, tilbagestrængt Løv; rundt om mellem Buskene og de spredte Træer saaes Kaktus; overalt var denne Buskskov isprængt med Egnens Karakterplante, Chanjar-Busken (*Gourliæa decorticans*), der har givet Navn til Chanjar-Regionen, som strækker sig viden om i det vestlige og til Dels nordlige Argentina. Flygtig betragtet fra Toget af gjorde det hele et ørkenagtigt, forladt Indtryk, saa meget mere, som der kun saaes nogle elendige Hytter (ranchos) tæt ved Stationerne. Kun nogle gule Blomster hist og her gav en Antydning af, at Løvspringstiden netop var inde. Da jeg nu nærmede mig Endemaålet for min Rejse, følte jeg mig ikke saa lidt skuffet af Egnens Udseende. Senere blev jeg glædelig overrasket ved at finde, at den graa Ørkenfarve kun var en Form af Tilpasning, og at alt var spirende og sprudlende Liv i denne tilsyneladende tørre og solbrændte Egn.

Lidt fra Stationen La Paz fik jeg Øje paa en gulhvid, skinnende Skybrømme lang nede mod den vestlige Horisont.

Det var mig paafaldende, saa skarpe Spidser disse formentlige Klodeskyer sendte til Vejrs. Pludselig slog det ned i mig: det er jo slet ikke Skyer; det er Andesbjergene! Og saaledes var det! Det var denne vældige Bjergkæde, hvis snedækte, himmelstræbende Tinder laa badede i Morgensolens Straaler, disse Bjerge som jeg senere skulde lære at kende fra nært Hold. Jeg vil sent glemme dette Morgenbillede af solbelyst Vælde.

Jeg havde netop Billet til Stationen Uspallata oppe i Hjærtet af disse Bjerge. Tilfældet vilde, at jeg ikke skulde naa der op denne Gang, men foreløbig nøjes med Lavlandet. Ved Stationen Santa Rosa, ca. 10 danske Mil fra Mendoza, opdagede jeg, at en god gammel Ven, Stationsmester V. Jørgensen, som jeg netop skulde aflægge Besøg oppe i Andesbjergene, bestyrede denne Station. Ud kom jeg derfor i en Fart sammen med en Søster til Stationsforstanderen. Haandbagagen fik vi med, men da Stationsforstanderen saa sin Søster, som han troede hjemme i Danmark, blev han saa konfus, at han glemte at give Afgangssignal, indtil Tøgpersonalet mindede ham derom, og paa den anden Side var vi saa overvældede af det uventede Gensyn af Vennen og Broderen netop paa denne Station, at vi rent glemte vort Rejsegods, indtil Toget var i Gang igen. Det gik altsaa videre vestpaa, men ved Telegrafens Hjælp fik vi det stoppet i Mendoza og tilbage sendt fra denne By med næste Tog.

I Chanjar-Regionen.

Det var den 5. Oktober, at jeg kom til Stationen Santa Rosa, hvor jeg fik den prægtigste Modtagelse og mit Hovedkvarter blev for lange Tider. Aftenen tilbragtes i Fest, nærmest i det fri under Glansen af Sydkorset og den sølvskinnende Mælkevej, som her i den rene lette Luft (2000 Fod over Havet) er vidunderlig klar og lysende. Luften var stille og behagelig. Frøerne koncerterede, saa det skingrede, og Koncerten var ingenlunde ubehagelig. Den subtropiske Nat forekom mig eventyrlig, fortryllende, ikke mindst fordi prægtige Lyn glimtede ind over Andeskæden.

Dagen efter, 6. Oktober, paabegyndte jeg Ekskursionerne. Udbyttet blev dog ikke stort denne Dag, thi ved Middagstid kom en »pampero« (Støvstorm) og satte indtil videre en Stopper for Ophold i det frie. Pamperoen rasede særlig i Egnen nord for Santa Rosa; Luften var saa hed, som kom den fra en Bagerovn. Jeg fik dog Lejlighed til at indsamle en Del smukke Sommerfugle, deriblandt *Colias lesbia*. Den første Slange løb jeg paa lige ved Stationen.

Den 7. Oktober samlede jeg ikke saa lidt paa de gule Blomster at et Par buskagtige *Senecio*-Arter (bl. a. *S. mendocinus*) og saa for første Gang en *Xylocopa* (Træbi), af hvilken Slægt *X. brasilianorum* og *X. splendidula* er almindelige i Regionen. Iøvrigt var der ikke faldet Regn i Egnen i lange Tider, saa den askefarvede, findelte Lerjord var slemt støvet. Om Aftenen, mens Lynene flimrede i et væk mod den østlige Horisont, gjorde jeg udmærket Fangst ved Lampelys, hvad man jo ikke er vant til paa vore nordlige Breddegrader. De mest forskelligartede Insekter meldte sig paa Bordet, hvor Lampen stod.

Om Formiddagen den 8. Oktober kom et Lokomotiv med en Waggon, hvori laa en Fyrbøder, der havde faaet Benene kørt af paa Stationen La Paz; det uhyggelige Tog fortsatte i flyvende Fart til Mendoza. Ved at undersøge Barken paa Babylonspilen (*Salix babylonica*) fandt jeg Snudebillen *Listroderes costirostris*, Gyll. og nogle nydelige, gul- og sorttegnede *Dromius*-Arter i Antal. Overalt, men særlig paa de tyndere Grene af *Robinia* fandtes tomme Larve- og Puppehylstre hængende fra forrige Sommer af en Art Sækbærer (Psychidernes Afdeling). Samme Dag prøvede jeg til en Begyndelse mit medbragte Gevær og nedlagde min første argentinske Fugl.

Dagen derpaa fortsattes Fuglejagten og Udbyttet blev bl. a. den gøgeagtige, langhalede, men mærkeligt tyndt befjedrede *Guira pirigua* (Vieill.). Aftenen havde jeg beregnet til Insektfangst ved Lampelys, men dette blev til en Skuffelse, idet en væmmelig kold Blæst jog Insekthæren i Skjul.

Den 10. Oktober begav jeg mig med Stationens Telegrafist, Juan Frias, ud i Camp'en for at skyde Papegøjer; en stor, langhalet, ertsgrøn og ulidelig skrigende Art var tilstede i Antal, men det var umuligt at komme de kloge ogaarvaagne Fugle paa Skud; naar disse Papegøjer var paa Vingerne, fløj de altid flokkevis i Kile, omtrent som Vildgæssene og andre Svømmefugle. Da Papegøjejakten sammen med Frias ikke vilde lykkes, gik jeg paa egen Haand og nedlagde bl. a. en smuk *Sturnella militaris*, L., der er let kendelig paa sit klart blodrøde Hals og Bryst. Frias kom senere tilbage med to vilde Duer og en Sporevinge, som han generøst forærede mig.

Dagen derpaa begyndte med ubehagelig køligt, Morgenblæst, og jeg fik derfor snart Lejlighed til at sande, at det vestargentinske Klima er meget ustadigt. Da Vejret derfor ikke var videre heldigt for entomologiske Undersøgelser — jeg fik dog den matgrønne Torbist *Gromphas inermis* — og jeg gjorde forgæves Forsøg paa at faa Ram paa Papegøjerne og Rovfug-

len *Milvago chimango*, slog jeg mig paa Fotograferingen. Den nævnte Rovfugl var iøvrigt meget almindelig i Egnen, men syntes at have grumme lidt af Rovfuglens natur i sig; saa vidt jeg kunde skønne, var dens Levevis meget overensstemmende med vore Kragers. Den var godt kendt overalt under Navn af »chimango« (udtales »tsjimango«).

De nærmest paafølgende Dage bragte intet væsentligt Nyt. Nogle omtrækkende Tordenbyger syntes at forjætte, at den længe ventede Regn var i Anmarsch, men det blev kun til nogle tunge, plaskende Draaber, som knapt nok dæmpede Støvet, langt mindre gav den Væde, som Plantevæksten i saa høj Grad trængte til. Mange Planter ude i Camp'en havde iøvrigt begyndt at blomstre, og Figentræerne forjættede, at moden Frugt kunde ventes om nogle faa Uger. I den nærmeste Omegn var der ikke faa Vinhaver; Vinstokkene stod netop i Blomstring, en meget kritisk Periode, da en enkelt Nats Frost kan ødelægge Aarets Afgrøde. Netop disse Dages kølige Vejr indgav Folk en Frygt for, at Nattefrosten skulde melde sig. Vingaardsejerne var derfor hver Aften parate til, om Temperaturen gik ned til Farepunktet, at tænde Baal i Vinhaverne. Røgen fra Baalene lægger sig som en lav, frostbeskyttende Sky hen over Haverne (det maa her bemærkes, at Nattefrost der paa Egnen kun kommer med absolut stille Vejr).

Den 14., om Aftenen, saa jeg de første »Ildfluer« (Lampyrider; Slægtninge af vor Skt. Hansorm), hvis Lys ikke var roligt, men fremtraadte som korte, skarpe og kraftige Glimt. Samme Aften kom to farende Svende, en Tysker og en Dansker, til Stationen vestfra. De agtede sig til Fods langs Banelinien til Buenos Aires, en Vandring paa langt over 100 danske Mil. De havde tidligere spadseret fra Buenos Aires til Mendoza. Stationen gav dem Husly for Natten.

D. 15. begyndte Kreaturtogene efter Chile at passere Stationen. Dette bjergfulde Land køber en Mængde levende Hornkvæg af Argentina, idet Landets eget Opdræt ikke nær slaar til. Døde og døende Kreaturer blev kastede ud, de paa Rejsen fødte Kalve blev anbragte under forholdsvist passende Forhold, medens de raske Kreaturer kom hen i en stor Kvægfold ved Stationen for at faa Benene rørt lidt, inden Turen skulde gaa videre vestpaa igen. Karakteristisk for Halvheden i dette ikke altfor civiliserede Land er den Omstændighed, at Lig skal være i Jorden inden 24. Timer, medens Kadavere af Kreaturer, som smides ud fra et saadant Kreaturtog, godt kan ligge og raadne og forpeste Luften tæt ved en Station, uden at nogen tager Anstød deraf. Det arme Kvæg faar en sløj og til

Dels raa Behandling paa en saadan Rejse og faar vist hverken vaadt eller tørt, i alt Fald det første Døgn.

Om Eftermiddagen skød jeg en af de store Papegøjer ud af en Flok; dens Kammerater vilde øjensynlig have reddet den og svævede en Tidlang skrigende og truende om Hovedet paa mig; samtidig fik den faldne Fugl, der kun var bleven vingskudt, Lejlighed til at bide mig saa eftertrykkeligt i Fingrene, at Blodet randt i stride Stømme. Saasnart Flokken var bleven klar over, at der intet var at stille op i dette Tilfælde, fortsatte den Flugten, som om intet var hændet.

Ved 8-Tiden om Aftenen mærkedes et mindre Jordskælv; for et Par Dage siden havde det ligeledes rystet i Jordens Indre, men der skete ingen Skade i noget af Tilfældene.

Den 16. Oktober passerede 3 Kvægtoge Stationen paa Vejen til Chile; ikke mindre end 200 Kreaturer var hidtil døde paa Rejsen, saa man vil forstaa, hvilken Behandling de arme Dyr er Genstand for paa saadanne Rejser.

Under Ekskursionerne havde jeg allerede haft en Del Ærgrelser; mange Dyr undslap mig nemlig, fordi Insekterne i det hede Solskin var langt anderledes raske i Vendingen, end jeg var vant til hjemmefra; det er ikke saa let for Entomologen at være tilsvarende hurtig i Bevægelserne i den stærke Hede, der er midt paa Dagen.

Om Aftenen blev der paa en medbragt Grammofon givet en »Koncert« for Stationens Capataz (Kolonneformand), en Italiener ved Navn Santos Tadey, og Byens i høj Grad tarvelig aflagte Postmester, Figueroa; sidstnævnte fortalte mig, at Egnens Flora var »relativmente« ny, idet en Mængde Planter efterhaanden var indvandret; dette gjaldt dog kun de kultiverede Egne; Camp'ens Buskvegetation, Maki'en, var sikkert oprindelig og af høj Ælde. Han meddelte mig endvidere, at der længere hen paa Sommeren vilde fremkomme nogle meget store og »giftige Myrer«; jeg tænkte mig straks Muligheden af, at der her var Tale om Mutiller, hvis vingeløse Hunner har ikke liden Lighed med Myrer (Mutillerne benævnes forøvrigt ofte Bimyrrer eller Myrehvæpse), og dette viste sig ogsaa senere at være Tilfældet; i Regionen fandtes der nemlig en hel Række Arter af disse smukke Insekter, som Mr. E. André i Gray (Haute-Saone) var saa elskværdig at bestemme for mig. Hvad Giftigheden angik, fik jeg ikke Postmesterens Angivelser egentlig bekræftet, men jeg blev ofte slemt stukket af Hunnerne, naar jeg gjorde Forsøg paa at fange dem med ubeskyttet Haand.

Den samme Aften gav et meget rigeligt Udbytte ved Lampen; ikke alene kom en Mængde *Microlepidoptera* til

Lyset, men ogsaa nogle *Noctua*, flere Arter Træbukke, samt en *Aphodius*, som særlig mødte op i stort Antal. Alt dette gav mig Erstatning for en stor Skuffelse, jeg havde lidt henimod Aften; da havde jeg nemlig for første Gang set et Eksemplar af en af de kæmpemæssige, livligfarvede *Pepsis*-Arter (Gravehvepse, Pompilider) sætte sig paa en Blomst, men da jeg nærmede mig, fløj den bort i majestætisk Flugt. Jeg anede den Gang ikke, at *Pepsis*'ernes Tid endnu ikke var inde, og at de senere vilde blive talrige nok.

Men havde denne Dag altsaa bibragt mig en slem Skuffelse, bragte den næste mig en behagelig Overraskelse; thi da traf jeg den prægtige Kejsertorbist, *Phanæus imperator*, som ogsaa senere blev ret almindelig. Den rigtige Tid for Entomologen var med andre Ord endnu ikke inde.

Den 18. Oktober blev det saa varmt, at jeg slet ikke kunde samle midt paa Dagen, selv mod Aften var det meget lumert. En Smule Fuglejagt denne Dag gav blandt andet en *Certhia*-Art.

Om Aftenen var jeg til en ejendommelig Gudstjeneste i Byens Kirke. Den katolske Vandrepræst var kommen til Byen, og vi fra Stationen var indbudte til at give Møde i Kirken for at give -- en Grammofonkoncert! Som ved lignende Lejligheder paa Landet i Argentina var der Basar og Fyrværkeri, uden for Kirken! Det bedste Nr. Grammofonen kunde give, var et »Ave Marie«, som vi havde tænkt vilde passe bedst for Lejligheden. Men stor blev vor Forbavselse, da Pateren indstændig bad os om endelig ikke at lade Grammofonen spille dette Nr.; hvilket som helst andet vilde passe! Saa spillede Grammofonen, som de øvrige Plader var dertil; selv »Visen om Sidse«, og hvad de andre af D'hrr. Schrøders eller Fred. Jensens Præstationer hedder, blev paahørte i stor Andægtighed af den ret talrige »Menighed«; der var endog dem iblandt, som fældede Taarer over denne Musik. Den største Overraskelse var os dog forbeholdt til sidst. Thi da Forsamlingen efter endt »Koncert« var ude af Kirken, forsvandt Præsten bag et Forhæng og kom efter et Par Sekunders Forløb tilbage med Favnen fuld af Øl paa Flasker! Og i Erkendtlighed over den ydede »Assistance« bad han os endelig ikke at forsmaa Traktementet — i Kirken! Jeg var ikke senere til Gudstjeneste dér.

Det meget varme Vejr, der nu var indtraadt, fik hurtig Indflydelse paa Insektlivet. Store Sphingider begyndte om Aftenen at sværme om *Robinia*-Blomsterne, og Ildfluerne optraadte nu ret talrige, saa snart Mørket faldt paa.

Atter den 19. Oktober, da Varmen endnu steg et Par

Grader, saa det ud til Regn uden at blive til noget. Torde-
nen buldrede rask nok, men der faldt dog ikke en Draabe Regn dér paa Stedet. Derimod fik vi en nederdrægtig Blæst henimod Aften, og dermed var det givet, at Fangsten ved Lys var ødelagt for denne Gang. Om Eftermiddagen saa jeg en meget stor og pragtfuld Træbuk, som jeg ikke fik, og hvis Art jeg heller ikke senere saa. Paa samme Vis gik det med en kæmpemæssig, dybblaa Scoliaide (Dolkhveps). I det hele fik jeg ofte Lejlighed til at begræde Tabet af Ting, som kun forekom enkeltvis.

Det viste sig snart, at Fangst ved Lys kun kunde drives paa stille, varme og mørke Aftener. Saa snart der var Maanelys, selv med Varme og Vindstille, kom der kun ganske enkelte Insekter til Lyset. At Kølighed eller Blæst holdt Insekterne borte, var jo ret selvfølgelig.

20. Oktober opskræmtes Santa Rosas Beboere ved Meddelelsen om, at Byens Læge, en Italiener ved Navn *Ferrari*, havde forgivet sig selv med Cyankalium. Manden havde nok ingen videre Praksis, dels fordi han ikke kunde staa sig i Konkurrencen med et aldrende feminint Væsen, der nærmest var en Mellemtung mellem Kvaksalverske og Troldkælling, og dels fordi onde Tunger vilde paastaa, at han slet ikke var Læge; der var endog dem, der vilde hævde, at han i Uddannelse ikke var naaet videre end til at blive — Skorstensfejersvend i Italien!

I disse Dage havde jeg jævnlig haft Lejlighed til at iagttage en lille pudsigt udseende, stærkt kantet Tæge (af Slægten *Phymata*), hvis Forben er omdannede til et Par Gribetænger med meget spidse Yderled. Den holdt særlig til paa Blomsterne af Skærmpflanter, og dens Farve passede saa godt hertil, at det var næsten umuligt at faa Øje paa den. Den sad nemlig altid stille paa Blomsterne (men var iøvrigt en dygtig Flyver) og afventede, at et eller andet troskyldigt Insekt skulde nærme sig; det blev da dræbt paa Stedet. Jeg var aldrig saa heldig at se, hvorledes Tægen angreb Byttet, eller hvor hurtigt dette døde eller blev lammet. Jeg maa dog gaa ud fra, at Tægen bibringer Byttet et giftigt Stik, der virker øjeblikkelig dræbende eller lamdende, thi dels har jeg aldrig set Byttet bevæge sig, naar Tægen sad med det, hvad jeg daglig kunde iagttage, og dels havde den ofte overmandet ret store Gravehvepse, f. Eks. *Psammophila*, der ellers nok kunde værges sig ved Hjælp af Kæber og Giftbraad. Byttet bestod hyppigst i Fluere, Sommerfugle og Hvepse.

De følgende Dage bragte kun lidet Nyt væsentligst paa Grund af dalende Temperatur, støvet Blæsevejr o. lign. Jeg

traf nu og da paa nogle Slanger og fik en af Egnens ret talrige Flagermus at se paa nært Hold.

Om Aftenen den 23. Oktober var Præsteskabet igen i Virksomhed, og der blev foranstaltet Procession gennem Byen med Kirkens Relikvier — indbefattet et Orgel! — brændende Vokskærter, klodset udførte Helgenbilleder og alt andet Tilbehør ved en saadan Lejlighed. Fyrværkeri med Kanonslag og Raketter blev afbrændte ved Kirken. Det hele tog sig overordentlig naivt ud.

24. Oktober foretog jeg en længere Spadseretur langs Banen, som jeg havde Stedets Politimesters Tilladelse til at befære naarsomhelst. Fra Banen gik Turen ud i den vilde, uberørte Buskcamp, hvor en Mængde Plantearter viste sig at være i Blomst, og hvor jeg fik Lejlighed til at iagttage en meget elegant og livlig Myre. Eftermiddagen anvendtes til Besøg hos en indfødt Argentiner Sr. *Sarmiento*, hvis store Have viste en Rigdom af dels indførte dels oprindelige Planter som Agave, »persisk« Oliven, Granatæbletræer, Morbærtræer o. m. a.

Heller ikke de følgende Dage udmærkede sig ved nævneværdige Jagttagelser eller rigere Udbytte. Ret ofte tordnede og lynede det Eftermiddag og Aften, men en blødende Regn udeblev stadig. Paa Ekskursionerne omkring i Camp'en saa jeg en Mængde prægtige større og mindre Fugle og havde rig Lejhed til at sande, at Chanjar-Regionen er et ornithologisk Eldorado. En af Dagene passerede et Tog med Liget af en ung Englænder, som var ansat ved Banen. Han havde været hjemme i England paa en Ferietur, men kort efter Ankomsten til Argentina døde han og skulde nu begaves i Mendoza.

løvrigt forhindrede en Mavehistorie, vistnok forårsaget af Egnens salpeterholdige Vand, mig i at arbejde med Energi.

Natten mellem 27. og 28. Oktober, ved Midnatstid indtraf et Jordskælv, som de indfødte erklærede for at være det kraftigste, der var indtruffet i lang Tid; i Santa Rosa tog man Situationen med Ro, men i Mendoza, hvor man har sørgelige Jordskælvs erfaringer, vakte Jordskælvet vild Panik, uden dog at forårsage større Ravage. Dagen derpaa indviede jeg en ny Kætser — Regionens talrige Torne gjorde hurtigt Kaal paa Forgængerne — med Fangsten af mit første »Spøgelse« eller vandrende Pind (Phasmide). Temperaturen var atter gaaet op, saa Termometret ved 2-Tiden om Eftermiddagen viste 30° C. i Skyggen. Udbyttet blev derfor ogsaa godt om Aftenen ved Lampen.

29. Oktober steg Temperaturen yderligere, saa jeg Kl. 3

om Eftermiddagen kunde aflæse 31 $\frac{1}{2}$ Celsiusgrader i Skyggen. Endnu Kl. 7 om Aftenen viste Termometret 27 Graders Varme, men i Løbet af Natten gik Temperaturen betydelig ned, saa at jeg 12 Timer efter, altsaa Kl. 7 Morgen den 30. kun kunde notere 16° C Temperaturfaldet i Løbet af Natten var en Følge af et meget hæftigt Tordenvejr om Aftenen (kommende fra Andesbjergene). Aldrig før saa jeg et saa storslaaet Naturskuespil. Lynene var over al Maade kraftige og talrige, indtil 100 i Minuttet; de flammede i ét væk, mest dog fra Sky til Sky; et enkelt Lyn var aldeles uligt de andre, idet det »spruttede« Gnister stjerneformig ud som fra en Fyrværkerisold; hen paa Aftenen begyndte en plaskende Regn, der var meget velkommen, og Tordenen rullede uden Ophold. Uvejret vedblev til langt ud paa Natten; endnu om Morgenens tordnede det, men Regnen var da forlængst ophørt. Inden Uvejret brød løs om Aftenen, søgte en Mængde af Insekterne til Stationens Lanterner og Privatboligens Lamper.

Som en Følge af Uvejret blev Temperaturen den paa følgende Dag ret lav, og Himlen var hele Dagen overtrukken. Paa en lille Ekskursion ude i Camp'en fandt jeg en hel Række Bier og Guldhvøse i de tørre, halvaabne Kapsler (fra sidste Sommer) af Pigæble. De nævnte Dyr havde rimeligvis søgt Ly her for Uvejret.

Ogsaa 31. Oktober udmærkede sig ved overtrukken Himmel og forholdsvis lav Temperatur. Da jeg denne Dag kom til en ret lav Lokalitet i Nærheden af Stationen, hvor jeg plejede at gøre god Fangst paa de blomstrende, buskagtige *Senecio*-Arter — og hvor jeg ofte løb paa Slanger! — fandt jeg hele Pladsen oversvømmet af Vand fra Vandingskanalerne, der ledes langt ud i den regnfattige Egn fra Bjergene af. Regnen havde overfyldt Kanalerne. Da jeg saa Oversvømmelsen, mente jeg straks, at der intet var at udrette paa Stedet denne Dag, men med ét blev jeg opmærksom paa, at en Mængde Biller flød oven paa Vandet, og inden ret længe havde jeg opfisket en Del Arter, jeg ikke havde set før, saaledes den store, flade, ejendommelige Torbist, *Stenodactylus dytiscoides*, Schreib.

Mine Ture rundt i Omegnen gav mig det Indtryk, at Hovedbestanddelen af Floraen bestod af Ærteblomstrede og Kurveblomstrede (oftest med gule Blomster); de hyppigst plantede Hegnstræer var *Salix babylonica* og *Populus pyramidalis* eller i alt Fald en meget lignende Art. Overalt i Byerne, saavelsom i den uberørte Camp, opholdt sig en Mængde frø- og insektædende Smaaafugle. En noget

større Fugl bar Folkenavnet »bicho feo« (»grimme Kryb«), fordi dens »Sang« ret tydelig gengav disse to spanske Ord.

1. November var meteorologisk set temmelig lig de to foregaaende Dage. Der var derfor ikke stor Udsigt til betydeligt entomologisk Udbytte; en lille Jagtudflugt gav bl. a. en Ugle, der uforsigtigen havde taget Plads for Dagen paa den øverste Ende af en Pæl. I det hele taget syntes de argentinske Ugler ikke i fjerneste Maade at være generede af Dagslyset; selv i det klareste Solskin kunde de sees sidde paa et fremspringende Punkt eller at flyve omkring. Af nye entomologiske Sager fik jeg fat i en lille Jordkrebs samt et Vingedække af en *Tetracha*, hvilket sidste i særlig Grad interesserede mig, da jeg derved havde Vished for, at de skønne Nat-Cicindelder, *Tetrachaerne*, var at finde der paa Egnen.

Om Aftenen fik vi Besøg af et Par Englændere, Mr. Dewar og Mr. Hodgson, der kom ridende fra Stationen Tunuyan; da de ved Midnatstid skulde hjem, var sidstnævntes Hest løbet bort, ud i Camp'en. Englænderne maatte saa afsted med Haandlygte for at finde Flygtningen, hvad der mærkværdig nok lykkedes. Men det blev et sent Natteridt for dem.

Om Morgen den 3. November laa en tæt Taage over Egnen, hvad der maa regnes for en stor Sjældenhed. Den lettede lidt efter lidt. Op paa Dagen fik jeg for første Gang fat paa en Knæler (*Mantis*), der dog ikke var helt udviklet.

I denne Tid fik jeg Lejlighed til at iagttage Bladskærermyrernes interessante Færd; saaledes viste det sig den 2. November, at der under en Robinie laa en Mængde friske Blade, og at Bladene rask væk dryssede ned fra Træets Krone. Det viste sig ikke alene, at det var Myrerne, der var paa Færde her, men ogsaa at de havde sat den smukkeste Arbejdsdeling i Scene, saaledes at det ene Hold af Myrer sad oppe i Træet og klippede Bladene af, medens det andet Hold nede paa Jorden skar Bladene i passende Stykker og vandrede af Sted til Boet med dem. Senere iagttog jeg noget lignende ved et Poppeltræ. Adskillige af Myrerne havde dog Ulejlighed med at bringe hver sin Bladstump ned fra Træet og til Boet, der laa flere hundrede Alen fra det plyndrede Træ. Stien, disse Myrer benytter, baner de selv og følger den nøjagtig; man ser hele Dagen igennem et vedvarende Tog af udgaaende og hjemvendende Myrer; hver eneste af de sidste har sin Bladstump, der er fastholdt af Kæberne, stillet paa Kant langs Hoved og Krop. Den Mængde Blade, der samles i Boet, bliver her i fintygget Tilstand overgroet med Mugsvampe, som fortæres af Myrerne.

Da de følgende Dage var noget kølige, blev det ikke til

meget med Fangsten af Insekter. Jeg tog derfor Bøssen paa Nakken ud i Camp'en for at prøve Jagtlykken; jeg havde nemlig nu og da set en nydelig lille, helt karminrød Fugl, som jeg gerne vilde have et Eksp. af, men hverken denne Dag eller senere lykkes det mig at skyde denne Fugl. Derimod fik jeg den ejendommelige Sakshale, der i Landets Sporg hedder »tijereta« (*Milvulus tyrannus*, L.). To af dens Halefjer er overordentlig forlængede, og naar den i Flugten snappede et Insekt, fjernedes disse to Fjer langt fra hinanden, som naar man aabner en Saks; deraf Navnet.

Pattedyr saa jeg ikke meget til. De indfødte fortalte mig, at der ude i Camp'en fandtes et meget sjældent lille Bæltedyr, som hidtil kun var kendt fra denne Egn, d. v. s. Provinserne Mendoza og San Luis. Det var den saakaldte Pichiciego eller Bæltemus (*Chlamyphorus truncatus* Harl.), der lever i Jorden og kun kommer frem om Natten. Senere fik jeg det nydelige Dyr at se, men har ialt kun haft 2 Eksp. i Hænde. Paa Grund af det Sjældenhed betaler Museerne høje Priser for det.

Rundt om i Camp'en fandtes mange Kaktusarter, særlig af Slægterne *Opuntia* og *Echinocactus*; de begyndte netop i denne Tid at udfolde deres store og pragtfulde hvide eller gule Blomster. Den 6. November fandt jeg en lille tyndstænglet, nedliggende Kaktus, hvis gule Blomster viste sig at være i høj Grad pirrelige; saa snart jeg rørte ved Støvdragerne, bøjede alle disse sig ind mod Midten, saaledes at Nedgangen til (eller Udgangen fra) det indre af Blomsten blev tæt tillukket. Et lille Insekt, som var kommet ind i en af Blomsterne og derved blevet indelukket eller rettere helt omklamret af Støvdragerne, var fuldstændig overpudret af Blomsterstøv. Efter en Stunds Forløb rettede Støvdragerne sig lidt efter lidt op igen.

Den første Uges Tid af November var ikke videre varm, og det var interessant at se, hvorledes Afkølingen havde virket oppe i Bjergene, thi det viste sig, at Højbjergene, f. Eks., Tupungato blev mere og mere sneklædte eller med andre Ord, at Snegrænsen gik længere og længere ned.

Den 10. November tidlig om Morgen fik jeg mig en lille Overraskelse. Jeg laa netop og rodede med Kniv og Fingre i noget løs Jord nogle Minutters Gang fra Stationen for at finde Scarabæer, da jeg pludselig saa klare sorte, gule og karminrøde Farver afvekslende passere Bunden af et netop oprødet 2—3 Tommer dybt Hul. Jeg blev hurtig klar over, at jeg havde en Slange for mig og troede, at det var den giftige Koralslange, *Elaps frontalis*, der forekommer paa Egnen. Men det viste sig at være en helt anden og ufarlig.

Slange, nemlig *Lystrophis semicinctus*,*) der imidlertid, hvad Farvetegningen angaar skuffende efterligner den ovenomtalte Giftslange. Samme Dag opdagede jeg, at Foldehvepsen *Montezumia ferruginea* Sauss havde bygget Reder (opklinede af Lerjord) paa Væggene i et af Stationens Udhuse; i en af Rederne, hvis Celler var temmelig tætliggende og parallelt-liggende, men ikke videre regelmæssig ordnede, fandtes en levende Puppe.

Den 11. November om Formiddagen (det var Søndag) blev Stationen Skueplads for en munter, halvvejs tragikomisk Episode. Eksprestoget, der Dagen i Forvejen var afgaaet fra Buenos Aires, var i Vente. En halv Time før Toget skulde komme, mødte en yngre, febrilsk Herre med en gigantisk Kurv, der var fyldt med afskaarne Roser og — »Kinesere«! Kurven blev anbragt paa en Bænk paa Perronen. Lidt efter mødte Byens Skoledrenge, anførte af et utroligt laset Individ, der gav Partiet som Gymnastiklærer; han var lejet af Manden med Roserne. Drengene blev opstillede i Række paa langs af Perronen; hver eneste af dem var forsynet med »Kinesere«, der skulde afbrændes paa given Befaling. Manden med Roserne havde nemlig faaet at vide, at Provinsens Guvernør var med det ventede Tog, og Guvernøren skulde derfor fejres under Forbifarten. Der kunde jo formentlig »falde noget af« efter en saadan Hyldest! Den febrilske Herre maa imidlertid selv i hans Landsmænds Øjne have været et Nr. for komisk eller for udfordrende, thi en Del af dem, der var mødt for at afvente Togets Ankomst, havde samlet sig om Rosenkurven, og pludselig begyndte »Kineserne« og »Skrupudserne« at knalde og smelde i Kurven, medens de skønne Roser hoppede og dansede ud paa Perronen under megen Lystighed fra de tilstedeværendes Side. Det hyperloyale Menneske blev nu helt rundtosset og foer rundt som en gal for at samle de bedste Roser sammen i Favnen. Imens kom Toget farende, og Drengene affyrede deres »Kinesere« og — paa Kommando naturligvis af deres Leder — raabte: »Vive la republica«, »Vive la provincia« og »Vive el gobernador«. Togets Passagerer rakte Hals ud af Vinduerne; de forstod aabenbart ikke et Muk af det hele! Manden med Roserne var paa dette Tidspunkt nærmest helt vild af bare Begejstring, og da Toget efter faa Sekunders Ophold dampede videre, foer han bagefter og kastede de Roser, han havde reddet fra Ødelæggelsen, ind i Køkken- og Restaurationsvognen, der altid kommer

*) Hr. Prof. Jungersen har velvilligst foretaget Bestemmelserne af Krybdyr og Slanger for mig.

bagest i Toget. Selve Guvernøren havde ikke vist sig ved Vinduerne af den ganske simple Grund, at der ikke var Spor af Guvernør med! Det halvgale Individ havde vistnok faaet en Historie bundet paa Ærmet.

Vejret var atter begyndt at blive varmere, og for at faa en Idé om, hvorledes Varmen egentlig vekslede i Løbet af Dagen havde jeg i nogen Tid aflæst Termometret hver halve Time og derved konstrueret en Række Varmekurver, der viste, at Reglen var den, at Varmen steg jævnt og hurtigt hele Formiddagen; efter Middag steg Temperaturen kun lidt, og Maksimum naaedes mellem Kl. 2 og 4, sædvanlig omkring ved 3 Tiden, hvorefter Temperaturen daledede jævnt stærkt mod Solnedgang, alt under Forudsætning af, at ingen Tordenbyge bragte Uregelmæssigheder ind.

Den nævnte Dag om Eftermiddagen fandt jeg et Hovedskal af den argentinske Ræv, der er temmelig lille i Forhold til vor danske »Mikkel«. Jeg fandt ogsaa en fruktificerende Mosart, hvad jeg anfører, fordi Mosfloraen er overordentlig fattig paa den tørre argentinske Camp. Edderkoppernes »flyvende Sommer«, som vi herhjemme kun kender fra stille, sommerlige Efteraarsdage, syntes at være en vedvarende Foreteelse hele Sommeren igennem i Vestargentina.

Ligesom Egnens tørre Klima næsten helt har undertrykt Mosfloraen (og naturligvis ogsaa Svampefloraen), saaledes vil Insekter, der f. Eks. som Larver er bundne til Vand, være faatallige de fleste Steder i Chanjar-Regionen. Særlig gælder dette Vaarfluer og Døgnfluer. Den 11. om Aftenen fik jeg ved Stationens Lanterner en Vaarflue, som viste sig at være ny for Videnskaben, og som er bleven beskrevet under Navn af *Leptocella Jensenii* af Trichopterologen Ulmer i et wiensk videnskabeligt Tidsskrift.

Dagen efter den 12. November, havde jeg mit første Møde med den berygtede Vandregørshoppe, *Schistocerca peregrina*, som Hr. P. Jørgensen har omtalt udførligt i »Flora og Fauna« 1908. Samme Dag fik jeg en Del større, smukke Hvepse, særlig Sphegider, men Samleudbyttet blev dog meget beskaaret, da Eftermiddagen bragte nogle svære Tordenbyger, som kom trækkende ind fra Andesbjergene. Regnen blødte imidlertid godt ned i Jorden.

De følgende Dage gik Temperaturen dygtigt op, saaledes at jeg om Eftermiddagen kunde aflæse 30—32° C. i Skyggen. Adskillige ny Ting mødte mig hver Dag; bl. a. saa jeg den prægtige, firbenagtige *Acrantus viridis*, der er overordentlig hurtig i Vendingen; den bliver over en halv Alen lang; navnlig den bageste Del af Kroppen og den lange, slanke Hale

er intenst grønfarvet. Ligeledes var jeg saa heldig at finde den dybt i Jorden begravede Larve til den store Torbist, *Eucranium arachnoides*. Larven fandtes i en æggestor, haard Jordkokon. Af Biller, jeg ikke havde set hidtil, fandt jeg ogsaa Snudebillerne *Naupactus sulphureosignatus* og *N. Bridgesi*, af hvilke den førstnævnte særlig var at træffe paa Jarilla-Busken (*Larrea cuneifolia (divaricata)*); desuden en pudsig Træbuk, *Coremia Bruchi*, som særlig fandtes paa gule Kurvblomster, og som fornylig er beskrevet af Franskmanden *Gounelle*, der har benævnt den til Ære for Argentinas dygtigste Billeforsker, Tyskeren Carlos Bruch i La Plata. En slem Ulempe fulgte imidlertid med det varme Sommervejr: Mosquito'erne blev talrige og plagede os meget; til Tider, særlig naar jeg passerede en Alfalfa-(Lucerne-) Mark, maatte jeg ligefrem redde mig ved skyndsomst Flugt fra de blodtørstige Sværme, som overfaldt mig. Af andre Dyr, som jeg just ikke hilste paa med Glæde, kan jeg nævne Skorpionerne, af hvilke *Brachistosternus Weijenberghi* og *Bothriurus Burmeisteri* var ret almindelige; Prof. Kraepelin i Hamborg har været saa elskværdig at bestemme disse Dyr for mig.

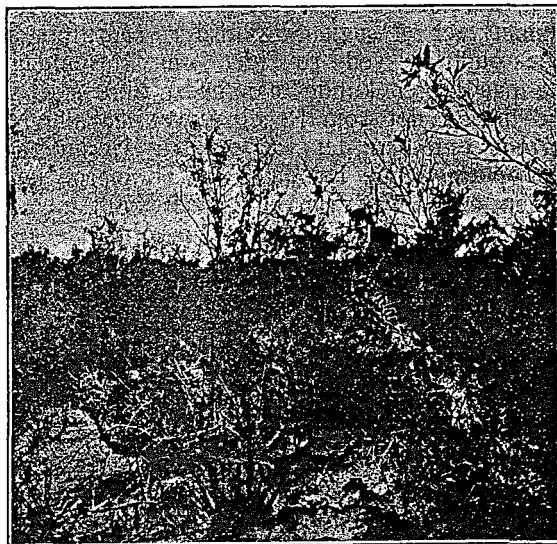
Om Aftenen den 17. kom et Hjælpetog forbi med Stumperne af et ved Estacion Desaguadero forulykket Godstog. 7 Jernbanevogne var bleven knuste; Uheldet var foraarsaget ved, at et Stykke Brænde var faldet ned mellem et Par Vogne. Det kan her bemærkes, at Lokomotiverne paa Banerne i Vestargentina er indrettede til Træfyring, da Kul er altfor dyre i denne Egn af Verden; man hjælper sig derfor med Ved af Retamo-Træet, der derfor opkøbes af Banen og fragtes til Oplagspladserne.

En dansk Malersvend, der (vistnok fordi Politiet manglede en Mand til at save Brænde) var blevet attraperet paa Banelinjen, slap den 18. November ud af Byens »Arbejdsanstalt«. Han fik Lov til at overnatte i en Jernbanevogn. Dagen efter begav han sig med et Brød under Armen ud i den vide Verden igen.

Paa de nærmest følgende Dage maatte jeg indstille Indsamlingerne midt paa Dagen, da det blev lovlig drøjt at traske rundt i en solophedet Egn, hvor Thermometret i Skyggen gik op til 35° C.; under aaben Himmel og i fuldt Sollys var Heden selvfølgelig langt værre. Der var ellers pæne Ting, f. Eks. pragtfulde Sommerfugle, fremme i denne Varme, der forresten overtydede mig om, at Sydlændingenes »Siesta« ikke alene er paa sin Plads, men endog nødvendig. Den 21. November lagde jeg midt paa Dagen et Thermometer ud i Solheden; efter nogle Minutters Forløb var det oppe paa 52° C. (Forts.)

(Fortsættelse af Dagbogen fra Side 128 Aarg. 1908.)

I en saadan lummerhed Middagsstund fik jeg mig en Passiar med Chileneren *Bustos*, der var kommen for at revidere Stationens Regnskab, og ved denne Lejlighed kom jeg til at lægge Mærke til et karakteristisk Ordsprog, som hans Landsmænd efter hans Sigende brugte; det lød kort og godt saaledes: Der er Folk, som har en Smag, der bør indbringe dem Stokkeprygl! Anledningen til, at dette Ordsprog kom frem, var, at en Englænder, en fælles bekendt forøvrigt, nylig

Chanjar-Vegetation.

og nærmest for Pengenes Skyld havde giftet sig med en gammel, grim Halvindianerinde, der faktisk var saa gammel, at Folk, som havde set Englænderen sammen med hende, troede, at han var ude at promenerere med sin Bedstemoder!

Vore to bekendte kosmopolitiske Arter Dunhammer (*Typha*) fandtes i Eggen; paa dem fandt jeg jævnlig en ret stor, sort, hvidpletet Snudebille (*Cholus Faldermanni*); den blev altid »antruffen« i Færd med at gøre sig til Gode med Dunhammerblomsternes Pollen. Af andre Biller, som nu begyndte at vise sig i Antal, kan jeg nævne flere Arter *Epicauta*, som er generisk nærbeslægtede med vor »Spanskflue«

(*Lytta vesicatoria*); om Aftenen var det en ren Fest at iagttage de talrige »Ildfluer«, der glimtede i et væk: paa Jorden, i Luften, omkring Buske og Træer; de glimtede om Kap med Lynene, som kunde sees rundt om i Horisonten hver eneste Aften i denne Tid, undertiden i overordentlig hurtig Rækkefølge; den 22. Novbr om Aftenen var saaledes en Del af Nordhimlen en Tidlang stadig oplyst af Lyn. Samtidig med, at jeg hermed har givet en Antydning af, at den vestargentiniske Sommer var inde, bør jeg notere, at den prægtige Kejsertorbist, *Phanæus imperator*, nu begyndte at optræde i Antal, men selvfølgelig kun om Dagen; thi denne statelige Fremtoning, der mest manøvrerer med Kogødning (af Hensyn til Afkommet), er et ægte Solskinsdyr, som først begynder sit Arbejde omkring ved 10-Tiden om Formiddagen. Ved denne Tid paa Dagen kunde man bedst sikre sig Dyret; ved Middagstid havde det som Regel gravet sig alendybnt ned i det soltørrede Ler, saa det var et sandt Herkulesarbejde at grave det op fra denne Dybde, hvori Hunnerne lagde deres Æg. Bunden af Gangen var altid godt fyldt med Gødning, og som galante Ægteherrer hjalp Hannerne stedse godt til med denne Fyldning.

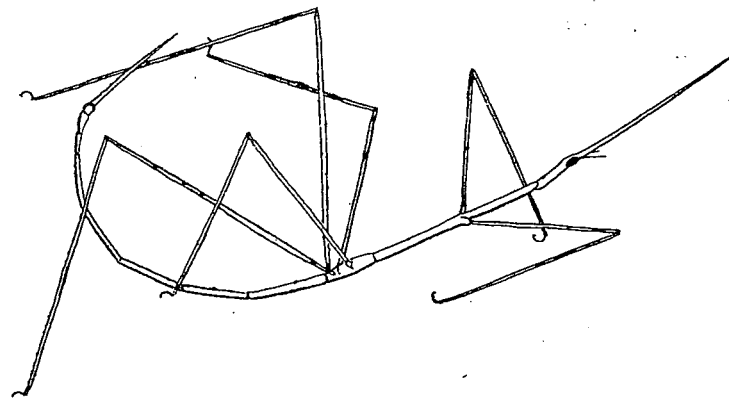
Den 23. Novbr. om Aftenen fik vi en overordentlig hæftig Tordenbyge, som kom trækkende fra Bjærgene af. Lynene glimtede, og Tordenen rullede i et væk, medens Regnen styrtede ned i Strømme, som jeg aldrig havde set før. Tordenbragene var saa voldsomme, at Husets Mure rystede; det syntes endog, som om Jorden sitrede ved Bragene; som sædvanlig fulgte der en heftig Orkan med Uvejret. Det morede mig at se, at en Mængde »Ildfluer« glimtede om Kap med Lynene. Formodentlig er Dyrene bleven overraskede af Regnen, og de har da »ladet deres Lys skinne« som Reaktion mod Bløden; denne blev dem imidlertid for stærk, og i Løbet af et Kvartertid opgav de Ævret. Men da Bygen var vel ovre, tog de fat igen paa deres Oplysningsarbejde.

Den der om Sommeren besøger Vestargentina, vil hurtig lægge Mærke til de talrige Aftenlyn. Det er næsten, som om to Skyer ikke kan nærme sig hinanden uden at skulle udveksle Lyn.

Naar ellers ikke disse Tordenvejr ødelagde Fangsten, var der rigt Udbytte at faa ved Lanterneerne om Aftenen, for saa vidt da at Maanen ikke skinnede. Om Dagen var der nu altid fuldt op at indsamle af; særlig var Hvepse- og Bifaunaen overordentlig rig, navnlig var Gravehvepse (Sphegider og Pompilider) og jordboende, enlige Bier dominerende. Snyltehvepsene var forholdsvist faatallige, og med Hensyn til Blad-

hvepse var Egnen i aller højeste Grad fattig; i Virkeligheden har jeg i Provinsen Mendoza, trods meget energisk Eftersøgning, kun fundet 2 Arter Bladhvepse, nemlig *Brachyphatnus Jenseni* og *B. debilicornis*, der viste sig at være ny for Videnskaben og er bleven beskrevne af afdøde Pastor Konow i Teschendorf.

Eftersom Insektrigdommen blev større, viste sig ogsaa flere og flere insektædende Fugle, og den ejendommelige Sakshale (*Milvulus tyrannus*) havde nu nok at gøre med at fange flyvende Insekter. Som det kunde være at vente, blev Blomsterrigdommen nu ogsaa større og navnlig meget afvekslende. Særlig maatte man lægge Mærke de mange blomstrende

En „vandrende Pind“, tegnet som død. Nat. Størr.

Solanacæer; en af de mest almindelige af selve Slægten *Solanum* var den tornede *S. elæagnifolium*, som var godt besøgt baade af Bier og Biller. Af Valmuefamilien var *Argemone mexicana* den mest fremtrædende.

Jeg havde ventet at træffe en Del Termitter i Egnen, men til at begynde med kunde jeg kun finde Arbejderne af en ganske uanselig lille Art, der havde Tilhold under udtørret Kogødning.

Den 2. Decbr. gjorde jeg den ubehagelige Opdagelse, at mine skindlagte Fugle var stærkt angrebne af Klanerlarver. Jeg havde stolet for godt paa de Konserveringsmidler, jeg havde faaet i de argentinske »farmacias«, skønt Guderne skal vide, der var betalt en stram Pris for dem. Ogsaa denne Dag bragte mod Aften sit buldrende Uvejret; det blev forøvrigt forsikret af Byens Befolkning, at man ikke i Mands Minde havde

haft saa mange Uvejr som i dette Aar. Denne Aften blev det nu særlig slemt, thi der faldt mange Hagl, og de mindste af disse havde Størrelse som Kirsebær. Lige forinden Uvejret brød løs, kom en vandrende Svend til Stationen. Han var Tysker og fortalte, at han var forlist Sømand; hans Skib, der var engelsk og lastet med Gaskul, var gaaet i Brand ved Kap Horn. Fra Valparaiso havde han arbejdet sig frem langs Banelinjen over Andesbjergene og havde lidt meget af Sult og Kulde i Højbjergene. Han blev kongelig beværtet af Stationsmesteren og fik anvist Logi for Natten.

Dagen efter fik jeg fat i en *Calosoma*, der meget lignede *C. bonariense*, men alligevel var artsforskellig fra denne. Samme Dag kom et Hjælpetog forbi Stationen; det skulde til Stationen Resolana, hvor hæftige Regnskyl havde foraarsaget Vandflod, saaledes at Jernbanedæmningen var bleven gennembrudt.

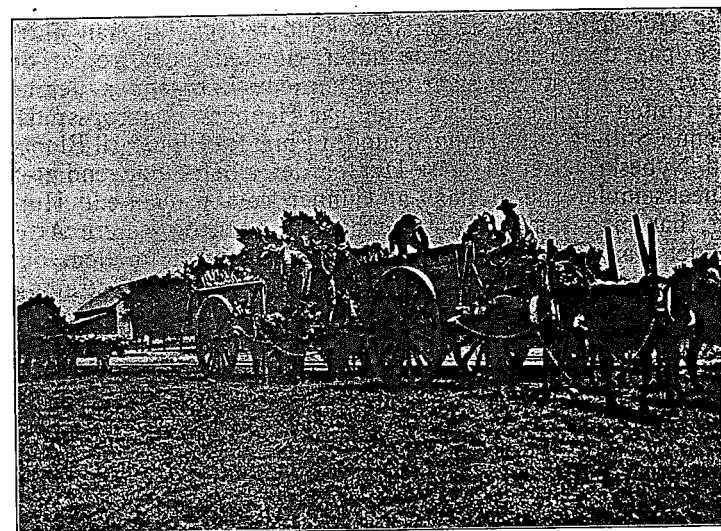
4. Decbr. iagttog jeg, hvorledes en af Egnens talrige Rovfluer (Asilider) kom styrtende ned til Jorden med en dræbt Guldsmed (Agrionide); da jeg vilde gribe Rovfluen, fløj den bort med Byttet. Om Aftenen afholdtes en lille privat Festivitet paa Stationen, jeg husker ikke i hvilken Anledning, men Aftenen endte i hvert Tilfælde med et velment Leve for gamle Danmark.

Den følgende Dag bød paa noget usædvanligt, nemlig: stille Regn uden Torden. Et saadant Regnvejr kunde jo kun gavne, men ellers klagede Vingaardsejerne over, at Uvejrene havde skadet Vinhaverne meget. Denne Dags Aften returnerede Hjælpetoget fra Resolana; det medbragte fra Aristides Villanueva en Brovagt, der havde faaet begge Fødder kørt af af et Tog. Mulig havde Manden været fuld, men det blev forsikret, at Ulykken var sket ved, at han med den en indfødt Argentiner egne, utrolige Letsindighed og Ligegladhed havde lagt sig til at sove paa Banen med Benene ind over en Skinne!

Paa en lille Udflugt den 6. Decbr. vendte jeg nogle Murbrokker og fik derved Øje paa en lille Skabning, der i Størrelse, Form, Farve og Maade at bevæge sig paa, løst betragtet grangivelig lignede en Regnorm, og jeg havde nær ladet den passere som en saadan. Men heldigvis kom den i Giftflasken. Det viste sig at være en Slange (*Glauconia septemstriata*).

Samme Dag afsendte jeg en Pakke til Rothschild paa Tring-Museet i England. Pakken, der var ret stor, blev sendt som »muestros sin valor« (Mønster uden Værdi), og det forbavsede mig, at Postmesteren mente at kunne besørge For-

sendelsen for 10 Centavos. Senere paa Dagen meddelte han mig, at Pakken skulde koste 63 Centavos. Jeg betalte med 70 Centavos og fik tilbage, takket være Mangelen paa Skillemonnt, et 1-Centavo-Frimærke og en Fordring paa Postmesteren paa 6 Centavos. Ved en anden Lejlighed opdagede jeg, at naar jeg betalte 15 Centavos i Porto for et Europa-Brev, satte Postmesteren et 5-Centavos Frimærke paa Brevet og stak de 10 Centavos i sin egen Lomme. Jeg skal ikke gaa i Rette med ham i saa Henseende. Det argentinske Postvæsen lønnede ham med ca. 25 Kr. om Maanedes; af denne svimlende Sum skulde han oven i Købet selv betale Leje af et passen-

Indfødte leverer Brænde (Algarrobo) til Banen.

de Lokale til Postkontor. Derimod kan jeg ikke nægte, at jeg var gnaven, naar jeg en Aften med nogenlunde Sikkerhed vidste, at han havde Brev til mig, og jeg saa med en Lygte i Haanden maatte tridse rundt til Byens Snasker for at finde ham. At jeg siden hen i andre Egne af Landet paany blev pudset af det argentinske Postvæsen, og at jeg derfor besluttede mig til at hævne mig paa dette »Væsen« er, for at bruge Rudyard Kiplings Ord, en »anden Historie«.

Den 7. Decbr. havde jeg Held til at fange et Par Eksp. af de sandgraa, hurtigløbende Krabbespindere, der flere Gange tidligere havde sat mig i Forbavselse ved deres Forsvindings-

kunst. Saa snart de foruroliges, farer de pilsnart hen over Sandet, stopper pludselig op og er med det samme forsvundne for Øjet, i det de med ubeskrivelig Hurtighed graver en lille Fordybning i Sandet og derpaa rager Sand hen over Kroppen med Forbenene; i denne Stilling bliver de længe liggende uden at røre sig; holder man ikke Øjet stift fæstet paa det bestemte Punkt, hvor Edderkoppen roder sig ned, er det omtrent umuligt at finde Dyret, som man netop har set pile hen over Sandet.

Dagen efter fik jeg nogle Stykker af de mærkelige *Thynnider* (en Afdeling af Hvepsene); hos disse Dyr er Hunnen vingeløs og blind (i alt Fald tilsyneladende) og næsten i alle Maader ganske ulig den vingede, gultegnede Han. Har man disse Dyr hvert for sig og ikke kender dem, vil man aldrig falde paa den Tanke, at de hører sammen, men tro, at det er Dyr, der i Systemet staar langt fjernede fra hinanden. Jeg har kun truffen Hunnen fastsiddende paa Hannens Bagkropsspids. I denne Stilling føres Hunnen rundt i Flugt fra Blomst til Blomst. Ved Nybeskrivelser af disse Dyr er det aldeles nødvendigt at Typeeksemplarerne bestaar af Hanner med paahæftede Hunner; har man samlet Kønnene hvert for sig og i flere Arter, vil det paa Grund af den enorme Kønsforskel imellem dem være omtrent umuligt at afgøre, f. Eks. hvilke Hunkeksemplarer der hører til Haneksemplarerne indenfor en bestemt Art.

Eksemplarerne, jeg fandt, tilhørte en ganske ny Art. Nogle Stykker af den forvildede sig senere til den berlinske Naturaliehandler Herm. Rolle, der afhændede dem til en engelsk Specialist, som beskrev Arten og dedicerede den til Rolle.

9. Decbr. fik jeg fat i den første *Tetracha* samt i en af de bidske ederkoppelignende Solpugider. Om Aftenen kom en stor, ejendommelig Græshoppe til Lyset, men kun i et Ekspl. Arten traf jeg ikke senere. En i Egnen ikke sjælden *Calosoma* kom denne Aften i stort Antal til Lyset, og paa Lysdugen lige ved Lampen tog jeg en *Cicindela*; noget lignende gentog sig senere.

De følgende Dage gav enkelte Guldøjer (*Chrysopa*) og Vaarfluer samt nogle Apatider, en Billegruppe som i denne Egn repræsenterer Barkbillerne. Blandt Faarekyllingerne maatte man særlig lægge Mærke til en stor, klodset Fyr, der overalt i Camp'en var til Stede i overvældende Antal, og som om Dagen særlig holdt til under tør Kogødning; i samme Øjeblik en »Kokasse« blev vendt, sprang de i Snesevis i Skræk og Angst ud i alle Retninger for at finde et nyt Skjulested. Om Aftenen og om Natten frembragte de en hvinende, gennemtrængende Lyd; hvis et eller andet Eksemplar en Aften

forvildede sig ind i et Soveværelse, kunde man være nogenlunde sikker paa alene af den Grund at faa sin Nattero ødelagt; i de aller fleste Tilfælde var det spildt Ulejlighed at søge efter Fredsforstyrren; thi den hvinende Lyd var af en saadan Art, at det var omtrent umuligt at afgøre, hvor den egentlig kom fra.

Den 13. Decbr. opdagede jeg til min store Ærgrelse, at mine præparerede Fugleskind var ødelagte af Klanerlarver; ved denne Lejlighed fik jeg yderligere klaret, at de Konserveringsstoffer, jeg havde brugt, var ægte argentinske Humbugsartikler.

En Kanon i en Vinhave til Skydning mod Haglvejr.

Som en lille Erstatning for denne Dags Skuffelse fik jeg den nydelige Snudebille *Naupactus Bridgesi*.

Den 16. bragte mig ny Modgang. Jeg havde ikke taget mig i Vare for *Solenopsis geminata* F.; denne ondsindede og graadige Myre, som jeg siden hen maatte ligge i stadig Kamp med, havde anrettet betydelig Ravage blandt mit indsamlede Insektmateriale og ødelagt mange Ekspl. Jeg maatte gennemgaa hele Materialet for at faa Myrerne renset ud. Samlingerne blev derefter hængte op under Taget, hvorpaa jeg havde Fred for Myrerne foreløbig. Jeg vil senere faa Lejlighed til at omtale, at denne, som jeg mente snedige Foranstaltning blev opdaget af Myrerne; til sidst blev disse saa

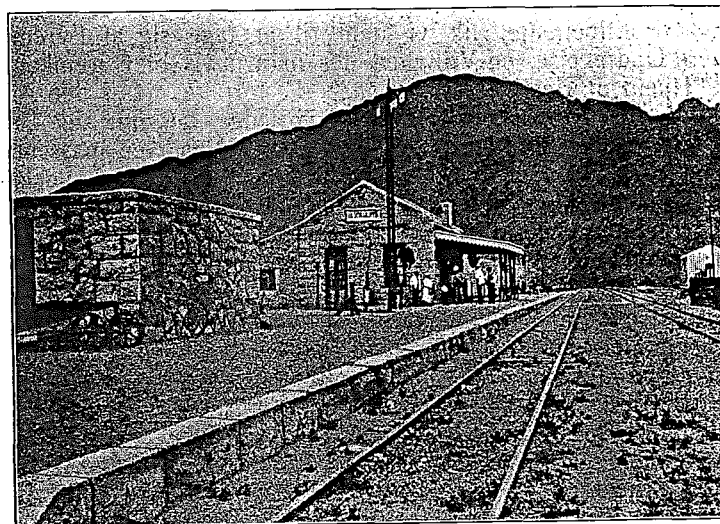
durkdrevne, at jeg omtrent kunde bære mig ad, som jeg vilde; de vidste altid Udvej til at finde Samlingerne. Jeg kan ved samme Lejlighed notere, at Prof. C. Emery i Bologna har bestemt mine Myrer; da Sydamerikas og navnlig Argentinas Myrefauna er forholdsvis ret godt kendt, var der kun faa nye Arter derimellem (saaledes f. Eks. *Pogonomyrmex Jenseni* Emery).

En hastig eller vel rettere overfladisk, floristisk Undersøgelse gav til Resultat, at Regionen er meget rig paa Solanaceer, Malvaceer, ærteblomstrede og kurvblomstrede, Skærmplanter og Græsser samt Kaktusarter, der særlig optræder i Bjergegnene. Ret hyppigt forekom ogsaa Verbenaceer. Halvgræsserne var meget sparsomt repræsenterede. Af Mos saa jeg kun ganske faa Arter, af Bregner slet ingen. Kransnaal (*Chara*) saa jeg i enkelte Smaasumpe. En meget stor Procentdel af af Chanjar-Egnens Planter er tornede (ganske fraset Kaktusarterne). En anden Ejendommelighed ved Planteverdenen her er, at en Mængde Arter er saa klæbrige af et harpiks- eller gummiagtigt Stof, at de meget ofte klæbede sig fast til Tørringspapiret, saa at de ikke kunde tages af igen, uden at Dele af dette blev siddende paa dem. Det syntes i mange Tilfælde, som om Klæbrigheden først svedte ud under Tørringen; i alt Fald skete det ofte, at jeg ikke opdagede Klæbrigheden, inden Plantepapiret blev skiftet første Gang. En Mængde Planter af de forskellige Familjer var iøvrigt mer eller mindre hvidliggraa eller blaaagronne og af et vissent Udseende, ligesom Bladene som Regel var meget smaa og lidet skyggegivende; deraf Vegetationens tørre Udseende paa Afstand. Mange af Egnens Planter begynder at blomstre som spæde og fortsætter dermed under hele Væksten; adskillige Arter har derfor ikke nogen bestemt Blomstringsperiode, saa meget mere som de modne Frø spirer til forskellig Tid.

Jo nærmere vi kom Højsommeren, desto rigere — forholdsvis vel at mærke — blev Sommerfuglefaunaen, og jeg anvendte i nogle Dage megen Tid med at indsamle Materiale, men fandt snart, at Udbyttet var altfor ringe i Forhold til Tiden og Anstrængelserne; i den stærke Varme var det nemlig meget vanskeligt at faa dem i Nettet, navnlig da de var adskilligt mere flyvesikre, end Sommerfuglene herhjemme.

Paa en Ekskursion den 19. Decbr. traf jeg et Par indfødte Jægere, der forærede mig en nylig skudt Vildand og en lappedykkeragtig lille Fugl. De fortalte mig, at der i Flo- den tæt ved, Rio Tunuyan, levede et større, hvidligt, smukt Dyr, men med mine daværende Kundskaber i Spansk kunde jeg ikke faa nogen Klarhed over, hvilket Dyr, der egentlig

var Tale om, og jeg er heller ikke fri for at tro, at de selv betragtede det omtalte Dyr som et halvt mystisk Væsen, som de ikke selv vidste fuld Besked om. Derimod var de godt underrettede om Pichichiegoen (*Chlamydophorus truncatus*); saaledes udtalte de, at den kun forekom i Provinsen Mendoza og omliggende Egne, og at den maatte være meget dyr i Evropa paa Grund af dens Sjældenhed.*) Det er imidlertid ikke alle Vegne i Provinsen, at man ved, at dette Dyr er meget eftertragtet, thi om Aftenen fortalte en »Guarda« (Konduktør) mig, at en Dreng i La Paz fornylig havde solgt 2 for 50 Centavos (ca. 75 Øre) Stykket; Konduktøren — og

Stationen Uspallata, 6000 Fod over Havet.

jeg ogsaa — beklagede, at han ikke havde vidst, at jeg var Liebhaver.

Om Aftenen ankom en Landsmand, B. Fahnø fra Chacras de Coria, i Besøg, og sammen med ham foretog jeg Dagen efter en interessant Tur i Omegnen, der bragte rigt entomologisk Udbytte, bl. a. en meget stor Mutilla-Hun (*Atilium infernale* Burm.) med kolossalt udviklet Hoved. Min Ledsager fortalte, at denne Art (ogsaa andre større Mutiller) af de indfødte kaldtes for »tarantella«, idet den antages for

*) De almindelige Bæltedyr, der af de indfødte betragtes som en stor Lækkerbidsken, fanges om Natten i Maaneskin ved Hundes Hjælp.

en Edderkop og er meget frygtet for sit giftige Stik. Det er højst sandsynligt samme Dyr, som Sennor Figueroa kaldte for »hormiga« (Myre). De store Mutiller stikker naturligvis slemt, men man behøver dog ikke at være særlig bange for Giftigheden.

Paa Ekskursionen blev vi iøvrigt insulterede af nogle indfødte, der i en passende Afstand skældte os ud for »gren-gos« og meget andet. Det nævnte Ord benyttes overalt som Skældsord mod de forhadte fremmede, navnlig Europæere. Hr. Fahnøe, der ogsaa var slagfærdig i det spanske Sprog, gav dem det glatte Lag og riposterede bl. a. med »indios« (Indianere), hvilket syntes at have en beroligende Virkning paa de mundrappe Mennesker. Da vi senere traf et Par ridende Politibetjente, fik vi dem til at tage sig af Fyrenes videre Opdragelse, en Villighed der naturligvis blev fremkaldt ved Hjælp af rigelige Drikkepenge. F. fortalte mig i den Anledning adskillige Eksempler paa, hvorledes, lad mig sige Bestikkelser, med Fordel anvendes i Argentina; en passende »Smørelse« til Lokomotivføreren skulde saaledes i adskillige Tilfælde have ført et Tog langt hurtigere frem til Endemaalet end sædvanlig. Dette forundrede mig nu ikke saa meget; langt mere imponerede følgende kortfattede Beretning mig: Et Godstog kom for nogle Aar tilbage en Aften til en Station, hvor der netop var Bal; Togpersonalet meldte sig saa som Deltagere i Ballet og dampede først videre med Toget den næste Morgen. Som formildende Omstændighed kan maa-ske anføres, at kun Persontog løber planmæssigt paa den vedkommende Linje.

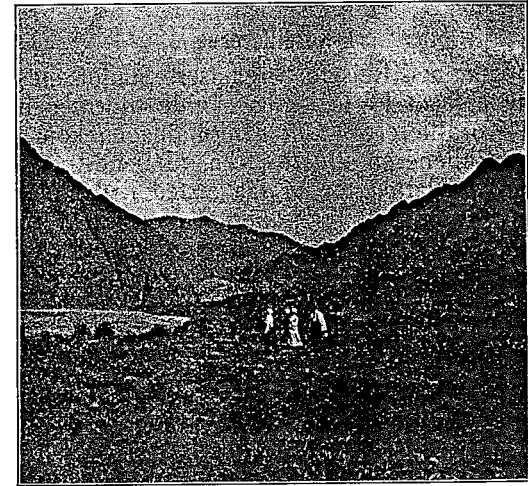
Samme Dags Aften fik jeg ved Lyset den første Ascalaphid; senere hen, men mest kun ved Lanterne, tog jeg nogle enkelte Stkr. af disse smukke myreløveagtige Insekter, hvis Følehorn er meget lange og minder om Dagsommerfuglenes; der var kun to Arter: *Ululodes vetula* Ramb. og *Ul. cajennensis* F. Sammen med disse Dyr forekom mange smaa Myreløver; mit Materiale af disse Insekter har iøvrigt ført en meget omtumlet Tilværelse og er endnu ikke blevet bearbejdet; for Øjeblikket findes det hos en Specialist paa Java.

I de her omhandlede Dage blev min Vært, Stationsforstanderen udnævnt til Stedets Postmester; den tidligere Postmester havde endog været det argentinske Postvæsen et Nummer for stram; den 22. Decbr. var jeg af den Grund behjælpelig med at flytte »Postvæsenet« op paa Stationen; dette Arbejde sluttede jeg af med at rense Poststempelen, saa det kunde give et læseligt Aftryk. Der blev altsaa ikke megen Tid til Indsamlinger den Dag. Derimod fik jeg noteret en

Del Folkenavne paa Dyr og Planter, af hvilke Navne der ikke findes saa faa: meget ofte efterligner Fuglenavnene vedkommende Fugls Stemme, f. Eks. »Siete cuchillos« (syv Knive); Fuglen, der har faaet dette Navn, synger de to Ord ret tydeligt og klart.

Den meget overtroiske Befolkning har forøvrigt mange naive Historier om alt muligt; navnlig spiller Maanen en betydelig Rolle i Overtroen, men det er vanskeligt at skelne imellem, hvad der heraf er af indiansk Oprindelse og hvad, der stammer fra spansk eller italiensk Fantasi.

I Dagbogen har jeg for 24. Decbr. noteret følgende: »I Aften er det altsaa Juleaften. Men af ydre Julestemning, som

Ved Rio Mendoza i Uspallatapasset, 6000 Fod over Havet.

vi kender den hjemme i Danmark, er der absolut intet. Kl. 1¹/₂ Middag viser Termometret 30° i Skyggen; hen paa Eftermiddagen vil det stige endnu mere, og i Sollyset er Temperaturen langt over 50°; det tørre Sand brænder gennem Støvlesaalerne, og Solen staar ved Middag kun 10 Grader nord for Zenith. De vilde Camp-Træer har i de fleste Tilfælde blomstret og bærer Frugt; det samme er Tilfældet med Kaktusplanterne. Figenerne er modne, men Vindruerne endnu grønne. Landskabet dirrer af Sollys og Varme; i det fjerne hæver de vældige Kordillerer med Tupungato og Punta del Plata med de gnistrende gulhvide Snemasser sig op gennem et tyndt Skylør; de kunde gerne i Dagens Anledning sende

et kølende Pust herved, hvor Højden over Havet kun er 2000 Fod. Paa Befolkningen mærkes intet til Julehøjtidelighed.»

Nej, Julen glider omtrent sporløst hen over det katolske, julehede Sydamerika?

Paa Stationen fejrede vi under de ejendommelige Forhold Juleaften, saa godt vi kunde, og lod Tankerne fare langt mod Nord til den kolde granduftenende Jul.

Juledag oprandt som enhver anden Dag, eller rettere sagt, den begyndte, syntes jeg, ret bedrøveligt. Jeg vaagnede ved at høre en Dreng tude af fuld Hals, og da jeg lidt senere kom om paa Stationens Perron, sad en gammel Halv-indianer paa Hug dør og græd; han gjorde Indtryk af at lide af svær Mavepine, eftersom han vred sig til. Han skulde med Toget.

I Kordillererne.

Dagen gik med Rejseforberedelser. Stationsmesteren med Familie havde faaet Ferie, og vi skulde tilbringe Jul og Nyt-aar oppe i Kordillererne. Om Eftermiddagen kom Afløsnings-assistenten, Chileneren *Bustos*, en tiltalende og intelligent ung Mand. Om Natten tog vi saa afsted til Mendoza for derfra at komme videre ad Transandinobanen, en af de højest liggende og vanskeligst passable Bjergbaner i Verden; i en Højde af ca. 10,000 Fod fører den over til Chile. Mit Rejse-selskab vilde tage direkte op til Grænsen, medens jeg havde bestemt mig til at tage til Stationen Cacheuta, der ligger oppe i Forbjergene omtrent 40 Kilometer fra Mendoza. Fra Cacheuta vilde jeg saa til Fods arbejde mig op til Uspallata, hvor jeg atter skulde træffe Rejse-selskabet, og hvor vi havde Indbydelse fra Sr. *Gonzalez* til at bese hans Sølvværk. Stedkendte Folk og mit Kort fortalte mig, at der var ca. 4 danske Mil derop. Bagefter viste det sig, at der var over 7 Mil. Da jeg i Cacheuta tog Afsked med mine medrejsende, viste det sig, at vort Rejsegods, vor Proviant m. m. var forglemt omkspederet i Mendoza. Ganske vist kunde den Ting ordnes pr. Telegraf, men der var den kedelige Omstændighed at tage med i Betragtning, at næste opadgaaende Tog først kom om 2 Dage. Selv havde jeg kun forsynet mig med en lille Krukke Honning, 3 Ferskener, 3 Citroner og 5 smaa Rundstykker, dels fordi jeg jo ikke troede, der var saa langt op, og dels fordi en tyk Overfrakke, et tungt Fotografiapparat, en Bunke Plantepresningspapir og adskilligt andet gav mig mere end nok at bære paa i Forvejen; Provianten skulde ikke trykke mig. Turen tog det meste af 3 Døgn, saa man vil forstaa, at der ikke blev noget Fraadseri paa den Tur.

Tæt udenfor Cacheuta mødte den første Vanskelighed mig i Form af en vældig Jernbanebro over Rio Mendoza (Biflod til Rio Desaguadero); jeg balancerede hen over denne i afmaalte Skridt, fra Sveller til Sveller; et Fjøltrin her havde været den visse Død. Jeg maatte fæste Øjnene nøjagtig paa Svellerne, da det sydende, frembrusende Vand langt nedenunder forvirrede Øjnene og fremkaldte Svimmelhed. Skulde et Tog mod Forventning have mødt mig her, havde der ikke været andet at gøre end at lade Bagagen forsvinde i Dybet og klamre mig fast til Jerntremmerne paa Siden af Broen. Med Undtagelse af Svellerne var der ikke Spor af Træ paa Broen. Jeg trøstede mig med, at der ikke var flere end den

En Græstue i Uspallatapasset, 6000 Fod over Havet.

samme Bro, men blev i saa Henseende skuffet, thi bagefter viste der sig at være mange lignende, saa jeg fik en vis Øvelse i at balancere hen over Jernbanebroerne. Kort efter, at jeg var kommen over Cacheuta-Broen, maatte jeg gennem en Tunnel og siden gennem mange flere kortere eller længere Tunneller.

Den første Dag tilbagelagde jeg kun 10 Kilometer, idet jeg gjorde Afstikkere tilhøjre og tilvenstre for at samle Planter og Insekter. Allerede i denne Højde var Floraen en Del forskellig fra Lavlandets, og ogsaa ny Insekter optraadte. Vejret var smukt og middelmaadigt varmt.

Henimod Aften slog jeg mig ned for Natten paa en bar

Plet med en Mængde omstrøede større eller mindre Sten, af hvilke jeg valgte en til Hovedpude. Jeg valgte iøvrigt Pladsen af Hensyn til, at der i Nærheden var en lille Strøm, hvis krystalklare Vand forsvandt i Rio Mendozas gule, lerblandede Vandmasser. Jeg sov naturligvis med Tøjet paa og sov trygt og godt omgivet af vældige Bjergmasser og midt i en Natur, hvis Væsen i alt Fald i Øjeblikket syntes at være absolut Ro og Stilhed, naar man saa bort fra Flodens ensartede Brus. Paa den anden Side var jeg, inden jeg lagde mig til Ro, forberedt paa, at et natligt Tordenvejr eller et Jordskælv mulig kunde vække mig paa en noget ublid Maade. Stedet, jeg havde valgt til Nattelogi, var fuldstændig fri for Vegetation; her var jeg mindst udsat for at rage mig i Klammeri med Slangar og andet lignende i Løbet af Natten.

Næste Dag, den 27. Decbr., vaagnede jeg før Kl. 5. Rundt om de højeste Bjergtoppe svævede tunge Skyer, der tillige med Toppene farvedes rosenrøde ved Solens Opgang. Hen paa Morgenstunden arbejdede jeg mig videre opefter, hovedsagelig følgende Banelinjen. Bjergene blev vildere og vildere, og mange af Toppene viste sig sneklædte eller stribede nedefter af større eller mindre Gletschere. Himlen var stadig noget skyet, og nu og da faldt der store, tunge Regndraaber, men heldigvis blev Regnen dog ikke til noget. Rundt om fra Bjergskraaningerne, der for Størstedelen var beklædte af *Larrea* og Kaktus, lød en ejendommelig Kvidder, der meget lignede Bomlærkens Sang; det varede længe, inden jeg fandt ud af, hvad det var for Væsener, der frembragte denne Kvidder, thi saa snart jeg nærmede mig et Sted, hvorfra jeg havde hørt Lyden komme, blev alt bomstille; men endelig fik jeg Spørgsmaalet klaret: det var tommelange Sangcikader. Ellers var alt stille; kun nu og da hørtes vældige Drøn fra Bjergene, naar et eller andet Klippestykke enten ved Jordrystelse eller ved Solens ophedende Virkning, sprængtes løs og styrtede ned. Overalt i Dalene saas nedstyrtede Klippeblokke, og overalt kunde Fortidens Omvæltninger erkendes; hele Bjerge med lagdelte Stenarter laa paa sine Steder helt endevendte, saa Lagdelingen stod mere eller mindre lodret. Jo højere, jeg kom, desto mere skiftede Vegetationen; Kaktusplanterne blev sjældnere, og mange smuktblomstrende Planter, jeg ikke havde set i Lavlandet, begyndte at vise sig. Floraen blev i det hele mere nordisk, d. v. s. der optraadte flere og flere Repræsentanter for de Slægter, vi kender fra Nordeuropa.

Ved Middagstid holdt jeg Rast ved en lille Bjergbæk med udmærket Vand. Langs Bredderne var Vegetationen sær-

deles frodig og tiltalende; en Flok spurvestore, grønne Papegøjer slog sig ned for en Tid og pludrede løs mellem Buskenes Løvværk (Kolibrer havde jeg set paa Vejen herop). Ved denne Bæk fandt jeg en for Videnskaben ny Vaarflue (*Chimarrha argentinica* Ulm.). (Jeg kan her benytte Lejligheden til at gøre opmærksom paa, hvor fattig Argentinas Vaarfluefauna er eller maaske rettere, hvor utilstrækkelig undersøgt den er. Naar man ved, at Argentina naar helt fra Tropezonen og ned i det koldt tempererede Bælte, bliver man forbavset over at høre, at der til nu kun er beskrevet 8 Arter. Over Halvdelen heraf stammer fra Provinsen Men-

Fra den danske Koloni i Chacras de Coria.

doza og forefandtes dels i mine, dels i min medrejsende, P. Jørgensens, Indsamlinger. Af de nye Arter er *Polycentropus Jørgenseni* Ulm. og *Rhyacophylax magnus* Ulm. samt *Lep-tocella Jensenii* Ulm. omtrent udelukkende taget ved Lampelyst, medens den ovenfor omtalte (sortvingede) Art til Tider fandtes i Antal midt paa Dagen i fuldt Sollys bl. a. paa Sarsaparilla-Planten).

Ved dette idylliske Sted havde jeg saa smaat tænkt paa at opslaa mit Kvarter for næste Nat, skønt jeg havde hele Eftermiddagen for mig. Bækken gik under Banen, under en Bro, som var det til en lille Flod; paa de sandede Bredder

under denne Bro var der netop en dejlig beskyttet Plads med »Tag« over Hovedet. Men jeg kom til at spekulere over, hvorfor der skulde saa stor en Bro til saa lille en Bæk, og pludselig gik det hele op for mig: Saa snart der falder et Regnskyl længere oppe i Bjergene, svulmer Bækken op til en rivende Strøm, der fører alt med sig ned efter; lægger du dig dér, bliver du maaske sovende ført ned til Rio Mendoza! Denne Plan blev altsaa opgivet, saa meget mere som jeg tæt ved Broen blev underkastet et Interview af 3 banditagtig udseende Fyre, der var for »nedgaaende« langs Banelinjen. Helt hyggelig var Situationen ikke, da jeg ikke var bevæbnet. Mit eneste Vaaben var en Lommekniv til 31 Øre købt i Flensborglageret i Randers (man tro ikke, at dette skal være nogen Reklame for nævnte Firma, thi Kniven duede ingenting til!); min medførte Bagage, der fyldte ret godt, stod henne ved et tæt Buskads, og Fyrene skulede der hen imod, som om de var bange for, at nogen laa skjult bag ved. Enden blev, at de gik videre, og jeg følte en vis Lettelse, da jeg saa dem forsvinde bag næste Klippeafsats. Maaske har de været ganske fredelige Rejsende, som jeg selv mente at være, men det er ikke altid saa let øjeblikkelig at afgøre, hvem man har for sig, naar ukendte Mennesker møder én, særlig i fremmede Lande, og dog er Evnen dertil af megen Vigtighed, naar man er paa Ekspeditioner langt fra Hjemmet. At Egnen ikke var ufarlig at passere, fik jeg Bekræftelse paa under min anden Rejse til Sydamerika; da blev der nemlig i en eneste Uge fundet ca. 10 udplyndrede Lig paa Vejen op efter Chile. Paa min anden Tur ombyttede jeg for Resten ogsaa Lommekniven med en Revolver, som jeg enten havde i Lommen eller under Hovedpuden!

Som man vil have set af det foregaaende, var min Proviant ikke overdaadig; men det hjalp noget, at jeg paa Turen opefter fandt nogle røde, aromatiske Kaktusfrugter, der smagte omtrent som Jordbær og havde den Evne at kunne tilfredsstille baade Sult og Tørst. Uheldigvis var Modningstiden for vedkommende Kaktusart endnu ikke inde, og, hvad værre var, opefter forsvandt Kaktusvegetationen. Der var visse Formaliteter at iagttage, naar man vilde gøre sig til Gode med denne æblestore blodrøde Kaktusfrugt, der gaar under Navnet »tunas«. Den er først godt moden, naar den er revnet i den ene Side; har man forvisset sig om Modenheden, maa man have blæst mange hundrede Stkr. væk af en ganske lille staaiblaa Myre (*Forelius chalybaeus* Emery), som har samlet sig i Revnen for at faa Adgang til den velsmagende Frugt; dernæst maa man tage sig i Agt for de ganske korte

(Forts.)

(Fortsat fra Side 48 Aarg. 1909).

og mikroskopisk fine Torn, som bundtvis findes paa Frugtens Yderside; disse Smaatørn forvolder en irriterende Pine, hvad enten de sætter sig fast paa Huden, Læberne eller Tungen, og de sætter sig fast eller borer sig ind ved den mindste Berøring (paa Grund af deres Lidenhed er det umuligt at faa dem bort igen; de maa simpelthen »slides af«); endelig maa den slimede Ydervæg løsnes paa lignende Maade, som man løsner Skallen paa en Appelsin. Men efter at alt dette er ordnet, har man ogsaa Erstatning i den velsmagende Del af Frugten.

Om Formiddagen havde jeg tilbagelagt 10 Kilometer, ikke medregnet passende Afstikkere til Siderne. Jeg besluttede mig til at tage Nattelogi i Nærheden af 80-Kilometerpælen (regnet fra Mendoza) paa Flødsandet et Stykke fra Banelinjen. Da jeg her lagde mig til Ro, lagde jeg Mærke til, at forskellige Insekter svirrede rundt i Aftenskumringen, og for at forhindre, at saadanne i Løbet af Natten skulde flyve i Ansigtet paa mig og paa denne Maade afbryde en velfortjent Nattesøvn, lagde jeg mit Badehaandklæde over Hovedet. Men netop denne fiffige Forholdsregel ødelagde mig det hele. Ved 3-Tiden om Natten vaagnede jeg ved, at noget ubestemmeligt svævede over Hovedet paa mig; i en Fart rev jeg med venstre Haand Badehaandklædet af Hovedet, og hvad saa jeg saa: jo, Maanen stod højt paa Himlen, og med højre Haand havde jeg i Søvnne fægtet i Luften, og Skyggen af disse Haandbevægelser var netop gaaet over de halvt- eller heltlukkede Øjne; deraf det ubestemmeligt svævende, som vækkede mig til fuld Bevidsthed. Men da jeg vaagnede, frøs jeg som en Hund; jeg var naaet op i en Højde af mellem 5—6000 Fod, og Natteskulden var her følelig. Jeg besluttede mig derfor til at fortsætte Marschen i Maaneskin opefter, saa meget mere, som jeg Dagen i Forvejen havde en Samtale med en Stationsbestyrer, og denne Samtale gav for mit Vedkommende det Resultat, at jeg i Realiteten ikke forstod et Muk af det Hele. Jeg vidste, at mit Rejseselskab vilde opholde sig flere Dage i Las Cuevas, oppe ved den chilenske Grænse, og at det derefter vilde rejse ned til Uspallata, hvor vi senere skulde mødes. Da jeg nu Eftermiddagen i Forvejen passerede en lille Vandstation, nærmest indrettet paa at forsyne de haardt arbejdende Lokomotiver med Vand, anmodede jeg den derværende Stationsbestyrer om noget Drikkevand. Det fik jeg naturligvis, men samtidig spurgte Stationsbestyreren mig meget interesseret om, hvem jeg var, og hvor jeg agtede mig hen. Dette fortalte jeg ham saa, hvorpaa han sagde, at mit

Rejseselskab var i Uspallata, hvilket jeg tillod mig at benægte, da jeg mente at vide bedre Besked. Han paastod imidlertid sit og indbød mig oven i Købet til et Maaltid Mad, hvilken Indbydelse jeg afslog, dels maaske fordi jeg med mit mangelfulde Kendskab til det spanske Sprog var noget mere mistænksom, end jeg strængt taget behøvede at være, men dels navnlig fordi en maaske medfødt Stædighed sagde mig, at den Proviant, jeg nu en Gang havde faaet med, skulde slaa til til Turen; desuden havde jeg ogsaa Lyst til at prøve, hvilke Strabadser, jeg kunde holde ud til. Den hele Samtale resulterede altsaa i, at jeg fortsatte opefter og formodentlig ogsaa i, at Stationsbestyreren ansaa mig for dummere, end jeg havde Lov til at være. Gaaden blev senere løst. Men netop dette Møde gjorde, at jeg havde Lyst til at naa Uspallata hurtigst muligt, hvorfor jeg altsaa fortsatte i Maaneskin om Natten. Jeg maa her bemærke, at Provianten var opspist Dagen i Forvejen, og at Turen altsaa gik paa fastende Hjerte. Noget før Morgendæmringen kom jeg forbi en Vandstation, og jeg vilde her forsyne mig med Drikkevand, men Stationens Hund gjorde et saa infernalsk Spektakel, at jeg fandt det raadeligst at fortsætte, da jeg var klar over, at man i Argentina har Ret til at gøre kort Proces med mistænkelige Personer. Henimod Halvtitiden fik jeg Stationen Uspallata i Sigte, og nedenfor Stationen saa jeg nogle Personer fægte vildt i Luften efter mig. Det var mit Rejseselskab! Da jeg naaede op, fik jeg Forklaring paa det hele. Oppe i Las Cuevas havde man fundet Hotelopholdet lidt for pebret: ca. 20 Kr. i danske Penge pro persona pr. Nat! Følgelig tog man med Toget nedefter igen, indlogerede sig paa Stationen, hvor Stationsmesteren, Italieneren *Dacosta*, med udsøgt Elskværdighed stillede Stationens Pakhus til Raadighed. Da jeg ikke var ankommen, havde min Vært, Stationsforstander *V. Jørgensen*, telegraferet ned til Stationen, forespurgt om mig og faaet til Svar, at jeg havde passeret 68 Kilometer-Stationen, havde nægtet at indtage Næring, ikke villet tro, at mit Rejseselskab var ankommet osv. osv. Jeg havde naturligvis en glubende Appetit, da jeg kom til Uspallata. Heldigvis var Provianten ankommen fra Mendoza; paa Stedet vilde det nærmest være umuligt at anskaffe noget, saa meget mere som *Dacostas* Signora var taget til Mendoza for at gøre Indkøb til Stationen.

Paa Vejen op til Uspallata gjorde jeg naturligvis en Række naturhistoriske Iagttagelser; bl. a. viste det sig, at Slinger kunde træffes hele Vejen op, samt at Lavlandets »Iguanos« her syntes at være erstattet af Jordleguaner. Fugleverdenen var meget rig; Klippeduer og »Klippesejlere« var

ret hyppige, ligeledes nogle smaa sort- og fløjlspragledede, vævre Fugle, samt naturligvis mange andre. Pattedyr saa jeg ingen af, naar undtages en enkelt tam, tøjret Guanaco. Kort efter Ankomsten til Uspallata traf jeg en klatrende *Meloë* (Oljebille) paa *Larrea divaricata*; samme Bille fandt jeg forøvrigt ogsaa senere nede i Lavlandet. Ved Middagstid var det stegende varmt, og om Eftermiddagen foretog jeg paa Grund af Trætheden kun en mindre Ekskursion, under hvilken jeg fandt en Art Mos samt en lille smuk *Hydroporus* blandt Konferver i en Indskæring i en Bjergbæk. Da Provianten viste sig at være mindre rigelig, blev vi sat paa Ration; Omgivelserne var imidlertid saa prægtige, at dette ikke gjorde Indtryk paa os. Værrer var det imidlertid, at der ikke var Ud-sigt til, at vi kunde komme over til Sølvværket; for at komme dertil, skulde vi nemlig over Rio Mendoza, men Bro var der naturligvis ikke noget af, og Snemeltningen oppe i Højbjergene var i denne Tid saa voldsom, at Floden flød over alle Bredder; at komme over den under saadanne Omstændigheder var der slet ikke Tale om.

I Pakhuset indrettede vi os saa godt vi kunde; vi var ialt: 2 Herrer, 2 Damer og »lille Tulle«. I Pakhuset var der kemisk rent for alt, hvad der hører et Jernbanepakhus til. Gulvet var den bare Jord; der forefandtes kun en Slags »Plat-form« i det ene Hjørne; her indrettede vi os for Natten og sov naturligvis alle med Tøjet paa; desuagtet sov vi alle fortrinligt.

Om Morgenen den 29. Decbr. blev der tændt Baal paa »Gulvet«; den medbragte Bøf blev stegt i den ligeledes medbragte Pande. Damerne sørgede for Anretningen, medens Stationsmester *Jørgensen* og jeg trak Morgensøvnen lidt ud, men op maatte vi jo tilsidst. Stationsmesteren kom imidlertid lovlig hurtig paa Benene og traadte uheldigvis saaledes paa den brasende Pande, at Bøferne foretog Saltomortaler i Luften og havnede i Sandet i den nærmeste Omegn, hvilket selvfølgelig medførte nogen ekstra Ulejlighed for Damerne, Fru *Jørgensen* og Frøken *Jørgensen* (Stationsmesterens Søster og min Medrejsende).

Efter den noget ekstraordinære Frokost foretog vi i det straalende Vejr og den friske og rene Luft en Tur op til en klar Bjergbæk for at gøre Morgentoilette. I Bækken fandt jeg en lille Krebs, der havde den ydre Form angik, var en Mellemting mellem en Krebs og en Krabbe; dens korte Hale er slaaet ind paa Bugsiden og ret ubevægelig. I samme Bæk fandtes en Mængde Ekspl. af en lille Mallefisk. Prof. *Junger-sen* har meddelt mig, at den tilhører en Art af Slægten *Trichomycterus*, en for Sydamerika ejendommelig Slægt af en

egen Gruppe af Maller. Arten passer bedst med *Cuvier & Valenciennes' Tr. maculatus*. Artsbestemmelserne inden for denne Gruppe, skriver Prof. *Jungersen*, lader en Del tilbage at ønske; Dyrene undergaar en Del Forandring i Opvæksten, hvilket skaffer en Del Forvirring. Under Sten i Bækken fandtes nogle Stkr. af en stor *Elmis*-Art.

Paa Turen til Bækken hørtes en Del hule Drøn i Bjergene og forinden Turen en vældig Bragen, der syntes at komme fra en nærliggende Klippemasse.

Om Eftermiddagen tog vi til Fjælds til en Højde af ca. 7000 Fod, tændte Baal i en Bjergkløft og lavede The. Fra en Bjergryg ovenfor var der det herligste Panorama over Uspallatasset samt en bred, nordgaaende Dal; Baggrunden dannedes af sneklædte Tinder; oppe i denne Højde fandtes bl. a. *Sedum*- og gulblomstrede *Oxalis*-Arter; længere nede var den snyltende, misteltenbeslægtede *Loranthus* ikke sjælden paa kraftigere Stammer af forskellige træagtige Vækster. Om Aftenen fik jeg en meget stor brun Torbist, der sværmede om en af de flere Meter høje Græstuer, som fandtes i stort Tal i de lavere Dale.

30. Decbr. gik paa lignende Maade som Dagen i Forvejen, men var adskillig varmere. Ved Middagstid udbrød en hæftig, føhnagtig Vind, som kom oppe fra Uspallatadalen; den kom stødvis med atvekslende hede og kolde Pust og var i høj Grad ubehagelig; man havde en Følelse, som gik man i Feberkuldegysninger. Nede ved Floden paa den slamagtige Bred fandt jeg nogle Tæger af Galgulidernes Afdeling, der er nærmest beslægtede med vore *Naucorider*. Noget borte fra Stationen, ude i den vilde, tørre Camp traf jeg paa en Kirkegaard eller vel rettere Begravelsesplads med 6 Grave, der kun var kendetegnede ved et Par Sten og hensmuldrende Trækors; Indhegning var der ikke Spor af; kort sagt den mest tarvelige og trøstesløse Kirkegaard, som tænkes kan. Mod Aften blev det meget varmt, godt op mod de 40° C.; ved Solnedgangen farvedes Aftenhimlen saa straalende prægtig, som jeg ingensinde før havde set. Sceneriet var aldeles henrivende. De nærmeste Bjerge, der bestod af rødlig Stenarter, farvedes mere gyldenrødlige af Aftenhimlen, medens de fjernere Bjerge stod i en klart blaalig Dis; selve Himlen var dybblaa, grønlig eller gulgrønlig, Skyerne derimod af mange forskellige Farver: fra graat, sort og hvidt til grønt og gult; de øverste Toppe af Klodeskyerne var ildrøde; hele Farveskalaen var repræsenteret i dette Naturmaleri, der desværre kun kunde nydes en halv Snes Minutter, hvorefter den graa-sort Nat lagde sit Slør over det hele. Det maa erindres, at

paa denne Breddegrad, ca. 32° s. Br., varer Tusmørket ikke længe. Men Natten heroppe i 6000 Fods Højde, hvor Luften var tynd, let og ren, havde sin Charme. Bag Bjergene glimtede kornmodlignende Lyn, og Stjernerne tegnede sig skarpt mod den mørke Nathimmel, saa skarpt endog, at 3 af Jupiters Maaner med Lethed kunde ses gennem en ganske almindelig Teaterkikkert. Ganske interessant var det at iagttage Stjernerne bag Bjergene; i samme Øjeblik, en Stjerne naaede Bjergkonturen mod Vest, var den lynsnart forsvunden; den bekendte Flimren, Scintillationen, var her næsten umærkelig. Opholdet heroppe i Kordillererne vil jeg altid mindes som en skøn Drøm, som et Eventyr, der synes at have saa lidt med den virkelige Verden at gøre.

Dagen efter, den sidste i Aaret, maatte vi tænke paa at komme ned i Lavlandet igen, til Foden af Bjergene, hvor Resten af den Ferie, der var tilstaaet Stationsmesteren, skulde tilbringes i den danske Koloni i Chacras de Coria. Sennor *Dacosta* gav forinden en fin Middag — hans Frue var lige ankommen med Proviant fra Mendoza! Al Proviantering heroppe sker fra denne By; naar Højbjergenes Vinter kommer, maa der her provianteres for 3—4 Maaneder, i hvilken Tid Stationerne er blokerede af Sne. Stationsforstanderne har da ikke andet at gøre end at passe Telegrafene og vegetere, udelukkede som de i den Tid er fra Omverdenen.

Kl. 2 $\frac{1}{2}$ om Eftmd. gik Toget nedefter. Biletprisen var noget høj; beregnet efter dansk Mønt og Vejlangde blev det ca. 2 Kr. pr. løbende Mil! I Toget fik jeg Lejlighed til at anstille en ret interessant Sammenligning mellem de forskellige Mennesker, som fandtes i Kupeen: I den ene Ende af Salonvognen sad en Del Japanere, som var ivrigt beskæftigede med at læse den nyeste tysk-engelske Literatur; i den anden Ende af Vognen befandt sig en Flok »sudamericanos«, der havde Adgang til nogle argentinske Aviser, som de ikke læste af den ganske simple Grund, at de ikke kunde læse, da de reverenter talt ikke kendte Bogstaverne! Iøvrigt var jeg paa Nedfarten mest optaget af at lægge Mærke til de forskellige Strækninger, jeg nogle Dage i Forvejen asede opad i mit Ansigts Sved. Toget buldrede nedad rundt om Klippesider, gennem Tunneller og ad de himmelhøje Broer over Rio Mendoza, hvis gennemsnitlige Fart nedefter jeg havde beregnet til at være ca. 3 danske Mil i Timen. Her paa Eftermiddagen naaede vi ud af Bjergene og til Stationen »kilómetro once« (11-Kilometer-Stationen) ved Chacras de Coria, der iøvrigt ogsaa har en Station, der hedder »kilómetro nuevo« (9 Kilometer-Stationen).

I Lavlandet igen.

Her i Chacras de Coria, hvor der ligger Vinhave ved Vinhave, holdt vi Nytaarsaftensfest blandt lutter Danske. Aftenen var meget varm, og den østlige Himmel stod som i et eneste flammende Lynbaal.

De første Dage efter Nytaar gik med Besøg hos den danske Kolonis Medlemmer; overalt var Modtagelsen den mest hjertelige. Men under disse Omstændigheder gik det naturligvis sløjt med Indsamlingerne; nogen Erstatning herfor havde jeg i Beskuelsen af de smukke Haver omkring Danskernes Boliger; her var Palmer, Eucalyptustræer, Popler, Magnolier, Yucca'er, *Wellingtonia*, Mandeltræer, Granatæble- og Ferskentræer og mange andre Træer og Buske i skøn Forvirring; udenfor Haverne stod Vinstok ved Vinstok; hele Egnen var en eneste Have. Selve Husene var som overalt lave og forsynede med fladt Tag, for at de ikke skulde ramle sammen ved det første det bedste Jordstød; flere af Husene havde forresten slemme Mærker og Revner efter de sidste mere betydende Jordskælv.

Den 3. Jan. havde jeg ventet at kunne komme lidt paa Ekskursion igen, men det viste sig saa, at mine Fødder nu bagefter var bleven saa medtagne af Bjergvandringen, at jeg næsten ikke kunde gaa. Jeg maatte indskrænke mig til at liste lidt om i Vinhaverne og se paa disse; mange Druer var angrebne af Svamp; for at indskrænke disse Svampeangreb til det mindst mulige, blev Druerne overpustede med Svovlpulver. *Phylloxera*'en, der gør saa stor Skade i europæiske Vinhaver, kendtes ikke her; men der er ogsaa Plager nok i Forvejen for Vingaardsejerne; en Græshoppesværme kunde i kort Tid ødelægge hele Aarets Høst; en eneste hæftig Hagelbyge kunde gøre det samme. Det var imidlertid en udbredt Tro her (dog næppe blandt Danskerne), at hæftig Kanonskydning kunde forhindre Hageldannelsen oppe i Skyerne; man skulde ellers mene, at hvis Larm kunde gøre det, maatte Tordenskraldene kunne have samme Virkning som Kanonerne Buldren. Men i hvert Tilfælde blev der en øredøvende Kanonade rundt om i Egnen, saasnart en truende Byge nærmede sig; somme Steder sendte man ogsaa Knaldraketter op i Vejret. Kanonerne var alle opretstaaende og forsynede med en stor Lydtragt for at forhøje Bulderet. Nu og da skete der naturligvis Ulykker ved, at Kanonen sprængtes eller som i et bestemt Tilfælde ved, at Gnisterne fra et Skud faldt ned i en Krudttønde, der eksploderede og sendte 4 Mand i Luften.

I Anledning af, at jeg denne Dags Morgen fik fat i en

vinget Knæler (*Mantis*), en Han, meddelte Hr. L. Lyngbye mig, at de kraftigere Knælerhunner lejlighedsvis greb og fortærede Hannerne.

I Anledning af sin Frues Fødselsdag gav Hr. C. Enemark den 4. Jan. en Køretur til Toma del Zanjon, vel et Par danske Mil borte; der var 2 Vogne, og jeg maatte selv være Kusk paa den ene. Paa Henturen passerede vi Lujan. Ved Toma del Zanjon, der er et storstilet Sluseværk for Irrigationen fra Rio Mendoza, blev der spist og drukket tæt; et Kid af en Bjergged blev stegt paa Spid ude i den fri Natur. Ikke mindst paa Grund af det straalende Vejr forløb Dagen storartet.

Den følgende Dag var Benene nogenlunde i Orden igen, men til Gengæld fik jeg saa en Generalforkølelse at trækkes med. Den 7. Jan. kunde jeg igen tage fat og var paa Udflugt sammen med Familien *Kofoed* til en Plads ved Foden af Forbjergene; her var en ret rig og for mig tildels ny Vegetation, der husede en hel Del Insekter, som jeg heller ikke havde set før, saaledes flere smukke Græshopper, en Ildflue, nogle større Snudebiller og 2 Arter »Pinde« (Phasmider). Ved Foden af et Figentræ fandt jeg et dræbt Stinkdyr (*Mephitis*). Imidlertid kom jeg bort fra mit Rejseselskab, der for-gæves havde ledt efter mig. Da Aftenen faldt paa, var jeg nogenlunde vildfaren i den ny Egn; heldigvis vidste alle de indfødte, hvor »Don Benito« (Hr. B. *Fahnøe*) boede, saa jeg, inden det blev altfor sent, fandt tilbage til den danske Koloni igen.

Det naturhistoriske Udbytte tegnede ikke til at blive stort her foreløbig, og den 10. Jan. tiltraadte vi Tilbagereisen (over Mendoza) til Santa Rosa; Stationsmester *Jørgensen* var afrejst nogle Dage i Forvejen, da hans Ferie var udløben. Ved Hjemkomsten forefandt jeg en Mængde Postsager til mig, og det viste sig, at Camp'ens Insektfauna var bleven meget rigere end for 14 Dage siden. Bl. a. var den store, brune Træbuk, *Mallodon spinibarbis*, hvis Larver næsten helt ødelægger de smukke Babylonspil, kommen frem, og om Aftenen kom et Utal af Insekter til Lanterneerne, saaledes den smukke store Myreløve, *Dimares elegans* Pict., hvis Han og Hun er ret forskellig farvede, idet Hunnens Vinger er meget spraglete, medens Hannens er ensfarvede (maaske dog 2 Arter).

Den 12. Jan. steg Temperaturen til 33°; Dagen var den mest udbytterige Samledag, jeg endnu havde haft, med mange nye Arter, som jeg ikke havde set hidtil; navnlig var der mange nye Hvepse; den kæmpemæssige Gravehveps, *Pepsis Reamurii*, begyndte nu at optræde ret talrig, og den tidligere

omtalte *Colias lesbia* flagrede i millionvis hen over Lucerne-markerne, hvor dens Larver rigtig fraadsede; de utallige flagrende Sommerfugle tog sig i Afstand ud som en gullig Taage over Markerne. En af de nye Tæger (af Pentatomidernes Afdeling), som jeg fandt, og hvis Farve var staalblaalig, viste sig at efterstræbe en *Lina*-Art af omtrent samme Størrelse og Farve som Tægen. Desværre medførte denne Dags overvældende Insektrigdom, at ogsaa utalte Skarer af blodtørstige Moskotos var fremme. Den foregaaende Aften havde ogsaa givet usædvanlig godt Udbytte ved Lys, men denne Dags Aften blev de lyssøgende Insekters Skare ganske overvældende, navnlig sværmede en bleggul Bille, *Cyclocephala putrida*, i Tusindvis; den var ligefrem en Plåge, saa længe Lyset var tændt, og knaldede i et væk løs paa Lampeklupen og kravlede alle Vegne; fik man skænket en Kop The eller Kaffe, svømmede der straks en 5—6 Stkr. af den rundt i Koppen.

Næste Dag maatte jeg anvende det meste af Formiddagen til en foreløbig Præparation af det indsamlede. Da Varmen denne Dag steg til 35° C., var Insektrigdommen ligesaa stor som Dagen i Forvejen; Gravehvepsene ligefrem syntes at myldre frem af Jorden. Om Eftermiddagen fangede jeg en *Megachile*, som jeg saa forsvinde ned i Jorden med et friskt Bladstykke, der var anbragt under Bugen og Brystet; ved at udgrave Reden fandt jeg ogsaa en trind Rulle eller Celle, der var smukt sammensat af friske Bladstykker, saaledes som disse Bladskærer- eller Tapetsererbier sædvanlig bygger. Denne Dag gjorde jeg ligeledes den lagttagelse, at den omtalte staalblaa Tæge ogsaa efterstræbte *Lina*'ens Larve.

Hen imod Aften trak Skyerne sig sammen til et bragende Tordenvejr, under hvilket der faldt Hagel saa store som Blommer; under Uvejret sank Temperaturen til 27°. Hen paa Natten brød Uvejret løs igen, og der skete adskillige Lynnedslag i Nærheden af Stationen. Forresten lynede det stærkt hver Aften i denne Tid.

Den 14. Jan. var Luften noget mere afkølet, men Insektfangsten blev ikke desto mindre meget betydelig; bl. a. fik jeg 2 Arter af de skønne Tropesandspringere (*Tetracha*), deriblandt den sjældne *Tetracha Germæini*, den mindste Art indenfor Slægten, samt et Par Dagsommerfugle, jeg ikke før havde set. Blødvinger (Telephorider) var i Modsætning til Lampyrider (»Skt. Hansorme») meget faatallige; kun en gul- og sortstribet Art (*Chauliognathus scriptus* Germ. [*tæniatus* Dej.]) kunde findes i stort Tal paa forskellige Blomster.

De følgende to Dage blev meget varme og gav rigeligt

Udbytte, saaledes mange Ekspl. af den lille *Tetracha*, en stor *Eumolpus*-lignende guldrønlig Guldbille, en meget stor *Conorhinus*-lignende Tæge under udgaaet Bark paa en Babylonspil, en smuk gul- og sortstribet Træbuk (*Trachyderes bilineatus*) samt en *Calosoma* (paa en Skærmblostm); den lignede noget *C. bonariense*. Paa en af mine Ture fandt jeg en *Sphinx*-Larve, der var lammet af en af Egnens meget store Gravehvepse, en Sphegide med langstillet Bagkrop. Larven, der laa lige ved Hvepsens Nedgangshul, var ikke fuldstændig paralyseret, men kunde bevæge Bagkroppen lidt.

I denne Tid stod Majsmarkerne i fuld Blomst; tidlig besaaede Marker var dog mere fremskredne. Hvad Havedyrkning angik, havde jeg selv forsøgt mig lidt, men det blev til en ren Fiasko; intet af det, jeg havde saadet, kom op, og hvor meget jeg end lugede, kunde jeg ikke faa Bugt med det enormt hurtig og frodig voksende Ukrudt.

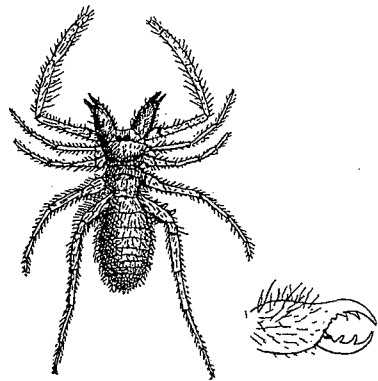
Om Eftermiddagen den 16. Januar var Temperaturen 31° C., men pludselig brød en Pampero løs og satte hele Egnen i en eneste Støvsy; kort efter dæmpede en hæftig Tordenbyge Støvet, hvorpaa Temperaturen faldt til 20° C. Resten af Dagen overtrukken Bygehimmel. Den paafølgende Nat husker jeg særlig godt, grundet paa, at jeg kom til at sove i en fremmed Seng, som var smækfuld af Væggetøj.

18. Januar opdagede jeg en gulbrun stærkt hvælvet Tæge (vistnok en *Cyrtomenus*-Art), der havde et mærkværdigt *Serica*-agtigt Udseende og var forsynet med Graveben. Jeg tog Dyret i Antal paa halvtørt Lerslam, hvori det gravede sine Huller, eller maaske rettere hvoraf det havde gravet sig op. Mange af Dyrene blev et let Bytte for de talrige rødgyde Myrer (*Solenopsis geminata*), som begyndte Overfaldet med at rive eller bide Tægens Vinger af, saa den ikke kunde flyve bort; derefter var det Myrerne en let Sag at slæbe Tægen bort og fortære den.

Da Temperaturen atter, trods overskyet Himmel, var gaaet højt op, og ikke en Vind rørte sig, var det den næste Dag næsten ikke til at nærme sig for de blodtørstige Moskotos, som optraadte i Myriader. Jeg vendte derfor tidlig hjem til Stationen, hvor der den Dag indtraf en lille »Jernbaneulykke»; et Tog kørte nemlig 5 af Stationens Kyllinger ihjel. Iøvrigt helligede jeg den Dag min Tid til at holde en tyvagtig Befolkning fra Stationens rigtbærende Pæretræer, som plyndredes efter Noder, og som led megen Overlast ved Bombardement med Rafter og Sten; det gav jo bedst Udbytte, naar hele Grene med saftige Pærer kunde komme ned ad Gangen.

De store Pampas-Papegøjer, som ellers i betydelige Flokke trak skrigende hen over Egnen, havde ikke vist sig i den sidste Tid; formodentlig foretager de Strøgvandringer for Fødens Skyld, eller de af Hensyn til Ungerne opgiver deres støjende Liv en Tid.

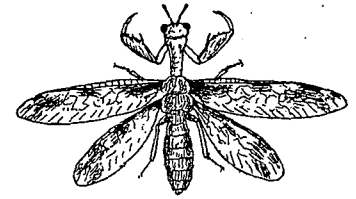
Det følgende Tidsrum, indtil 29. Januar, blev meget varmt med voldsomme Tordenbyger, der dog gerne for en Tid gav nogen Afkøling. Gravehvepse og Græshopper blev talrigere og talrigere; adskillige af de sidste var meget smukke og tildels ret store; det myldrede med store Faarekyllinger, som særlig søgte Tilflugt under tør Kogødning; Skorpioner var ikke sjældne (i to Arter), og ganske smaa, indtil kæmpestore Edderkopper kunde man træffe allevegne; de var undertiden besynderligt formede og ofte pragtfuldt farvede; en Dag fandt jeg en ganske flad Art, der levede under udgaaet Pilebark. Ogsaa flere og flere Arter af »Ildfluer« optraadte; de havde gerne hver sin egen Maade at glimte paa; en af dem gav nu og da et meget intensivt Blink; en anden giver 3 Glimt meget hurtig efter hinanden, hvorpaa der følger nogen Tid, indtil de næste 3 Glimt kommer. En Dag fandt jeg atter en af de store Gravehvepse, som ligeledes havde lammet en *Sphinx*-Larve; en anden Dag traf jeg en Rovtæge, som havde dræbt en Sommerfugl (*Colias lesbia*). Jeg lagde ogsaa Mærke til, at nogle Gravehvepse fangede Græshopper til Føde for deres

En Valseedderkop (Sulpugide); nat. Størr.; til højre en »Saks«, forstørret.

Yngel. Den store brune Træbuk, *Mallodon spinibarbis* L., som i stor Udstrækning ødelægger Babylonspilen, Pyramidepoplen og andre indførte Træer, kunde man i disse Dage se i deres Huller; de sad altid med Hovedet udad og var meget bidske (de kan bide ganske eftertrykkeligt); det var meget vanskeligt at trække dem ud, idet de strittede voldsomt imod. Foruden mangfoldige andre Ting kom i denne Tid baade *Tetracha*'er, *Calosoma*'er, *Lebia*, *Clivina*, grønne Spanskfluebiller (*Epicauta*), metalfarvede Heteromerer, *Ascalaph*'er og *Mantis*-Arter til

Lysen om Aftenen. En af Nætterne tog jeg en af de store, blodsugende Tæger (*Conorhinus dimidiatus*) paa fersk Gerning paa mit Hoved. En Eftermiddag kom jeg over et Par halvvoxne Fyre, der var i Færd med at stene en af Stationens Høns; jeg blev hidkaldt ved dens ynkelige Skrig; den gav netop de sidste Spjæt, da jeg kom til Stedet. Resultatet blev, at Fyrene tog Flugten, og at jeg reddede Hønen for vor egen Suppegyrde.

En Florvinge (Mantispa) med Fangben.

29. Januar rejste jeg efter Indbydelse til Chacras de Coria, en efter Forholdene smuk By med udstrakte Vinhaver, en Mils Vej syd for Mendoza og lige ved Foden af Kordillererne. Her er (som tidligere omtalt) en lille dansk vindyrkende Koloni. Min første Vært var Hr. Carl Enemark. Da Vindruerne begyndte at modnes, gjaldt min første Ekskursion disse og ikke den nye Egns Fauna. Iøvrigt gør jeg følgende Uddrag af Dagbogen:

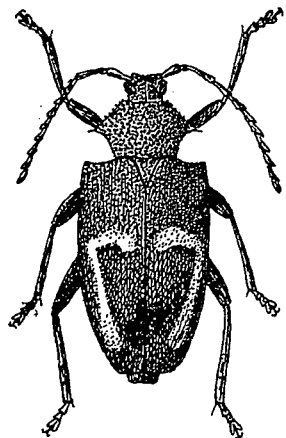
Chacras de Coria, 21/1 05.

»Saa i Gaar en Kolibri svirre omkring et Granatæbletræ, der var fyldt med Frugter og Blomster. Ved Aftenstid en Køretur langs Foden af Forbjergene, der næsten er dækkede af Kaktusplanter, navnlig Tunas, som nu forlængst er afblomstrede. Vi passerede Kirkeværgen, der siges at være Byens største Kæltring. De var 3 Brødre, der saa snart Faderen var død, gav sig til at slaas om Efterladenskaberne. Senere hen begik den ene af Brødrene et afskyeligt Mord; en Aftenstund stak han med en Kniv en Mand omtrent til Døde; næste Morgen gik han hen for at se, om Offeret havde opgivet Aanden, men da han fandt, at der endnu var Liv i Manden, stak han ham helt ihjel. Selvfølgelig blev han arresteret, men de to andre Brødre søgte at faa ham fri. Da dette ikke kunde lade sig gøre paa ordinær Maade, underkøbte de Fængselsdirektøren og Fangevogteren til at lade Forbryderen undløbe (ved at »glemme« at laase Døren til hans Celle). Han blev imidlertid under Flugten skudt af en Skildvagt, som ingen Penge havde faaet (!). Et andet Eksempel vil illustrere Livet i Sydamerika. Oppe i Bolivia findes flere selvstændige (vilde) Indianerhorder; i en afsides liggende Egn havde man efter rige Mineralfund anlagt en lille

By, foreløbig forsynet Byen med Magistrat etc. og sat den i telegrafisk Forbindelse med den civiliserede Verden. Men en skønne Dag viste det sig, at Telegrafen ikke vilde virke; der blev ikke svaret. Da Sagen blev nærmere undersøgt, kom man under Vejr med, at Indianerne havde gjort Indfald i »Byen« og spist hele Magistraten!

Chacras de Coria, $\frac{1}{2}$ 05.

Fik i Gaar en ny, temmelig stor Buprest (Pragtbille), af hvilken Familje jeg hidtil kun har taget smaa *Agrilus*-Arter, samt den store ejendommelig tegnede Træbuk, »Syvtalsbukken« (*Calocomus Desmaresti* Guér.), det laa død i en Rende

Syvtalsbukken.

med Vand. Sent om Eftermiddagen foretog jeg en Tur op til Cerro Pilar (»den hvide Sten«). Bjergene her er fuldstændig oversaaede med Kaktusplanter i mange forskellige Arter og ofte af enorm Størrelse. Ligeledes findes her, som ogsaa i Lavlandet, en kraftig Bevoksning af »Jarilla'en« (*Larrea cuneifolia* [*divaricata*]), en meget harpiks- eller oljeholdig Busk, hvis gule, perikonagtige Blomster søges meget af Bier. Denne Busk søges ogsaa særlig af den store, guldgult stribede Snudebille *Naupactus sulphureosignatus* Bl., der her optræder meget talrig. Ogsaa en stor, næsten tommelang Rovtæge (Reduviide)

var almindelig paa Busken; det viste sig, at den gik paa Jagt efter den omtalte Snudebille; i flere Tilfælde traf jeg Tægen, der netop havde overmandet og dræbt en Snudebille. En temmelig stor ny Pragtbille, der var død, da jeg fandt den, var dræbt enten af samme Tæge eller af en Hpeps (i Skyndingen fik jeg ikke konstateret, hvem Drabsmanden var).

Chacras de Coria, $\frac{3}{2}$ 05.

Foretog i Formiddags en Tur op i Forbjergene, hvor jeg samlede nogle Planter og Mineralier; af Insekter fik jeg ikke noget usædvanligt udover en Del af de i Gaar omtalte Rovtæger, som gaar paa Snudebillejagt paa Jarillabuskene. De lavere Forbjerge her op mod Tupungato-, Punta Plata- og Aconcagua-Højbjergene kaldes Cerro negros (de sorte Bjerge). Efter Hjemkomsten fra Bjergene fik vi en Pampero med paa-

følgende hæftigt Tordenvejr. Under Tordenvejret foranstaltedes en vældig Kanonade rundt om i Vinhaven, hvor der er anbragt store, opretstaaende Kanoner. Ved at skyde med disse tror man, som tidligere sagt, at kunne forhindre Hageldannelse i Tordenskyerne.

Hernede ved Foden af Bjergene forekommer en stor smuk Svalehaleart (*Papilio*) almindelig, og Kolibrier er ret talrige; den store, smukke og overordentlig hurtige, grøn-halede Øgle (*Acrantus viridus*) sér man allevegne.

Chacras de Coria, $\frac{3}{2}$ 05, Aften.

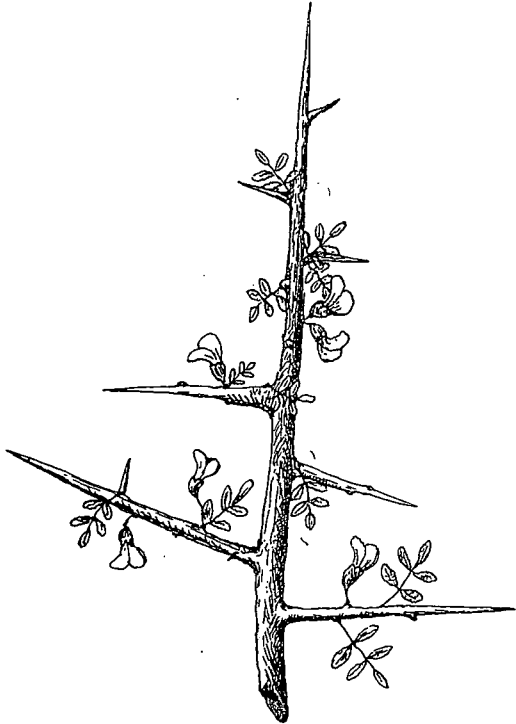
Foretog i Morges sammen med Familjen Enemark en Ridetur et Par Mil ind i Bjergene til Punta del Agua, der ligger godt 4000 Fod over Havet. Vejret passende skygfuldt og Turen glimrende. Paa Opturen fik jeg en Del Eksemplarer af en Pragtbille (*Ectinogonia* [*Psiloptera*] *denticollis* Fairm.), der næsten udelukkende lever paa en hvidgraalig, buskagtig Melde, og hvis Farve falder godt sammen med Buskenes. Desuden adskillige Insekter, som jeg ikke har set i Lavlandet. Paa Hjemturen blev Udbyttet endnu bedre. Foruden en meget stor, guldgrønskindende Pragtbille, som jeg tog fra Hesteryggen af, fik jeg en Del Ekspl. af den store og sjældne Træbuk, *Calocomus coriaceus* Fairm., der netop første Gang er beskrevet fra denne Egn. Den har vistnok en 3—4 Aars periodisk Hyppighed, omtrent som den hjemlige Oldenborre. Samlede ogsaa nogle Planter, deriblandt *Loranthus* (*Phrygilanthus*) *cuneifolius* R. & P., der snylter paa Algarrobo-Planten (en Akacie) og er beslægtet med Misteltenen. Mappen med Planterne viste sig desværre ved Hjemkomsten at være tabt, formentlig under Galopridt. Den 7-aarige »Gus« (Enemarks Datter) gjorde Turen med, satte i strakt Karrière og red i Galop trods nøgen. Da vi om Aftenen kom til Chacras de Coria, snublede Hesten ved en stejl Skrænt, saa hun faldt af og fik et Par Skrammer, men ellers slap godt fra Faldet.

Revolution.

Chacras de Coria, $\frac{4}{2}$ 05.

Gik i Morges op i Bjergene for at finde min tabte Plantemappe og var ogsaa saa heldig at finde den, men opdagede, at de halvville Bjerggeder havde undersøgt Indholdet. Benyttede naturligvis Lejligheden til yderligere Indsamlinger, der gav rigt Udbytte af Træbukke og Pragtbiller, samt en Del Ekspl. af en gaasebillelignende Bille paa Jarilla-

busken, der i det hele synes at være en sand Guldgrube for Entomologen. Modtog ved min Tilbagekomst Meddelelse om, at der var udbrudt Revolution i det nærliggende Mendoza. Skydningen kunde høres herud. Over Middag var Kanontordenen meget stærk. Nabo José var med Toget inde i Byen i Morges, men vendte straks tilbage, da han saa Politibetjentene fyre fra Tagene af, og der var flere dræbte paa Gaderne. Bliver Revolutionen ved, maa jeg tage over San Vincente hjem.

Kvist af Chanjarplanten; nat. Størr.

Skønt Revolutionen rasede en Mils Vej borte, foretog jeg dog om Eftermiddagen atter en Ekskursion op i de nærliggende Bjerge, hvor jeg fandt, at Snylteplanten *Loranthus* ogsaa snylter paa Chanjaren (*Gourliæa decorticans*) og flere andre Planter.

Oppe i Punta del Agua spurgte en halvvoxen Indianerpige i Gaar, om det ogsaa var sandt, at vi kom i en »Kasse«, der baade kunde gaa paa Vandet og i Vandet, naar vi rejste

til Europa. Hun vilde forfærdelig gerne se et Billede af en saadan »Kasse«, og hun fik derfor Løfte om at faa en Tegning af et Dampskib sendt.

Det viser sig nu i Aften, at Revolutionen i Mendoza har været meget alvorlig. Efter de foreliggende Oplysninger er det Bjergartilleriet, der har gjort Mytteri, beskudt en Mængde Bygninger, deriblandt Regeringsbygningen, og dræbt en Mængde Mennesker. I Løbet af Eftermiddagen er en Mængde Flygtninge komne hertil Byen.

Sent Aften meddeles det, at Revolutionen begyndte i Aftes, og rygtevis forlyder det, at alle Fanger i Byen, deriblandt 100 Rovmordere, er tagne ud af Fængslerne for at hjælpe til med Revolten.*) I den nærmeste Omegn her høretes fornylig flere Geværskud.

Chacras de Coria, $\frac{5}{2}$ 05.

Efter Skydningen i Aftes blev der pludselig Uro her i den umiddelbare Nærhed, hvorfor Geværer og Revolvere kom frem. Selv blev jeg bevæbnet med en Winchester-Riffel til 12 Skud. Alle Lamper blev slukkede, for at vi ikke skulde være altfor tydelige Skiver for mulige Angribere. Henimod Midnat syntes dog alt roligt, og vi gik i Seng; jeg sov saa godt, at jeg ikke en Gang hørte et vældigt Tordenvejr, som drog hen over Egnen; ikke langt herfra faldt der Hagel, som ødelagde en Del af Vinhøsten. Min sædvanlige Formiddagstur op i Bjergene gav intet nævneværdigt Udbytte ud over en ny Sommerfugl.

Da jeg ved Middagstid kom hjem, blev det mig meddelt, at Revolutionen var af en betænkelig Karakter. Telegraftraadene var overskaarne, og Jernbaneskinneerne opbrudte, saa Mendoza ingen Forbindelse har med Omverdenen. Man har villet forhindre; at Hovedregeringen i Buenos Aires sender Tropper. Rundt om i Omegnen, ogsaa her i Nærheden, tager Oprørstropperne de Heste, de kan overkomme, og tager ganske rolig sagesløse Folk og putter dem ind i Hæren. Som Forholdene nu er, kan man ikke komme herfra, langt mindre faa planlagte Ture gennemført.

De fremmede; »los grengos«, er gennemgaaende ildesete blandt de egentlige Indfødte og har i tidligere Tider været udsatte for Overfald. Her et Eksempel fra en anden Egn af Landet: For mange Aar tilbage oplevede man i Tandil en ren Bartholomæusnat, i hvilken mange Europæere, særlig Italienere, blev dræbte, medens Danskerne slap fri; dette

*) Dette Rygte var dog helt falsk.

sidste gik til paa den Maade, at den Indianer, der skulde give Signalet til Myrderiet i den danske Koloni, var kommen i Hus hos en Mand, han egentlig godt kunde lide, og som satte Pris paa et godt Glas. Følgen blev, at den argentinske Bandit, der var kommen i Huset under Venskabs Maske, gav sig til at drikke sammen med Danskeren og blev saa snydefuld og døddrukken, at han glemte at give Signalet. Da han næste Morgen opdagede Forsømmelsen, teede han sig som en gal og skød om sig i Blinde. De overlevende Italianere blev ganske naturlig aldeles rasende over Blodbadet, som for en stor Del var gaaet ud over Kvinder og Børn, og maatte true Danskerne (der jo, ganske vist ved en Fejltagelse, var udenfor det hele) til at bistaa ved Forfølgelsen af Morderne, af hvilke en Del blev skudt ned under Flugten, medens Resten blev taget til Fange og straffet efter Fortjeneste.

Noget før Aften hørtes Kanonade i Retning af Mendoza, hvorpaa en svær Røgsøjle hævede sig over Byen, hvilket særdeles tydeligt kunde iagttages fra Taget her. Røgen sagtnede dog temmelig hurtigt. Ved Solnedgang atter stærk Kanonskydning.

Chacras de Coria, $\frac{6}{2}$ 05.

Tilbragt en forholdsvis rolig Nat; hørte kun et enkelt Geværskud. I Aftes og i Nat er to Tog passeret Transandino-banen, der gaar her forbi, men uden at anvende Dampfløjen og uden at standse, hvad der forekommer noget besynderligt. I Stedet for at gaa paa Ekskursion tog jeg i Formiddags lidt ud for at faa noget at vide om Revolutionen, da der atter i Morges hørtes stærk Kanonade. Tropper skal nu være ankomne fra San Juan og andre Steder, og andre skal være undervejs. Paa Pacifikbanen blev Soldaterne satte af i San Martin, da Banen her var opbrudt. Der skal være dræbt omtrent 100 Mennesker i Mendoza, bl. a. mange Politibetjente.

Aften, samme Dag.

Køretur i Eftermiddag ud for at se Hvedetærskning med Heste (ca. 400 Heste skulde deltage i Hvedeaftampningen), men der var desværre — vel paa Grund af Militærrevolten — ikke begyndt derpaa. Hen paa Eftermiddagen kom et Tog med Post, hvorefter der atter er Forbindelse med Buenos Aires. Det meddeles, at Revolutionen er ophørt og, at Aviser vil udkomme i Morgen. Der høres dog enkelte Kanonskud lige i Mørkningen. — Kolibrierne her svirrer hyppig rundt om lave Blomster, selv Lucernens. Forleden saa jeg oppe i Bjergene en Klippesejler, der havde et graalig lyst Baand ved Hale-

roden, omtrent som hos den ene af de hjemlige Svaler; Baandet dog langt mindre skarpt begrænset.

Chacras de Coria, $\frac{7}{2}$ 05.

Skulde være rejst til Santa Rosa i Dag, men det kunde ikke lade sig gøre paa Grund af Revolutionen, om hvilken vi forøvrigt endnu intet ved med Sikkerhed. Det fortælles, at Oprørsanførerne har plyndret Banco de Nacional i Mendoza for en Million og stukket af med Udbyttet med et af de »lydløse« Tog, der forleden passerede her forbi, over til Nabo-republikken Chile. Det kunde i alle Tilfælde godt ligne dem. Den engelske Bank i Byen har man ikke turdet røre. I Dag og i Gaar har tildels velklædte Banditter røvet Heste her i Byen, navnlig fra Drengene, som var sendte ud i Ærinder; her fra Enemarks var der ogsaa nær gaaet en Hest, der kun blev reddet ved et Tilfælde. Flere Heste blev forøvrigt røvede i Gaar ikke langt fra, hvor vi kørte, da vi var paa »Tærsk«udflugten. Hesterøveriet gaar i Revolutionens Navn, men er vistnok nærmest en privat Virksomhed.

Atter Ro.

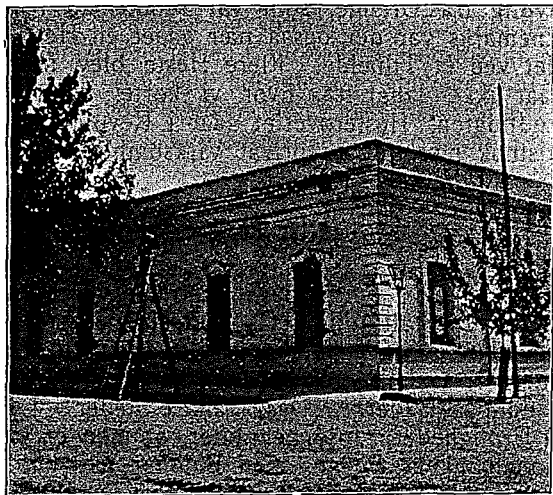
Middag, samme Dag.

Nabo José, der i Formiddags atter har været i Mendoza, meddeler, at nu er alt roligt. Ca. 100 Mennesker er dræbte, men mange flere saarede; det er særlig gaaet ud over sagsløse Mennesker, saaledes mange Kvinder og Børn; som havde vovet sig ud paa Gaderne. Ogsaa andre Steder i Landet har der været Uroligheder. José bekræfter, at man er stukken af med Nationalbankens Penge, men Beløbet var kun $\frac{1}{2}$ Mill. Pesos. Da Bataljen i Mendoza var ophørt, og Folk samlede sig paa en af Plaza'erne i Byen, kom en Dreng til at pille ved en ladt Kanon, som man havde glemt (!). Følgen var, at Kanonen gik af og dræbte og saarede over en halv Snes Mennesker. Vi ærgrede os over, at ingen anede, at man stak af med Mendozas Penge i et af de lydløse Tog; vi kunde alle med største Sindsro have været med til at føre dette Røvertog ud af Skinnerne.«

Den 8. Febr. rejste jeg over Mendoza til Santa Rosa igen. Et to Timers Ophold i Mendoza benyttede jeg til at spasere rundt i Byen for at se, hvor meget Revolutionen havde ødelagt; værst var det gaaet ud over Regeringsbygningen, Fængslet og en Kaserne, men det saa ikke ud til, at Revolutionssoldaterne hverken havde haft nogen bestemt Plan eller blot sigtet nogenlunde ordentligt. Det viste sig, at Re-

volutionen var sat i Scene af en Komite, mest bestaaende af Officerer. 19 Mand stak af med det »lydløse« Tog, som de tiltvang sig paa Banegaarden, der en Tidlang var i Komplotnets Magt. Fyrene blev forøvrigt sammen med den halve Million tagne i Valparaiso, hvor man hjalp dem af med Pengene, men iøvrigt lod dem gaa. I Mendoza tog jeg et Par Plader, dels af Jordskælvsruinerne og dels af en Part af Regeringsbygningen; jeg maatte stjæle mig til det; Landet var erklæret i Belejringstilstand i Maaned.

Ved Ankomsten til Santa Rosa laa der en betydelig og kærkommen Post til mig. Trafikken havde været standset et Par Dage. En Officer med Oppasser opholdt sig her; han

Et Hjørne af Regeringsbygningen et Par Dage efter Revolutionen.

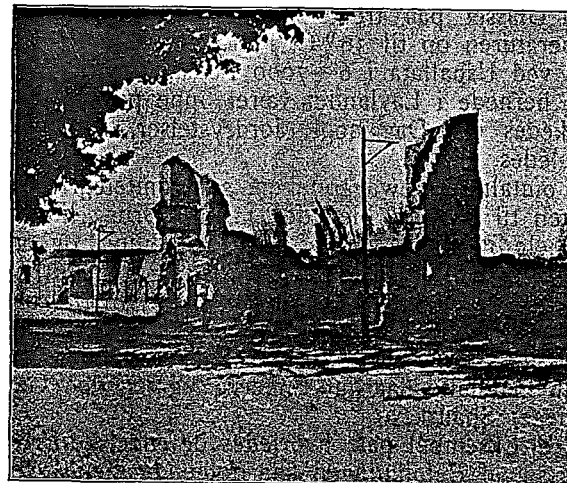
havde opsporet en Revolutionsmand, som var flygtet ud efter San Luis til, og afventede blot telegrafisk Ordre til at sætte efter ham, men fik Lov til at vente til skriftlig Ordre kom, da der private (engelske) Bane nægtede at besørge Telegrammer, som angik Revolutions-sager. Flere af Santa Rosas Beboere, der den 4. Febr. uden at ane noget om Revolten var taget ind til Mendoza, oplevede blodige Scener her. Vor »Grøntmand« saa saaledes en lille Dreng blive dræbt af en Kugle lige foran sig.

Temperaturen gik nu som Regel op til 32—33° C. om Dagen, og Aftenerne var ret lumre, saa der kom mange

Insekter til Lyset, bl. a. en stor chokoladebrun *Pyrophorus* (lysende Smælder).

Da jeg rejste fra Mendoza, blev den tilkaldte fremmede Politistyrke trukket fra Byen igen, idet Forholdene var rolige, men den 10. Februar passerede et Militærtog med Soldater, Heste, Kanoner m. m. fra Buenos Aires forbi Santa Rosa ad Mendoza til. Togpersonalet meddelte, at Militærtoget var sendt, fordi det begyndte at mudre igen. Paa Stationen gik forøvrigt en ulykkelig Handelsrejsende; alle hans Kufferter var udeblevne paa Grund af Uroligheder, og om han nogensinde fik dem, ved jeg ikke.

Om Formiddagen kom der Telegram om, at der senere

Ruiner af den af Jordskælvet ødelagte Kirke i Mendoza.

hen paa Dagen vilde blive afsat en Sovevagon paa Stationen til Brug for Ministeren for de offentlige Arbejder. Det var en fuldstændig Gaade, hvad denne Minister skulde her. Senere sivede det ud, at det ikke var Ministeren selv, men hans Broder, der nok havde kendt noget mere til Revolutionsforberedelserne, end godt var for ham for Øjeblikket. Han skulde saa med andre Ord skjules i Sovevognen.

Den samme Dag oplevede vi en glædelig Begivenhed, idet Sporskifterens væmmelige, sorte, fede Gris, der altid gik og rodede i vor Urtehave og iøvrigt alle mulige andre Steder, blev kørt over af et Tog.

Den 11. Febr. saa jeg for første Gang den smukke tre-

farvede Slange, *Lystrophis semicinctus*, der kan grave sig ned i løs Jord. Samme Dag fik jeg nogle Stykker af en Slags Korsedderkop (hjulbundet Fangnæt), hvis meget store Hun er et af de smukkeste Dyr, jeg har set; den skinner baade af mat Guld og Sølv. Størrelseforskellen mellem denne Arts Han og Hun er ganske enorm: medens den pragtfulde Hun omtrent er af Størrelse som et Kirsebær, er den uanseligt farvede Han ikke større end en Rugkerne! Samme Dag gjorde jeg den Opdagelse, at en lille graalig Bille af Heteromerernes (Skyggebillernes) Afdeling var overordentlig modstandsdygtig overfor Cyankalium; i et overfor andre Insekter hurtig dræbende og kraftig virkende Cyankaliumglas fandt jeg spillevende Eksemplarer af denne Bille, som laa i Glasset paa tredje Dag. Hen paa Eftermiddagen gik Temperaturen op til 36° C. i Skyggen (3. Juledag, da vi var oppe ved Uspallata i 6—7000 Fods Højde, havde Temperaturen hernede i Lavlandet været oppe paa 41° C.). Iøvrigt mærkedes den Dag nogle Jordryster, Aftenen i Forvejen ligeledes.

Den omtalte Sovewaggon kom som omtelgraferet, men først Natten til den 12. blev den taget i Brug; lidt før Midnat blev hele Stationen vækket i den Anledning, og en Styrke paa 4 Mand tog Waggonen i Besiddelse. Den var stillet til Raadighed som Laan. Hen paa Dagen blev den kørt til en anden Station. Jeg havde forinden prøvet paa at interviewe Anføreren, men fik naturligvis ikke meget at vide, saa meget mere, som han talte daarligt Engelsk, og jeg den Gang ikke forstod meget Spansk.

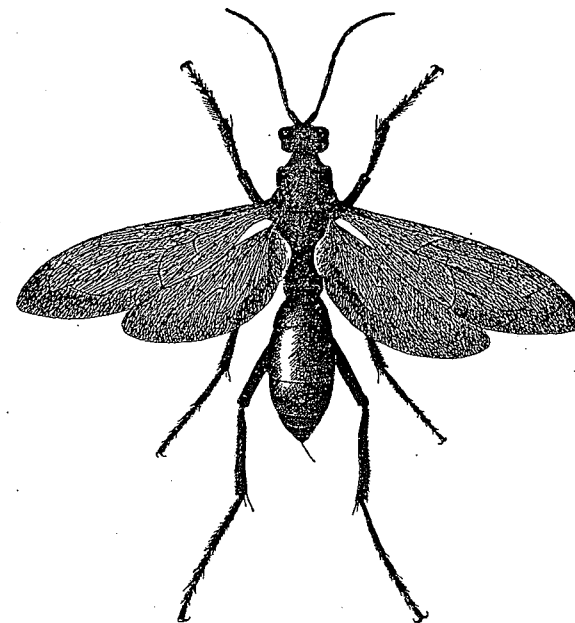
Som et Eksempel paa, hvorledes de engelske Privatbaner ellers tog sig af Befolkningen kan følgende tjene: Stationen passeredes som Regel kun af Persontog hveranden Dag, men Folk kunde som en sær Naade faa Lov til at rejse med et Godstog, naar de betalte 1. Klasses Billet, men vel at mærke først efter, at de havde indsendt betalt, telegrafisk Ansøgning og faaet højtidelig Tilladelse! Jeg kan lige anføre, at for at et saadant Telegram kunde blive saa langt som muligt og altsaa saa meget dyrere, skulde Ansøgeren anføre, hvilken Grund han havde til sin paatænkte Rejse! Store, kapitalstærke Jernbaneselskaber kan være opfindsomme, naar det gælder rejsendes Bekvemmeligheder.

Ved at undersøge Stationens Majsmark fandt jeg, at Majsen led meget af Svampeangreb, hvorved Kernerne svulmede op og dannede højst besynderlige Former; mange Kolber var angrebne af Insektlarver, vistnok af Fluer. Ellers maa det siges, at Majsen gav godt Foldudbytte, selv uden ratio-

nel Dyrkning; gennemsnitlig bar hver Plante 4 Kolber à 400 Kerner.

13. Febr. fangede jeg et Bæltedyr inde paa Stationens Kontor, hvor der jo ellers ikke skulde være Adgang for Uvedkommende. I Fangenskab aad det Vindruer og gnavede Kødben med samme Begærlighed. Med Henblik paa den forestaaende Tilbagerejse til Europa undersøgte jeg mit indsamlede Materiale og fandt, at en Musefamilje havde taget en Del af det i Besiddelse og navnlig ødelagt nogle Hvepsereder.

Soldatertoget afgik den Dag fra Mendoza til Buenos

Vejhveps (*Pepsis Reaumurii*). $\frac{2}{3}$ nat. Størrelse.

Aires, efter at helt rolige Forhold nu var indtraadte. Med samme Tog medfulgte Liget af en højtstaaende Officer, der var faldet som Offer for Revolutionen med det balsamerede Lig fulgte Æresvagt.

I Bladene, der ankom den 14. Febr., kaldes Bankrøverne i Mendoza for Lencinas y Cia. »Dr.« Lencinas var nok under Revolten bleven udnævnt til Provinsens Guvernør, men han beklædte kun Posten en halv Snes Timer, idet Regeeringsropperne fra Buenos Aires kom og satte en Stopper for

videre Udskejelser. Den chilenske Regering meddelte, at den ikke vilde udlevere Flygtningene, men nok aflevere de beslaglagte Penge til Argentina. Ligeledes meddelte Bladene, at den døde Officer, der Dagen i Forvejen kom med Toget, var »Comandante en Jefe de la 5a Region Militar de Cuyo Aquileo Zuluaga«.

I en Kasse, der den næste Dag var sat af paa Stationen fra et Tog, mente vi, at der fandtes nogle mærkelige Dyr, der maatte være Genstand for et grimt Dyrplageri ved en saadan Indelukning; maaske var det Bæltedyr, der i Sydamerika regnes for en Lækkerbidsken og er Genstand for Salg og Forsendelse. At det maatte være noget i Retning af Bæltedyr, der fandtes i Kassen, regnede vi ud, dels fordi der kom en underlig stram Lugt ud fra den, dels fordi noget bevægede sig inde i, saa snart vi rumsterede lidt med Kassen. For at hjælpe de arme Dyr og til Trods for, at det var fremmed Ejendom, fik vi med Besvær Kassen brudt op. Indholdet viste sig at være runde Oste, som trillede omkring! Almindelig Latter og undertrykt Flovhed over Resultatet!

15. Febr. fangede jeg det største Ekspl. af Vejhvepsen *Pepsis Reamurii*, som jeg nogensinde har set. Figuren gengiver den, betydelig formindsket. Fik ogsaa en graa »vandrende Pind«, hvis Slægtninge i den Grad ligner Kviste og Grene, at det er umuligt at faa Øje paa dem, om de ikke ved et Ulykkestilfælde falder ned paa Jorden. Den tidligere omtalte Pragtbille, der opholder sig paa den buskagtige Melde, viste sig at være almindelig ogsaa i Lavlandet; langt sjældnere var en nær Slægtning, *Ectogonia Germaini* Fairm., der gennemgaaende er noget større, men iøvrigt har samme Farvelighed med Melden, som den tidligere nævnte Art.

Følgende Dag foretog jeg om Formiddagen en Ekskursion til Rio Tunuyan, ved hvis Bredder jeg fangede adskillige gode Ting, bl. a. en karakteristisk *Bembidium*, som jeg i »Deutsche Entomologische Zeitschrift«, i Forbindelse med en hel Del andre ny Bembidier, har beskrevet under Navn af *B. tunuyanense*; desuden tog jeg ogsaa en Del Eksemplarer af en slank Sandspringer, som Dr. W. Horn i Berlin bestemte for mig som *Cicindela cribrata* Brill. var. *reductesignata* Horn. En Eftermiddagstur i Nærheden af Stationen gik særlig ud over Græshopperne, hvoraf der nu vrimlede i et uhyre Antal Arter; næsten alle var dog af Markgræshoppernes Afdeling; den frygtede Vandreggræshoppe *Schistocerca peregrina* forefandtes kun enkeltvis; nogle af Arterne tilhørte Tryxalidernes Gruppe; derimod har jeg kun set ganske enkelte Arter Løvgræshopper, af hvilke den almindeligste var

staalblaa med rustrøde Dækninger, og som hyppigst fandtes paa Vinstokken. Mange af Markgræshopperne viste sig at være kønsmodne, længe før Vingerne var udviklede, eller maaske rettere, optraadte i brachyptere (kortvingede) Former i Lighed med mange nordeuropæiske Tæger og Cikader. Den tidligere omtalte Dagsommerfugl, *Colias lesbia*, som optraadte i Millioner i Luzernemarkerne, maa betegnes som en i hvert Fald i den omhandlede Egn i hele den argentinske Sommer fortsat ynglende Art; hele Tiden var der fuldt op af Sommerfuglen, og saa længe Luzernen var i overjordisk Vækst, var Luzernemarkerne fyldte af Larver lige fra de spædeste til forpunningsdygtige Individuer; ved en Vandring gennem en Luzernemark kunde man altid være sikker paa at faa Benklæderne tilsølede af masede Larver. Der var altsaa ikke Tale om bestemte Sæsongenerationer af denne luzerneskaedelige Art.

Dagen sluttede med en hæftig Pampero.

18. Febr. opdagede jeg, at en mørkspraglet Græshoppe, hvis Larver altid klumpede sig sammen i Kolonier paa de Planter, der tjente dem til Næring, til en vis Grad havde en »fuldstændig« Forvandling; efter et Hudskifte, hvorefter Dyrets Farve forandredes meget, kom Vingerne frem som hos Sommerfuglen, idet de fra ganske smaa Stumper voksede helt ud i Løbet af en Times Tid. En anden lagttagelse samme Dag forbavtede mig ligeledes, nemlig den Omstændighed at jeg fandt en Græsart, som jeg ikke tidligere havde set, og hvis Aks udsvedte en Mængde Draaber af en honninglignende Væske. Dag efter Dag havde jeg Lejlighed til, Bladskæremyrerne ufortalte, at lægge Mærke til Egnens intensive Myreliv; jeg maatte mindes en engelsk Vens Bemærkning om, at det i Australien var let at finde Myrer sammen med andre Insekter, men vanskeligt at finde Insekter, hvor der var Myrer. Dette lyder jo noget paradoksalt, men i Virkeligheden er Tropernes og Subtropernes talrige »kødædende« Myrer tidlig og silde paa Færde for at redde sig et Bytte; en Dag traf jeg saaledes en Del Myrer, som slæbte afsted med en stor, hovedløs Knæler (*Mantis*); en anden Gang saa jeg Myrerne slæbe afsted med en stor græsgrønlig og gulpletter, flad og bred Flue (en Stratiomyde); her var Arbejdsordningen ganske særlig smuk; en Myre havde fat i hvert Bens Kloled, to Myrer i hver sin Vingespids, og hvis jeg husker rigtig, var der ogsaa placeret Myrer baade ved Hovedet og ved Bagkropsspidsen; paa denne Maade gik Transporten af den store, døde Flue let og sikkert.

De sidste Dage havde Temperaturen været forholdsvis lav,

og Insekterne syntes at formindskes baade i Henseende til Tallet af Arter og Individier, men den 19. Febr. var vi atter paa henved de 30 Grader i Skyggen, og der blev atter mere Liv. Jeg fandt saaledes for første Gang en drægtig Knælerhun; de flyvende Knælerhanner var mest forekommet ved Aftenlys; i fuldt Dagslys har jeg kun set meget faa Eksp. af Hannerne. Dagen bragte mig en stor Ærgrelse: mit store Giftglas faldt fra mig og gik i Stykker; tilbage havde jeg kun et mindre engelsk Cyankaliumglas, der oven i Købet ikke virkede særlig godt længere; men dette var ikke denne Dags eneste Ærgrelse; min sidst skudte Fugl, en Guira, var ødelagt af Klanerlarver, og jeg blev klar over, at det i denne forbandet-velsIGNEDE (ikke forbandet velsIGNEDE!) Egn var næsten umuligt at have Indsamlingerne i Fred for Dyr og Ulykker:

Dagen efter (d. 20.) skød jeg en Spætte (som naturligvis senere hen ogsaa blev ødelagt for mig). Dagen gav mig imidlertid, trods 29 Graders Eftermiddagstemperatur, atter Indtryk af, at det bedste af den mellemargentinske Sommer var forbi. Vegetationsfloret var stærkt aftaget og dermed selvfølgelig Insektbesøget. Skønt Varmen kunde være god nok om Dagen, begyndte Nætterne at blive kolige. Insektbesøget ved Lamperne om Aftenen blev svagere, men dette kunde maaske regnes det tiltagende Maanelys til Last. Ikke heller havde det i nogen Tid været nævneværdigt Tordenvejr, ligesom en Eftermiddagskursion ikke gav noget videre Udbytte. Ved et Eftersyn af Samlingerne viste det sig, at en Papirstut med en Del haardskallede Heteromerer havde haft Besøg af et Skadeinsekt; der havde kun været et enkelt Eksp. af Dyret, men desuagtet var omtrent alle Heteromererne ødelagte; heldigvis var vedkommende Art ikke sjælden, saa jeg kunde forsyne mig med nyt Materiale, mens Tid var.

21. Febr. fandt jeg bl. a. nogle Stykker af den mærkværdige flade, store Torbist, *Stenodactylus dytiscoïdes* Schreib., der ligesom Phanæiderne sværmede omkring Kogodning. Jeg blev forstyrret i Indsamlingen af disse Dyr af en Flok ondsindede »gauchos« (indfødte Kvægdrivere), der skældte mig Huden fuld; jeg tiltraadte, for at benytte mig af Militærsproget, »et ærefuldt Tilbagetog for den overvældende Overmagt«. Paa samme Tur saa jeg, at en blapsægtig Skyggebille med Kølstriber paa Dækvingerne (*Nyctelia*), som sammen med flere nærbeslægtede Arter var almindelig i Eggen, hyppig besteg Jarillabuskene (*Larrea*). Jeg iagttog ogsaa en Natravn, der satte sig i Sandet mellem nogle Buske tæt ved mig og blev siddende, indtil jeg jagede den op; den

havde paa det nærmeste Sandets Farve; uheldigvis havde jeg ikke Skydevaaben med mig. Tidligere havde jeg flere Gange set denne Fugl jage i Tusmørket. Eftermiddagen bragte over 30 Graders Varme, og om Aftenen var Moskito'erne utaalelige; man maatte brænde Blus for at holde dem nogenlunde paa Afstand. En kvælende Røg er langt at foretrække for deres evindelige Plagerier.

Med Hensyn til Jernbanetraffikken, som jeg som Stationsbeboer har haft god Lejlighed til at studere, kan jeg bemærke, at man ikke kan føle sig særlig sikker paa argentinske Baner; nær ved Mendoza blev saaledes et Sammenstød kun undgaaet i yderste Øjeblik. To modgaaende Tog havde begge, naturligvis ved en Fejltagelse, »via libre« (fri Bane). Iøvrigt er det svære Godstog, der passerer Linjerne; det var ikke sjældent at se et Tog paa ca. 80 Vogne, som optog en samlet Længde af $\frac{1}{12}$ dansk Mil.

22. Febr. begyndte jeg paa de egentlige Forberedelser til Hjemrejsen, saa det ikke blev til meget med Ekskursioner. Temperaturen gik godt op i Trediverne. Svalerne med deres færdige Yngel fyldte nu godt op i Eggen i adskillige Arter, mere eller mindre lignende de nordeuropæiske; Mur- og Klippesjilere var heller ikke sjældne. Da ødelæggende Hagelvejr hidtil nogenlunde var undgaaede, tegnede Vinhøsten til at blive meget indbringende og udbytterig, da Prisen var 3 Pesos (à Kr. 1.58) pr. 50 Kilo Druer, hvilket omtrent svarer til 5 Øre pr. Pund omsat til dansk Mønt og Vægt; ellers har der været Aar, da Druerne kun kostede 1 Øre Pundet! I Hamborg køber man Druer paa Gaden til 25 Pf. Pundet, men Mellethandleravance, Fragt og en guddommelig Frugt-told bringer Prisen paa Druerne hjemme i Danmark op til en Højde af 75 Øre indtil 1 Kr. Pundet! Hvorfor skal ogsaa de ugudelige have Lammestegen til en rimelig Pris! — Hvedehøsten har forlængst været tilendebragt, Majshøsten stundede til. Figentræerne bar for anden Gang Frugt, og det er kun denne, som egner sig til Tørring og bringes i Handelen. — Paa en lille Eftermiddagsudflugt iagttog jeg i ca. $\frac{1}{2}$ Time en mindre Bi, som hele Tiden fløj omkring for at finde eller grave sig et Skjul for Natten; jeg kom derved uvilkaarlig til at tænke paa, hvorledes den lille Krop egentlig formaade at udvikle den forholdsvist uhyre Kraft, som denne Omkring-flyven i Virkeligheden repræsenterede; ved hvilke kemiske Processer mon? Kunde Menneskene ved Maskinernes Hjælp frembringe Kraft paa tilsvarende Maade, vilde Jordlivet blive revolutioneret. Paa samme Tur saa jeg en stor, frisk og rask Snudebille blive angrebet af Myrer; jeg hjalp den af Dynen

og i Halmen, eller af Asken og i Ilden, d. v. s. befriede den for Myrerne ved at putte den i Cyankaliumglasset. — Som Bevis paa Solens Magt under denne Egns Breddegrad anfører jeg, at en ganske lille Loupe (en Traadtæller), der hjemme i Danmark lige kan tænde en Shagpipe ved Middagstid, kan gøre dette i Mendozaegnen ved klar Luft lige før Solnedgang.

23. Febr. begyndte jeg paa Nedpakning og renoncerede derfor paa den sædvanlige Formiddagsekskursion. Aftenen i Forvejen var en stor Knælerhan fløjet ind i Stationskontoret efter Lyset; om Formiddagen fandt jeg den i et Vindueshjørne i Færd med at fange Fluer, som den lynsnart greb med Forbenene og førte til Munden for at æde løs. Det var meget morsomt at se, med hvilken Opmærksomhed den fulgte Fluernes Bevægelser; den sad ganske stille og lurede og drejede kun nu og da sit trekantede Hoved. Naturligvis endte den tilsidst sine Dage i mit Giftglas. Temperaturen gik endnu denne Dag op til 34° C., og Eftersøgelsen af den straalende *Phanæus imperator* gav endnu godt Udbytte, men om Eftermiddagen maatte der graves langt ned i den haarde Lerjord efter den. Reglen var, at denne skarnbasseagtige Torbist begyndte at grave sig ned ved 10-Tiden om Formiddagen; naar Gangen hen paa Eftermiddagen var gravet færdig (alendybt i Jorden) blev der slæbt frisk Gødning ned i Jorden, og Hunnen aflagde saa her Æg (om et eller flere ved jeg ikke). Han og Hun hjalp hinanden med Gravningen; ofte kunde begge Køn træffes sammen nede i Gangen ved Gødningen eller i en Sidegang uden Gødning.

Som Følge af Dagvarmen blev ogsaa Aftenen lun, med mange Insekter ved Lamperne, men ogsaa en utaalelig Mængde Moskitos.

24. Febr. Henimod Midnat trak et stærkt Tordenvejr hen over Egnen og gav rigelig Hagel, Regn og Blæst. Jeg maatte op for at redde mine Sager, der af Hensyn til de allestedsnærværende, graadige Myrer, var ophængte paa Snore. Under Redningsarbejdet kunde jeg kun se ved Hjælp af Lynene, og jeg blev naturligvis godt gennemblødt. Udbyttet ved Lys Aftenen i Forvejen var udmærket; for første Gang der paa Egnen fik jeg saaledes en større smuk Ørentvist, forøvrigt en temmelig international Art; desuden adskillige *Tetracha*'er (selv den lille Art), flere Dromier og Snudebiller, nogle mindre Heteromerer og Rovbiller og andre Biller af forskellige Afdelinger; selv mange Græshopper kom til Lyset. Stadig meget varmt, endnu ved Solnedgang 30° C.

25. Febr. Efter en hed Nattemperatur med Afkøling til

20° C. Morgen Kl. 8 brød et vældigt Uvejr løs, under hvilket en Hvirvelstorm pludselig drejede om og tilsidst delvis ødelagde Stationens store Babylonspil. Regnen styrtede ned i Strømme og var til Tider stærkt hagelblandet; hele Omegnen stod i én Taage af den stormpiskede Regn. I Løbet af en Times Tid var dog Bygen »regnet ud» nogle Mil borte. Hentede et Hvepsebo (*Polistes cavapyta* var. *thoracica* Buys.) ned fra Stationens Tegtag; tidligere tog jeg en Rede samme Sted, men Hvepsen byggede trolig videre; den er meget frygtsom af sig og flygter fra sin Rede ved mindste Forstyrrelse, endda den let kunde forsvare sig selv og Reden ved sine slemme Stik. Reden, der bestaar af Papirmasse, er ophængt ved en Stilk, og Cellerne ordnes i Etager nedefter. En anden større Foldehveps (*Montezumia ferruginea* Sauss.) byggede ligeledes ved Stationen, men dens Bo bestod af Ler.

Den 26. Febr. modtog jeg fra Sr. Pizarri i Alto Penco nogle Munkepapegøjer (»Catitas»), som skulde gøre Rejsen med til Danmark. Pizarri indfanger Papegøjerne som Unger og sælger dem, naar de er voksne. I nogle regnfylde Jernbeholdere ved Stationen fandt jeg en Del halvdrukkede Ekspl. af den tidligere omtalte brune, gravende Tæge, der har en udpræget Lugt. I Giftglasset frembragte den en Lyd, som meget lignede Græshoppernes »Sang» hjemme. I de samme Vandsamlinger forekom flere smaa Vandbiller, saasom en *Berosus* og en *Ochthebius*, hvilken sidste senere blev beskrevet som *O. argentina* n. sp. af den nu afdøde Franskmand, Mr. Régimbart. Forrige Aften ankom til Stationen en engelsk Sømand, der var rømt fra et Skib i en chilensk Havn; han vilde nu forsøge at »arbejde» sig de langt over hundrede Mil gennem Landet til Buenos Aires, hvad sikkert ikke vilde falde ham let, bl. a. fordi hans ene Støvlesaal netop havde aabnet sig saa meget fra Overlæderet, at hele Foden omtrent kunde titte ud; han syntes dog at være i Perlehumør, fortalte bl. a. om Australnegrenes vidunderlige Sporsans, harmedes over Sydamerikanernes Dyrplagerier og sang »Auld long syne».

Næste Dag (d. 27.) pakkede jeg nogle Kaktusplanter ned for at prøve, om jeg kunde holde Liv i dem til min Hjemkomst. De store, skrigende Papegøjer, som havde været borte i længere Tid, viste sig den Dag atter i store Flokke. Jeg jagttog en Tyran (*Milvulus tyrannus*) jage Svalerne bort fra Telegraftraadene for selv at tage Plads og vogte paa forbi-flyvende Insekter.

Paa en Udflugt den 28. afveg jeg en Gang en Del

fra min Rute for ikke at møde et Par banditagtigt udseende Fyre; dette var for saa vidt meget heldigt, som jeg derved stødte paa en meget stor Pragtbille (*Psiloptera tucumana* Guér.), der sad i Toppen af en buskagtig Melde. Det var det eneste Ekspl., jeg nogensinde fandt af denne Art. Vejret var i denne Tid stadig varmt, og om Aftenen kom der mange Insekter til Lyset, saaledes en Mængde Ekspl. af en stor Art af de saakaldte »Sækbærere« (Psychider) med lang, dinglende Bagkrop. Dens kegleformede »Sække« (d. v. s. Larve- og Puppehylstre) hængte i Mængde rundt omkring paa Træer og Buske. Morsomt var det om Aftenen at se store, fede Skruptudser troppe op for at faa deres Part af de Insekter, som søgte Lyset; de flyttede sig kun meget modvilligt, naar man vilde jage dem bort.

Fra den 1. Marts har jeg noteret nogle lagtagelser over Lyn. I en Byge, der trak paa Afstand, skete talrige Lynnedslag; jeg talte 80 Lyn i Sekundet; i en anden Byge var Lynene stærkt risformet forgrenede, hvilket tog sig helt fyrværkeriagtigt ud. Det syntes, som om Nedslagene særlig skete i Bagsiden af Bygerne.

Ude i Campen, paa aabne Pladser, vrimlede det med Heteromerer, der ligesom synes at have et Skabelsescentrum i denne Del af Sydamerika; særlig var Nyctelierne talrige; en meget bred og temmelig flad Art gravede sig ned i løst Sand og Jord; den levede af visne og raadne Plantedele. Slægten *Trox* af Torbisternes Afdeling var ligeledes talrig repræsenteret og kunde særlig træffes ved Aadsler, sammen med Klanere (*Dermestes*). Den største og meget hvælvede Art, *Tr. pastillarius* Blanch., fandtes meget hyppig ved Ekskrementer.

2. Marts saa jeg en af de tidligere omtalte pragtfulde Korsedderkopper i en Haandevending indhulle en mellemstor Græshoppe, der var bleven hængende i et Fangnet, saa tæt i et kraftigt Spind, at Græshoppen knap kunde røre sig. En Eftermiddagstur langs Banelinjen gav et Par ny Heteromerer, Om Aftenen en Tordenbyge med ca. 100 Lyn pr. Minut; senere flimrede Sydhimlen uafbrudt af Lyn.

3. Marts fandt jeg paa Banelinjen en stor, meget bred og plump, stærkt tornet, vingeløs Græshoppe, som jeg ikke før havde set. Den var saa aparte, at jeg lige straks ikke en Gang var klar over, om det var en Græshoppe eller ej.

4. Marts var Vejret meget uroligt. Hen paa Eftermiddagen kunde man se 3 Skytag, der gik i hver sin Retning: de underste Skyer drog mod Nord, de mellemste mod Vest, og de øverste (Klodeskyer og Tordenbyger) mod Syd til Sydøst.

Senere hen paa Dagen stærkt Uvejr med pragtfulde Lynnedslag; saa f. Eks. en Gang, at en Mængde Lyn i hurtig Rækkefølge gik ned paa samme Sted, saa der foran mig ligesom formede sig en tyk, fast Ildsøjle. Om Aftenen var Himlen en Tidlang bogstaveligt talt permanent opløst. Afrejsen hjem blev fastsat til 8. Marts.

6. Marts fandt jeg ude i Campen en lille Pungmus; dens pudsig lille Hoved havde et ræveagtigt Udseende; Halen syntes at være en Snohale. Henimod Aften spiste den af en Fersken. Den holdt af at sove i en varm Haand og laa da med Hovedet og navnlig Snudespidsen ind under Bugen. (Jeg vilde bragt den med til Europa, men den forulykkede for mig i Buenos Aires nogle Dage senere).

7. Marts gik med at vente en Værdiforsendelse, der 4 Dage i Forvejen var indleveret til Besøgelse i Mendoza. Efter at jeg telegrafisk havde forespurgt Baneadministrationen hvad Meningen var, kom Forsendelsen med et Godstog.

8. Marts tog jeg Afsked med mine Værter, med Italieneren Sr. *di Rica* jun., der blev højest forbavset over at høre, at jeg ialt havde samlet »veinta mil bichos«, og med Campen, som jeg om Eftermiddagen aflagde et sidste Besøg. Derpaa tiltraadte jeg

Hjemrejsen

Kl. 8 Aften og var i Buenos Aires næste Aften Kl. 7. Den 120 Mil lange Jernbanerejse var meget trættende. Den 10. var jeg om Bord i »Cap Blanco« igen. Vi sejlede om Middagen, stoppede om Natten op ved Montevideo, hvorpaa den lange Atlanterhavsfart nordpaa begyndte. Adskillige Landsmænd var med. Helt fraset Damperens 126 Mand store Besætning var Selskabet jo ellers ret blandet, hvad Nationalitet angaar. Allerede paa 25° s. Bredde (d. 13. Marts om Aftenen) kunde jeg se, at Sydkorset stod kendelig lavere og Orion kendelig højere paa Himlen, end jeg var vant til samme Tid paa Aftenen. Flyvefiskene begyndte allerede at optræde, og Dagen efter havde Havet sin pragtfulde, indigoblaa Trope-drugt paa, men Varmen var endnu ikke generende. Mine medbragte Munkepapegøjer kedede sig lumsk. Den 14. om Aftenen saa vi et Glimt af Brasiliens Kyst, men ellers var Udsigterne til at naa fast Grund under Fødderne igen ret lange; vi havde endnu 1000 danske Mil til Madeira! Den 15. Marts har jeg bl. a. noteret i Dagbogen: »De medbragte Papegøjer er endnu i bedste Velgaaende, men holder et rædsomt Spektakkel og vil ud af Buret, hvad jeg ikke kan fortænke dem i; de har været ret gnavne over Indespærringen. Sydkorset da-

ler glædeligt rask ned mod Sydhorisonten; haaber inden ret længe at se den ulige smukkere Karlsvogn stige op af Vandet mod Nord. Har hidtil ikke mærket til nogen egentlig Passatvind paa Hjemreisen. Stedsbestemmelse Middag: $20^{\circ} 37'$ s. Br. og $39^{\circ} 35'$ v. Lgd. 3463 Sømil til Madeira. Sørejsen formede sig mere og mere kedsommelig. Vant som jeg var til at strabadsere, fik jeg »Værk« i Lemmerne af bare Uvirksomhed og for lidt Motion. Tropezonen igennem valgte jeg at sove paa Dækket om Natten i Stedet for nede i den lumre Kahyt. Sov iøvrigt saa mange Timer væk som muligt; for hver Time, der gled sporløst hen for mig, var jeg ca. 4 danske Mil nærmere Hjemmet! Nu og da kunde man træffe Væggedyr (*Acanthia lectularia*) paa Dækket, og det blev sagt, at Lus ogsaa optraadte i »Landskabet«; de maa have været af spansk Race og argentinsk Opræt! Eftersom vi nærmede os Ækvator blev Luften naturligvis baade lunere og fugtigere og de obligate, tropiske Regnskyl styrtede nu og da ned; mærkelig nok saas her langt færre Flyvefisk end paa paa den »nedgaaende« Tur. Den 18. Marts saa jeg en Flok svalelignende Fugle følge Skibet i nogen Afstand, saa langt tilbage i hvert Tilfælde, at jeg ikke kunde se, om det virkelig var Svaler eller ikke (vi var ikke saa overmaade langt fra den brasilianske Kyst). Den 19. Marts vaagnede jeg Kl. 2 om Natten ved en vældig Skyllende, der gav til Resultat, at jeg maatte staa op og vride Vandet af Køjklæderne; forsøgte paany at komme til Ro, men blev atter forstyrret af Regnen; stod saa »rigtig« op og bragte Madrats og øvrige Redelighed i forholdsvis Sikkerhed. Passagererne pjaskede omkring paa Dækket mere eller mindre raadvilde og medtagne af det kølige Styrtebad. Næste Dag skulde vi passere »Linjen«, og vi kunde jo betragte Skyllerne som en Himlens Ækvatoraa. Da jeg nu i Nattens Mulm og Mørke alligevel var bleven godt lysvaagen, fordrev jeg Tiden med at betragte Tropehavets Morild. Kølvet vandt viste sig at være et eneste Ildhav, der fortonede sig helt ude i Horisonten. Morilden optraadte mest i Form af Lynglimt fra ret store, mere eller mindre tydelige Kugleflader, som om Lyset kunde stamme fra Mikroorganismer paa Gopler eller andre Havdyr af lignende Størrelse. Den lysende Flade var stærkt begrænset, men gav Gen-skin i det nærmest omgivende Vand, saa Konturerne undertiden syntes noget udviskede; ofte vedblev Fladerne at lyse i længere Tid. Da den gryende eller rettere sagt her i Tropezonen næsten pludselig frembrydende Dag meldte sig, tog jeg mig betalt for den ødelagte Nattesøvn. Det var altsaa 19. Marts. Himlen viste de typiske, tropiske, atlantiske, linjedan-

nede Regnbyger (»Bølgebyger«); Stedsbestemmelsen Kl. 12 Middag viste $1^{\circ} 18'$ s. Br. og $31^{\circ} 10'$ v. Lgd.; Restdistance til Madeira »kun« 2195 Sømil, altsaa dog godt 500 danske Mil. Som sædvanlig paa disse Breddegrader optraadte Hvalerne, særlig Finhvaler, nu ret talrig. Ækvator passeredes Kl. 6 Aften, men udover, at vi havde traadløs telegrafisk Forbindelse med en modgaaende Damper og en større Ballade mellem en omfangsrig spansk Donna og nogle Danske var der lidet at notere fra Ækvatordagen.

Paa Grund af den typiske »Hamburg-Südamerikanische« Dampskibsselskabs Atlanterhavskost kunde jeg for Natten til den 20. Marts notere, at min Adgang til den nordlige Halvkugle kostede mig et væmmeligt Anfald af Mareridt. Men jeg vil fritage Selskabet for Ansvar; jeg kunde have ladet være at spise af dets Mad.

Nordøstpasset med høj Sø mødtes tidlig paa Hjemturen, allerede paa omtrent 8° n. Br. Med en Fart af omtrent 1330 Fod pr. Minut mødte Damperen gennemsnitlig 10 Bølgetoppe. Den 10,000 Tons store Damper gyngede som en Nøddeskal paa Passatbølgerne, og Skruerne surrede en stor Del af Tiden oppe i Luften. Men Passatvinden bragte en behagelig Kølighed. Naturligvis sagtnede Damperens Hurtighed en Del; den gik helt ned (til Dels ogsaa paa Grund af modgaaende Strøm) til 300 Sømil i Døgnet. Jo længere vi kom nordpaa, desto kraftigere blev Passaten og desto længere blev der mellem Bølgetoppene. Skruerne snurrede nu og da i Luften, saa hele Skibet rystede, og Slingringen blev værre og værre, saa den ubarmhjærtige Søsyge, der ikke hylder Personsanseelse, meldte sig blandt Passagererne for anden Gang, efter at den sydamerikanske Kyst forsvandt i Horisonten. Den 22. Marts saa jeg et Par gopleagtige Væsener af stor Skønhed; de blev hvirvlede op af Skibet; Farven kunde nærmest sammenlignes med de iriserende Farver paa godt opblæste Sæbebobler. Lufttemperaturen var nu dalet saa meget, at man atter kunde sove nede i Kahytterne; det maatte dog skrives paa Passatens og ikke paa den stedlige Breddegrads Regning. Natten til den 23. Marts passerede vi de capverdiske Øer; ved Solopgangen om Morgenen var vi imellem San Antonio og San Vincente; den sidstnævnte Ø, der bl. a. har Kulstation, er meget forrevent af høje, stejle Klipper; San Antonio har et meget forrevent Midtparti og en Mængde udbrændte Kratere helt ned til Havet; disse Kratere med deres Underbygning tog sig, set i Afstand, nærmest ud som en Mængde kegledannede Muldvarpeskud. Øen er iøvrigt meget høj og var stærkt bestrøget af Skyer. Længere borte saas San Nico-

las og nogle andre mindre Øer. Paa Grund af modgaaende Strøm og Vind var Farten for sidste Døgn gaaet ned til 284 Sømil; næste Døgn naaede vi 296 Sømil, men Passaten var ogsaa bleven svagere og aftog mere og mere, ligesom Søgangen blev mindre stærk, saa Skruerne nu kunde holde sig i Vandet hele Tiden. Karlsvognen havde forlængst vist sig over den nordlige Horisont om Aftenen. I Døgnet 24.—25. Marts (fra Middag til Middag) sagtnede Passaten af til 0, og Søen blev rolig; Damperen tilbagelagde derfor 319 Sømil. Temperaturen daledede mere og mere; mod Aften skimtede jeg i det fjerne en Ø (Teneriffe eller Las Palmas). Den paafølgende Aften og Nat var Morilden saa prægtig, som ingensinde før. Den 26. Marts var Havets Dønninger overordentlig store og kraftige; Bølgebreden var 3—400 Fod. Ved Halvelvetiden om Formiddagen kom Madeira i Sigte, og Kl. godt 3 om Eftermiddagen laa vi paa Funchals Red. Kort efter befandt jeg mig paa Madeira, dette jordiske Paradis, hvad Naturen angaar. Prægtfuldere Natur har jeg aldrig set og faar vel heller ikke at se; kun Ceylon skal i paradisisk Skønhed overgaa Madeira. Vinter kendes ikke her. Pisangen bar Blomster og moden Frugt samtidig; Sukkerrøret var i fuldt Vækst, og et Utal af tropiske og subtropiske Planter blomstrede. Jeg tog en lille Tur op i Bjergene, mens nogle af mine Landsmænd forledte af »guides« tog paa Restauration og blev godt snydte; naturligvis hjalp det ikke, at jeg advarede dem og søgte at fornærme de polyglotte Fremmedførere og Bondefangere. Oppe i Bjergene fandt jeg et yppigt Flor af de i Urtepotter saa hyppigt kultiverede *Pelargonium*-Arter, ligeledes en *Calla* i Blomst. Ogsaa en Løvetand (*Taraxacum*) hilste jeg paa som en Bekendt fra Hjemmet (i Udkanten af Mendoza havde jeg forøvrigt ogsaa set en Art af Slægten, der her formentlig optraadte som forvildet; i samme By saa jeg en enkelt Graaspurv); Gyvel forekom ogsaa, men om det var samme Art som den nordevropæiske, husker jeg ikke. Floraen var en Blanding af tropiske og palæarktiske Former. Det samme kunde maaske siges om Insektverdenen. Jeg vil dog hellere sige, at Insektfaunaen viste sig at være dels palæarktisk, dels æthiopisk. Desværre var der knap to Timer, til Aftenen brød frem, saa jeg alligevel fik for lidt ud af Udflugten til de madeirensiske Bjerge. Ved Aftenens Frembrud maatte jeg nøjes med at høre paa Fuglenes Sang, Frørernes Kvækken og jagttage Folkelivet i den smukke og henrivende beliggende, ret store By Funchal, hvor det katolske Borgerskab netop holdt et glimrende Optog med Kristusfigurer, Vokskærter etc. etc. i Anledning af en religiøs Fest. Funchals Brolæg-

(Forts.)

(Fortsættelse af Dagbogen 1910).

ning er ejendommelig; den bestaar af smaa toppet-afrundede, sorte Sten, der er meget glatte, saa at Brolægningen paa stejlere Steder er trappeformet. Vogne benytttes derfor ikke; al kørende Færdsel i Gaderne foregik ved Slæder forspændt med Køer eller Stude; Kusken gik gerne ved Siden af Slæden og opmuntrede og styrede Forspændet ved Hjælp af en lang Stang. Om Aftenen tog Funchal med Omegn sig feagtig ud set fra Damperen. Tusinder af Lys var amfiteatralisk spredte op ad Højderne og Bjergene lige fra Strandlinjen af.

Da jeg tidlig næste Morgen kom op paa Dækket, var den skønne Ø lige ved at forsvinde i Disen langt ude i Hori-
sonten, medens vi lige havde passeret Porto Santo, hvis Klip-
per tegnede sig skarpt i Morgenbelysningen. Den 28. Marts
fandt jeg, at den ene af mine Papegøjer var død, og at den
havde været mishandlet af Kammeraterne.

Jo mere vi nærmede os Spanien, desto flere var de smaa
Sangfugle, som nu slog Følge med os; de var paa Træk
nordpaa. Da jeg ved 6-Tiden om Morgen næste Dag vaag-
nede, laa vi for Anker inde i Fjorden til Vigo. Da Vejret
var smukt, tog den klippefulde Omegn sig rigtig ud. Mar-
kerne mellem Klipperne var helt grønne, og mange Skrænter
var helt gule af Cistus-Blomster. Da Spanierne og deres
Habengut var komne fra Borde, styrede vi ud af Fjorden
igen og passerede ved Middagstid Cap Finisterre og Kl. godt
2 Cap Ortegal. Ved Fjordens Munding var ca. 1000 Menne-
sker for Øjeblikket beskæftigede ved Sardinfiskeri. Næste Dag,
ude i Biscayabugten, saa jeg en *Sphinx* sværme om Skibet.
Om Eftermiddagen den 31. naaede vi ind til Boulogne; nogle
Timer senere lagde vi til Kajen i Dover. Derpaa gik Turen
tværs over det sydlige Vesterhav, hvor et Par af de overle-
vende Papegøjer døde. Om Aftenen den 1. April kom vi til
Cuxhafen og var næste Morgen i Hamborg. Den 3. April Kl.
7 Morgen var jeg hjemme igen (i Randers).

Anden Rejse.

Turen »nedefter« anden Gang kan jeg gaa let henover,
da den naturligvis mere eller mindre var en Gentagelse af før-
ste Rejse. 16. September 1906 afrejste jeg fra Randers. Denne
Gang havde jeg bl. a. Selskab af Entomologen P. Jørgen-
sen fra Sønderby (Fyn), og ved en Skæbnens Tilskikkelse
kom jeg ogsaa til at rejse sammen med mine tidligere Vær-
ter fra Chacras de Coria, Familien Enemark, der havde
været paa Besøg i det gamle Land. Rejseselskabet var altsaa
det bedste. I Hamborg tilbragte jeg en behagelig Aften sam-

men med den verdenskendte Neuropterolog G. Ulmer, der efter hvad han meddelte mig, ved min Hjemkomst første Gang havde søgt efter mig ved Landgangen i Hamborg, men forgæves. Dels havde han ikke set mig før, og dels tog jeg hurtigst muligt fra Damperen, da Regnen øste ned (forøvrigt kom jeg den Gang ogsaa hurtigst muligt til mit Hotel, thi Droskehesten løb løbsk, heldigvis i nogenlunde rigtig Retning).

Turen over Vesterhavet foregik i stille Regnvejr, men efter Besøg i Dover og Boulogne foregik Turen over den spanske Sø i straalende Vejr. Som sædvanlig kom en Mængde Spaniere om Bord i Vigo (23. Sept.). Under Opholdet i denne By benyttede jeg Lejligheden til en lille Ekskursion i Byens Omegn og fik bl. a. en af de sydeuropæiske Knælere, en Del Græshopper, nogle Løbebiller osv. Desuden blev jeg »prajet« for Tobak af Soldaterne paa et nærliggende Kastel. Denne Artikel er næsten ikke til at faa for Penge i Spanien paa Grund af en guddommelig Tobakstold, der i Forbindelse med megen anden Told og Afgift skal fylde i en slunken Statskasse efter en falleret militær Stortid.

Om Morgenen d. 24. styrede »Cap Blanco«, som jeg nu for tredje (og sidste) Gang var ombord paa, ind gennem Tejos Munding. Kort efter laa vi ved Lissabon, denne skønne By, der engang har lidt saa frygteligt ved Jordskælv. Selvfølgelig maatte vi i Land der for at se paa Herlighederne, og vi opholdt os i Byen det meste af Formiddagen. Om Eftermiddagen dampede vi ud i Atlanterhavet igen, og efterat jeg havde gennemgaaet min nordeuropæiske og nordamerikanske Post, som jeg havde modtaget i Lissabon, tog jeg for anden Gang Afsked med Europa.

Den 26. om Aftenen passerede vi i et Par Mils Afstand Teneriffe, og jeg saa her en af de mest pragtfulde Solnedgange, jeg nogen Sinde har været Vidne til. Solen gik ned bag Pico de Teyde; foran Øen laa en Skybræmme, der i Retning af Solen var glimrende gyldenbræmmet opadtil, medens selve Solen og Bjærgtoppene (ca. 10,000 Fod høj) sendte Lys og Skygge straaleformig ud i Rummet. Som paa første Tur havde vi stadig Svalerne, der var paa Træk til Afrika, i Køl vandet. Den 2. Oktober passerede vi noget før Middag Sct. Pauls-Klipperne; ud for dem gav Kaptejnen et Stød i Dampfløjten, og i samme Øjeblik hævdede der sig fra de af Mennesker ubeboede Øer en mørk Sky op mod Himlen; det var de Tusender af opskræmmede Fugle, som rugede eller hvilte paa Øerne, der iøvrigt var helt hvidlige af Fugleekskremitter. Samme Dags Eftermiddag Kl. 3 passerede vi Ækvator, hvor jeg nedsænkede mine sidste danske Penge: en Toøre!

Om Aftenen den sædvanlige Daabshøjtidelighed. Nordøstpassaten naaede denne Gang noget syd for Ækvator.

Natten til den 4. Oktbr. forstyrrede en fuld Østersørusser vor Nattero paa Dækket. Tilsidst lagde han sig med hele sin drukne, tunge Vægt over min Medrejsende, P. Jørgensen, der var søsyg og svag, saa jeg maatte op for at faa ham trillet hen paa Dækket. Næste Morgen kom en Deputation af Polakker for at kræve ham til Regnskab for et Tyveri fra dem, og sluttelig fik han Klø af en ellers meget skikkelig Tysker og af Baadsmanden; han havde noget udestaaende med begge. Svalerne fulgte os denne Gang mange Grader syd for Ækvator; men om det var de samme Arter hele Tiden, tør jeg ikke sige. Mulig de europæiske efterhaanden forsvandt efter Afrika til, og de sydamerikanske, eftersom vi kom nærmere Brasiliekysten, erstattede dem under Trækket til Argentina.

Den 6. Oktober begyndte meget uhyggeligt. Den ældste af 2 spanske Brødre af et meget vindende og tiltalende Væsen døde pludselig ramt af et Hjerteslag, siddende i en Skibsstol lige ud for min Kahyt. Den overlevende Broder var utrokelig, og Rygtet fortalte, at en lignende Skæbne var overgaaet ham med en anden Broder paa en anden Langfart. En halv Time efter døde en anden Spanier, en ældre, pukkelrygget Arbejder, der søgte Argentina som et fremtidigt Hjem for sig og sin Familie. Han var rejst i Forvejen for at skaffe Arbejde i Buenos Aires til sig selv og Logi til Familien, der skulde afgaa 10 Dage efter med næste Damper fra Spanien. Den tragiske Skæbne vilde nu, at de 10 Dage var forløbne, og Familien derfor ogsaa var ude paa Atlanten for at følge efter Forsørgeren. Jeg har tit tænkt paa, om Familien ved Ankomsten til Buenos Aires nogen Sinde har faaet noget at vide om, hvor Familjefaderen var bleven af. Om dette sidste Dødsfald kunde Rygtet ogsaa fortælle sin Historie. Manden var indlagt paa Skibshospitalet, lidende af Bylder eller Hududslet og havde efter Sigende faaet en Salve til Saarene. Videre hed det sig, at han ikke forstod Tysk og den tyske Læge ikke Spansk (for saa vidt talte Rygtet sandt; nu og da havde jeg været Tolk for Lægen overfor spanske Patienter) og, at han havde misforstaaet Situationen og spist Salven i Stedet for at indgnide Saarene dermed, hvorefter han var afgaaet ved Døden. Denne Forklaring var vel nok improviseret af Rygtesmedene og er i hvert Tilfælde ikke meget sandsynlig. Fakta var imidlertid, at Manden for faa Dage siden ikke fejlede noget, men nu var han død! Helt løgnagtigt var et Rygte om, at en russisk Kvinde, der var bleven syg om

Natten, ogsaa var afgaaet ved Døden. Uhyggen var imidlertid kommen om Bord, og den holdt sig Dagen igennem. Sydøstpassaten brød heftig frem og flængede Agterdækkets store Solsejl; den ældste af C. Enemarks Døtre Ragna (jeg havde som omtalt den Glæde at have Familien Enemark, der havde været i Danmark paa Besøg, til Medrejsende) fik Lungebetændelse og en spansk Pige Blodstyrning. Naturligvis opskræmtes Gemytterne endnu mere ved, at der blev beordret Koppeeftersyn, og der skumledes overalt om, at der var en eller anden Epidemi ombord. Men saaledes var det dog ikke.

Kl. 4 den paafølgende Nat blev de to afdøde sænkede i Havet, indsyede i Sækkelærred med Jern ved Benene. 1. Styrmand bad en kort Bøn, Skibets Officerer og de baarebærende Matroser blottede Hovedet; derpaa blev de to Lig over Rælingen plumpede i Havet, ét efter ét, og Baaren og de afdødes Køjklæder gik bagefter. Det var hele Højtideligheden. Vi Nordboere, der laa oppe paa Agterdækket lige overfor »Begravelsesstedet« foretog en Sammenligning mellem den simple Begravelse paa Havet og den mere omstændelige paa Landjorden og — sov videre. De to Spaniere ligger omtrent ud for Rio de Janeiro.

De følgende Dage gik uden nævneværdige Oplevelser, og vi nærmede os Uruguays Kyst. Den 10. Oktbr. laa vi paa Montevideos Red, og Dagen efter var jeg atter i Buenos Aires, hvor jeg et Par Aftener i Træk fandt en Mængde Insekter, saasom *Belostoma*, *Silpha*, *Cybister*, *Hydrophilus*, *Ligyris*, *Calosoma* osv. der, i uhyre Mængde søgte til de elektriske Lanterner paa Gaderne og Plaza'erne; til stor Forbavselse for Politibetjentene og de Forbipasserende sikrede jeg mig en Del af Dyrene. Den paafølgende Morgen saas rundt om i Gaderne en Mængde ihjeltraadte Eksemplarer af de kæmpestore Vandtæger, *Belostoma*'erne, der netop er bekendte for at have en Svaghed for det elektriske Lys. Den 13. Oktbr. tog jeg selvanden til La Plata for at besøge Argentinas dygtigste Coleopterolog, Carlos Bruch, der er ansat ved det derværende Museum. Uheldigvis var han paa Ekskursion langt paa den anden Side af Buenos Aires, saa jeg fik Tid til at søge til Udkanten af Byen for at se, hvad her kunde findes. Udbyttet blev bl. a. en stor Tæge (*Pentatomide*), der holdt sig til en stærkt tornet *Solanum* samt *Phanæus splendidulus*, *Calligrapha*, *Onthophagus* osv. Returnerede derpaa til Buenos Aires, hvor jeg den paafølgende Dag besøgte Museo Nacional, der ikke imponerede mig meget; derefter en Tur til Belgrano for efter Indbydelse at besøge en i Argentina bekendt Landsmand, Hr. Baun, der

iøvrigt i en Aarrække har været Mandarin i Kina og bl. a. var godt kendt med Kinas snu, nu afdøde Statsmand, Li Hung Chang. Dagen efter, den 15., laa der Ekspresbrev til os paa Hotellet fra Carlos Bruch om endelig at gentage Besøget i La Plata med det samme; han var lige hjemkommen fra Ekskursionen. Følgelig tog vi sporenstrengs afsted med første Tog. Undervejs trak et forfærdeligt Tordenvejr op, og da vi kom til La Plata, stod hele Byen i én Sø. En eneste Droske holdt endnu Stand ved Stationen, og den lagde vi naturligvis Beslag paa, efter at Kusken havde forsikret os om, at han nok skulde føre os gennem de oprørte Vande. Vandet steg dog saa højt op i Køretøjet, at vi maatte løfte Benene op for ikke at blive vaade, og da vi endelig kom til C. Bruchs Hjem, maatte vi vente der et Par Timer, fordi Bruch ikke kunde komme fra Museet paa Grund af Oversvømmelsen. Men endelig kom han, og vi tilbragte en hyggelig Aften hos ham og hans Familie.

Dagen efter, den 16. Oktbr., gik Turen vestpaa efter Mendoza, som naedes efter godt et Døgns Forløb (27 Timer). Derude i det fjerne Vesten stod Channaren guldgul af Blomster. Ved Stationen Balde kørte vi igennem en Græshoppesværme. Den første Aften i Mendoza blev jeg i en Farmacia (Apothek) genkendt af en Argentiner, der var klar over, at jeg nu vilde komme til at samle mest i Omegnen af Pedregal; paa en Tur rundt i Byen viste det sig, at Flagermusene indfandt sig i stort Tal rundt om de elektriske Lanterner for at gøre Jagt paa de mange Insekter, som sværmede omkring Lyset.

18. Oktober ankom jeg til Pedregal og begyndte samme Dag paa Indsamlingerne her, hvor der findes udstrakte Sump. Insektaunaen syntes ikke at være rig, men jeg fandt dog en Del Arter, jeg ikke havde truffet før i Argentina, af Løbebiller saaledes f. Eks. en ganske lille *Scarites*, en *Brachinus* og en *Galerita*. Den smukke *Hoffmanseggia* blomstrede mange Steder, og et Utal af Bier, deriblandt en Række helt nye Arter, søgte til dens Blomster. Rundt om i den halvtørre Camp kunde der her findes forvildede Asparges, som kunde benyttes indtil kort før Blomstringen. Man fortalte paa Egnen, at Planten var bleven udbredt der under en Orkan, som havde spredt dens Frugter langt omkring. I Sumpene fandtes iøvrigt udstrakte Bevoksninger af Dunhammer (de sædvanlige to Arter) og *Phragmites*. Kolibrier var talrige her, dog kun i én Art.

Nogle Dage efter min Ankomst til Pedregal begyndte Foldehvepsen *Polistes cavapyta* at bygge ved et af Statio-

nens Udhuse, og jeg fulgte i nogen Tid dens Arbejde. Reden blev anbragt i stærk Skygge. Hvepsene syntes ikke at være meget arbejdsivrige; de begyndte først Arbejdet med Cellerne langt op paa Dagen og gik tidlig til Ro. Ved den mindste Forstyrrelse flygtede de fra Arbejdet.

Den 2. Novbr. tog jeg sammen med min Medrejsende, P. Jørgensen, til Mendoza for derfra at begive mig til Chacras de Coria, til den derværende danske Koloni, hvorfra saa mange smukke Minder fra min forrige Tur endnu var i frisk Erindring. Vi spadserede langs Transandinobanen, dels fordi denne Banes Togplan ikke passede os, og dels navnlig fordi vi vilde samle langs Foden af Cordillerernes Forbjerge. Afstanden var da ogsaa kun en halv Snes Kilometer. Vi fik en Mængde Bier, bl. a. den ny *Melissa Jensenii* Friese (kun ♂♂). Det viste sig, at en stor Del af Bierne (dog ikke den nævnte, der efter P. Jørgensens senere Undersøgelser snylter hos en meget stor, sort *Ancyluscelis*-Art) byggede i Lervægge. Det var stegende hedt, og det var en sand Fest for os omsider at kunne hvile ud i Don Laureano Lyngbye og Hustrus gæstfri Hjem. Dagen efter aflagde vi Besøg hos C. Ene-mark, der sammen med hele sin Familie havde været hjemme i gamle Danmark, og som vi havde rejst sammen med fra Hamborg til Buenos Aires, hvorpaa vi atter tog til Fods langs Transandinobanen til Mendoza for derfra igen at begive os til Estacion Pedregal. Efter Ankomsten hertil viste det sig (4. Novbr.), at *Polistes cavapyta* havde paabegyndt flere Reder, men stadig arbejdede smaat. Lige ved Stationen var plantet en Busk, som blev udgivet for at være »Sarsaparilla«; paa den havde jeg hidtil taget og tog fremdeles en Mængde forskellige Insekter, saaledes den tidligere omtalte sorte *Chimarrha* (Vaarflue), *Chrysis* (Guldhvepse)-Arter, Skt. Hansbiller, Natsommerfugle (om Aftenen) og mange andre.

De følgende, meget varme Dage (op til 39° C. i Skyggen) blev Insektlivet meget rigt; den før omtalte, meget smukke, dybblaa *Melissa* optraadte i begge Køn — Hannen dog talrigst — paa *Hoffmanseggia*; desuden selvfølgelig mange andre, interessante, »vilde« Bier. Den 6. Novbr. om Aftenen iagttog jeg en pragtfuld Ildkugle, der delte sig i to Stykker og derpaa forsvandt paa Sydhimlen. Dagen efter fik jeg for anden Gang den smertefulde Tropekolik og var den Dag ganske uarbejdsdygtig. Den 8. Novbr. mødte Politiet to Mand stærk paa Stationen. Anledningen var følgende: P. Jørgensen og jeg havde flere Gange, naar vi var ude paa Ekskursion, paa et bestemt Sted paa Banelinjen fundet Sten hængte paa Skinnerne; en skønne Dag fandt vi et stort Stykke

Jern lagt over den ene Skinne, stort nok i hvert Tilfælde til at faa et Tog til at løbe af Skinnerne; dette forekom os at være lovlig meget af det gode, og med meget Besvær fik vi Jernstykket bragt hjem paa Stationen, hvorefter Stationsmesteren sendte telegrafisk Indberetning til Administrationen og samtidig sendte Bud til nærmeste Politistation (Rodeo del Medio); men det var først to Dage efter, at de to Politimænd kom; de betragtede meget dybsindigt Jernstykket et Kvarters-tid, hvorpaa de tog hjem igen. Vi hørte aldrig siden mere til Sagen!

Henimod Midten af Maaneden optraadte en Mængde Hvepse og Bier — ogsaa den smukke *Melissa* i Antal i begge Køn — og den pragtfulde *Phanæus imperator* begyndte ogsaa at vise sig. Altsaa var Højsommeren inde. Det viste sig, at selv Kolibrierne besøgte den lave *Hoffmanseggia*, vel sagtens for at tage Insekter, thi Honning producerer dens Blomster vist ikke. Det var oven i Købet Planterne, der voksede mellem Skinnerne lige ved Perronen, som Kolibrierne undersøgte.

Den 14. Novbr. blev P. Jørgensen og jeg Vidne til én af de smukkeste Foreteelser indenfor Insektverdenen, som tænkes kan. Vi samlede lige i Nærheden af Stationen Kl. godt 4 om Eftermiddagen, da et kraftigt »Se!« fra J. fik mig til at studse. En vældig Guldsmedsværm paa flere Tusinder Individuer passerede netop forbi Stationen i sydlig Retning og tildels imod Vinden, og inden vi fik Tid til at komme os af vor Forbavelse over det smukke Syn (de Tusinder af Vinger glitrede i Sollyset) var Sværmen saa langt borte, at der ikke var Tale om, at vi kunde sikre os Eksemplarer til Bestemmelse af Arten. Men det var dog let at se, at vi havde en *Aeschna* for os, og da der dér i Egnen kun forekommer 3 Arter, nemlig *Ae. bonariensis* Ramb., *Ae. diffinis* Ramb. og *Ae. Haarupi* Ris, af hvilke den sidstnævnte var langt den talrigste, har det højst sandsynligt været denne, der har dannet Sværmen. Den førstnævnte Art (*Ae. bonariensis*) kan der i hvert Tilfælde næppe være Tale om, da jeg ikke fandt den i Omegnen af Pedregal, medens jeg under min første Rejse har kunnet notere den fra Santa Rosa, der ligger 7—8 danske Mil østligere. Den sidstnævnte kunde til enhver Tid tages »i lange Baner«, som det med et Slangudtryk hedder, i den nærmeste Omegn af Pedregal, saa jeg er ret sikker paa, at det er den, der her har været paa Færde.

Guldsmedsværme er kendt fra gammel Tid, ikke mindst fra Nordeuropa, og man har adskillige, til Dels malende, Beskrivelser af saadanne Sværms Færd og Flugt over længere

Strækninger, men jeg har altid haft en Mistanke om, at Vind og Vejr har været i høj Grad medvirkende til Dannelsen af saadanne Sværme. Tilfældet med Sværmen ved Pedregal har dog helt bortvejret en saadan Mistanke. Vejret havde i længere Tid været godt, med »høj«, klar Luft, normal vestargentinsk Sommertemperatur og rolige Vindforhold. Den nævnte Dag var Vinden ganske vist frisk, men Sværmen fulgte ikke med Vinden. Det var ganske øjensynligt, at Flugten var frivillig, dikteret af en for os skjult Kraft i Artens inderste Væsen. Jeg beklager kun, at jeg ikke fik Lejlighed til at se, hvorledes Individerne i »Fronten« af Sværmen opførte sig.

Den følgende Dag (og iøvrigt jævnlig senere) tog vi med Toget til Mendoza og vandrede herfra et godt Stykke op i Forbjergene. Udbyttet var rigtig godt, idet en Del Arter kunde findes her, som ikke hørte hjemme i den sumpede Pedregal-Egn. Forbjergenes Overflade bestaar af Forvittrings- og »Løss«-produkter, hvori en Mængde Kaktusarter og *Larrea*, buskagtige *Senecio*-Arter, Akacier og mange andre Planter har fæstet sig og fører én, som det synes for den, der er vant til den fugtelskende, europæiske Atlanterhavsflora, højst kummerlig Tilværelse under brændende Sol, med Regn, naar det kan træffe sig, selv om der gaar Aar hen. Heroppe fandtes bl. a. ogsaa en blomstrende *Aloe* og en akacieagtig Plante med tvedelt krummede, fiskekrog lignende Torn, der vilde være en prægtig Model for Opfindere af Torturinstrumenter; dens iøjnefaldende, honningkrydrede Blomster var ret en Tumleplads for talrige Insekter, særlig for pragtfulde Bier. Men Vé over den Entomolog, der her vil prøve sit gode Net; han maa være glad, om han faar nogle Laser tilbage (Bier faar han selvfølgelig ingen af) og Vé over ham og Spot og Skændsel, om han kommer Træet saa nær, at det faar fat i ham; det kan ske, at han kan slippe helskindet derfra, men med helt Tøj slipper han ikke; mens han med Møje og Besvær søger at liste en Dobbelttorn ud af et Ærme eller lignende, er der 3—4 andre Dobbelttorne, som har faaet sikkert Tag i ham. Træet er under Blomstringstiden altid stærkt søgt af Insekter, der ligefrem synes at være i Bevidsthed om, at de der paa Stedet er godt garderede. I Forbjergene 1 á 2 danske Mil længere mod Syd har jeg aldrig truffet dette Træ. Denne første Tur op i Forbjergene ned mod Mendoza gav os imidlertid Mod paa med korte Mellemlum at fortsætte med lignende Udflugter.

Den 16. Novbr. viste det sig, at *Polistes* havde faaet gjort én Larvecelle færdig; saa sent som den 22. var kun 3

Larveceller færdige; kun 4 á 5 Dyr syntes at arbejde paa Cellebygningen. Boet var i alle Tilfælde ikke talrigt.

Omkring i den mere tørre Camp voksede *Grindelia pulchella*, i hvis gule Kurve man næsten altid kunde finde en lille Pragtbille sammen med en Bi af samme Størrelse (*Campotopoeum flaviventre*); de to vidt forskellige Insekter havde i en vis Afstand en forbløffende Lighed med hinanden. Paa den samme Plantes Blomster tog jeg for to Aar siden i Santa Rosa den ejendommelige Træbuk *Coremia Bruchi*.

Den 21. Novbr. var vi atter oppe i Mendozas Forbjerge, hvor *Pepsis*-Arterne nu forefandtes i talrige Individuer. Af Bier, som var bleven vort Speciale i den sidste Tid, fik vi *Melissa maculata* i nogle faa Stkr.; den lignende *M. Jensenii* var langt talrigere. Under Vandringen deroppe traf jeg en større Øgle, der ikke vilde flytte sig fra Stedet, men lagde sig paa Ryggen, hvæsende af Arrigskab og bed om sig i blindt Raseri; den bed saaledes i min Kætserring, at det knasede i dens Tænder. Da den altsaa ikke kunde bevemme sig til at stikke af, blev Følgen, at den maatte med. Den findes paa Museet i København.

Moskitoerne begyndte at blive meget plagsomme i denne Tid, og vi maatte hver Aften brænde Baal for at holde os dem nogenlunde fra Livet, men det siger sig selv, at Aftenfangsten af Insekter under saadanne Forhold blev meget lille. Iøvrigt kom ogsaa langt færre Insekter til Lyset i denne Sumpegn end f. Eks. i Santa Rosa, der var omgivet af tør Camp med rigelig Træ- og Buskvegetation.

Den 28. Novbr. tog vi igen op i Cordilleras de Mendoza. Det var frygtelig hedt deroppe, endda Himlen delvis var overskyet (Tordenen buldrede oppe omkring de højeré Bjergtoppe). Udbyttet var bl. a. en sortvinget *Pepsis* (Vingeroden dog delvis snehvid). Vi havde Brød, Vin og Honning med som Proviant; men i den tørre, hede Luft blev Tørsten ulidelig, og da jeg kom ned til Mendoza igen, maatte jeg have et stort Glas Vin, et lille Glas do., et Glas Vand, et Glas Mælk og i Pund Mispler, og ved Ankomsten til Pedregal Vand i Masse fra destilladero'en (Stenfiltret, der nogenlunde renser det stærkt salpeterholdige Sumpvand). Endnu ved Solnedgang viste Thermometret 30° C. Her nede i Lavlandet havde det hele Dagen været blikstille, medens der oppe i Bjergene havde blæst en føhnagtig hed Vind, der smeltede en Mængde Sne oppe i Højbjergene. Den følgende Dag blev det endnu værre med Varmen, og om Aftenen naaede den hede Vind, der her kaldtes Sonda-Vinden ned til Pedregal; jo mere det blæste, des

højere steg Temperaturen; langt ud paa Aftenen aflæste jeg 34° C., saa Sengen den Nat var noget lummer. Dagen derpaa gik Temperaturen op over 40 Grader; til Trods herfor vovede P. Jørgensen og jeg os ud paa Sennor Mirasos Estancia for at fange de før omtalte *Æschna*-Arter, der her forekom i større Antal. Esb. Petersen havde paalagt i alt Fald mig at samle Rub og Stub af Odonater. Hvis han havde vidst, hvilke Kvaler denne hede Dags Guldsmedjagt forskaffede os, vilde han aldrig mere anmode Troperejsende om at jage Odonater. Skønt vi lagde det allermeste af Tøjer, perlede Sveden dog ud af hver Pore, saa snart vi med Kætseren gjorde et, oftest mislykket, Slag efter Guldsmedene, og vi maatte efter hver saadan Anstrengelse lægge os ned for at faa pustet ud og Sveddraaberne til at forsvinde. Til sidst tog vi det fornuftige Parti og opgav det hele for den Dag.

Den 1. Decbr. blev Varmen knap saa trykkende. Den Dag blev det bestemt, at Stationsmester V. Jørgensen med Familie vilde opgive Sydamerika og rejse med hjem til Danmark, naar jeg vendte tilbage. Om Morgenen den nævnte Dag kørte et løbsk Grustog forbi Stationen og standsede først langt ude paa Linjen, hvor et modgaaende Persontog netop befandt sig og kun i sidste Øjeblik blev bremsed i en skarp Kurve. Grustogsføreren hævdede til sin Undskyldning, at han ingen Bremse havde paa Lokomotivet. Persontogets engelske Lokomotivfører, der var kridhvid i Ansigtet af Sindsbevægelse, fortalte mig, at havde han haft fuld Fart paa fra sidste Paradero (Holdeplads), vilde et Sammenstød have været uundgaaeligt.

2. Decbr. var jeg delvis beskæftiget med at fange Sand-springere (*Cicindela*-Arter) ved en Bæk. Under dette ret besværlige Arbejde — man huske paa, at Sandspringerne i varme Egne er endnu mere mobile end de faa Arter, der vover sig i Nærheden af Polerne — blev jeg pludselig overrasket af min Købmand, Sr. Bullones, der, da han ogsaa var Capataz (Forvalter, Arbejdsleder) hos Sr. Miraso, selvfølgelig var til Hest. Han havde holdt Hesten an og studerede ivrigt, hvad jeg foretog mig paa dette Sted, idet han naturligvis ikke kunde se de sandfarvede *Cicindela*'er og derfor formentlig antog, at jeg havde »Fluer i Hovedet«. „No se ve nada“ (der er jo ikke noget at se), sagde han, hvorfor jeg maatte vise ham Udbyttet, der havde faaet en hæderlig Grav i mit Cyankalieglass; saa var han tilfredsstillet og galloperede videre. Samme Dag kunde jeg konstatere, at de talrige *Mantis*-Arter (Knælere) var voksede godt i den sidste Tid og nærmede sig Imagostadiet.

De følgende Dage fik jeg Indtrykket af, at Hvepse (bl. a. *Cerceris*), Biller og Florvinger (*Chrysopa*) tog til i Antal, medens Bierne blev mere faatallige. Den 4. Decbr. bragte min specielle Ven, Mr. Emens, der var Trafikinspektør ved Gran Oeste-Banen i Mendoza, mig en levende Kolibri (forøvrigt den i Egnen almindelige, forholdsvis kæmpemæssige Art); det sølle Kræ var tøjret med en Sytraad om det ene Ben, og jeg sørgede naturligvis for at faa Fuglen dræbt med det samme, dels fordi Kolibrierne er umulige i Fangenskab, og dels navnlig fordi jeg kunde se, at Fuglen var saa medtaget, at den ikke kunde klare sig selv mere, om jeg satte den i Frihed. Den 5. Decbr. blev det saa (forholdsvis) køligt, at Insektjagten kun gav daarligt Udbytte, saa jeg om Middagen foretrak at stige op paa Persontogslokomotivet, der førtes af den foran omtalte engelske Lokomotivfører, for med ham at foretage nogle Farter frem og tilbage ad Linjen i den Tid, Lokomotivet alligevel skulde være »paa Pladsen«, inden Toget skulde returnere til Mendoza. For et Aarstid siden havde han været Lokomotivfører paa en engelsk Bane i Østafrika, og under Kørselen gav han en malende Beskrivelse af den pragtfulde Sommerfuglerigdom i de afrikanske Egne, han havde gennemfaret som Lokomotivfører, og ligeledes en Beskrivelse af, hvorledes han en Gang dér havde overkørt et pantheragtigt Rovdyr. I Parenthes bemærket var han ikke særlig begejstret for Overflytningen fra Østafrika til Argentina.

Varmen meldte sig dog snart igen, og den 7. Decbr. kunde jeg notere 37° Varme lige mod Aften. Den Dag havde min Medrejsende, Konradsen, været paa Jagt sammen med Sr. Mirasos 2 Sønner og en Kaptejn Basualdo fra Buenos Aires; deres Udbytte havde bl. a. været et Par Vildænder og to sorte Gribbe. Om Aftenen fik jeg nogle store og adskillige mindre Jordkrebs, som fløj mod Lyset.

Dagen efter blev jeg overrasket ved at finde en lille, smuk Pragt bille (*Stigmodera tricolor* Fairm.) paa *Grindelia pulchella*. En anden Overraskelse ventede mig! Det havde i lange Tider ikke regnet dér paa Egnen, og Jorden var tør og hed som Aske; men om Natten blev det til Skylregn, og jeg maatte op, reverenter talt i bar Skjorte, for at redde noget af mine Indsamlinger, som jeg havde hængt op paa Snore ude i det frie af Hensyn til den tidligere omtalte, ondartede Myre (*Solenopsis*).

Rundt om i Mendoza-Egnen var der Plantninger af de himmelstræbende, australske *Eucalyptus*-Træer, der netop blomstrede i denne Tid; det viste sig, at *Eucalyptus*blomsterne var overordentlig stærkt søgte af Bier og navnlig af Hvepse;

men hvad kunde en stakkels Entomolog udrette m. H. t. Insekter, der f. Eks. sværmede rundt i en Højde af ca. 100 Fod! Ogsaa de afrikanske *Tamarix*-Træers Blomster var godt besøgte af Insekter, der heldigvis var lettere tilgængelige.

Natten til 10. Decbr. havde vi — hvad ikke var usædvanligt — nogle Jordryster, men større Ravage skete ikke. Den paafølgende Dag blev meget varm, og om Aftenen var der som Følge heraf ret lunt, hvorfor jeg ventede mig en Del Insekter ved Lanterne; maaske der ogsaa kom en Del, men paa den bedste Tid for Insektbesøget, fangedes min Opmærksomhed af en Ballon (Montgolfière), der sejlede fra Rodeo del Medio i Retning af Mendoza, og følgelig gik Tiden delvis tabt for mig, hvad Entomologien angik, mens jeg til Gengæld kunde konstatere, at man selv i denne halvindianske Egn interesserede sig for Flyve- eller rettere Svævesporten.

11. Decbr. fandt jeg en Asilide (Rovflue) der havde dræbt en Bi (*Epeolus bipunctatus*), som jeg ikke tidligere havde set. Rovfluen havde meget tilnærmelsesvis samme Udseende som en Tapetsererbi (*Megachile*), saa jeg tager næppe Fejl ved at antage, at den hovedsagentlig ernærede sig ved at røve mindre Bier, som den altsaa til en vis Grad mimikrerede. Om Aftenen den nævnte Dag maatte vi retirere ind paa Grund af en ulidelig Stank af Stinkdyr (*Mephitis*), der maatte være i Nærheden.

Paa en Formiddagstur den 12. Decbr. kom jeg forbi en „rancho“, hvorfra der lød høje Raab til mig. Da jeg indfandt mig paa Stedet, foreviste man mig en meget lang Knæler, der var sat i Bur, og som for Resten var den største, jeg nogensinde saa dér paa Egnen. Den kostede mig 20 Centavos og befinder sig nu i Esb. Petersens Samling. Dagen efter var jeg paa Jagt efter *Corixa*'er, hvoraf jeg fik et Par Arter, der vistnok begge er nye for Videnskaben.

Jeg var i disse Dage ret jævnlig sammen med den tidligere nævnte Kaptajn fra Buenos Aires, José Fernandez Basualdo, der tilsyneladende var videre fremme i Kultur end de fleste af hans Kolleger; i hvert Tilfælde havde han stiftet Bekendtskab med europæisk Liv og paa sin Regerings Vegne sammen med andre Officerer været hos Krupp i Essen for at købe Kanoner. Han var under alle Omstændigheder ikke begejstret for sine Landsmænds Ladhed i al Almindelighed.

I Midten af Maaneden blev Varmen næsten ulidelig. Inde i Teltet fandt vi om Aftenen vore Stearinlys liggende som Orme eller Slinger henad Bordet; de havde ikke kunnet

holde sig oprejste i Varmen, men var halvsmeltede og havde følgelig lagt sig til Hvile, saa de ikke blev til Lys mere. I den tørre Hede anstiftedes mange Campbrande, og jeg havde ofte Lejlighed til at se, hvorledes de vældige Røgmasser i ca. $\frac{1}{4}$ Mils Højde forårsagede Dannelsen af svære Klodeskyer, der dog aldrig blev saa udviklede, at de kunde give Regn. Vor almindelige Lancetbladet Tidsel var bleven indført til Egnen og fandtes navnlig langs Banelinjerne; paa dens Blomster kunde der tages en Mængde Bier og Hvepse og — mærkelig nok midt paa Dagen — store Sphingider. Mens jeg den 16. Decbr. var ude at bade i en lille dyb Flod, saa jeg en lille bleg Vaarflue sværme hen over Vandet; det viste sig at være samme Art, som i den sidste Tid om Aftenen sammen med en anden og mørkere Art i stort Antal indfandt sig ved Lyset; de var begge nye for Videnskaben og er bleven beskrevne af Ulmer i Hamborg. Dagen efter overraskede Sr. Mirasos to voksne Sønner os ved at møde med Kætsere og gaa paa Insektjagt som begyndende Entomologer. Det blev dog vist aldrig til noget mere alvorligt med dem.

19. Decbr. om Eftermiddagen Kl. 3 kunde vi atter notere et Jordskælv; i de sidste Dage havde det jævnlig været galt hermed i Nabolandet Chile. Der var dog intet sket af Forstyrrelser i Mendoza; hvor vi var Dagen efter i Anledning af vor sædvanlige Tur op i Forbjergene.

Skønt vi ikke var glade ved den overdrevne Varme, længtes vi dog efter de stille, varme Dage, der altid gav godt entomologisk Udbytte; en saadan varm Dag havde vi den 23. Decbr., da vi endnu tæt op mod Aften havde 38° Varme. P. Jørgensen tog den Dag en overordentlig nydelig, ret stor Cikade, og det viste sig, at Blomsterhovederne af den ovenfor nævnte Tidsel (*Cirsium lanceolatum*), der fra Europa havde fundet Vej helt her op til Foden af Andesbjergene, midt om Dagen i skarp, subtropisk Sollys blev søgt af en Sphingide (*Deilephila*?), der „stod“ i Luften ganske paa Kolibrimanér foran Tidselhovederne. Samme Dag fangede jeg en Gravehveps (*Pelopoëus*), der havde dræbt en sort Korsedderkop, og jeg saa et andet Eksp. af Hvepsen, som kom flyvende med en Edderkop af samme Art som den nævnte. Hvepsen forsvandt op under den til Muren fastnaglede Opslagstavle, der var anbragt paa Estacion Pedregals Nordside, og som jeg hverken havde Kræfter eller mindste Ret til at fjerne. Det Individ af Hvepsen, som jeg fangede, vilde have været samme Vej. Uheldigvis har jeg ikke Edderkoppen opbevaret; den findes formodentlig i den Samling Araneer, som Hamborger-Museet i

sin Tid modtog fra mig, og som neppe endnu er bleven bearbejdet. Derimod opbevarer jeg Hvepsen, som maaske ved Lejlighed kan blive bestemt til Art.

Den følgende Dag blev det væmmeligt Blæsevejr af Sydøst, og jeg valgte derfor at tage Ophold paa Stationens Peron for at holde Øje med den omtalte Gravehveps, som boede saa hyggeligt og sikkert bag Annoncetavlen; jeg fik dog kun Lejlighed til at fange ét Individ, der kom hjem med en Klump vaadt Ler.

Det var jo nu lige ved at være Jul, men Julestemning — efter dansk Begreb — var der selvfølgelig ikke meget af i denne Del af Verden. Alligevel havde vi en hyggelig Juleaften med Risengrød og alt Tilbehør. I Anledning af Juleaftenshøjtideligheden, der jo for en Dansker betyder absolut Fred, puttede jeg min skarptladte Revolver, som om Dagen var i min Brystlomme og om Natten under min Hovedpude, ned i min Kuffert.

Juledagsmorgen vaagnede jeg ved, at Moskitoerne summede mig om Ørene; jeg maatte altsaa indlede Juledag med at dræbe! Dagen bragte os alle en Skuffelse; vi havde planlagt en Ferietur op til Bjergbadestedet Cacheuta (der er omtalt under Beretningen om min første Rejse), men efter Meddelelse fra Hovedkontoret i Mendoza viste det sig, at Stationsmester Jørgensen ikke kunde faa Ferie nu, af den simple Grund, at den rige, engelske Bane ikke havde tilstrækkeligt af Afløsningsassistenter (allerede den Gang, og før vi naaede saa vidt herhjemme, havde man i det halvciviliserede Sydamerika opfundet Sparesystemet!). I de stille, klare Aftener i Juletiden fordrev vi bl. a. Tiden med at iagttage Stjernehimlen, der her i Subtropen i den rene Luft straaede i al sin Glans; vi benyttede hertil kun en almindelig Theaterkikkert, og den viste sig paa Grund af Luftens Renhed dog kraftig nok til, at de 3 af Jupiters Maaner særdeles tydelig kunde sees i den.

Tredje Juledag bragte væmmeligt Blæsevejr med støvfylt Pamperluft, hvori intet kunde samles. Der var da god Tid til at se det hidtil indsamlede efter, og Resultatet af Eftersynet blev naturligvis først og fremmest det Faktum, at den graadige, rødgyldne Myre *Solenopsis geminata* atter havde anrettet Ravage blandt Indsamlingerne. De følgende Dage bragte intet usædvanligt. Den sidste Dag i Aaret var jeg med Fru Jørgensen inde i Mendoza for at ordne et Bankanliggende i den engelske Banco de Londres (Succursal Mendoza) og benyttede derefter Lejligheden til at foretage en Ekskursion op i de gammelkendte Forbjerge, der altid gav noget af Interesse.

Tordenen buldrede fælt heroppe, og efter Hjemkomsten om Aftenen til Pedregal, naaede Uvejret ogsaa hertil. Ud paa Natten maatte jeg op (jeg sov i et Telt) for at redde den Del af mine Indsamlinger, som af Hensyn til de gulrøde Myrer var anbragte paa Snore ude i det frie. Vingaardsejerne var ogsaa oppe den Nat, dels for at sende Rakter til Vejrs og dels for at afbrænde Kanonerne, altsammen for at forebygge Hageldannelse i Tordenskyerne! Efter at være kommen i Seng (Feltseng) igen, plagedes jeg af Moskitos og blodsugende Tæger (de tommelange *Conorrhinus*-Arter).

Medens Nytaarsdag var forholdsvis rolig for mig, maatte jeg Dagen efter frygte for, at mit Telt skulde gaa til Himmels under en vældig Pampero, men heldigvis gik det ikke saa galt; Støvstormen afløstes af Tordenbyger, Støvet dæmpedes, og Stormen tog af. Den 3. Jan. kom jeg over en meget stor Sangcikade, der sad paa en Jarillabusk, og som forøvrigt »sang« længe efter, at jeg havde faaet den i Fingrene. Samme Dag fandt jeg for første Gang en Cetonide (*Gymnetis tigrina*) der paa Egnen; det viste sig senere, at denne Guldbasse tilendebragte sin Udvikling i Boet hos den almindelige sorte Bladskærermyre (*Atta*). Egnens ejendommelige Plantevækst syntes i det hele taget ikke at passe for Guldbassernes talrige Gruppe. Større Rovbiller var ligeledes meget sjældne; derimod forekom en Del mindre Arter, af hvilke Dr. Bernhauer i Østrig har beskrevet adskillige som nye for Videnskaben; andre (f. Eks. *Bledius* og *Stenus*) er endnu ubeskrevne.

Den 6. Jan. fandt jeg en meget smuk Træbuk *in copula* paa *Larrea divaricata (cuneifolia)*, denne Karakterplante for de stenede Distrikter og for Forbjergene. Denne Plante med de perikonlignende, gule Blomster kendte jeg jo saa godt, men først den nævnte Dag slog det mig, at Planten var »magnetisk«, d. v. s. dens fladt udbredte, oprette Grene med de harpiksglinsende Blade dannede et Plan med Retningen Syd-Nord. Overalt, hvad enten det var i Lavlandet eller oppe i Bjergene, var Retningen den samme. Andet Kompas behøves ikke der paa Egnen. Jeg ved ikke, om noget lignende er Tilfældet andre Steder med *Larrea*-Arter i Amerika, skønt jeg efter Meddelelser fra Kalifornien har Grund til at antage saadant.

Det stærke Solllys begyndte i denne Tid at angribe mine Øjne, og andre Smaating begyndte at drille mig. Saaledes slog jeg den 7. Jan. mit bedste Giftglas i Stykker, og samme Dag indløb den Efterretning til os, at Stationsforstanderen paa en af Stationerne i den nærmeste Omegn under en personlig

Strid havde skudt sin Telegrafist (d. v. s. Assistent) og derefter var flygtet. Af den Grund var der endnu mindre Udsigt til, at Ferierejsen op til Bjergene kunde finde Sted; thi nu maatte der jo hele 2 Afløsningsassistenter sendes til den Station, og hvordan skulde der saa blive én tilovers til Pedregal? Senere viste det sig da ogsaa, at da den flygtede (men omsider anholdte) Stationsmester ikke saa godt kunde undværes, blev han — vistnok mod Erlæggelse af et større kontant Beløb fra højere Steder — atter ansat som Stationsmester paa sin Station!

Foruden dette med Øjnene kom der andre Trængsler! Maven begyndte ogsaa at gøre Skruer — vistnok begrundet i følgende, mere sammensatte Omstændigheder: Stærkt salpeterholdigt Drikkevand, Vin, hed Temperatur, til Dels uvant »indfødt« Kost m. m., og under disse Forhold opgav jeg dette Aar at fejre min Fødselsdag. Imidlertid viste det sig, at der alligevel kunde blive Ferie for hele den danske Del af Stationens Personale, men Turen op til Cacheuta var nu bleven opgivet, og vi gjorde derfor kun Forberedelser til at tage op til den danske Koloni i Chacras de Coria. Den 9. Jan. om Morgenen fandt Afrejsen dertil Sted, som sædvanligt over Mendoza. I L. L yngbyes gæstfri Hus stod Dørene paa vidt Gab for os, og herfra foretoges saa Afstikkere til de øvrige danske Familjer, Brødrene Enemark's, Kofod's osv.

Men Mavebesværighederne tog til. Den 10. Jan. vaagnede jeg ret utilpas og uoplagt til naturhistoriske Strabadser. Alligevel maatte jeg afsted. De trolddomsagtigt tiltrækkende Forbjergene laa lige ved, rejste sig i al deres Vælde saa at sige lige op af Vinhaverne. Paa Vejen til Bjergene og ogsaa oppe i disse tog jeg gode Ting, for ikke at tale om, hvad jeg fandt ved en Eftermiddagstur langs de støvede Veje og Stier i Vinhaverne; her tog jeg bl. a. en Rovflue, der kom flyvende med en levende Honningbi (den italienske Varietet, der i stort Tal findes i Vestargentina). Ligeledes fangede jeg en af de meget store, næsten tommelange, rødgule *Cerceris*-Arter, som kom flyvende med en paralyseret Snudebille *Naupactus alegrensis*), der er yderst almindelig i Egnen og betragtet som et slemt Skadedyr i Vinplantagerne, skønt den først for nylig er bleven videnskabelig beskrevet af Heller i Dresden; den gik forresten under Øgenavnet »molito«, der vistnok var Betegnelse for en Mellemting mellem Møller og Æsel. Senere hen viste det sig, at *Cerceris*'ens Bytte altid var den samme Snudebille. Om Aftenen, Kl. 6¹/₄, blev jeg overrasket ved paa Asparges at finde hele Klumper af Hannen til Bien *Tetralonia crassipes* (der ogsaa er ny for Videnskaben); Dyrene

(Fortsættelse af Dagbogen 1910).

sad aldeles tæt sammen i Klumper, som talte fra 3 til 7 à 8 Stykker, og var helt døsig, saa de meget let lod sig pirre ned i Giftglasset. Efter hvad der fra anden Side er oplyst om andre sydamerikanske vilde Bier, drejer det sig her om en ejendommelig Sovestilling hos hjemløse Hanner.

Min Utilpashed tog til i de følgende Dage, men Bjergenes rige Insektfauna holdt mig dog nogenlunde fra at henfalde til sort Fortvivelse over, at Maven ikke vilde makke ret. Den 12. Jan. havde jeg saaledes meget rigt Udbytte af en længere Tur op i Bjergene. Jeg fandt en Koloni af en stor *Sphecius*-Art (en Gravehveps, der er beslægtet med *Bembex*), hvis Individuer kom hjem med lammede, tommelange Sangcikader til Larverne; saasnart en saadan Hveps blev fanget i Kætseren, lod den øjeblikkelig sit Bytte i Stikken og søgte at undfly. Paa Vejen til Hvepskolonien iagttog jeg, hvorledes en Torbist (*Bolbites onitoides* Har.) paa Pillebillemanér trillede Gødning til Yngelen. En af de følgende Dage blev Turen til Hvepskolonien gentaget, og det viste sig, at Hvepsene stadig havde meget travlt med at hente Sangcikader. I Lavlandet fandt jeg, at en meget stor, brungul *Cerceris* paralyserede Snudebille *Naupactus alegrensis* Heller til sine Larver, og at en stor, *Pepsis*-lignende Hveps bemægtigede sig en paafaldende farvet Løvgræshoppe (staalblaa Krop, brune Vinger), der fandtes i Vinhaverne. En Dag traf jeg en brun Rovflue, som havde taget en sort dito af samme Størrelse.

18. Jan. rejste jeg tilbage til Pedregal igen og fortsatte Indsamlingerne her. Af Smaaiaagttagelser, jeg gjorde de efterfølgende Dage, var bl. a. den, at jeg saa Hunnen af den nye og nydelige Bi, *Nomia Joergenseni* Friese flyve ned til sit Bo i Jorden; rundt omkring Nedflyvningshullet laa en Del opgravet Jord; da Bunden var meget stenet, og jeg for Øjeblikket kun havde en Lommekniv ved Haanden, lykkedes det mig ikke at faa Boet gravet ud; ved en anden Lejlighed fangede jeg en *Bembex*, der havde taget en lille »Blaafugl«, (en blaalig Dagsommerfugl), der ligner vore hjemlige Arter noget.

Den 25. Jan. om Aftenen brød en hed (31° C.) Søndavind løs, og jeg iagttog en vældig Brand i Forbjergene ovenfor Mendoza; den blev ved i længere Tid og kunde ses de følgende Aftener; den bredte sig ringformet ud til Siderne; formodentlig har det været den tidligere omtalte »magnetiske«, stærkt harpiksholdige, buskagtige *Larrea*, der har afgivet Hovednæringen for Ilden. Afstanden fra Pedregal til Brandstedet anslag jeg til ca. 6 danske Mil. Den 26. Jan. var det

frygtelig varmt; da jeg Kl. 5 om Eftermiddagen aflæste Termometret, viste dette over 42° C. (i Skyggen); de følgende Dage blev omtrent lige saa hede, og efter Solnedgang var der som Regel endnu over 32 Graders Varme. Den 2. Febr. om Aftenen trak det op til Torden, men der faldt kun ganske lidt Regn; det gik som sædvanligt: Tordenbygerne trak fra Bjergene og ind over Santa Rosa-Egnen, hvilket formodentlig havde sin Grund i særlige Bygningsforhold i Andeskæden.

3. Febr. fandt jeg en Græsart, hvis aksformet-samlede Frugter var meget stikkende; jeg havde set Arten adskillige Gange før og ogsaa iagttaget, at mindre Insekter sad fast i dens Aks; men den nævnte Dag blev jeg forbavset ved at finde, at en ret stor Guldsmed var bleven fastholdt af et Aks, hvis Pigge var trængte igennem de tre af dens Vinger; Guldsmeden var død; paa et andet Aks sad en mindre Tæge, som ogsaa var fastholdt og død (ved en senere Lejlighed fandt jeg en vinget Mantis, der havde lidt samme grusomme Død; denne Mantis med det dræbende Aks findes i Esb. Petersens Samling). Den følgende Nat kom der endelig en ordentlig, længe ventet Bløde. Jeg blev opmærksom paa Sagen ved, at Vandet strømmede ned i Sengen til mig. Min Vært, Stationsmesteren, blev vækket ved Braget af et Lynnedslag i Nærheden; med Raabet »ya voy« (»nu kommer jeg!«) foer han op; han havde vist drømt, at der var nogen, der havde kaldt paa ham og nu ligesom vilde opmuntre ham til at skynde sig ved et rask Slag paa Døren!

Denne Tordenregn var i Virkeligheden den eneste ordentlige Bløde, der var kommen, siden jeg første Gang optraadte dér paa Egnen. Varmen tog dog ikke af efter Regnen, og følgelig var der god Lejlighed til at fange Insekter og gøre lagttagelser efter Forfriskningen. Den 5. Febr. traf jeg en stor, men dog ikke helt udvokset Knæler, som lige havde slaaet sit højre Fangben ned paa en Honningbi, der dog undslap (vistnok saaret), da jeg lagde Haand paa Røveren. Iøvrigt viste flere af de ejendommelige Mantider sig nu at være fuldt udviklede. Derimod gik det, i Henseende til Artsantallet, rask tilbage med Bierne (Egnen har vistnok ca. 200 Arter); for denne Del af Verden gælder det, at Bierne har deres bedste Tid i Højsommeren (Decbr.-Jan.) og, hvad Døgnet angaar, sidst paa Formiddagen; en Undtagelse fra denne Regel danner Egnens to smukke *Nomia*-Arter (*N. Jensenii* og *N. Joergenseni*), der til Trods for, at de er almindelige dér, dog begge viste sig at være nye for Videnskaben. De er nemlig talrigst i Individantal mellem Højsommer og Efteraar og mest paa Færde efter Solmiddag; de søgte ganske

særlig de uanselige hvidlige Blomster af en kurvblomstret Busk (*Baccharis*, saa vidt jeg husker Arten *salicifolia*).

Med mine hjemlige, meteorologiske Erfaringer for Øje, og forøvrigt ogsaa hvad mine hidtidige argentinske do. do. angik, havde jeg tænkt mig, at Tordenregnen skulde give nogle mere kølige Resultater, men heri blev jeg i alt Fald for Øjeblikket skuffet. Det trak op til Torden, og der faldt ogsaa nogle særlig tunge Regndraaber, men saa steg Temperaturen langt ud paa Aftenen til 32° C., og den følgende Dag (6. Febr.) blev meget hed.

Jeg beklager, at alle mine Asilider (Rovfluer) er afgivne til en udenlandsk Specialist, uden at jeg hidtil har faaet opgivet Bestemmelse af nogen af Arterne. Jeg kunde ellers have opgivet Navnet paa en rødbrunlig, temmelig stor Rovflue, som jeg tidligere havde taget, idet den fløj med en Guldsmed (*Erythrodiplax*); sidst nævnte Dag saa jeg atter den samme Rovflue flyve med en Guldsmed af samme Slægt (og Art); jeg slog fejl efter den, da den satte sig paa en Busk. Rundt om Stationen voksede *Hoffmanseggia* som Ukrudt; hver Dag blev denne nydelige Planter Blomster søgte af Bier; særlig af Tapetsererbier (*Megachile*); dens mest energiske Besøger var *M. Jensenii* Friese, som jeg kun rent undtagelsesvis fandt paa andre Planter. Den var meget almindelig i Egnen, begyndte Blomsterbesøgene tidlig om Formiddagen og holdt ud til langt ud paa Eftermiddagen. Næst efter Honningbien var den den Art, der havde længst Arbejdstid om Dagen og holdt længst ud i Sommerkampagnen.

Natten til 7. Febr. blev det atter til øsende Tordenregn, saa jeg midt i min bedste Søvn i min Feltseng i Teltet blev gennemblødt og maatte op for at redde, hvad reddes kunde. Den paafølgende Dag fandt jeg Foldehvepsen *Odyneres Clareziana*, som var ret almindelig, flyvende med en lammet, lille Sommerfuglelarve (vistnok af en Dagsommerfugl); ligeledes iagttog jeg, at Træbien *Xylocopa splendidula* byggede i gamle Popler (den indførte *Populus pyramidalis*); saa vidt jeg kunde forstaa, havde den ogsaa ofte sine Reder i gamle Hegnspæle og i Stolper i Huse. Den søgte adskillige Blomster, men dog med Forkærlighed *Solanum elaeagnifolium* og *Hoffmanseggia*. Den var ejendommelig ved sin hurtige og stærkt summende Flugt (omtrent som *Centris*'ernes) og ved, at den yndede at »staa stille« i Luften ligesom for at orientere sig overfor alt usædvanligt, som f. Eks. en Entomolog, der svingede med sit Net. Ved at undersøge dens Larveceller i en gammel, trøsket Poppel, hvori mange Myrer havde deres ugenerte Gang, opdagede jeg en ganske ejendommelig, kort-

vinget Hveps, der helt afveg fra, hvad jeg ellers havde set af Hvepse, og som fuldstændig paa Myrevis bevægede sig op og ned sammen med Myrerne uden at gøre Forsøg paa at benytte Vingerne, med mindre da, at jeg blev altfor nærgaaende overfor dem.

Den 8. Febr. fangede jeg atter et Individ af den tidligere omtalte rødligbrune Rovflue, der kom flyvende med en *Erythrodiplax*, men den denne Gang var Guldsmeden ikke dræbt; spillelevende fløj Guldsmeden ud af Kætseren, da jeg sikrede mig Rovfluen. I denne Tid var der en umaadelig Mængde Svaler i Egnen, dog kun i nogle faa Arter; Ungerne var nemlig bleven flyvefærdige. Omtrent saa lang Dagen var sad de, Side om Side, paa Telegraftraadene. Saa langt Øjet rakte, lignede Traadene tykke, sorte Tove af Myriader af Svaler, som sad paa dem; Traadene kom paa denne Maade til at bære en anselig Vægt. De ødelæggende Græshopper var ogsaa bleven meget talrige i den sidste Tid, og en Sværm ankom paa den ovenfor anførte Dag til Rodeo del Medio, der kun ligger nogle faa Kilometer fra Pedregal, men til denne Station naaede Sværmen dog aldrig. Iøvrigt anfører jeg ordret Slutningen af mine Dagbogsnotitser for den nævnte Dag: »Revolutionen i San Juan (en temmelig stor By, omtrent 15—20 danske Mil nord for Mendoza, og Hovedstad for Provinsen af samme Navn) blev endt i Gaar efter 6 Timers Forløb (eller vel rettere Kamp) med Sejr for de revolutionære. 16 dræbte, 42 saarede, naturligvis mest søgesløse og fredelige Mennesker. Bagefter blev den hidtidige Guvernør, hans Ministre og Politichefen arresterede, og Revolutionsmændene dannede en ny, foreløbig Provinsregering, der nu skal »styre« Landet (d. v. s. »være ved Fadet«), indtil Forbundsregeringens Mægling foreligger. Ogsaa i andre Provinser, bl. a. i Mendoza, venter man Udbrud af Revolutionen*). Tiden maa jo gaa med noget. Spiser mange Vindrøer i denne Tid, mest fra Sr. Molinos Vinhøve. Stationsforstanderen, der er omtalt under 7/1 07, er, naturligvis ved formaaende Venners Hjælp, bleven pure frikendt. Ægte argentinsk Retfærdighed! Fangede en *Montezumia***), der kom flyvende med en lille grøn, lammet Sommerfuglelarve«. Den nævnte Larve var vist-

*) Hvilket dog ikke blev til noget denne Gang.

**) Foldehveps, beslægtet med vore Gedehamse og opkaldt — saa vidt jeg ved — efter den ulykkelige meksikanske Indianerkonge Montezuma, der efter Amerikas Opdagelse i de fremtrængende Spanier mente at møde Gudernes Udsendinge. Hans tragiske Død 1520 vil til alle Tider minde om Sammenstødene mellem Naturfolk og „hvid“ Civilisation.

nok en spæd Larve til *Colias lesbia*. Dagen var meget varm; Aftenen indlededes med et dundrende Tordenvejr, under hvilket jeg talte mindst 200 Lyn pr. Minut. Det regnede ned i mit Telt, og jeg fik travlt med at redde, hvad jeg kunde. Udenfor larmede Vindyrkernes »Hagelkanoner« omkap. med Tordenens, og de sammes — med samme Hensigt — opsendte Raketter gjorde svage Forsøg paa ogsaa at gøre »lyst« i Landskabet.

Den 11. Febr. havde vi ægte »dansk« Sommervejr; det regnede nemlig omtrent hele Dagen, og om Aftenen var der kun 15 Graders Varme.

13. Febr. iagttog jeg igen den tidligere omtalte *Bembex*, der fløj med en lille »Blaafugl«. Om Aftenen var »hele Stationen« til Karnevalsfest hos vor Købmand, Sr. Bullones.

Dagen efter blev det atter varmt og stille, og ved Middagstid kunde jeg iagttage, hvorledes dunede Frø af forskellige Planter svævede højt oppe i Luften, ofte flere hundrede Meter. Det saa ud, som om der var Mængder af Snefnug i Luften, særlig omkring Solen, hvor Frøene lettest kunde sees. Samme Dag iagttog jeg, at Snudebillen *Cholus Faldermanni*, der sædvanlig sad og gnavede paa Blomsterstandene af Dunhammer, gav en meget hørlig pibende-knirkende Lyd fra sig, naar jeg tog fat paa den. Lyden frembragtes af Bagkroppen. At Efteraaret nu snart vilde indfinde sig, kunde jeg se af, at Sneen oppe i Højbjergene stadig gik længere ned. Imidlertid gik Temperaturen i Lävlandet op, og den 15. Febr. kunde jeg notere 35° C. Jeg var den Dag Vidne til et usædvanlig raat Dyrplageri: En »peon« (Karl, Arbejder) bearbejdede med en tyk Læderrem Bagbenene paa et Muldyr, der selvtiende var forspændt en af de kolossale tohjulede, argentinske Kær-rer, saa brutalt, at det arme Dyr af Smerte bogstavelig talt satte sig ned paa Enden for at beskytte Benene mod de sviende Slag, der førtes med en utroligt udholdende Raahed. Jeg maa tilstaa, at jeg harmedes i den Grad, at jeg havde Revolveren færdig til Brug, — men jeg havde Familjeforpligtelser hjemme — jeg undlod at benytte den! Hver Gang jeg imidlertid kommer i Tanker om den raa Fyrs Behandling af den værgeløse Mule, bebrejder jeg mig selv, at jeg ikke gav ham et »memento mori«. — Samme Dag fangede jeg en Asilide (Rovflue), som havde dræbt en Honningbi.

Den 16. Febr. tog jeg atter op til den elskværdige, danske Koloni i Chacras de Coria, hvor jeg ligesom havde fundet et andet Hjem — i alle Tilfælde et dansk-sydamerikansk Hjem — takket være først og fremmest Familjen Lyngbye. Da jeg var der sidste Gang, lagde jeg Mærke til, at *Bien Centris*

tricolor (eller muligvis en beslægtet, helt ny Art) hver Dag henimod Aften sværmede om et Ferskent træ, uden at jeg den Gang fik Sagen nærmere undersøgt. Da jeg ved 6-Tiden, samme Dag som jeg nu atter kom til Stedet, iagttog ganske det samme, opdagede jeg, at der sad en hel Del Bier af den nævnte Art skjult mellem Løv og Ferskener paa en lille Gren tæt ind til selve Grenen. Det var øjensynligt den samme Gren eller Kvist, der hele Tiden havde været benyttet som Nattekvarter. Dyrene sad temmelig tæt sammen, og flere søgte til, stærkt summende og tilsyneladende i indbyrdes Kamp paa *Centris*'ernes sædvanlige Maade (ved Pedregal tog jeg denne Art næsten udelukkende paa *Hoffmansseggia*).

Dagen efter min Ankomst til Chacras de Coria begav jeg mig op i mine kære Forbjerge, hvor jeg gjorde udmærket Fangst. Hvepsen (*Sphæcius*), som gjorde Jagt paa Sangcikaderne, var nu helt forsvunden fra Bopladsen, og det syntes heller ikke, at de efterstræbte Cikader forekom mere i de nærmeste Omgivelser. Da jeg i Januar Maaned var der paa Egnen, fik jeg et enkelt Eksp. af en temmelig ny, stor Bi. Det viste sig nu, at den nye Art slet ikke var sjælden langs Foden af Forbjergene, hvor den med Forkærlighed søgte Blomsterne af en vild (eller forvildet), klatrende Græskarart. Det syntes, som om denne Bi kun var paa Færde om Morgen og tidlig paa Formiddagen. Ved at se det omtalte Ferskent træ efter lige før Aften viste der sig rigeligt *Centris*-Besøg; 19 Individuer havnede i mit Cyankaliumglas, medens adskillige fløj bort. Bagefter søgte kun 2 Individuer tilbage til det forstyrrede Nattekvarter. Det drejede sig her udelukkende om hjemløse Hanner, som søgte sammen for at indtage Sovestilling; noget lignende er iagttaget m. H. t. nogle faa andre sydamerikanske Bier, hvilket navnlig Tyskeren Buttel-Reepen har paavist.

For 19. Febr. er min Dagbog usædvanlig mager. Der findes kun følgende: »Graavejr hele Dagen. Ubetydeligt Udbytte. »Sobre leche nada eche; sobre toda eche leche.« Denne sidste argentinsk-spanske Talemaade illustrerer de indfødte Sydamerikaneres store Interesse for deres Mave og for, hvad denne menes at have bedst af. Frit oversat vil Udtrykket sige noget som, at efter at man har drukket Mælk, maa man ikke indtage noget som helst, men har man spist en Masse Ting, kan man trøstigt drikke Mælk ovenpaa!

For de følgende Dage indeholder Dagbogen en saalydende Jeremiade:

Ch. de Coria, 20/2 07.

»Øsende Regn hele Dagen. Samlede slet intet. Læste

Savage og Drachmann. Ikke set eller fanget et levende Øje den ganske Dag. Mod Aften sænkede Skyerne sig helt ned over Cerro Pilars Top.

Ch. de Coria, 21/2 07.

Stadig øsende Regn; kun en Smule Opklaring (men ingen Sol eller blaa Himmel) hen paa Eftermiddagen. Følgelig fik jeg heller ikke i Dag det mindste indsamlet.

Ch. de Coria, 22/2 07.

I Dag til Morgen atter normalt Vejr. De højeste af Cerro negros (»de sorte Bjerge«, de bageste af Forbjergene) har efter de sidste Dages Nedbør faaet Sne paa Toppene. Inde i Forbjergene er der faldet vældige Snemasser. Stærkt skyet. Fik svært Udbytte paa en Formiddagsbjergtur sammen med Lyngbye. Hannen til en alm. »vandrende Pind« viste sig at kunne hoppe trods nogen Græshoppe. I Forbjergene er *Larrea*'s Grøne paa det nærmeste syd-nordvendte (med Fladen øst-vest). En lille Bjergtur mod Aften sammen med Lyngbye. Aften Tordenregn. Mure og »Gibsningsen« i Husene falder ned efter Regnen; overalt har det regnet ned i disse Dage.

I Virkeligheden var dette Regnvejr enestaaende for denne Del af Landet. Lerhusene var ikke beregnede herpaa. Overalt havde det regnet ned — selv i Sengene — til Folk, og mange af de høje, lerbyggede Vægge, der dannede Skellet mellem Vinhaverne, styrtede sammen.

Efter denne Syndflodsperiode fulgte nogle smukke Dage, som jeg tilbragte paa Ekskursioner sammen med P. Jørgensen. Paa en af disse Dage fandt jeg 4 Sphingide-Larver, som ernærede sig af Bladene af Spansk Peber; de 3 af dem var noget mindre end den fjerde. Det viste sig senere, at disse 3 var stærkt stukne af Snyltehvepse, hvis Larver nu forpuppede sig. Ligeledes opdagede jeg, at en noget afvigende, mere brunlig *Bembex* tog Fluer (mindst 2 Arter). De Eksp., jeg i denne Tid tog af den store, vidt udbredte Træbi (*Xylocopa brasilianorum*) var ganske friske og nyudviklede. Den 26. Febr. viste det sig, at Vandreggræshopperne var tilstede i stort Antal oppe i Bjergene.

28. Febr., tidlig om Morgen, tog jeg sammen med Lyngbye og P. Jørgensen paa Ridetur op i Bjergene til Punta del Agua og kom først hjem sent paa Aften. Turen var yderst vellykket. Oppe i Bjergene var *Polistes cavapyla* var. *thoracica* Buys. ganske overordentlig almindelig. Desuden var den ejendommelige Hvepsefamilje *Thynnidae*, hvis Hunner er vingeløse og ganske ulig Hannerne og ofte

føres omkring af disse, særlig hvad Individantal angaar talrige repræsenterede her; i Lavlandet var de langt sparsommere tilstede. De søgte med Forkærlighed Blomsterne af *Bacharis salicifolia* og beslægtede Planter. Mange af Arterne var nye og ukendte og er senere bleven beskrevne af Mr. R. E. Turner i London, der har valgt denne Hvepsefamilje til sit Speciale. Den store, smukke Snudebille, *Naupactes sulphureo-signata*, der var saa yderst almindelig paa *Larrea* længere nede i Forbjergene, var heroppe erstattet af en anden Art af samme Slægt.

I de nærmeste Dage efter denne Tur samlede jeg mest paa triste Erfaringer. Et af mine bedste Giftglas blev knust (jeg havde nu kun faa tilbage); flere Gange blev jeg stukket af *Xylocopa brasilianorum*; Stik af Bier og Hvepse havde ellers ikke haft videre Ubehageligheder for mig, men *Xylocopa*'ens Stik viste sig at være meget giftige og smertefulde; det stukne Sted svulmede stærkt op, og den stærkt ømme Hævelse holdt sig et Par Dage. Endelig fandt jeg, at den omtalte fjerde og største Sphingidelarve ogsaa var befængt med Snyltehvepselarver og derfor Dødens sikre Bytte. Til andre Ubehageligheder kom Mindelser af Mavelidelserne fra det foregaaende Ophold i Egnen.

Den 4. Marts kom en Mængde Snyltehvepse ud af den nævnte Sommerfuglelarve. Hvad ellers Hvepseverdenen angik, var jeg iøvrigt nu kommen til den Overbevisning, at Pompiliderne (Vejhvepsene) hovedsagelig var i Virksomhed om Formiddagen og Sphegiderne (de egentlige Gravehvepse) om Eftermiddagen. Med Hensyn til de store Pampaspapegøjer, som bl. a. var saa talrige ved Santa Rosa, blev det mig meddelt, at de f. Eks. byggede Reder i Klippeskranter og Afsatser ved Rio Mendozas Udtræden i Lavlandet paa lignende Maade som Digesvalerne, og at de indfødte tog Ungerne omtrent paa samme Vis, som Færingerne driver deres Fuglefangst. Vinhøsten var nu i fuld Gang. Paa den oven anførte Dag blev 2 Mennesker kørt ihjel paa Transandinobanen midt imellem Chacras de Corias to Stationer.

Den 5. Marts tog jeg om Formiddagen Afsked med Corias Forbjerger og var i den Anledning helt vemodig stemt. Paa Hjemvejen havde jeg en lille Oplevelse af den Slags, man sent glemmer og altid med Glæde tænker tilbage paa. Jeg lagde Mærke til, at to Herrer halede godt ind paa mig, og jeg tænkte saa smaat paa at tage mine Forholdsregler, der i Sydamerika bl. a. bestod i ikke i noget Tilfælde paa Forhaand at vige en Tomme fra den afstukne Bane, naar en eller anden »Fare« kunde siges at være overhængende. Følgelig

holdt jeg den én Gang valgte Retning og Fart, mens jeg havde »et Øje i Nakken« med mine »Forfølgere«. Inden længe var de paa Siden af mig og indledede paa Spansk en Samtale, der til sidst mandede ud i, at mine Ledsagere ønskede Oplysning om Adressen paa en Mand, som jeg godt kendte og altsaa godt kunde give dem Oplysning om (det var forøvrigt min Landsmand Koefoed); men i Samtalens Løb kørte jeg fast paa det spanske Udtryk for »langt borte«, som jeg ikke i Øjeblikket var klar over, og jeg gjorde derfor mine Drabanter opmærksom paa, at jeg ikke var indfødt Sydamerikaner (skønt den subtropiske Sol havde farvet mig kaffebrun i Ansigtet — til Trods for, at Maven ikke helt var i Orden), saa at jeg ikke var helt godt hjemme i »el castellano«. Saa spurgte den ene: ¿Que lenguas habla V? (»Hvilke Sprog taler De?«). Jeg svarede, stadig paa Spansk, skønt maaske mindre korrekt: »Aleman y Ingles!« Derefter gik Samtalen en Tid paa Tysk, indtil jeg stillede den ene det Spørgsmaal: »Sind Sie Deutsche?«, hvortil han resolut svarede: »Nein ich bin Däne!« Til min Ros maa jeg sige, at jeg her kom med det forløsende Ord, der lød saaledes: »Saa er det vel bedst, at vi snakker Dansk!« Mine to Ledsagere var Brødrene Isachsen fra Møen, begge Bygningsteknikere, der havde været beskæftigede i Buenos Aires, men nu vilde til San Francisco i U. S. A. Paa Rejsen tværs igennem Sydamerika — fra Buenos Aires til Valparaiso — havde de gjort Ophold i Mendoza for at aflægge den danske Koloni i Chacras de Coria et Besøg, og Besøget gjaldt først og fremmest Koefoed, hos hvem forøvrigt P. Jørgensen nylig havde paataget sig at være Huslærer. Det siger sig selv, at der Resten af Dagen var ægte dansk Fest hos Koefoeds. Jeg tog det Løfte af mine to Landsmænd, at de, naar de var ankomne til San Francisco, og de kunde antage, at jeg var vel hjemme i Danmark, skulde sende mig et Postkort. Løftet blev holdt. Jeg har liggende for mig et Postkort fra dem, dateret S. Francisco, hvori de meddeler, at de efter en meget besværlig, ofte afbrudt, Sørejse langs den amerikanske Vestkyst endelig havnede i den store kaliforniske Jordskælvsby, hvor de befandt sig vel.

8. Marts gik Turen atter efter Pedregal til. Familien Lyngbye m. fl. var med, og Lyngbye gav en Afskedsmiddag i det franske Hotel i Mendoza, hvorefter Lyngbye og jeg begav os op i Forbjergene for at finde den eneste Busk af *Aloë*, som jeg havde truffet paa; Lyngbye vilde have den indplantet i sin Have. Ved min Hjemkomst til Pedregal fandt jeg, at Myrterne havde anrettet frygtelig Ravage i mine Indsamlinger;

bl. a. var omtrent alle mine paa Naale opstillede Insekter — med mange nye og hidtil ukendte Arter — fuldstændig pulveriserede. Glad var jeg, at Naalene dog var i Behold; thi du kunde jo altid bruges!

Derefter begyndte jeg saa smaat at pakke sammen til Hjemreisen. 10. Marts modtog Stationsmester Jørgensen Meddelelse om, at hans Ansøgning om Afsked (som tidligere meddelt vilde han sammen med sin Familie rejse med hjem til Danmark) var bevilget. Ved en Ekskursion paa Sr. Mirasos Estancia den samme Dag fandt jeg paa Aksene af den før omtalte, insektfangende Græsart en hel Del dræbte Insekter af forskellige Ordener, deriblandt en større Oldenborre. Samme Dag samlede jeg 2 *Mantis*'er med »Blomster«-tegninger paa Vingerne; den ene af dem var en drægtig Hun, som jeg gerne vilde have til at aflægge en Æggehob i Fangenskab for mig, men det lykkedes ikke. Jeg ved ikke, om Blomstertegningerne paa Dækvingerne har til Hensigt at lokke Fluer indenfor Røverens Rækkevidde; usandsynligt er det i hvert Fald næppe. »Naturen« benytter sig jo af mange Fif.

11. Marts tog jeg mig for at undersøge *Larrea's* Grenretning i Lavlandet, og det viste sig, at her, som oppe i Bjergene, var Retningen paa det allernærmeste nøjagtig magnetisk Syd-Nord. En anden med *Larrea divaricata* beslægtet Art havde Grene og Blade vendte i alle mulige Retninger og var altsaa aldeles ikke »magnetisk«. *L. divaricata (cuneifolia)* blomstrede forøvrigt nu for anden Gang. I Dagbogen for denne Dag staar følgende (som jeg nu ikke nærmere kan kontrollere): »Fandt i Dag flere lammede Ekspl. af en *Epeira*-Art paa Gulvet under en *Polistes*-Rede; maa dog antage, at *Pelopoëus* har tabt disse Ederkopper. Betydelig varmere. Eftmdtemp. 28° C. Nedtog i Dag den tidligere flere Gange omtalte *Polistes*-Rede; en Del af de udviklede Dyr er døde, idet de er kommet halvt ud af Cellerne«.

Dagen efter viste det sig, at *Polistes* søgte sammen i en Klump paa det Sted, hvor Reden havde været. Samme Dag saa jeg en stor, rødbrun Eumenide (*Eumenes abdominalis*?) komme flyvende med en lille grøn Maalerlarve, der ikke syntes at være helt lammet.

Natten til 13. Marts flængedes mit Telt af Uvej, og Dagen derpaa opdagede jeg, at hvad Uvejret havde skaanet, var befængt med Myrer og Mug, saa jeg fik travlt med at rense ud.

De følgende Dage anvendtes dels til at gøre Forberedelser til Hjemreisen, dels til Forsøg i Retning af Vinfabrikation, dels endelig, for saa vidt Vejret var gunstigt, til afsluttende

Indsamlinger. Aftenen den 16. Marts blev jeg overrasket ved paa Stationens Perron (ved Lanternelyset) at finde nogle faa Ekspl. af *Leptocella Jensenii* Ulm., som jeg i sin Tid havde fundet i Santa Rosa; hverken før eller senere er denne Art taget der paa Egnen.

Løvrigt var det klart, at Insektlivet nu ebbede ud i det argentinske Efteraar. Kun *Mantis*'erne syntes at være paa Højdepunktet (den 20. Marts tog jeg et Ekspl., der havde fanget en *Polistes*), og Myrerne var stadig livlige, hvad en Undersøgelse af mit Materiale den 18. s. M. godtgjorde, men Temperaturen gik alligevel midt paa Dagen jævnlig op til 32—33° C. i Skyggen, saa nogen Afkøling var der egentlig ikke Tale om.

25. Marts var jeg i Mendoza for at gøre Indkøb til Husholdningen. Paa Vejen hjem fik jeg paany et godt Indblik i den sløje Sikkerhedstjeneste, som kendetegner i alt Fald en Del af de private argentinske Jernbaner. Vi foer nemlig, efter at have passeret Stationen Panqueua, ud ad San Juan Sporet, skønt vort Tog skulde have været i en helt anden Retning. Sporskifteren kom bag efter ud af sit »Skilderhus« og gned sig i Øjnene; han havde formentlig faaet sig en lille Lur.

29. Marts havde jeg mod Forventning en meget udbytte- rig Samledag, men endnu efter Solnedgang viste Termometret ogsaa 25° C. Paa det tidligere omtalte Græs med stikkende Aks fandt jeg om Formiddagen en Knæler, der nylig var fanget (den var i hvert Tilfælde ikke udmattet af Torturen endnu); det var dens Vinger, som var udviklede i Aksets Børstetorne. Mod Aften fik jeg en helt ny Guldsmed, der af Ris er beskrevet under Navn af *Progomphus Joergenseni* (den blev senere ogsaa funden i Chacras de Coria og nærliggende Bjerge).

31. Marts blev jeg paa Sr. Mirasos Ejendom — overrasket ved at finde, at der ved den almindelige, sorte Bladskæremyres (*Atta sexdens*) Bo altid var to Affaldsdynger, den ene bestaaende af grove, visne Grenstykker og -stumper mod Syd, og den anden af et meget mere findelt, brunligt Affaldsmateriale mod Nord, hvortil der var særlige Udførsels-gange. Nedførselsgangen for friske Plantedele var for sig. Ved de fleste Boer var der samlet en Mængde Frø af en smaa-kornet Snerle (*Convolvulus*); hvad Myrernes Mening har været med at slæbe disse Frø til Boet og lade dem ligge ovenpaa Jorden, er ikke godt at vide. Snerlen var ikke tilstede i ret mange Ekspl. i Nærheden af Myreboerne, saa i alt Fald en Del af de talrige Frø har været transporterede et godt Stykke.

Aftenen den sidste Dag i Marts Maaned var jeg sammen med Stationsmester Jørgensen og Familie (P. Jørgensen havde jo noget forinden paataget sig Pladsen som Huslærer hos Koefoeds oppe i »den danske Koloni«) til et hyggeligt Afskedsgilde hos en Franskmand, der boede en halv Mils Vej fra Pedregal. Dagen efter skulde vi alle forlade Pedregal for over Mendoza—Chacras de Coria—Mendoza at begive os til Buenos Aires og derfra til Europa. Jeg mente saa den 1. April at have set Pedregal for sidste Gang — og det samme mente vi alle. Da vi om Formiddagen — den 1. April alt-saa! — alle stod parate til med alt vort Habengut at tage med Eksprestoget, viste det sig, at der ingen Afløser var til Stationen og ikke en Stavelse, hverken mundtlig, skriftlig eller telegrafisk til nærmere Forklaring! Efter et kort Familjeraad blev det saa vedtaget, at Stationsmesteren foreløbig blev tilbage (hans Afsked var, som tidligere omtalt, bevilget, og han havde ikke mere Forpligtelser overfor det stormægtige og rige engelske, private Selskab) for at passe Stationen, og vi andre tog saa Afsked haabende, at Jørgensen kom med næste Tog. I Mendoza havde vi et utroligt Mas med at faa »Flyttegodset« omekspederet, og takket være denne store Stations Dovendyr til »Ekspeditionspersonale« kom vi ikke med det Tog, vi skulde, men maatte vente et Par Timer til næste Togs Afgang. Jeg maa tilstaa, at jeg var gal i Hovedet og skældte ud efter bedste Evne. Fru Jørgensen meddelte senere, at mit Spansk ved denne Lejlighed var noget »gebrokkent« (som bekendt vender vrede Folk og Mennesker, der ligger for Døden, som Regel tilbage til Modersmaalet, til det Sprog, som først er lært). I Chacras de Coria blev vi modtaget med sædvanlig Elskværdighed af Familien Lyngbye. Imidlertid kom Stationsmesteren ikke den Dag. Dagen efter kom han heller ikke, og den 3. April gik, uden at der forelaa noget som helst til Opklaring af Mysteriet. Som naturligt var, blev Fru Jørgensen mere og mere urolig over Gemalens Udeblivelse, og 4. April var vi alle enige om, at det var bedst, at hun tog afsted til Pedregal for at faa Sagen nærmere undersøgt. Dagen efter kom Fru Jørgensen tilbage med den Besked, at der stadig ingen Afløser var kommen, og at Banen endelig havde bekvemmet sig til at meddele, at man for Øjeblikket ingen saadan havde (selvfølgelig fordi det rige Selskab kun betalte en tarvelig Løn). Jørgensen holdt saa i Godmodighed Stillingen indtil videre. Men 7. April ankom han! Den Dag havde han nemlig taget det fornuftige Parti og telegraferet til Nabostationerne, at intet Tog kunde faa »via libre« (fri Bane) til

Pedregal, da Stationen var »uddød«, laasede derpaa Sagerne af, lukkede Stationen og tog med det sidste Tog, som han selv ekspederede, til Mendoza, hvor Administrationen selvfølgelig nær havde faaet et Slagtilfælde tilhobe over en saadan Resoluthed, men dog overvandt »Tilfældet« og foreholdt Jørgensen det dristige i saaledes uden videre at lukke Stationen afl!

Vi havde ventet at kunne slippe fri for at komme med tysk Damper hjem — ikke for Nationens Skyld, men Kostens og Behandlingens — og havde saa smaat beredt os paa at tage med »Jonic«, der kom fra New Zealand, anløb Montevideo og gik til en engelsk Havn. Navnlig paa Grund af Forsinkelsen paa »Estacion Pedregal«, maatte vi nu lade den Fugl flyve, bide i det sure Æble og lade os befordre af »Hamburger-Südamerikanische«. Denne Vending i Sagerne havde den Fordel, at vi nu kunde give os god Tid og navnlig, at jeg nu kunde faa mine argentinske — i dette Tilfælde postale — Forhold ordnede, ganske vist ikke uden at jeg ogsaa maatte til Pedregal igen!

Jeg havde gennem Sr. Miraso, men paa tredje eller fjerde Haand erfaret, at der paa Stationen Pedregal laa anbefalede Værdiforsendelser til mig og havde derfor pr. Post anmodet Stationen om at sende mine Breve til Posthuset i Chacras de Coria, men der kom hverken Svar eller Post. Jeg henvendte mig saa til Hovedpostkontoret i Mendoza, der ogsaa lovede at ordne Sagen. Men lige meget hjalp det. Den 18. April rejste jeg saa ned til Pedregal for at faa fat i mine Postsager. Den ny Stationsmester, en Franskmand forøvrigt, forklarede, at han af Forsigtighedshensyn vilde have min Kvittering paa selve Stedet, hvad jeg mente, han kunde have givet mig Underretning om noget før. For at komme til Coria samme Dag, maatte jeg spasere de 3 danske Mil til Mendoza, idet intet Tog saa sent paa Dagen havde direkte Forbindelse med Transandino-Banens Tog. I Forbindelse med dette Tilfælde maa jeg anføre en »postal« Historie fra min første Rejse. I Santa Rosa fik jeg en Dag fra en Landsmand i Rosario Brev om, at han havde set i et Blad, at der laa Brev til mig paa det danske Kolutat i Buenos Aires. Jeg skrev baade et og flere Breve til Konsulatet om at faa min Post tilsendt, men ganske forgæves. Ca. 3 Maaneder efter fik jeg Brevet, men ganske vist først efter at jeg pr. Postkort havde bedt en Bekendt i Buenos Aires om at gaa op paa Konsulatet og faa fat i mit Brev. Jeg skylder at tilføje, at Manden, som bestyrede Konsulatet, hed Larsen. Jeg havde besluttet at

klage til det hjemlige Udenrigsministerium over dette Tilfælde, men da Larsen senere blev erstattet af en samvittighedsfuld Konsul, undlod jeg at sende Klagen.

Der var endnu nogle Dage, inden den lange Fart skulde tiltrædes. Tiden gik med at hjælpe til med Vinhøsten. Som Samler var der ikke stort at gøre; den køligere Tid nærmede sig, og desuden var omtrent alle »Remedier« nedpakkede.

Den 21. April tog vi Afsked med de danske Venner i Chacras de Coria og rejste om Eftermiddagen ned til Mendoza. Kl. 9¹/₂ om Aftenen afgik Toget østpaa herfra, og næste Dags Aften Kl. 7¹/₂ var vi i Buenos Aires. Efter de sædvanlige Bagagekvaler, i sidste Øjeblik, afsejlede vi lidt over Middag den 24. April med den 12,500 Tons store Damp »König Friedrich August«. Det var fjerde Gang jeg skulde »tage Atlanten paa langs«, og jeg anser det derfor for ganske overflødigt at komme nærmere ind paa denne Tur. Af entomologisk Interesse vilde det dog maaske være at notere, at en Del store og til Dels meget smukke »Ugler« jævnlige lod sig tage paa Damperen, mens denne gik langs Uruguays og Sydbrasilens Kyst, vel at mærke ikke saa nær, at Land kunde ses. Efter korte Besøg i Lissabon, Vigo, Southampton og Boulogne lagde Damperen den 14. Maj til i Cuxhafen, hvorfra vi med Ekstratog blev befordrede til Hamborg. Næste Dags Aften var jeg hjemme.

* * *

Hermed var min anden Rejse afsluttet. Tredje Gang kommer jeg vel ikke paa Farten til den Del af Verden. Mens jeg var paa »Stedet«, harmedes jeg ganske vist tit over Sydamerikanernes Halvcivilisation og hule Kultur, men jeg har til en vis Grad forsonet mig noget dermed, navnlig efter at Albertikatastrofen m. m. har vist, at vi herhjemme i mange Retninger slet ikke staar saa overordentlig over vore Halv-antipoder, hvad Kultur og navnlig Moral angaar. Det er heller ikke for at faa en endnu bedre Mening om Argentinerne og en endnu slettere do. om den danske Kultur, at jeg nu og da ligesom længes efter de høje Bjerge i det fjerne Vesten af Sydamerika, men efterhaanden som jeg faar Klarhed over, hvilke enorme, hidtil ganske ukendte, naturhistoriske Skatte, som endnu skjuler sig langs Verdens længste, ældste og næsthøjeste Foldekæde, kribler det til Tider i mig (særlig naar Sne og Frost, men fremfor alt Taage dækker, binder og tilslører vor nordiske Jord — og nok en Gang, naar vor lave

Foraarssol inviterer til Sydens klare og rene Dagslys). En mandstærk, intelligent og — naturligvis »kapitalstærk« — »angelsaksisk« Ekspedition (særlig Geologer, Botanikere og Zoologer) vilde være i Stand til at sætte den civiliserede Verden i Forbavselse over, hvad Andeskæden og tilgrænsende, mere eller mindre ukendte Egne skjuler af Materiale til Oplysning om vor Jords Tilblivelse og Udvikling.

Meget af mit Materiale er ikke videnskabelig bearbejdet — og bliver det aldrig! Saaledes de fleste af mine Myreløver, der vistnok tidligere er omtalte i Dagbogen (jeg maa her gøre Læserne en Undskyldning: Der er mange Inkonsekvenser i den, mange Gentagelser og mange Forglemmelser; alt hidrører fra meget og forskelligt Arbejde, der har forhindret mig i at »bevare Traaden« under Fritidsarbejdet, men først og fremmest fordi der ligger Aar imellem den første Bearbejdelse af Dagbogen og dens Afslutning). Altsaa Myreløverne: Efter adskillige Vandringer rundt om i Europa kom de tilbage til Silkeborg! »Mi distinguida colega y querido amigo, el entomologista y profesor« Esben Petersen har gjort sig megen Umage for at faa Dyrene bestemt. Da de kom tilbage fra Østrig-Ungarn, blev de overgivne til Hollænderen Van der Weele, der baade som videnskabelig Specialist og paa anden Maade syntes at skulle betræde en glimrende Bane. Efter Modtagelsen af Myreløverne blev han af sin Regering beordret til Java, hvor han saa vilde bearbejde Arterne. Men kort efter, at han var ankommen til denne Tropeø, blev han angreben af Kolera og døde. Der blev saa sendt Bud efter »Dødsboets Myreløver«, for at de kunde blive sendte til Nordamerikaneren N. Banks, der allerede havde beskrevet 7—8 af mine nye Myrmeleonidæ, men de blev forskaanede for denne sidste Tur. Da Sendingen kom tilbage hertil, viste den sig at indeholde (ved en Afsendelsesfejltagelse selvfølgelig) udenlandske Sommerfugle. Efter at Fejltagelsen var bleven klareret, kom den rigtige Sending; men uheldigvis var der kun Pulver tilbage. De javanske Myrer havde »bearbejdet« mine Myreløver og det saa grundigt, at den Afdeling af mine Indsamlinger hermed var ude af Sagaen.

Tilbage har jeg kun at omtale, at min Medrejsende til Argentina, P. Jørgensen, efter et længere Ophold i Chacras de Coria tog nord paa til det tropiske Misiones, hvor han gjorde store entomologiske Opdagelser. For ganske nylig rejste han tilbage til Buenos Aires, idet han af den argentinske Regering blev ansat som rejsende, videnskabelig Samler, der særlig skal give sig af med at undersøge Insektangreb

paa Planter. Stationsmester V. Jørgensen, der med sin Familje tog med til Danmark, har opnaaet en vellønnet Ansettelse i Aalborg.

Sluttelig maa jeg udtale en Tak til »Udvalget for Folkeoplysnings Fremme«, der særdeles imødekommende har udlånt til mig næsten alle de Klicheer, som er aftrykte i det foregaaende; Klicheerne har før været offentliggjorte i Bogen »I Sydamerika«, Skildringer fra det vestlige Argentina.

Skalbærende Land- og Ferskvandssnegle fra Stubbekjøbing og Omegn.

Af Alb. Klöcker.

Nærværende Fortegnelse er Resultatet af nogle Indsamlinger, som jeg foretog i Løbet af Somrene 1885 og 1886 i og ved Stubbekjøbing samt paa Bogø. Skønt der altsaa er hengaet en Del Aar, siden disse Indsamlinger blev foretagne, tror jeg dog, at de endnu har Interesse, da der ikke, saavidt mig bekendt, før er offentliggjort noget om Falsters Bløddyrfauna, og maaske kan denne Offentliggørelse bidrage til, at andre følger Eksemplet; der trænges i høj Grad til Meddelelser om Bløddyrenes Udbredelse i Danmark.

Med Hensyn til Indsamling af de smaa Former, som for de fleste Landmolluskens Vedkommende lettest faas ved Sigting, skal jeg anbefale en Metode, som jeg med Held har anvendt. Sigtegodset anbringes straks i Blikdaaser, der højst maa være $\frac{3}{4}$ fyldte dermed, og som lukkes med et tæt Laag. De stilles roligt til Side 1 a 2 Dage, og alle de i Sigtegodset værende levende Snegle vil da kunne tages paa Blikdaasens Væg ovenover Sigtegodset. Man undgaar derved en ofte besværlig Gennemøgning.

Fortegnelsen over de fundne Arter er følgende:

1. *Vitrina pellucida* Müll. — Almindelig udbredt, saaledes i Stubbekjøbing under Sten langs Stranden, Gaasesøen, Liselund, Stangerup Skov.
2. *Hyalina cellaria* Müll. — Almindelig udbredt i Haver.
3. *H. nitidula* Drp. — Almindelig udbredt i Haver og Skove.
4. *H. pura* Ald. — Liselund, Stangerup Skov.